STEFAN HEYM

relatare despre regele DAVID

Stefan Heym

Relatare despre regele David

Traducere de:
Mihai Isbăşescu

Regele David cântând la harpă.
Xilogravură din 1581

Editura: MAST
Chişinău 1995

———

Stefan Heym
DER KÖNIG DAVID BERICHT
Berlin, 1973

1

Lăudat fie numele Domnului, Dumnezeului nostru, care dăruieşte unuia înțelepciune, altuia avuții, iar celui de-al treilea virtuți de oştean.

Eu, Etan, feciorul lui Hosaia, din oraşul Ezrah, am fost chemat azi să mă înfățişez regelui Solomon. Grămăticii Eli-horef şi Ahia, feciorii lui Şişa, m-au condus înaintea lui; şi am aflat acolo pe Iosafat ben Ahilud, marele-grămătic, pe preotul Țadoc, pe proorocul Natan şi pe Benaia ben Iehoiada, căpetenia peste oaste.

Şi m-am aruncat la picioarele regelui, iar el mi-a poruncit să mă ridic. Aşa s-a întâmplat, că l-am privit pe regele Solomon cum se uită un om la altul, ochi în ochi; şi, cu toate că şedea pe tronul său, între heruvimi, mi-a părut mai mic de stat decât îl crezusem, mai mic chiar şi decât răposatul său părinte regele David; pielea

lui era însă gălbuie la culoare. Iar regele m-a iscodit cu privire străpungătoare şi a grăit:
„Aşadar tu eşti Etan ben Hosaia, din oraşul Ezrah?”
„Eu sunt, stăpâne şi rege. Şi sunt slujitorul tău”..
„Aud că, de la Dan şi până către Bersabee, se spune că ai fi unul dintre cei mai înțelepți oameni din Israel?”
Dar eu i-am răspuns:
„Cine poate spune despre sine că e mai înțelept decât Solomon, cel mai înțelept dintre regi?”
La care şi-a răsfrânt posac buzele delicat croite şi a zis:
„Vreau să-ți povestesc, Etan, visul pe care l-am visat de curând, într-o noapte, după ce am adus jertfe şi am ars tămâie pe înălțimile Ghibeonului”.
Şi, întorcându-se către grămăticii Elihoref şi Ahia, feciorii lui Şişa:
„Luați aminte la vis, căci va fi trecut în anale”.
Atunci frații Elihoref şi Ahia au scos stiluri şi tăblițe cerate din veşmintele lor şi au aşteptat cuvintele regeşti, pentru a le aşterne în scris. Acesta este, însă, visul regelui Solomon.
„La Ghibeon, noaptea, mi-a apărut Dumnezeu şi Iahve a grăit: Cere ce vrei să-ți dau. Iar eu am zis: Tu ai făcut cu părintele meu David, robul tău, mare milă, pentru că el s-a purtat cu vrednicie şi cu dreptate şi cu inimă curată înaintea ta; şi nu ți-ai luat această milă de la el şi i-ai dăruit un fiu, care să şadă pe tronul său, precum este acesta astăzi”.
Regele, care se jucase cu. nasurile heruvimilor, şi-a luat mâna de pe ele şi şi-a întins înainte picioarele, ce

erau vârâte în sandale roşii din cea mai aleasă piele de capră.

„Şi acum, Doamne, Dumnezeul meu, i-am zis eu lui Iahve, ai pus pe robul tău rege în locul părintelui meu; dar eu sunt încă foarte tânăr şi nu-mi ştiu calea vieții mele. Şi robul tău trebuie să stăpânească peste poporul ales de tine, un popor atât de mare încât nimeni nu-l poate nici număra, nici socoti”.

Regele şi-a îndreptat spinarea, în jilț; şi o rază de soare dinspre fereastră a luminat puternic tichia brodată cu aur de pe părul ce începuse a se rări.

„De aceea, Doamne Dumnezeul meu, i-am zis eu lui Iahve, dăruieşte-i robului tău inimă înțelegătoare ca să poată judeca pre poporul tău şi deosebi ce e bine şi ce e rău. Căci cine poate să cârmuiască acest popor al tău? Şi Dumnezeu mi-a zis: Deoarece tu ai cerut aceasta şi n-ai cerut viață lungă, nici bogăție, nici nimicirea duşmanilor tăi, iată ți-am dat o inimă înțeleaptă şi înțelegătoare, aşa cum niciunul n-a fost înaintea ta şi nici nu se va ridica altul asemenea după tine”.

Regele s-a ridicat, a aruncat o privire iscoditoare miniştrilor săi şi a constatat că mutrele lor vădeau seriozitate şi supunere. Satisfăcut, a încheiat:

„Şi îți voi da şi ceea ce tu n-ai cerut, a mai zis Iahve, adică bogăție şi slavă, aşa încât niciunul dintre regi nu va fi asemenea ție, în toate zilele tale. Şi, dacă vei umbla pe drumul meu, cum a umblat părintele tău David, şi vei păzi legile şi poruncile mele, îți voi înmulți şi zilele tale”.

Atunci preotul Țadoc şi profetul Natan au bătut din palme, cuprinşi de extaz, în timp ce grămăticii Elihoref

şi Ahia, feciorii lui Şişa, îşi dădeau ochii peste cap de admiraţie. Iar marele-grămătic Iosafat ben Ahilud a strigat, că niciodată, în viaţa lui, n-a întâlnit un vis mai însemnat, un vis care să fie mai potrivit pentru a mişca inima şi mintea norodului. Benaia ben Iehoiada a păstrat, totuşi, tăcere, iar fălcile lui puternice măcinau, de parcă rumegau un dumicat de amărăciune. Regele Solomon a coborât de pe tron, a venit spre mine, mi-a pus pe umăr mâna lui scurtă şi grasă şi a întrebat:

„Ei?"

I-am răspuns că visul regesc era, în felul lui, un adevărat odor de preţ, de o frumuseţe neasemuită, bogat în formulări şi idei poetice şi o dovadă a adâncului simţământ personal, pe care regele îl nutreşte faţă de Domnul nostru Iahve şi de nepătrunsele ţeluri şi gânduri ale lui Iahve.

„Aşa grăieşte poetul", a întors vorba regele. „Dar ce spune istoricul? Aud de la ispravnicii mei din Ezrah, că lucrezi la o istorie a poporului Israel".

„Un vis, o, cel mai înţelept dintre regi", m-am plecat eu adânc, „poate ajunge, tot atât de bine, să fie o forţă istorică precum un potop sau o oaste sau un blestem al lui Dumnezeu — mai ales un vis care este povestit şi documentat atât de strălucit ca al măriei-tale".

Oarecum nesigur, regele a cătat din nou spre mine; apoi şi-a schimonosit gura într-o hlizeală lăbărţată şi a spus:

„Am văzut înghiţitori de cuţite şi mâncători de foc, dar încă niciodată un om care să danseze cu atâta îndemânare pe tăişul săbiei. Ce părere ai Benaia ben Iehoiada?"

„Vorbe”, a mârâit Benaia. „Câte vorbe n-am auzit în zilele părintelui vostru, regele David, vorbe înțelepte şi cuvioase, rugătoare, amenințătoare, fanfaroane, linguşitoare — şi unde sunt azi toți cei care le-au rostit?”

Chipul regelui Solomon s-a întunecat. Poate că se gândea la soarta fratelui său Amnon, sau a fratelui său Absalom, sau a căpeteniei de oaste Urie, primul bărbat al mamei sale, sau a altor diferite fețe înalte, la a căror săvârşire din viață dăduse o mână de ajutor Benaia ben Iehoiada.

Iosafat ben Ahilud, marele-grămătic, a replicat că, tocmai pentru cunoscuta mea îndemânare în folosirea cuvintelor, fusesem chemat înaintea măreței fețe a regelui; iar profetul Natan l-a îndemnat pe Benaia să ia în seamă că unii trăiesc prin sabie, ceilalți însă prin vorbă, după cum Domnul nostru Iahve, în nemărginita sa înțelepciune, a creat mai multe neamuri de animale, peşti ca şi zburătoare, animalele pustiului şi oaia cea blândă, dar peste toate l-a pus pe leu, care este deopotrivă de puternic şi înțelept. Totodată a făcut o plecăciune înaintea regelui Solomon, în timp ce preotul Țadoc a adăugat că, fără a sminti cele spuse, şarpele a fost cel care a arătat omului calea spre iad; pentru care fapt e bine să ne ferim de limba alunecoasa şi de vorba ce suna dulce. Din toate acestea am desluşit că existau anumite deosebiri de păreri intre atotputernicii din preajma recelui Solomon şi că, pentru unul din afara, era nimerit să umble cu cea mai mare luare-aminte în acest cerc.

Iar regele Solomon s-a reîntors la tronul sau şi s-a aşezat intre heruvimi. Mângiindu-le nasurile, mi-a vorbit precum urmează:

„De buna seamă, Etan ben Hosaia, trebuie să-ţi fie cunoscut faptul că părintele meu, regele David, m-a desemnat chiar el, în persoană, pe mine, fiul său iubit, să-i fiu urmaş şi a poruncit să încalec pe catârul regelui şi să merg la Ghihoţi, pentru a fi uns rege acolo, şi că, aflându-se pe patul morţii, s-a închinat adinc înaintea mea şi s-a rugat Domnului nostru Iahve, pentru ca Dumnezeu să ducă tronul meu la mărire şi mai multă decât tronul său”.

L-am asigurat pe rege că aceste fapte îmi sunt cunoscute şi ca sunt convins, precum că Domnul nostru Iahve a auzit ultima rugă a regelui David şi va face întocmai.

„Vei recunoaşte aşadar, Etan”, a continuat regele, „că am fost ales de trei ori. Mai întâi a ales Domnul Iahve poporul Israel dintre toate popoarele celelalte; apoi l-a ales pe părintele meu, regele David, ca stăpânitor peste poporul astfel ales; şi, în sfirşit, părintele meu m-a ales pe mine, pentru a domni în locul sau”.

L-am asigurat pe regele Solomon că logica sa este fără greş şi că Domnul Iahve, ca şi regele David, n-ar fi putut face o alegere mai bună.

„Fără îndoială”, a răspuns regele cu una din privirile sale care puteau însemna orice. „Dar ai să fii, totuşi, de părerea mea, Etan ben Hosaia, că alegerea numărului trei nu este în fiinţă decât atunci când alegerea numărului doi a fost dovedită fără putinţă de tăgadă”.

„Un bărbat care s-a înălțat de la o stână de oi din Betleem până la a fi stăpânitor în Ierusalim”, a observat Benaia ben Iehoiada cu înverşunare, „care i-a bătut pe toți vrăjmaşii săi şi a supus oraşele lor, care a plecat voinței sale nu numai pe regele din Moab şi pe regii filistenilor, dar şi îndărătnicele seminții ale lui Israel, un asemenea bărbat n-are nevoie nici de preot, nici de profet, nici de grămătic pentru a dovedi că l-a ales Dumnezeu”.

„Dar bărbatul ăsta e mort!” Mânia clocotitoare a făcut chipul regelui să pălească. „Şi umblă prin Israel tot felul de poveşti pe seama lui, nefolositoare şi chiar vătămătoare. Şi, aşa cum îi zidesc Domnului nostru Iahve un templu,, pentru ca să se pună capăt rugăciunilor şi jertfelor făcute pe orice deal de lingă oricare sat şi pentru ca legăturile dintre om şi Dumnezeu să ajungă sub un singur acoperiş, tot aşa avem nevoie de o relatare hotăritoare care să înlăture toate abaterile de la adevărul cu privire la viața, făptuirile mărețe şi isprăvile de vitejie ale părintelui meu, regele David, care m-a ales pe mine să şed pe tronul său”.

Chiar şi Benaia ben Iehoiada s-a cam speriat față de izbucnirea firii iuți a regelui, cu toate că fusese o figură-cheie la alegerea lui Solomon ca urmaş al tatălui său. Dar regele i-a poruncit marelui-grămătic Iosafat ben Ahilud să vorbească.

Iosafat ben Ahilud a ieşit mai în față, a scos o tăbliță de lut din cuta mânecii şi a dat citire: „Membrii comisiunii regeşti pentru întocmirea unei şi singurei relatări adevărate şi hotăritoare, istoriceşte exacte şi

recunoscute oficial, privitoare la uimitoarea înălțare, la viața cu frica lui Dumnezeu, precum şi la isprăvile de vitejie şi la minunatele înfăptuiri ale lui David ben Iesei, rege peste Iuda timp de şapte ani şi peste amândouă seminţiile, Iuda şi Israel, vreme de treizeci şi trei de ani, alesul Domnului şi părintele regelui Solomon: Iosafat, fiul lui Ahilud, marele-grămătic; Țadoc, preot; Nathan, profet; Elihoref şi Ahia, feciorii lui Şişa, grămătici, Benaia, fiul lui Iehoiada, care este prepus peste oaste; izvoditor, dar fără drept de vot: Etan, fiul lui Hosaia, din oraşul Ezrah, autor şi istoric. *Relatarea privitoare la uimitoarea înălțare şi aşa mai departe* poartă titlul de lucru *Relatare despre regele David*; şi trebuie alcatuită prin alegerea cu grijă şi folosirea corespunzătoare a întregului material ce se află cu privire la uimitoarea înălțare şi aşa mai departe a răposatului rege David, în măsura în care se găsesc în el acte regeşti, corespondență şi anale, precum şi legende şi tradiții, cântece, psalmi, sentințe şi profeții, mai ales dintre cele referitoare la marea iubire şi preferință, pe care regele David a vădit-o față de iubitul său fiu şi urmaş, regele Solomon; iar amintita relatare să stabilească pentru noi şi pentru vremile viitoare un singur adevăr şi să pună capăt prin asta tuturor contrazicerilor şi disputelor, să înlăture orice neîncredere în alegerea lui David ben Iesei de către Domnul nostru Iahve, precum şi să spulbere orice îndoială în făgăduielile pline de slavă pe care le-a făcut Domnul Iahve cu privire la sămânța şi urmaşii lui David”.

Ioşafat ben Ahilud, marele-grămătic, a făcut o plecăciune. Regele Solomon părea satisfăcut. Mi-a făcut semn să mă apropii şi mi-a spus:

”Fireşte că am să te ajut, Etan ben Hosaia, de-ar fi să te împleticeşti ori să fii nesigur, unde se află greşeala şi unde adevărul. Când poţi să începi?”

Dar eu m-am aruncat la picioarele regelui Solomon şi i-am mulţumit pentru marea încredere cu care mă cinstise. Nimeni dintre cei de la Dan şi până către Bersabee n-ar fi putut fi mai uimit decât mine, am zis eu, şi dacă mi-ar fi apărut un înger al Domnului în vis, pentru a-mi vesti această numire, i-aş fi râs în faţă, precum a făcut odinioară Sara, nevasta lui Avram. Şi am desluşit mai departe că sunt mult prea neînsemnat pentru asemenea sarcină grea şi plină de răspundere; dacă ar fi vorba de câţiva psalmi sau de o scurta înfăţişare a istoriei unuia din triburile mai mărunte ori de o nouă versiune a istorisirii despre Moise în stuf, aş sta, fireşte, cu plăcere la dispoziţie; asta ar corespunde oarecum însemnătăţii mele ca autor; la urma urmei nu se cere nici de la umila furnică să zidească piramide.

La asta regele Solomon a râs din inimă şi a grăit către cei de faţă:

”Este cu adevărat un înţelept cel care, cunoscând primejdiile drumului, cată să rămână în coliba sa”.

Dar mie regele Solomon mi-a zis:

„Pot să-i iau pe feciorii tăi la carele mele de luptă sau la călăreţii mei sau printre pedestraşii care aleargă înaintea carelor. Pot să le iau pe fiicele tale ca să fie brutărese de dulciuri sau bucătărese ori slujitoare. Sau pot să-ţi iau ogorul şi via şi livada de măslini. Sau pot

să te iau pe tine ca să râneşti grajdurile mele sau să-mi faci vânt cu coada de păun. Dar vreau mai curând să te folosesc ca istoric, sub îndrumarea comisiunii mele, căci fiecare om aflat sub voia lui Dumnezeu îşi are locul său, păstorul oilor la turma sa, iar grămăticul la tăbliţele sale de lut".

Aşa că m-am plecat mai adânc în ţărână şi am atras apoi atenţia că sunt un om bolnav, cu inima slăbănoagă şi cu mersul stomacului anapoda şi că se prea poate să fiu rânduit la odihnă alături de părinţii mei, în Ezrah, mai înainte ca relatarea despre Regele David să fi fost împlinită pe jumătate; dar pot să recomand mai mulţi colegi mai tineri, toţi cu o sănătate mai bună ca a mea şi cu un fel de-a gândi mai mlădios, adică tocmai ce trebuie pentru întocmirea de cărţi care să cuprindă un singur adevăr şi să pună capăt oricărei contraziceri şi dispute.

La asta, Regele Solomon a răspuns:

„Mie mi se pare că arăţi foarte sănătos, Etan ben Hosaia. Pielea ta este minunat pârlită de soare, carnea ta nu vădeşte nimic din fleşcăiala bătrâneţii, părul din capul tău este bogat şi vârtos, ai toţi dinţii în gură, iar ochii îţi strălucesc de plăcerile vinului şi ale femeilor. Mai departe: am aici cei mai buni medici din tot Israelul şi din regatele învecinate, până către Sidon şi Tir, şi am o înţelegere, întărită prin învoială scrisă, cu regina din Saba pentru trimiterea unui specialist, care scoate pietrele aflate în rărunchi. De asemenea vei mânca uneori la masa mea şi te vei împărtăşi din bucatele gustoase de dincolo de Neghev; şi vei fi plătit ca un profet mai mărunt, ceea ce îţi va da putinţă să-ţi aduci

amândouă nevestele şi tânăra ta țiitoare la Ierusalim şi să locuieşti aici într-o frumoasă casă de cărămidă, cu acoperiş zdravăn şi cu o grădină umbroasă în spate”.

Atunci mi s-a desluşit limpede că regele Solomon se gindise la toate şi că nu era cu putință să mă îndepărtez de sub îndurarea sa. Tot astfel mi-am dat seama că treaba asta putea să se sfârşească rău pentru mine, cum mai pățiseră unii învățați ai scrisului, cărora li se tăiase capul şi li se țintuise trupul la zidul oraşului, dar că, pe de altă parte, puteam să mă şi îngraş din asta şi să prosper, dacă îmi înfrânam limba şi îmi foloseam condeiul cu înțelepciune. Cu puțin noroc şi cu ajutorul Domnului nostru Iahve, puteam chiar izbuti să strecor în relatarea despre regele David ici un cuvințel, dincolo un rând, din care generațiile de mai târziu să-şi dea seama ce s-a întâmplat cu adevărat în aceşti ani şi ce fel de om a fost David, fiul lui Iesei: cel care slujea în acelaşi timp şi unui rege şi ca târfă a feciorului regelui şi a fiicei regelui, cel care a luptat ca lefegiu împotriva însuşi poporului său, care şi-a ucis propriul fecior şi a pus să-l omoare pe cel mai credincios slujitor al său, dar a jelit tare moartea lor, şi care a contopit într-o națiune o gloată de țărani nenorociți şi de nomazi îndărătnici.

Astfel m-am ridicat de jos şi i-am desluşit regelui că vorbele lui pline de nesfârşită înțelepciune mă convinseseră şi că primeam slujba, deşi tremurând şi şovăind; socotind timpul de care aveam nevoie pentru rugăciunile şi jertfele trebuitoare şi pentru mutarea de la Ezrah la Ierusalim, împreună cu două neveste şi cu o țiitoare tânără şi cu tot calabalâcul lor şi arhivele mele,

eram gata să-mi încep munca în a doua zi după sărbătoarea paştelui. Dar — am spus eu mai departe, întrucât socoteam că e bine să baţi fierul cât e cald — mai trebuia lămurită neînsemnata problemă a educaţiei celor doi fii ai mei, de care mă ocupasem până acum şi pentru care n-aveam să mai găsesc nici răgazul, nici prilejul, de-acum înainte. N-ar putea cel mai înţelept dintre regi, Solomon, să fie atât de îndurător...

„Ţadoc!” a strigat regele.

Ţadoc a făcut o plecăciune.

„Ai grijă, ca amândoi feciorii lui Etan ben Hosaia, să fie băgaţi într-o şcoală levitică bună”.

Şi, întrucât Ţadoc a ridicat din sprâncene, regele a mai spus, cu un gest măreţ:

„Cheltuielile de şcoală şi întreţinere le plăteşte vistieria regească”.

Căci regele Solomon cheltuia cu adevărată dărnicie birurile ridicate de la norod.

—

2

GÂNDURI DE NOAPTE ALE LUI ETAN BEN HOSAIA DUPĂ ÎNTOARCEREA SA DE LA IERUSALIM, PE ACOPERIŞUL CASEI SALE DIN EZRAH ŞI ÎN PREZENŢA ŢIITOAREI SALE LILIT, CARE ERA GATA SĂ SE STRĂDUIASCĂ CU GINGĂŞIE PENTRU EL

Nicio istorie nu se porneşte cu începutul ei; rădăcinile copacului sunt ascunse privirii, dar merg în adânc până dau de apă.

Alte noroade au avut regi care pretindeau a fi zei; poporul lui Israel, însă, avea pe Dumnezeu ca rege — un rege nevăzut, căci Iahve este un Dumnezeu nevăzut. Nu se află pe lume niciun chip al lui, fie din piatră, fie din spijă; el a oprit cu străşnicie să se făurească chipuri cioplite. Nevăzut, regele Iahve şedea între heruvimi, pe tronul său, care este chivotul legii, şi se lăsa purtat din loc în loc; unde se ducea norodul, acolo mergea şi el, sălăşluia în cort şi în colibe de frunziş, precum norodul. Pe înălţimi sau sub vreun sicomor îşi primea jertfele aduse: un pietroi de pe ogor îi ajungea ca jertfelnic. Când se hotăra să grăiască, grăia printre tunetele norilor sau sub murmurul adierii vântului, prin dezlănţuirea unui profet sau prin visul unui copil, prin gura unui înger sau prin zuruitul oracolului Urim şi Tumim. El vestea legile, dar era adesea, el însuşi, nedrept; la răstimpuri era iute la mânie sau îngăduitor; îşi avea protejaţii săi; şi adesea se contrazicea singur: semăna cu unul din patriarhii triburilor, pe care îi mai putem întâlni şi azi prin văile singuratice ale munţilor.

„Lilit, draga mea, adu-mi ulciorul cu vin pe care îl vei afla la răcoare în chiler, vin roşu din viile regeşti de la Baal-Hamon, un dar al regelui. Lilit, draga mea, ai cărei sâni sunt ca două tinere căprioare gemene, vom pleca la Ierusalim şi îţi voi cumpăra o rochie pestriţă, cum poartă fiicele regelui, şi mirosne dulci, şi o să te pierd. Adu-mi vinul...”

Atunci de ce a fost înlocuit regele Iahve de către Saul, feciorul lui Chiş?

Un rege care poate fi văzut, oricât de arătos ar fi în anii tinereții şi în floarea vârstei, îmbătrâneşte şi devine slăbănog; însă Domnul Iahve, regele lui Israel, rămâne veşnic înveşmântat în măreție şi slavă. Totuşi voința lui nu se putea arăta decât în tălmăcirile altora, iar cei ce-l tălmăceau erau oameni. Se puteau înşela. Puteau să citească în semnele dumnezeeşti propria lor voință şi se zvonise că nu numai unul dintre bărbații sfinți potrivise cuvântul lui Iahve după interese tare lumeşti.

Fireşte că Samuel, preotul, proorocul şi judecătorul, nu putea fi socotit printre aceştia. Am cercetat cartea pe care ne-a lăsat-o moştenire şi sunt convins că era un om cu dreptate, plin de cele mai înalte principii. Doar un om foarte cinstit putea să păşească înaintea unei adunări a norodului, cum a făcut el la Mițpa, şi să zică: 'Iată-mă, aici sunt; mărturisiți împotriva mea în fața Domnului şi a unsului său, de am luat cuiva boul sau asinul, de am asuprit sau apăsat pe cineva; de am luat de la cineva mită şi am închis ochii asupra lui... Dar tocmai unul ca el poate să facă mai mult rău, cu felul lui de a fi drept, decât vreun fiu al lui Belial cu ticăloşiile lui.

„Bea, Etan, prietene al meu. Noaptea e plină de mireasmă atât de dulce. De ce, oare, să mă pierzi? Eu n-am să te părăsesc, afară doar de m-ai alunga. Vreau să-ți cânt aşa cum m-ai învățat

Sunt trandafirul din Şaron şi floarea din vâlcele sunt
Precum e floarea între spini, aşa e între fete draga mea
Cum e măru-ntre copaci, aşa-i dragul meu printre flăcăi

Dar nu mă asculți...”

Preoții din Rama, ai căror părinți slujiseră sub el, profeții colindători care se trăgeau din şcoala sa, toți aceştia îl descriau pe Samuel astfel: un om înalt, costeliv, cu coama sură şi pletoasă şi cu barba rară, neatinse de briciul băibierului, cu o privire de fanatic, cu gura lipsită de bunătate, — un bărbat care vedea un duşman în oricine nu era îndată gata să se plece înaintea voinței lui precumpănitoare şi înaintea puterii lui Dumnezeu, căci Dumnezeu era rege în Israel, iar Samuel era împuternicitul său față de norod.

Samuel s-a certat cu norodul, când acesta a cerut un rege care să dea răspuns cu propriul său glas şi să lovească cu propria lui sabie. În cuvinte aspre, le-a desluşit firea stăpânitorilor care vor veni apoi şi le-a prezis cum puterea nestrunită a unui om îi schimbă firea. Dar poporul Israel a rămas surd la toate.

Nu cred că Samuel va fi priceput vreodată de ce norodul stăruia în a cere un rege din came şi sânge şi de ce tocmai el, nu cel mai neînsemnat din lungul şir al judecătorilor din Israel, trebuia să-şi lase slujba şi să ungă rege un om.

„Lilit, draga mea, gustă din vinul regelui. Şi mângâie-mi tâmplele, căci mă doare capul. Au de unde vin furtunile care prefac lumea şi ce anume le pricinuieşte? Dacă va trăi cândva un om care să ne cunoască dinainte cursul, acela va trece drept mai înțelept decât însuşi cel mai înțelept dintre regi, decât Solomon...”

Şi Samuel s-a certat cu Domnul Iahve; şi, în cartea pe care a scris-o, a spus toate cuvintele pe care Dumnezeu le-a rostit către el: 'Ascultă glasul poporului în toate câte îţi grăieşte; căci nu pe tine te-au lepădat, ci pe mine, ca să nu mai domnesc eu peste ei'.

Ce ton de renunţare din gura unuia care a despărţit lumina de întuneric şi apele de uscat.

Poate că Iahve a grăit astfel pentru a-l mângâia pe Samuel; dar, după toate relatările, Samuel încă mai avea destulă tărie, pentru a supravieţui şi fără îmbărbătarea dumnezeiască. Mie mi se pare, mai curând, că aici tălmăcitorul vorbelor Domnului a dat glas propriilor sale simţăminte: este Samuel care simte că a fost lepădat şi care strămută propriul Eu în pieptul lui Dumnezeu.

Şi, totuşi, cuvintele pe care le aude Samuel cuprind un răspuns. Să ascultăm tonurile care răsună în el. Nu este, oare, ca şi cum am auzi glasul lui bătrân? El este căpetenia unui trib mai mic; are slăbiciunile lui, ca şi laturile sale bune; a încercat să facă să domnească dreptatea cât s-a priceput mai bine, a încercat să-i ajute pe ai săi: dar acum au mijit zorile unei vremi noi... O vreme nouă.

„Glasul tău, Lilit, draga mea, este ca un pârâiaş primăvara; cuvintele, care te-am învăţat, sunt pline de armonie pe buzele tale:

Căci, iată, iarna a trecut, ploile au contenit şi nu mai sunt.

Florile se-arată iar pe plai;

Vremea, când păsările cântă, a sosit,
Iar turtureaua dă zvon pe meleagurile noastre.

Dar când a început, oare, această vreme nouă cu noua ei harababură, care cerea o putere nouă în Israel? Când s-a atribuit o bucată de ogor ultimei familii nomade a ultimului trib nomad? Când a înlocuit fierul bronzul? Când, pe piața unuia, lâna n-a mai fost schimbată pe grânele celuilalt, ci a fost vândută pe mici monede de argint? Când păstorul cinstit a devenit şarlatan, neguțător, zaraf ce dă bani cu împrumut? Vremea cea nouă a venit buzna peste Samuel şi, cu toate că era un prooroc, el n-a văzut-o. A colindat prin țară, în fiece an pe acelaşi drum peste Betel spre Ghilgal şi Mițpa, şi a ținut giudeț peste Israel în toate locurile acestea, şi s-a reîntors apoi la Rama, căci acolo se afla casa lui, şi acolo a ținut giudeț tot restul anului şi acolo a înălțat Domnului un jertfelnic şi a crezut că toate vor rămâne la fel până la sfârşitul zilelor sale. S-a întâmplat, totuşi, ca glasul norodului să nu mai poată fi trecut cu vederea, şi i-a vorbit chiar Dumnezeu lui Samuel; şi Samuel a pornit şi l-a ales pe Saul ben Chiş, din tribul Veniamin, care era cu un cap mai înalt decât tot norodul şi care pornise să caute asinele părintelui său şi a aflat un regat.

Sau astfel ne relatează Samuel în cartea sa, iar tâlcul vorbelor e limpede: Saul e rege peste Israel din mila lui Samuel, marele preot, judecătorul şi profetul, este omul lui Samuel, îndatorat lui Samuel. Dar mai este şi o altă versiune cu privire la înscăunarea lui Saul. Multe rămân acolo în întuneric, contemporanii au murit,

hrisoavele au fost nimicite de către regele David: un bărbat, care pune să-i spânzure şi pe ultimii urmaşi în linie bărbătească ai înaintaşului său ce mai sunt în viață, trebuie să şteargă şi amintirea lui.

Povestitorii de istorii din piețe şi de sub porțile oraşelor relatează că Saul se întorcea de pe ogor, în urma vitelor, şi a auzit tânguielile norodului: Nahaş, a aflat el, principele Amoniților, împresura oraşul Iabeş din Galaad şi amenința să scoată ochiul drept tuturor celor din oraş, spre ruşinea întregului Israel. În acea clipă, aşa se spune, s-a pogorât duhul lui Dumnezeu peste Saul. Acesta a luat o pereche de boi şi i-a tăiat bucăți şi a trimis bucățile, prin soli, la toate hotarele lui Israel. Oricum, i s-au alăturat destui oameni pentru ca să-i poată împărți în trei cete; cu aceştia a purces el spre Iabeş şi a năvălit peste Amoniți în vremea strajei din faptul zilei; până ce ziua a prins să se înfierbânte, el îi bătuse pe duşmani şi despresurase Iabeşul.

Acolo se ridicase, din porunca lui Iahve, o nouă căpetenie peste Israel, precum Ghideon, precum Iefta, precum Samson cel cu plete lungi. Dar acum norodul avea nevoie de un rege. Şi au pornit toți cu Saul la jertfelnicul din Ghilgal şi, după ce s-au adus jetfele trebuitoare, Saul a fost uns acolo rege.

De către norod, nu de către Samuel.

„Tremuri de frig, prietene al meu”.

„Furtunile, care prefac lumea, suflă rece”.

„Coapsele mele sunt pline de căldură pentru tine, Etan; am să mă deschid iubitului meu”.

„Miere şi lapte curg de pe limba ta, Lilit, draga mea, iar mireasma straielor tale e ca mireasma Libanului. Cât de frumoasă e dragostea ta, cu mult mai bună decât vinul...”

—

3

De când Avram, străbunul nostru, a pornit din cetatea Ur a Caldeilor spre Ţara Canaanului, poporul nostru a colindat adesea. Încercările ne-au învăţat să pornim la drum cu poveri uşoare şi să avem încredere în Dumnezeu.

Dar arhivele şi însemnările mele se alcătuiau din numeroase tăbliţe de lut şi suluri de piele care trebuiau luate, toate, cu mine. Şi, ţinând seama de mulţimea asinilor ce duceau lăzile cu arhivele mele, cum puteam s-o opresc pe Estera, nevasta mea, să-şi ia cu ea sipetele şi covoarele, pe Hulda, mama feciorilor mei, să-şi ia toate vasele şi oalele, dar pe ţiitoarea mea Lilit, să ia toate cutiuţele şi băuturicile şi săculeţii cu pudră? Dar calabalâcul puieşte alt calabalâc, căci la doi asini cu poveri de folos se adăuga un al treilea, care duce merinde pentru animale şi pentru cei ce le mână. Mi-am blestemat uşurinţa, căci uitasem să lămuresc cu regele Solomon şi problema cheltuielilor de călătorie.

Zilele treceau. De câte ori priveam în urmă şi vedeam caravana pe drumul nisipos — patruzeci de asini împreună cu cei ce-i mânau şi cu familia! — mă gândeam la lungul drum prin pustiul Sinaiului. De bună seamă că, socotit pe cap de om, copiii lui Israel vor fi cărat cu ei din Egipt mai puţine bunuri decât

căram noi de la Ezrah; dar oare nu ne aştepta şi pe noi la Ierusalim, tot atâta nesiguranță, cât îi aşteptase şi pe ei în Țara Făgăduinței?

Estera şedea pe asinul ei de călărie, clătinându-se sub soarele nemilos, cu pete întunecate sub ochi; se sprijinea de Sem şi Şelef, feciorii mei cu Hulda, care mergeau alături de ea. Inima mea s-a întors spre Estera şi am poruncit să facem popas la umbra unei stânci mari, în vârful căreia se înălța o tufă de terebint.

Dar Estera a zis:

„Ştiu ce zor ți-e să ajungi la Ierusalim, Etan”.

Am văzut chipul ei istovit şi am auzit cum horcăia când îşi trăgea răsuflarea şi mi-am adus aminte cum fusese odinioară: cu toane şi plină de viață, cu duh scăpărător şi senină şi de o mare frumusețe lăuntrică. Şi i-am grăit:

„Țin mai curând să ajung acolo împreună cu tine, Estera, draga mea”.

Ea a răspuns:

„Dacă Domnul vrea, o să trăiesc. Dar dacă Domnul nu vrea, o să vină un înger al Domnului şi o să-mi cuprindă inima cu mâinile, aşa încât să se oprească”.

Şi Iahve i-a hărăzit Esteriei somn acolo la umbră, până ce a venit vântul înserării şi s-a făcut vremea să pornim mai departe. Calea a început să ne pară lungă şi nu înaintam decât anevoie, căci făceam popas ori de câte ori o cuprindea slăbiciunea pe Estera. Totuşi în ziua a şaptea am ajuns pe culmea de deasupra pârâului Chedron, de unde se zăreşte Ierusalimul, meterezele şi porțile şi turnurile de deasupra porților, coperişurile lui

scânteietoare, tabernacolul, un punct de culoare purpurie alături de albul palatului şi al cetăţii.
Atunci m-am aruncat în genunchi înaintea Domnului şi i-am mulţumit că m-a condus pe mine şi pe ai mei până am ajuns să vedem Ierusalimul şi am făgăduit să jertfesc un miel gras şi un ied fraged pe jertfelnicul, pe care îl înălţase regele David în aria de treierat a lui Oman Iebuseul: mielul ca semn de mulţumită pentru împlinirea călătoriei, iar ieduţul ca ajutor la rugăciunea pentru ocrotirea Dumnezeiască în oraşul lui David şi la curtea regelui Solomon.

Acolo, însă, stăteau la creneluri şi în turnuri străji care ne iscodeau de departe şi nu-şi luau ochii de la noi, în timp ce ne apropiam de poarta cea mare. Străjerul cheretian ne-a oprit şi, când i-am arătat zapisul, l-a strigat pe căpitan.
„Istoric, ai?”
Căpetenia porţii ştia să citească.
„Avem nevoie în Ierusalim de pietrari, de zidari, de salahori la căratul tencuielii; chiar şi un cizmar ar fi de folos; da' ia te uită, ne vine un istoric”.
I-am arătat pecetea regească.
„Norodul ăsta are nevoie de un letopiseţ”, a continuat vorba căpitanul, aşa cum eu am nevoie de un buboi pe mădularul bărbăţiei mele. Ei se nasc tâmpiţi şi mor la fel, se împreunează cu mamele lor şi cu oile, şi tu vrei să le dai o istorie. N-o duc ei destul de greu şi aşa, fără istorie?” A pus degetul butucănos şi murdar pe una din lăzi: „Ce e aici înăuntru?”
„O parte din arhivele mele”, am zis eu.

„Deschide”.

„Dar or să cadă tăblițele afară, totul o să se zăpăcească”.

„Deschide, am zis”.

Nodul nu voia să se dezlege. Am tras de curea. Deodată lada s-a deschis şi prețioasele mele tăblițe au căzut în colbul drumului. Norodul de la poartă a prins să chicotească. Mi s-a urcat sângele la cap; am vrut să ridic glasul împotriva căpitanului, dar am dat cu ochii de gloată. Era o gloată ciudată, cu totul alta decât într-un orăşel ca Ezrah. Ăştia de-aici erau furi, leneşi, milogi, sclavi fugiți; nişte ucigaşi cu toții, şi îmbrăcați în zdrențe; de asemenea şi schilozi care țineau la vedere cioturile pline de scursori, părul încleiat, ochii betegi. Asta era mocirla pe care fusese zidit noul Ierusalim, fața cealaltă a strălucirii ce-o întruchipa Solomon: scursoare a vremii celei noi, prea înceată, prea leneşă sau, pur şi simplu, prea slabă pentru a pricepe duhul cel nou, căile cele noi. Şi m-au batjocorit şi m-au amenințat, poate din pricina celor 40 de asini încărcați cu avutul meu sau din pricină că eram istoric, şi nu aşteptau decât un semn din cap al căpitanului ca să năvălească peste noi, precum hienele asupra unei ciosvârte de hoit.

Dar căpitanul a smuls un gârbaci de la brâu şi a pocnit cu el pe deasupra capetelor. Şem şi Şelef adunau de sârg tăblițele. Le-am pus îndărăt în ladă şi am legat-o, cât am putut mai bine.

Astfel am păşit în oraş.

Ah, vara asta! Vara asta în Ierusalim!

Fiece zi cu soare orbitor se contopeşte cu următoarea. Estera boleşte. Hulda moţăie şi între timp sudoarea îi curge pe chipul buhăit. Până şi Lilit este istovită şi fără chef.

Ar fi trebuit să mă gândesc la arşiţa de aici, la muşte, la duhoarea oraşului, mai înainte de-a mă arăta gata să încep lucrul la *Relatarea despre uimitoarea înălţare* a doua zi după sărbătoarea Paştelui şi de-a sta numaidecât la dispoziţie.

Toţi cei cărora le e cu putinţă au fugit din oraş. Regele şi curtea, împreună cu haremul, s-au mutat în casele regeşti de la ţară, pe malul lacului Chineret, pentru a se bucura acolo de apa răcoritoare; doar cele zece ţiitoare ale lui David, pe care feciorul său răsculat Absalom le-a luat în stăpânire sub ochii norodului şi care de-atunci trebuie să rămână părăginite şi neroditoare, n-au voie să meargă şi ele, bietele făpturi. Şi încă am noroc: Iosafat ben Ahilud, marele-grămătic al regelui, a fost reţinut la Ierusalim cu treburi ale slujbei; de-aceea pot să-i dau lui de veste. El mă trimite la administratorul bunurilor regeşti. Această prea-cinstită faţă, care nu urmăreşte şi ea decât să părăsească oraşul cât mai curând cu putinţă, mă primeşte pe fugă şi îmi repartizează singura locuinţă pe care o are la îndemână, după cât pretinde, nr. 54 de pe uliţa Reginei din Saba, o casă cu trei încăperi íntr-o mahala pentru slujbaşi ai domniei şi pentru leviţi de cinul al doilea şi al treilea. Cu toate că meşterii zidari abia au plecat de acolo, tencuiala a şi crăpat, din tavanele cămărilor atâmă paie, acoperişul s-a povâmit îngrijorător. Afară de asta, casa e mult prea mică; ar

trebui să pun să-mi mai zidească o încăpere pentru lucru. În temeiul slujbei mele de redactor al relatării despre regele David, un cămătar se arată gata să-mi dea înainte banii trebuitori pentru construcție, dar cu camătă mare; de unde să iei, însă, zidari şi dulgheri în Ierusalim? Toți meşteşugarii care se află, muncesc din zori şi până la apusul soarelui, în afara zilelor de Sabat, la zidirea templului, a palatului regesc, a grajdurilor şi magaziilor pentru noile care de luptă ale regelui, locurile de mas pentru toată adunătura lui, a clădirilor pentru dregătoriile ce se înmulțesc întruna. Şem şi Şelef, a căror şcoală e închisă din pricina verii, hoinăresc pe ulițe ca nişte câini fără stăpân; ei povestesc că în Ierusalim poți avea orice, numai să cunoşti oamenii potriviți şi să ungi mâinile potrivite. N-am nimic împotrivă să folosesc legăturile lor şi să pun la bătaie câțiva arginți, dar sunt încă străin în oraş, slujba mea e prea nouă şi prea nesigură, situația generală e încă prea cețoasă; nu-mi pot îngădui niciun pas greşit.

Aşa că sunt nevoit să renunț la modestele mele planuri de construcție. În plus şi banii amenință să mi se isprăvească. În vistieria regească, spre soare-amează de locul unde se zideşte templul, abia dacă mai sunt câțiva slujbaşi, iar acei puțini o şterg şi ei din cămările dregătoriei, cât pot mai des; după aşteptare de ore întregi, izbutesc să găsesc pe un anume Penuel ben Muşi, revizor de cinul al treilea, care mă ascultă răbdător. Apoi, după ce a răscolit printr-o grămadă de tăblițe de lut şi suluri de pietre prăfuite, îmi împărtăşeşte că n-a sosit nicio poruncă de plată pentru

mine, şi nici vreo altă îndreptare sau vreun alt zapis; înainte de sărbătoarea tabernacolelor, pe care regele Solomon şi atotputernicii săi o vor petrece din nou la Ierusalim, nici nu prea e de aşteptat ceva,

Izbucnesc în tânguieli şi întreb dacă nu se află nimeni în Ierusalim, care să aibă împuternicirea de-a încuviința o plată înainte şi care să fie înduplecat s-o facă?

La care, Penuel răspunde, alungind muştele de pe chipul său încrețit: chiar de s-ar afla în Ierusalim un asemenea atotputernic, oare ar fi de-ajuns iscălitura lui? Azi iscăleşte unul, mâine poate că acesta nu mai e acolo, iar iscălitura e fără valoare. Au ştie cineva, ce anume se mai află pe lista pe care regele David i-a înmânat-o pe patul de moarte feciorului său Solomon? De-aceea, vezi bine, e nevoie neapărat de o a doua iscălitură şi de pecetea regească pe orice poruncă de plată.

La aceasta, adulmecând informații de preț, am zis: am auzit şi eu de listă, dar a văzut-o oare cineva? Poate că faimoasa listă nu e decât un zvon, răspândit ca să justifice măsurile luate de Benaia ben Iehoiada?

La care, Penuel, temându-se ca discuția să nu meargă prea departe, a spus: au nu e vremea pentru un mic prânzişor, dat fiind că soarele s-a urcat pe cer şi se apropie amiaza?

Atunci eu, fără a lua seama la punga mea sfrijită, l-am întrebat dacă n-ar vrea să-mi țină tovărăşie la o masă modestă; poate că ştie şi vreun local liniştit, în afara zidurilor oraşului, unde am putea găsi umbră şi un vin

care să nu fie prefăcut, şi o halcă gustoasă de friptură de miel?

Căci cercetarea istoriei nu se alcătuieşte doar din îndeletnicirea cu tăblițele de lut ars.

ISTORIA TABERELOR DIN ISRAEL ÎN VREMEA URCĂRII PE TRON A LUI SOLOMON, FECIORUL LUI DAVID, CU INCLUDEREA CELOR COMUNICATE DE PENUEL BEN MUŞI, REVIZOR DIN CINUL AL TREILEA AL VISTIERIEI REGEŞTI; CU UNELE DIN REFLECȚIILE SALE – DEOARECE DEVENISE GURALIV DATORITĂ FRIPTURII ŞI VINULUI – REDATE ÎNTOCMAI ŞI PUSE ÎN PARANTEZE.

Acum regele David era înaintat în vârstă şi ajuns la adânci bătrâneți şi nu se putea încălzi, cu toate că Abişag Sunamiteanca, o fecioară frumoasă şi bine făcută, era alături de el şi se străduia cu gingăşie să-l slujească. Şi el ştia că zilele îi erau numărate; dar, chiar dacă avea vreo preferință pentru Adonia, sau pentru Solomon, sau pentru un altul dintre feciorii săi, tăcea chitic în privința asta.

(Acu' regele zăcea acolo şi privea țintă în tavan şi simțea cum îi alunecă puterea din mâini. Şi vedea bine, cum toți îl pândeau şi aşteptau un cuvânt al lui, spre a-l folosi în lupta pentru a-i urma la tron; acest cuvânt tot ce-i mai rămăsese din slava lui.)

Dar era Adonia, feciorul lui David de la nevasta sa Haghita, un flăcău voinic, iar tatăl său îl zămislise îndată după Absalom. Şi Adonia a zis: eu am să fiu

rege: şi şi-a gătit care de război şi călăreţi şi cincizeci de oameni care să-i alerge înainte şi să strige: La o parte, mişeilor! Drum liber pentru urmaşul la tron, pentru alesul regelui David! Şi, chiar când a auzit, el însuşi, zarva, regele a tăcut şi nu i-a cerut socoteală lui Adonia.

(Nici nu se mai sinchiseau de el. Iar lui nu-i rămânea altceva decât să aştepte până când Domnul Iahve avea să aplece talgerul balanţei într-o parte sau într-alta. Căci el nu mai avea decât cuvântul său, cuvântul unui om pe moarte; şi, dacă, Doamne fereşte, rostea cuvântul în sprijinul celui greşit, iar acesta era răpus, ce s-ar fi ales atunci de el? Căci părerea oamenilor se află în mâna celor ce vor veni; iar de fecior atârnă, dacă părintele va continua sau nu să trăiască în amintirea norodului.)

Şi Adonia s-a sfătuit cu Ioab, căpetenia oastei lui David, pentru a-şi asigura ajutorul oştilor, şi cu Abiatar, marele preot, îndărătul căruia stăteau preoţii din cuprinsul ţării, ce năzuiau să-şi păstreze micile lor altare şi jertfelnice de pe înălţimi, precum şi veniturile ce le aveau de la ele; şi amândoi l-au sprijinit pe Adonia. Atunci Adonia a înjunghiat oi şi boi şi viţei graşi la piatra Zohelet, cea de lângă En-Roghel, şi a chemat pe toţi fraţii săi, fiii regelui, dimpreună cu toţi bărbaţii seminţiei Iuda, care erau în slujbă la rege. Numai pe fratele său Solomon nu l-a poftit.

(Micuţul, al doilea născut de Batşeba, se va fi gândit regele pe moarte: micuţul vestit încă de la vârstă fragedă pentru hotărârile lui înţelepte, Dumnezeu l-a

părtinit vădit pe Solomon, numai că nu prea se ştia bine ce-avea în inimă. Adonia avea oastea; dar oastea trebuia mai întâi adunată laolaltă; iar preoţii de la sate ai lui Abiatar erau împrăştiaţi prin ţară şi se mişcau greu, căci numai la înfulecat şi beţivit şi preacurvit îi aflai fără zăbavă la îndemână. Hotărâtor era cum ar avea să răspundă Benaia, pe care regele îl pusese mai mare peste gloata de cheretieni şi peletieni, care alcătuiau straja regească, întrucât aceasta era singura trupă ce se afla numaidecât la îndemână.)

Dar profetul Natan şi Ţadoc, celălalt mare-preot care lupta pentru un mare sanctuar cu putere nesmintită asupra tuturor preoţilor şi leviţilor, — aceştia doi nu faceau parte din tabăra lui Adonia şi se temeau foarte. Şi Natan a vorbit cu Batşeba ca să-şi mântuie viaţa ei, şi pe a feciorului ei Solomon. A sfatuit-o să intre la rege şi să-i spună: au nu tu, stăpânul şi regele meu, te-ai jurat către roaba ta zicând că fiul meu Solomon va fi rege după tine şi va şedea pe tronul tău? Pentru ce se poartă, dar, Adonia ca şi cum el ar fi rege? Şi Natan i-a făgăduit Batşebei să vină în urma ei la rege şi să-i întărească spusele. Iar Batşeba a mers la rege, în cămara unde odihnea, şi i-a grăit, cum o învăţase proorocul Natan, şi mai spus pe deasupra: 'Stăpâne şi rege al meu, ochii întregului Israel la tine cată, pentru ca tu să le arăţi cine va şedea pe tron după tine; altfel când stăpânul şi regele meu va răposa întru părinţii săi, s-ar putea ca eu şi feciorul meu Solomon să tragem ponosul'.

(Pe-atunci David sta culcat în patul său cu fecioara Abişag, care se străduia cu gingăşie să-l slujească, iar

femeia aceasta îi vorbea, încercând să-l convingă. Făcuse într-adevăr asemenea fagăduială? Ultima pasiune a bărbatului e şi cea mai puternică: ucisese pentru asta, iar Solomon era copilul ispăşirii. Dar, după moartea sângeroasă a lui Amnon şi după Absalom, care a stat atârnat în stejar de propriul său păr, Adonia era primul în şirul celor ce urmau la tron. Femeia vârstnică din faţă-i, care vorbea pentru fiul ei, şi cea tânără care se lipea de el, erau cam prea mult pentru el; suntem călători în trecere pe pământ, iar el era aproape de ţinta călătoriei sale.)

Şi iată, în timp ce Batşeba încă vorbea cu regele, a venit înăuntru şi proorocul Natan şi a zis: 'Stăpâne şi rege al meu, au spus-ai tu oare: Adonia va fi rege după mine şi va şedea pe tronul meu? Pentru că a poftit la el pe toţi feciorii regelui şi pe Ioab şi căpeteniile oastei, şi pe deasupra şi pe preotul Abiatar; şi, iată, ei mănâncă şi beau dinaintea lui şi strigă: Trăiască regele Adonia! Dar pe liul tău Solomon nu l-a poftit, nici pe mine, robul tău preasupus, şi nici pe preotul Ţadoc şi nici pe Benaia ben Iehoiada.' Regele, însă, s-a întors către Abişag şi a privit-o şi a spus: 'Aşa bine făcută şi atât de plină de haruri şi nu vrea să se clintească nimic.' Iar lui Natan: 'Am auzit bine — nici pe Benaia?' Şi profetul i-a dat răspuns: 'E aşa precum ţi-am spus, stăpâne şi rege al meu; Benaia ben Iehoiada şi paza regească n-au fost poftiţi de către Adonia la En-Roghel'. Atunci regele David s-a ridicat în capul oaselor şi a zis către Batşeba: 'Aşa vreau să fac azi, cum ţi-am jurat pe Domnul Dumnezeul lui Israel.' Şi a grăit: 'Chemaţi la mine pe preotul Ţadoc şi pe Benaia fiul lui Iehoiada.'

Şi, când au păşit ei înaintea regelui, acesta le-a zis: „Să luaţi pe cheretieni şi peletieni cu voi şi să puneţi pe fiul meu Solomon pe catârul meu şi să-l duceţi până jos la Ghibon; şi acolo să-l miruiască preotul Ţadoc şi proorocul Natan ca rege peste Israel; şi apoi să sunaţi din trâmbiţe şi să strigaţi: Să trăiască regele Solomon!' Şi a zis Benaia ben Iehoiada: 'Amin, să fie ca Domnul Dumnezeul stăpânului şi regelui meu să spună şi el da şi amin la asta'.

(Iar el s-a lăsat pe spate, pe perne. Talgerul balanţei Domnului Iahve se aplecase limpede, iar cuvântul lui Dumnezeu venise la el. Dar fusese anevoios şi trebuia să stăruie în hotărârea sa până ce se întorcea micuţul de la Ghihon: mai era acolo şi lista, pe care voia să i-o dea, pentru ca să lămurească tot ceea ce el nu avusese puterea să lămurească. Câţi nu umblaseră să afle această listă, în iatacurile lui şi în cămara însemnărilor tainice! Nerozi, se va fi gândit regele pe patul de moarte. Nu se află nicio listă pe care s-o fi putut găsi cineva. Avea numele în minte. Pe toate.)

Şi Natan şi Ţadoc şi Benaia au făcut cum le poruncise regele David şi, de-ndată ce l-au miruit pe Solomon, au sunat din trâmbiţă. Atunci tot norodul a strigat: 'Să trăiască regele Solomon!' şi au cântat din trâmbiţe şi au pornit îndărăt spre Ierusalim şi era bucurie mare pe popor, cât şi pământul se zguduia de strigătele lor. Iar Adonia şi toţi cei pe care îi poftise la ospăţ au auzit zgomotul. Şi Ioab a întrebat: Ce este acest zgomot şi vuiet de care răsună cetatea? Şi, iată, au şi venit atunci soli alergând, printre ei şi feciorul preotului Abiatar, şi au povestit ultimele întâmplări. Şi toţi cei care erau cu Adonia şi-au dat seama că

> Ioab, care era pus mai mare peste oaste, nu avea nicio oaste cu el, iar căpeteniile peste cete de-o sută şi de-o mie nu aveau nicio ceată de-o sută sau de-o mie cu ei; dar Benaia ben Iehoiada avea cu el cheretienii şi peletienii, paza regească. Atunci s-au înspăimântat oaspeții şi nici n-au mai apucat să se şteargă la gură după mâncare, ci s-au sculat şi s-au dus fiecare în drumul său. Iar Adonia a fugit în tabernacol şi s-a încleştat cu mâinile de coarnele jertfelnicului. Acum Solomon încă nu era sigur de noua lui putere; de-aceea a zis: 'Dacă el va fi om cinstit, niciun păr din capul lui nu se va clinti, iar dacă va fi om viclean va muri.' Astfel a venit Adonia şi s-a înclinat regelui Solomon; şi Solomon i-a zis: 'Du-te la casa ta!' Însă marele-grămătic Iosafat ben Ahilud, care zăcuse bolnav în casa sa de țară din Liban tot timpul frământărilor acestora, s-a întors la Ierusalim şi s-a închinat noului rege şi s-a bucurat de mila lui Solomon. Iar Benaia, feciorul lui Iehoiada, a fost pus peste oaste în locul lui Ioab. Dar cei nemulțumiți din Israel şi cei ce se simt asupriți ridică ochii spre Adonia şi aşteaptă ca Ioab să sune din trâmbiță; iar regele Solomon i-a poruncit lui Benaia să aibă o mie de urechi; şi glasul lui Israel s-a făcut abia auzit, ca o adiere într-un lan de grâne.

Către sfârşitul istorisirii sale, Penuel ben Muşi, omul meu de încredere, era într-o stare de uşoară chercheleală. M-a îmbrățişat şi m-a încredințat că regii seamănă unul cu altul, Adonia sau Solomon; jecmănitori de oameni, niciodată sătui; şi că întreaga casă a lui Iesei a fost blestemată de Iahve din pricina

sângelui ce mânjeşte din belşug mâinile lui David şi din pricina celor ce le-a făcut poporului.

Pe când ne întorceam spre seară pe poarta oraşului, iată că s-a auzit tropot de copite şi huruit de roţi şi zarva alergătorilor ce strigau:

„La o parte, mişeilor! Faceţi loc lui Benaia ben Iehoiada, care e mai mare peste oaste şi peste cheretieni şi peletieni, paza regelui!”

Şi prietenul meu a pierit, de parcă îi înghiţise Şeol; eu însă, stăm locului singur şi încremenit. Şi un glas din înalt a zis:

„Prrr, bestiilor!”

Roţile au scârţâit şi de sub copite au ţâşnit scântei, iar glasul a grăit mai departe:

„Cutare şi cutare să-mi facă mie Dumnezeu, dacă nu-l am în faţa mea pe Etan, feciorul lui Hosaia şi redactorul *Relatării privitoare la uimitoarea înălţare şi aşa mai departe*.”

M-aş fi prosternat în praf, de n-ar fi fost mâna care mi-a poruncit să mă urc în car.

„Te duc cu carul acasă, Etan, dacă ăsta ţi-e ţelul”, a spus Benaia. „Am auzit deja că eşti în Ierusalim. De ce nu mi-ai făcut nicio vizită?”

M-am căţărat în carul lui.

„Eram încredinţat că stăpânul meu se află deopotrivă într-una din casele de ţară ale regelui”, am zis eu, „sau pe ţărmul mării sau pe povâmişurile Libanului, unde zăpada cea veşnică udă cu apă cedrii foşnitori.”

„Cedrii foşnitori”. Benaia a pornit pe neaşteptate şi eu am trebuit să mă ţin bine. „Cine o să apere mielul

rătăcitor de leul care sfârtecă sau şi de şacal, dacă eu părăsesc Ierusalimul?”

În fața mea vedeam crupele netede ale iuților cai şi toiegele albe ale nenumăraților alergători; în jurul meu răsuna necontenit numele Benaia ben Iehoiada. Atunci a coborât peste mine Duhul Domnului şi am înțeles ce simțăminte plăcute mijloceşte omului puterea.

Dar mâna, cu care Benaia ținea hățurile, era lată şi cu vine groase; iar el a râs din adâncul pieptului şi a zis:

„Taică-meu a fost şerb în Israel şi a săpat după aramă în mine şi şi-a scuipat bojocii tuşind şi a murit. Dar eu Benaia, feciorul lui, am învățat să citesc, şi tăblițele tale nu mai au nicio taină pentru mine. Vreau să te şi ocrotesc, Etan, câtă vreme scrii ceea ce e pe placul meu şi pe acela al ochilor lui Solomon; dar, dacă nutreşti gânduri potrivnice sau chiar le sapi într-una din tăblițele tale, am să-ți pun tigva la vedere într-un păr înalt, iar trupul am să poruncesc să-l țintuiască la zidul oraşului ăstuia.”

La care vorbe eu l-am asigurat pe Benaia că nimic nu e mai departe de mine decât a nutri gânduri potrivnice; apoi că sunt un tată de familie cu o putere întru totul în spijinul statului şi a rânduielilor lui, fie ele de natură militară, administrativă sau religioasă.

Carul s-a oprit.

„De-aici trebuie să umbli pe jos, Etan”.

Benaia a făcut un semn spre ulița care se strâmta şi abia de mai îngăduia trecerea a doi asini unul pe lângă altul.

„Oraşul nu e zidit pentru mersul cu carul.”

Am sărit jos, i-am mulţumit lui Benaia şi i-am urat ca Iahve să-i hărăzească sănătate şi bogăţii; părea că nu m-a auzit. A silit caii să se dea îndărăt şi a izbutit, nu ştiu cum, să întoarcă în loc carul; apoi a urmat iarăşi larma alergătorilor, tropotul cailor, zdroncănitul roţilor. În liniştea ce s-a lăsat mai apoi, mi-am adus aminte că uitasem să-i cer bani. Căci iscălitura lui ar fi avut preţ fără doar şi poate.

—

4

Arşiţa a prins să se domolească. Sărbătoarea tabernacolelor a început şi oraşul parcă era îmbătat de vinul nou şi de fumul cărnurilor ce sfârâiau pe jertfelnice în timpul arderilor de tot.

În viile de la Baal-hamon ale regelui, în colibele de frunziş care erau înălţate în amintirea fugii din Egipet, zăceau pe jos, în îmbrăţişare strânsă, perechi de îndrăgostiţi, adesea de acelaşi sex. Era de parcă zeii Canaanului, Baalii şi Astaroţii, îşi sărbătoreau reînvierea. Pe un jilţ împletit cu ghirlande, cu fruntea încununată de frunze de viţă, trona marele eunuc regesc şi se complăcea în rolul de mare-preot al întregii petreceri. Cu elegantele sale gesturi egiptene, îndrepta fecioarele cu sâni îmbelşugaţi şi flăcăii înguşti în şolduri spre unul sau altul din frunzare, ba chiar le trimitea şi slujitori cu burdufuri proaspete de vin şi cu talere pline de dulciuri.

M-am apropiat de el.

„Etan ben Hosaia?” a întrebat el cu glasul din gât al oamenilor de pe Nil; şi, când am dat din cap a încuviinţare, a zis:
„N-ai adus niciuna din femeile tale?”
Amenhotef — aşa mi se istorisise — era o nouă achiziţie la curte, un dar al faraonului către regele Solomon: meşter mare în felul de a se purta cu femeile, era foarte preţuit în haremul regesc pentru alesele sale maniere străine care se deosebeau ca de la cer la pământ, dar plăcut, de purtarea grosolană a vechilor supraveghetori.
„M-am simţit cât se poate de onorat de porunca regelui”, am răspuns eu, „şi am fost foarte uimit şi am presupus că poftirea era numai pentru mine.”
„E cu adevărat o poftire neobişnuită. O persoană de neam cât se poate de înalt doreşte să te cunoască”.
A zâmbit puţin, cu profilul întors spre lumina unei facle. Era o raritate printre cei de-o samă cu el, un eunuc slăbănog; doar carnea fleşcăită de sub bărbie şi glasul uneori foarte subţire mărturiseau operaţia căreia îi fusese supus.
A făcut semn unui purtător de faclă să se apropie şi eu l-am urmat pe acesta. Noaptea era plină de glasuri, mireasma strugurilor în pârgă plutea pretutindeni. Cineva, însoţit de un fluer, cânta fals, dar cu mult simţământ; un altul a râs, apoi râsul a contenit.
M-am împiedicat; cât pe-aci să cad grămadă. Mă aflam întruna din colibele de frunziş. Înăuntru, rezemată de nişte perne scunde, şedea o femeie, subţirică, cu veşmântul întunecat strâns bine pe gât. Purtătorul de faclă dispăruse, dar o feştilă de oloiu răspândea

oarecare lumină, iar luna trimitea fâşii subţiri de argint printre frunzele coperişului. Femeia şi-a întors chipul spre mine, un chip însemnat de ani, cu buze mari boite şi cu ochii mari sulemeniţi.

M-am aruncat la pământ:

„Principesă Micol!"

Încă n-o întâlnisem niciodată, dar auzisem, ca toată lumea, multe despre ea: fiica lui Saul, care trebuise să vadă cum toate cimotiile ei fuseseră ucise, una după alta, în afară de schilodul Mefiboşet; de două ori nevasta lui David, femeia care şi-a bătut joc de el şi, de-aceea, a rămas fără copii.

„Sluga voastră supusă nu e decât un biet câine ce se târăşte la picoarele voastre, oo, lumină, soare !"

Vorbele îmi curgeau de pe buze; această femeie avea în firea ei ceva care te silea la umilinţă.

„Stăpâna mea a poruncit să mă cheme, la acest ceas şi aici?"

S-a sprijinit într-un cot şi s-a ridicat în capul oaselor. Era şi mai bătrână decât mă făcuseră zvonurile să cred; mâinile ei erau doar piele şi oase, iar dinţii, sau ce mai rămăsese din ei, lungi şi spălăciţi.

„Aşadar tu urmează să scrii istoria lui David?"

Vocea ei păstrase ceva din răsunetul tineresc.

„În cel mai bun caz, principesă, voi aduna laolaltă ceea ce alţii vor face să ajungă la urechea mea; şi, chiar şi asta, doar cu încuviinţarea celui mai înţelept dintre regi, a lui Solomon."

Un gest de stăpână.

„Ce ştii tu despre David?"

„În afară de stăplnul de azi al tronului, de Solomon, David a fost, fără tăgadă, cel mai însemnat bărbat din Iuda şi Israel, alesul Domnului Dumnezeului nostru care a încheiat un legământ cu David şi care a bătut pe duşmanii lui David şi a făcut de ocară pe toţi cei ce-l urau şi care, mai apoi, a făgăduit că sămânța lui David va dăinui veşnic."

„Cu alte cuvinte", din nou gestul din mină, „nu ştii absolut nimic".

Am tăcut.

„Cum de te poţi sumeţi să vrei a scrie despre el sau chiar doar a aduna laolaltă, ceea ce alţii vor face să ajungă la urechea ta?"

„Omul e însăşi legenda lui".

Chipul ei s-a schimonosit.

„Doreşti să nimiceşti legenda, stăpână?"

„Vreau ca cineva să ştie totul despre el, când n-oi mai fi eu în viaţă."

Am aşteptat.

„Era frumos la înfăţişare", a zis ea, „nu înalt de stat, ca părintele meu sau ca Ionatan, mai curând gingaş; apoi părul roşcat peste faţa puternic pârlită; şi a venit la noi cu muzica lui şi cu stihurile lui..."

MĂRTURIA PRINCIPESEI MICOL LA ÎNTREBĂRILE LUI ETAN BEN HOSAIA ÎN COLIBA DE FRUNZAR DIN VIILE DE LA BAAL-HAMON ALE REGELUI

Întrebare: Desigur, curtea părintelui nostru, regele Saul nu era aşezarea cuprinzătoare şi făloasă pe care o avem azi. Totuşi, la curte vine feciorul unui anume

Iesei din Betleem. Chiar dacă presupunem că Iesei era un om avut şi cu vază...

Răspuns: ...ceea ce nu era. Mai târziu s-a răspândit zvonul, pentru a face o impresie bună, că Iesei ar fi stăpânit multe turme şi o casă mare şi că glasul său ar fi avut greutate în sfatul seminției Iuda şi că spița lui mergea îndărăt până la întemeietorul tribului. În fapt Iesei era un țăran sărăntoc şi neînsemnat, care avea mai mulți feciori decât putea hrăni. Trei dintre ei au mers la oaste, iar David ar fi păzit încă multă vreme cele câteva amărâte de oi ale părintelui său, dacă preoții din Betleem n-ar fi descoperit farmecul trupului lui şi felul deosebit al glasului său.

Întrebare: Preoții i-au dat învățătură?

Răspuns: Când a venit la noi ştia cum să se poarte. Nu mai vorbea ca un păstor de la oi. Cânta din strune. Ştia cântările cunoscute şi alcătuia altele noi. Şi se pricepea cum să se poarte cu părintele meu, regele Saul.

Întrebare: Mai ştie stăpâna mea cine a fost cel care l-a recomandat, care l-a ales dintre alții, care l-a poftit să vină?

Răspuns: Asta n-a spus-o David niciodată. Erau întrebări la care se ferea să răspundă.

Întrebare: Şi nici vreun altul nu v-a vorbit despre asta, pe-atunci?

Răspuns: Nu-mi amintesc. Pe vremea aceea n-aveam nici treisprezece ani şi eram îndrăgostită de fratele meu Ionatan; flecăreala de la curte nu mă atingea.

Întrebare: Povestiți slujitorului vostru ceea ce vă mai aduceți aminte.

Răspuns: 0 boală grea de la Domnul s-a abătut peste părintele meu Saul. Am chemat medicii şi oamenii lui Dumnezeu şi vracii descântători. Am încercat cu buruieni de leac, cu lăsat sânge, cu arderi de tot pe jertfelnic, cu vrăji şi descântece. Apoi cineva ne-a îndemnat la muzică.

Întrebare: Dar la curte nu se aflau muzicanți?

Răspuns: În mare număr. Şi au zdrăngănit, au suflat, au ciupit strunele, au sunat din trâmbițe, au bătut darabanele, până ce părintele meu regele Saul i-a alungat cu un blestem şi cu o lovitură de picior. Muzica lui David era altcum. Muzica şi cuvintele lui, şi felul cum cânta, dezlănțuiau durerea şi umpleau inima de dor. Pacea s-a reîntors în privirea părintelui meu, regele Saul, şi s-a aşternut pe chipul lui; mâinile lui s-au destins; şi, după trei zile întregi de sminteală, a aflat somn.

Întrebare: Care anume era boala lui?

Răspuns: Duhul Domnului s-a îndepărtat de la el şi un duh rău trimis de Domnul a prins să-l muncească.

Întrebare: Ați putea să zugrăviți lucrarea duhului rău?

Răspuns: Era înspăimântătoare. Şi astăzi încă, după atâția ani mă urmăreşte. Acel om uriaş, care sta neclintit în bătălii, ca un turn, se ascundea târâş într-un ungher al sortului său, bolborosea de spaimă şi îşi muşca gleznele sau mocnea în sine ceasuri în şir, asculta glasuri pe care nu le putea auzi decât el sau o lua la goană cu spume la gură.

Întrebare: Se putea băga de seamă vreo rânduială anume? Duhul rău se vădea la răstimpuri mai mult sau mai puțin deopotrivă de mari?

Răspuns: Cetitorii în stele au cercetat schimbările lunii şi crugurile stelelor, dar n-am putut da de urma nici unei legături cu boala. La început se scurgeau luni întregi între două răbufniri ale bolii; mai târziu duhul se ivea tot mai des şi părintele meu regele Saul nu mai afla decât puţine zile de odihnă.

Întrebare: Vă aduceţi aminte când l-a muncit duhul rău pentru prima oară?

Răspuns: Cred că a fost după biruinţa asupra lui Amalec. Prin Samuel, profetul, Iahve a pus să-i poruncească părintelui meu, regelui Saul, să ucidă bărbaţii şi femeile, copiii şi pruncii de sân, boii şi oile, cămilele şi asinii din Amalec. Părintele meu a izbit întreg norodul cu tăişul săbiei; dar vitele le-a cruţat. Era ţăran şi nu putea îndura măcelărirea fără rost a vitelor; în afară de asta, oamenii lui îşi cereau partea de pradă, iar el era regele lor.

Întrebare: L-a cruţat şi pe Agag, regele Amalecului?

Răspuns: Puterea ţi-o poţi arăta prin moarte, dar şi prin îndurare.

Întrebare: Dar această putere sta în mână lui Iahve.

Răspuns: Iahve nu mai era rege. Părintele meu era rege.

Întrebare: Iahve era Dumnezeu.

Răspuns: Iar Samuel era glasul lui. Samuel a venit la părintele meu, regele Saul, la Ghilgal, şi l-a mustrat şi i-a zis: 'Nesupunerea faţă de Dumnezeu e ca păcatul vrăjitoarei, iar împotrivirea e la fel cu închinarea la idoli'. Samuel a mai zis: 'Ai lepădat cuvântul Domnului şi Domnul te-a lepădat şi el pe tine, ca să nu mai fii rege peste Israel'. Când Samuel s-a întors să plece, părintele meu regele Saul l-a apucat de

poala hainei; şi haina s-a rupt. Atunci Samuel i-a zis: 'Aşa a rupt, dar, Domnul regatul Israel de la tine şi l-a dat aproapelui tău, care e mai bun decât tine'.

Întrebare: Şi părintele vostru a crezut asta?

Răspuns: A căzut în genunchi înaintea lui Samuel şi l-a rugat să se reîntoarcă cu el înaintea bătrânilor poporului şi înaintea lui Israel, pentru ca el să se închine Domnului Dumnezeului lui. Dar Samuel a zis: 'Adu la mine pe Agag, regele amaleciţilor'. Agag s-a apropiat de părintele meu — am văzut-o chiar cu ochii ăştia — a păşit liniştit înaintea lui şi a zis: 'De bună seamă că amărăciunea morţii a trecut’. Dar părintele meu, regele Saul, a stat locului şi a privit cum Samuel, profetul, l-a tăiat bucăţi pe Agag înaintea Domnului la Ghilgal.

Întrebare: Şi după aceea a început să-l bântuie duhul rău?

Răspuns: Da.

Principesa s-a lăsat pe spate în perne. O vinişoară albastră se zbătea pe tâmpla ei. Întâmplarea pe care o zugrăvise, mă îngrijora; şi mă treceau fiori, în ciuda aerului molcom al nopţii.

„Ţi-e sete, Etan”

Principesa a bătut din palme. Apoi către un slujitor:

„Vin. Fructe. Prăjituri”.

Şi iar către mine:

„Ştiu, sunt o femeie bătrână, iar aducerea-aminte a mea e înţesată cu mii de amintiri, care se învălmăşesc mai des decât îmi e pe plac. Dar chipul tânărului David mi-e întru totul limpede. Se istoriseşte că s-ar fi purtat

înțelepțeşte pe toate căile sale. Eu aş spune mai curând, că avea un farmec firesc. Câştiga oamenii din câteva cuvinte, dintr-o privire, cu o mişcare a mâinii. Părea să fie atât de prietenos, atât de fără răutate. Dacă toate acestea erau prefăcute, atunci a fost cel mai mare fățarnic după şarpele care a înduplecat-o pe Eva să mănânce rod din pomul cunoaşterii binelui şi răului.

Dintre noi toate eu sunt cea care i s-a împotrivit mai mult. Nu era nicio taină că, în chiar noaptea când muzica lui a alungat duhul rău, el a împărțit patul cu părintele meu regele Saul. Abner ben Ner, care era mai mare peste oaste în vremea părintelui meu, pretinde că nu atât muzica lui David, cât mai curând dosul său i-a adus uşurare regelui. Dar eu ştiu bine cât de drăgăstos putea fi David şi că apropierea lui aducea alinare, precum ploaia ogorului uscat de secetă”.

Principesa a luat un ciorchine de strugure.

„Şi apoi Ionatan. Cunoşti, doară, cântecul de jale pe care l-a scris David la moartea lui:

Jale grea este în mine, după tine, frate-meu Ionatane!
Căci mult mi-ai fost tu drag.
Mai de preț mi-era iubirea ta
Decât dragostea femeilor...

I-am privit adesea cu luare aminte pe amândoi. Nu cred că au luat seama la mine sau la simțămintele mele. În orice caz Ionatan nu! El avea nevastă şi copii, avea țiitoare; dar prin David părea să fi descoperit un nou cuprins al vieții. Ionatan şi-a dat arcul, spada şi

brâul de care era atârnată, ba chiar şi haina de pe trup, pentru a-l împodobi pe David cu ele; i-ar fi dăruit jumătate din regat, dacă ar fi fost al lui. David a primit toate astea cu drăgălăşenia care îi era proprie; zâmbea, spunea stihurile sale şi cânta din lăută. Potolea pofta părintelui meu regele Saul, când dorea acesta; se culca cu fratele meu Ionatan şi îl lăsa să-i sărute picioarele, coapsele, mâinile, gâtul; iar în noaptea când mi-am pierdut cumpătul şi când am spus vorbe grele împotriva lui, a venit mai târziu la mine şi am fost a lui”.

Principesa a împins ciorchinele de strugure într-o parte. Eu i-am umplut iar paharul.

„Am crezut atunci că era zeul Baal prefăcut în om, plăcerea cărnii întruchipată, şi totuşi înzestrat cu acea nepăsare pe care o au doar zeii. În restriştea mea, am strigat chemându-l pe Iahve. Dar Iahve n-a răspuns: însă David, de parcă auzise srigătul meu, mi-a deslușit în treacăt, a doua zi, că el era alesul lui Iahve şi că, în tot ceea ce spunea şi facea, împlinea doar vrerea lui Iahve. Încă nu văzusem pe nimeni altul care să fi fost ales de Iahve, în afară de Samuel; şi Samuel era costeliv, doar oasele de el, veşnic cu buboaie pe țeastă, cu urdori în colțurile ochilor şi cu o barbă rară, ce sta de obicei țeapănă din pricina jegului. Dar oare de ce să nu fi turnat Iahve duhul său o dată şi într-un vas plăcut simțurilor? Şi alte întâmplări următoare au părut să întărească minunea.

Cine mai auzise vreodată ca un oarecine să fie scăpat de sulița aruncată de părintele meu regele Saul? Sulița părintelui meu era aducătoare de moarte, țintuia

victima lui de perete, în timp ce coada ei încă tremura de puterea aruncării. Totuşi, David a scăpat de trei ori. Parcă avea ochi la ceafă. Şi avea nevoie de ei. Fie că Ionatan şi-o fi dat în vileag fără ruşine simţămintele pentru David sau că Riţpa, ţiitoarea tatălui meu, i-o fi şoptit la ureche una sau alta ori că Abner ben Ner, care era mai mare peste oaste, o fi amintit în darea lui de seamă din fiece lună despre noul cântec, pe care leviţii îl faceau să răsune de pe înălţimi: *Să nu fie nicio curvă printre fiicele lui Israel, fi niciun curvar printre fiii săi*, — duhul cel rău trimis de Domnul s-a înfiinţat iar la părintele meu regele Saul, mai puternic ca înainte, şi i-a îndrumat gândul şi mâna.

Uneori mra cuprins bănuiala că David într-adevăr se juca cu duhul. Dar David tăgăduia una ca asta. Când pe tatăl meu îl năpădeau gândurile negre, David se aşeza la picioarele lui, nu chiar aşa ca să-l atingă, dar destul de aproape pentru ca părintele meu să-i simtă prezenţa. Apoi scotea câteva acorduri, lăsa capul pe spate şi începea să cânte: melodii, care-ţi purtau gândul la caravanele ce se îndreaptă spre soare-apune sau la tristeţea ce se-abate asupra omului, în ceasul de după clipa dragostei. Atunci deodată părintele meu răcneşte — şi apoi suliţa aruncată, ce tremură înfiptă în perete. Şi întrebarea lui David: Ce am făcut? cu ce am păcătuit? care e greşeala mea, de vrei să-mi răpui viaţa?”

Principesa a dat din cap, pe gânduri: aceasta fusese doar o părticică din toată grozăvia pe care o trăise; şi a fost fiica unui rege şi de două ori nevasta unui rege, şi învăţase să-şi stapinească simţămintele.

„Mai târziu, cândva, l-am întrebat: David, dragul meu, de fapt nu ți-a fost frică niciodată? M-a privit, apoi a spus: inima mi-e plina de frică; sunt poet; am destulă fantezie pentru a-mi putea închipui sulița înfiptă în trup”.

Prințesa mânca din boabele de strugure.

„Astfel, părintele meu regele Saul l-a făcut căpetenie peste o mie de oameni şi l-a trimis contra filistenilor. Iar eu i-am spus fratelui meu Ionatan: ăsta e sfârşitul lui David; şi Ionatan se temea foarte pentru viața lui David şi a zis: i-am dat arcul meu şi spada mea şi cingătoarea mea pentru spadă, de ce nu-i pot da ochiul meu şi tăria pumnului meu. Dar de anul nou s-a întors David îndărăt, cu chipul mai pârlit de soare ca oricând şi cu barba netăiată, şi agonisise biruințe în lupte şi pradă multă şi ucisese nenumărați filisteni. Am auzit ce vorbeau oamenii lui despre el: la începutul campaniei stătuseră şi ei întrucâtva pe gânduri; dar când l-au văzut pe David în luptă, părerea lor s-a schimbat; în bătălie, tânărul chipeş se prefăcea parcă într-un fel de om apucat de beția sângelui. Era şi iscusit la întocmirea planurilor, avea privirea ageră față de slăbiciunile duşmanului.

Şi s-a răspândit atunci vorba în norod, căci, oricând femeile din oraşele lui Israel ieşeau cântând şi dansând pentru a-l întâmpina pe regele Saul cu tamburine şi clopoței şi țimbale, aveau şi un cântec antifonic: *Saul a bătut mii, dar David zeci de mii*. Aşa exagerate cum erau, cifrele au făcut ca voia-bună a părintelui meu să se întunece şi mai mult. S-a dus cu gândul la prezicerea lui Samuel, proorocul, şi şi-a pus întrebarea:

Ar putea oare să fie acesta aproapele de care a vorbit şi care e mai bun decât mine? Şi şi-a zis: lui David i-au recunoscut zeci de mii, iar mie numai mii; ce alta mai poate să vrea decât regatul?”

Prințesa a rămas cu privirea pierdută, de parcă ar fi cugetat la voința Domnului, prin care tocmai atrăgătorul cântăreț, care trebuia să alunge duhul rău, îl stârnea să se ivească.

’Fratele meu Ionatan, care a auzit antifonul femeilor, l-a iubit pe David şi mai mult din pricina asta; iar eu, care îl dorisem atâta, întrucât erau la război, m-am supus voinței lui. Însă părintele meu se tot frământa cu gândul, cum să se cotorosească de David. Din nefericire, era mai mult soldat decât-meşter în uneltiri, iar Domnul Iahve nu era cu el, astfel încât nu i-a venit altceva în minte decât repetarea vechiului său şiretlic, dar adăugându-i o răsplată. Eu trebuia să fiu răsplata. Cum o să plătesc oare zestrea miresei? a întrebat David şi a amintit că era om sărac şi de puțină însemnătate. La care regescul mijlocitor de căsătorie a întors vorba, cum că regele Saul ar fi gata să primească o sută de prepuțuri de filisteni drept plată pentru mireasă.

Astfel s-a ridicat David şi s-a dus, el şi bărbații săi, şi a răspuns două sute de filisteni şi s-a întors îndărăt la Ghibea, la părintele meu Saul. Şi David călărea pe un catâr cenuşiu-deschis, şi aveai pe şa un coş acoperit. Şi a dus coşul la părintele meu; de față cu întreaga curte. Imaginea aceea o văd încă şi acum aievea: David, care dă deoparte învelitoarea coşului şi revarsă pe masă penisurile pline de sânge închegat. Şi l-am auzit numărându-le până la două sute.

În noaptea aceea a venit la mine cu biciul, iar eu am adăstat lungită înaintea lui, şi el m-a pedepsit şi eu am îndurat”.

Purpuriul zorilor a prins să se înalţe peste podgoriile din Baal-hamon ale regelui, astfel încât în coperişul umbrarului a început să se desluşească marginile fiecărei frunze. Chipul prinţesei era de culoarea cenuşii.

”Omul e însăşi legenda sa”.

Privirea îi devenise din nou rătăcită.

„N-ai spus tu asta, Etan ben Hosaia?”

M-am plecat adânc.

”Asta a fost rodul amărât al priceperii slugii voastre, stăpână”.

”Acum poţi pleca”, a mai spus.

—

5

Binecuvântat fie numele Domnului Dumnezeului nostru al cărui adevăr este ca o pajişte smălţată de flori colorate, de unde fiecine o culege pe cea care-i place.

Eu, Etan ben Hosaia din oraşul Ezrah, acum cu locuinţa la nr. 54 pe uliţa Reginei din Saba, Ierusalim, am fost chemat azi, a doua zi după sărbătoarea tabernacolelor, în casa stăpânirii, pentru a lua parte acolo la prima şedinţă regulată a comisiunii regeşti pentru întocmirea *unei şi singure relatări adevărate şi hotărâtoare, istoriceşte exacte şi recunoscute oficial, privitoare la uimitoarea înălţare, la viaţa cu frica lui Dumnezeu, precum şi la isprăvile de vitejie şi la minunatele înfăptuiri ale lui David ben Iesei, rege peste Iuda timp de şapte ani şi peste amândouă seminţiile,*

Iuda şi Israel, vreme de treizeci de ani, alesul Domnului şi părintele regelui Solomon, pe scurt *Relatare despre regele David*. Şi am fost îndrumat de către un slujitor într-o tindă unde se aflau trei indivizi bărboşi, nu tocmai curaţi, aşa cum găseşti în piaţă sau pe la porţile oraşului. Aceştia m-au agrăit, cum că sunt Iorai, Iohan şi Meşulam, povestitori de istorii şi legende îngăduiţi de ocârmuire , şi că fuseseră chemaţi din poruncă regească să se înfăţişeze acolo; în ce scop anume nu ştiau, că doar îşi plătiseră totdeauna la timp birurile şi dările, iar acum erau cuprinşi de mare înfricoşare. De asemenea voiau să ştie, dacă şi eu eram povestitor de istorii şi legende; şi, când am confirmat asta cu anumite limite, au început să se tânguiască de faptul că nu mai merg treburile; dar şi-au dat cu părerea că, judecând după înfăţişarea netedă a chipului meu, trebuia să fi avut succes mare; apoi au întrebat în ce anume mă specializasem: în tradiţii din vremurile vechi, în istorii despre marele exod sau despre judecători, ori în întâmplările cele mai noi? Slujitorul m-a izbăvit de cei trei barzi şi m-a dus într-o încăpere mare, rânduită cu nespusă falǎ. Iar acolo şedeau pe perine odihnitoare membrii comisiunii; la mijloc, între ei, adăsta pentru răcoreală şi gustare un coş cu roade, alături de un ulcior cu apă plăcut mirositoare şi de un taler plin cu gumă de mestecat îmbălsămată, ce era făcută din diferite răşini aromate. Dar Iosafat ben Ahilud mi-a poruncit să iau loc lângă o masă scundă, ce trebuia să-mi fie de ajutor la scris; şi a bătut din palme şi a deschis şedinţa, dând expresie bucuriei sale că membrii comisiei sunt bine sănătoşi şi că s-au întors

la Ierusalim, pare-se, minunat odihniți. Mai departe a spus că membrii vor fi citit sau pus să li se citescă, fără îndoială, o mulțime de cărți despre o mulțime de teme şi vor fi ştiind că sunt multe feluri de-a povesti ceva; mergând cu istorisirea înainte sau de-a-ndărătelea, ori începând de la mijloc spre ambele capete, sau totul de-a valma, ceea ce se poate denumi harababură şi este tocmai foarte la modă printre autorii mai noi. Oricum, a continuat el, pentru țelurile *Relatării despre uimitoarea înălțare şi aşa mai departe* i se pare a fi cel mái bun lucru să se înceapă cu începutul, adică de la ungerea tânărului David de către Samuel, profetul, şi de la povestea cu Goliat. Oare membrii sunt de aceeaşi părere?

Membrii n-au avut nimic de obiectat.

Oare eu, Etan ben Hosaia, în calitatea mea de redactor, am cumva alte propuneri?

Am răspuns că n-am.

În legătură cu ungerea, a deslușit Iosafat ben Ahilud mai pe larg, stă la dispoziție, datorită bunăvoinței lui Țadoc, preotul, o relatare scrisă din arhiva propriului templu din Rama al lui Samuel. A făcut semn cu mâna spre un teanc de tăblițe de lut din stingă lui. L-am rugat să-mi arate o tăbliță. Mi s-a dat una şi mi-am dat seama, după soiul literelor şi după felul de prelucrare a lutului, că era de dată mai proaspătă şi că, fără nicio îndoială, nu provenea din ținutul Rama.

Țadoc a părut să observe îndoielile mele şi a amintit că tăblițele din Rama cuprind în esență aceeaşi relatare, pe care a dat-o şi Samuel în cartea sa. Fireşte, anumiți oameni pretind că ungerea tânărului David de către

profetul Samuel n-ar fi decât o legendă, răspândită pentru a întări pretenția lui David la tronul lui Saul; asemenea oameni sunt, în mod vădit, duşmanii regelui Solomon, ai adevăratei credințe şi ai oricărei stăpâniri legiuite; dar rostul meu, ca redactor al relatării despre regele David, este să prelucrez materialul în asemenea fel, încât să nu mai ofere niciun fel de părți vulnerabile.

„Dacă stăpânii mei ar îngădui slujitorului lor câteva observații cu privire la acest punct”, am răspuns eu. „Am cercetat temeinic cartea lui Samuel şi cunosc şi ce s-a povestit din gură-n gură. De aceea cred că îmi pot îngădui să spun, cum că aici avem înaintea noastră una dintre cele mai încântătoare şi poetice istorisiri din tinerețea unui bărbat menit a ajunge mare. Să ni-l închipuim, numai, pe bătrinul prooroc, cum ajunge la Betleem cu sufletul plin de cuvântul Domnului Dumnezeu: Vreau să te trimit la Iesei, cel din Betleem, căci am ales de împărat pe unul dintre feciorii săi. Iată aievea păstorii de oi ce împresoară pe Samuel, fetele tinere, muierile bătrâne şi ştirbe; se roagă cu toții să le dea binecuvântarea lui sau o mică proorocire la un preț mai la-ndemână; dar Samuel, deşirat, costeliv şi întunecat la chip, îndeamnă la drum mai departe, spre coliba lui Iesei. Sătenii din locul acela întind gâturile: ce caută oare marele profet sub coperişul acela umil? Iar marele profet pune în coliba lui Iesei să-i treacă pe dinainte toți feciorii acestuia, şase neghiobi neciopliți, în timp ce Iahve îi şopteşte: nu te uita la înfățişarea lor şi nici la statura uriaşă; căci treaba nu merge după cum vede omul; omul se uită la ceea ce bate la ochi, dar Domnul se uită la inimă.” Şi Samuel i-a zis lui Iesei:

„Ăştia sunt toţi feciorii tăi?”
Atunci este adus de la staulul oilor şi tânărul David; îşi croieşte drum prin mijlocul mulţimii ce cască gura şi păşeşte înaintea feţei lui Samuel; pârlit de soare, cu ochi frumoşi şi bine croit la făptură — descrierea aceasta presupun că e cunoscută stăpânilor mei. Şi, în cele din urmă, Domnul Dumnezeu care îi porunceşte lui Samuel:
„Scoală-te şi unge-l, căci el este!”
Benaia ben Iehoiada bătea darabana cu degetele pe genunchiul său, iar Iosafat ben Ahilud înghiţea de parcă îi rămăsese în gâtlej ceva cleios; doar Ţadoc, preotul, radia de mulţumire cu tot chipul său unsuros.
„Ei”, a întrebat profetul Natan oarecum nesigur, „are vreun cusur relatarea asta?”
Nădăjduiam că altul va da la iveală părţile ce nu se potriveau. Într-un târziu mi-am luat inima în dinţi şi am vorbit:
„Să zicem că Samuel a venit cu adevărat la Betleem şi că s-a purtat aşa cum se povesteşte; — dar oare n-ar fi ajuns atunci David flăcăul cel mai vestit din satul său şi n-ar fi vorbit oamenii din Betleem luni în şir despre asta şi oare cei şase fraţi mai vârstnici ai săi n-ar fi mers degrabă la toţi unchii şi verii şi cumnaţii lor, ce locuiau într-alte părţi, pentru a-i încunoştinţa de noua lor mărire? Întreg neamul lui Iuda ar fi aflat în cel mai scurt timp despre treaba asta şi s-ar fi fudulit că unul dintre flăcăii săi plini de nădejdi va ajunge în curând rege al lui Israel! Trebuie să ne punem întrebarea: oare cât ar fi trecut până ce ar fi aflat despre asta şi regele Saul şi până când ar fi pus să-l ridice pe tânărul David

de-acasă şi să-l tragă în fața judecății pentru însuşire nedreaptă a unei demnități sau chiar pentru uneltire? Şi, totuşi, când David se înfățişează pentru prima oară la curte, ridică vreunul glasul să spună:'Uite colo, regele şi stăpânul meu, oare tânărul chipeş cu lăuta şi cu stihurile nu e acelaşi David ben Iesei, care a fost uns de curând, de către Samuel, să fie rege în locul tău?' — Niciunul măcar!”

Țadoc m-a măsurat cu o privire furioasă.

„Mă bucur că Etan ben Hosaia a ridicat chestiunea asta”, a spus el răguşit, „căci este o chestiune de principiu, pe care o putem rezolva tot atât de bine şi acum. Există, după cât se pare, două feluri de adevăr: unul pe care prietenul nostru Etan doreşte să-l afle, şi altul care se întemeiază pe cuvântul Domnului Iahve, aşa cum a fost mijlocit de către profeții săi şi de către preoții săi”.

„Întru slava învățăturii”, a spus Benaia şi a vârât în gură o bucată de gumă de mestecat.

„Întru slava învățăturii, da, fireşte!” s-au umflat obrajii bucălați ai lui Țadoc. „Şi, unde cele două feluri de adevăr nu se potrivesc între ele, eu trebuie să cer să urmăm învățătura. Căci unde am ajunge, dacă fiecare s-ar îndoi de orice şi ar porni, el însuşi, în căutarea adevărului? Marele şi strălucitorul templu pe care îl înălțăm, s-ar prăbuşi mai înainte ca zidirea lui să se fi încheiat; tronul pe care l-a făurit regele David şi pe care şade feciorul său Solomon s-ar nărui!”.

Iosafat ben Ahilud a ridicat', împăciuitor, mâinile.

„Domnul meu Țadoc este întru totul îndreptățit în cererea sa de-a fi luate în seamă tradițiile care au fost

consfințite de-a lungul anilor şi care au devenit o parte din moştenirea transmisă nouă, chiar şi dacă ele par să contrazică realitatea. Pe de altă parte, Etan ben Hosaia trebuie să ne dea de veste despre orice capcane ce s-ar afla ascunse în materialul nostru: asta face parte din îndatoririle sale. Dar contrazicerile, Etan, există pentru a fi aplanate, nu pentru a fi scoase în evidență. Contrazicerile zăpăcesc şi amărăsc sufletul; dar cel mai înțelept dintre regi, Solomon, doreşte ca noi toți, şi mai ales autorii, să apăsăm pe aspectele mai înălțătoare ale vieții. Rostul nostru este de-a oglindi măreția vremurilor noastre, alegând o cale de mijloc fericită între ceea ce este şi ceea ce trebuie să creadă oamenii".

Elihoref ben Şişa, unul dintre grămătici, a cerut atunci ca istoria ungerii să fie cuprinsă în *Relatarea despre uimitoarea înălțare şi aşa mai departe*, iar frate-său Ahia a sprijinit propunerea. Propunerea a fost încuviințată în unanimitate, dar cu condiția suplimentară ca eu să redactez corespunzător hrisovul templului în părțile care nu ar suna destul de convingător. După care Iosafat ben Ahilud a propus o întrerupere pentru a putea gusta un prânzişor ca vai de el şi anume: bucățele de carne de miel la frigare, ceea ce moabiții şi copiii lui Edom numesc şăşlic. Iar după prânzişor, la care mi-a fost îngăduit să iau parte şi eu, profetul Natan i-a îmbiat pe ceilalți cu un răgaz de odihnă sub pomii umbroşi ai palatului regesc, până ce va fi trecut arşița amiezii şi simțământul de preasătul care îi apăsa pe toți.

Şi, după ce au picotit o țâră de vreme s-au preumblat prin grădini, membrii s-au adunat din nou în sala de şedințe şi Iosafat ben, Ahilud, marele-grămătic, a arătat că punctul al doilea al ordinii de zi era povestea cu Goliat şi, cum aceasta este în primul rând o treabă războinică, ar fi de dorit ca Benaia, feciorul lui Iehoiada, să înfățişeze felul său de-a vedea lucrurile.

Benaia a ridicat privirea. Istoria cu Goliat, a spus el, deşi e fără îndoială o chestiune a armatei, totuşi nu cade întru totul în acest domeniu; alte elemente, în parte de natură personală, în parte de natură dinastică, sunt împletite în această tărăşenie şi nu pot fi privite separat de aspectele lor militare — precum sunt folosirea armelor uşoare împotriva trupelor împlătoşate sau efectul vorbelor de batjocură şi de amenințare de dinaintea bătăliei asupra moralului trupelor. La solicitarea prietenului său Iosafat ben Ahilud, a pus să se facă unele cercetări în însemnările şi depozitele de tăblițe ale lui Abner ben Ner, care era mai mare peste oaste pe vremea regelui Saul şi care a avut conducerea tactică la Efes-damin împotriva filistenilor; dar, oricât de temeinică a fost căutarea, oricât n-au lăsat necercetată nicio tăbliță de lut şi niciun sul de piele, nu s-a putut afla nicio vorbă despre faptul că David ar fi ucis un uriaş pre nume Goliat înainte de bătălie, în timpul ei sau după ea. Aceasta nu înseamnă, fireşte, că la Efes-damin n-a fost ucis un uriaş cu acest nume sau că David nu l-ar fi putut răpune; o bătălie e alcătuită din mii de amănunte şi nu s-ar putea da câte un scrib fiecărui soldat care a zdrobit țeasta duşmanului său. Totuşi pare ciudat că o vulpe atât de şireată, cum era

Abner — care, pe deasupra, mai era silit să fie şi prevăzător din pricina drăgostelii lui cu Riţpa, ţiitoarea căpeteniei sale supreme în război, regele Saul, — să fi scăpat prilejul de-a face o însemnare cu privire la o luptă în doi care, după câte s-ar părea, a hotărât soarta companiei.

Profetul Natan a vrut să ştie dacă nu se găseşte nici altundeva ceva scris, precum în Analele regelui Saul.

Grămăticul Elihoref ben Şişa a clătinat din cap, iar fratele său abia a întărit că nu se afla nimic asemenea în Analele regelui Saul.

„Dar existau, sper, urieşi printre Filisteni!”, a strigat preotul Ţadoc.

Benaia părea plictisit.

„Mai multe cete.”

„Şi câţiva dintre urieşi au fost răpuşi de copiii lui Israel?”

„Ştim că la Ghezer, un uriaş pre nume Sipai a fost ucis de Sibehai, husatitul”, a spus Benaia, „iar într-o altă încăierare Elhanan ben Iair l-a răpus pe uriaşul Lahmi; şi, la Gat, un uriaş, al cărui nume n-a putut fi stabilit, dar care avea douăzeci şi patru de degete la mâini şi picioare, câte şase la fiecare mână şi la fiecare picior, a fost omorât de Şimeon ben Simea; şi, dacă mi-e îngăduit să amintesc, eu însumi am doborât oameni ca nişte lei din Moab şi un egiptean înspăimântător, care avea o suliţă în mână; dar eu m-am năpustit asupra lui cu un par şi i-am smuls egipteanului suliţa din mână şi l-am prăvălit cu propria lui suliţă.”

„Atunci de ce David să nu-l fi putut ucide pe Goliat cu o piatră din râu?” a spus Țadoc. „Sau dorești, domnia-ta, să tăgăduiești această ispravă?”

„Cetele de oaste”, a întors vorba Benaia, „și mai cu seamă cheretienii și peletienii, au cel mai mare interes ca toți copiii lui Israel să fie pătrunși de duhul care l-a însuflețit pe tânărul David la fapta sa vitejească și să arate că părintele regelui Solomon nu era doar un mare poet și muzicant, filosof și teolog, administrator și organizator, strateg și diplomat, ci că nici nu s-a dat îndărăt să se bată el însuși chiar când adversarul era de două sau trei ori mai mare decât el, ori, dacă vreți, de patru ori. Dar oștirea nu poate oferi documentația pentru asta. N-o avem și nici nu putem face rost de atestări. Asupra acestui fapt am vrut să atrag atenția”.

Și-a împreunat mâinile uriașe. Cu toată lăudăroșenia și îngâmfarea sa, Benaia era totuși cel mai deștept dintre toți: dacă, într-o zi, cineva avea să dovedească lumii că povestea cu Goliat n-a putut avea loc aievea și că regeasca comisiune, Dumnezeu s-o binecuvânteze, s-a lăsat păcălită de un basm frumos și, astfel, avea să zdruncine credința în *Relatarea despre regele David* — el n-ar fi avut nicio vină în această privință.

La aceasta, Iosafat ben Ahilud, marele-grămătic, a declarat că, ținând seama de lipsa de date scrise, comisiunea avea să se bizuie pe tradiția orală. A trimis slujitorul și slujitorul a adus înaintea comisiunii pe Iorai, pe Iahan și pe Meșulam, povestitori de legende și istorii încuviințați de dregătorie; s-au aruncat în praf și au lovit cu fruntea în podele și s-au rugat de îndurare în numele Domnului. Iosafat le-a poruncit să se ridice

şi le-a desluşit că trebuie să povestească puternicilor domni aici de faţă istoria despre David şi Goliat, fiecare cu cuvintele sale şi aşa cum a aflat-o de la învăţătorul său. Atunci Iorai, Iahan şi Meşulam au tăgăduit s-o facă cu toată credinţa şi clipeau din pleoapele înroşite şi îşi mângâiau bărbile lăţoase şi trăgeau cu ochiul, pofticioşi, la coşul cu poame şi la ulciorul cu apă bine-mirositoare şi la talerul plin de gumă aromatica de mestecat, care este făcută din felurite răşini; dar asemenea desfătări nu erau pentru alde ei şi mi-am adus aminte de zicala că pasărea flămândă ciripeşte cel mai frumos.

Dintre cei trei barzi a fost ales să înceapă Iorai. Şi Iorai a prins să ciupească strunele harfei sale, care arăta destul de zgâriata şi burduşită, de parcă ar fi luat parte la mai multe ciomăgeli pe uliţă, şi a început să cânte din ea şi şi-a înălţat glasul.

Eu, însă, am scris punctele cele mai de seamă ale povestirii sale şi le-am numerotat în ordinea lor.

MAREA LUPTĂ A LUI DAVID ÎMPOTRIVA LUI GOLIAT, DUPĂ RELATAREA LUI IORAI, POVESTITOR DE ISTORII ŞI LEGENDE ÎNCUVIINŢAT DE DREGĂTORIE, ÎN REZUMAT

1. Rânduiala oştilor lui Israel şi a Filistenilor la Efes-damin. Filistenii pe un deal dincolo, Israel pe deal dincoace de valea Elah; valea dintre ei cu râul din ea este ţara nimănui.

2. Goliat, un luptător înaintaş al Filistenilor. Înălţimea (şase coţi şi un lat de palmă); armura: coif

de bronz, cămaşe de solzi (cinci mii de sicli greutate), pulpare pornind de la şold, pavăză de bronz pe umeri; arme: sabie (lungimea necunoscută), suliță (ca un sul de urzeală de la războiul de țesut) cu vârf de fier (greutate şase sute de sicli), scut (cărat de purtătorul de scut).

3. Goliat cheamă israelitenii la luptă din țara nimănui; vorbele lui de ocară şi amenințare ca îndeobşte înaintea bătăliei, de două ori pe zi, în mai multe zile la rând.

4. David vine în tabăra lui Israel, pentru a aduce celor trei frați mai mari ai săi, care slujesc în oaste, pâine şi dulciuri, precum şi zece caşcavaluri pentru căpetenia cetei lor de-o mie, pentru ca să le fie binevoitor.

5. David aude zarva făcută de Goliat; observă lipsa de voluntari pentru lupta împotriva uriaşului. Pune întrebări, află de încurcătura conducătorilor oastei, de răsplata pe care o făgăduieşte Saul învingătorului lui Goliat: bogății, fiica regelui, casă scutită de biruri.

6. Fratele mai mare Eliab se mânie pe David pentru cutezanța şi răutatea inimii lui (Nb.: Eliab pare să fi uitat respectul pe care îl datorează, conform tăblițelor de lut din Rama, mezinului ca unui uns al Domnului).

7. Saul află despre tânărul din tabără, care e gata să se măsoare cu Goliat, şi porunceşte să vină David. Saul se îndoieşte că flăcăiandrul prizărit poate da piept cu uriaşul; David îl asigură că a ucis

cu propria mână un leu şi un urs şi să n-aibă grijă, căci, la nevoie, mai e mai e însă şi Domnul Dumnezeu pe-aproape. (Nb.: Nici înaintea convorbirii, nici în timpul ei, Saul nu cere să afle numele tânărului sau numele părintelui său; şi David uită să-şi spună numele).

8. Saul se simte îndemnat să-i împrumute lui David spada şi platoşa sa; David, nefiind în stare să se mişte cu atâta fier pe trup, dă armura îndărăt, mulțumindu-i.

9. Armele lui David: toiag de păstor, cinci pietre lucioase din râu, o praştie.

10. În țara nimănui: Goliat observă pe David care se apropie, îl dispreţuieşte şi jură să arunce carnea fragedă a lui David păsărilor cerului şi fiarelor de câmp.

11. David se dovedeşte egalul lui Goliat în rostirea ocărilor şi amenințărilor; se juruie să-l doboare pe Goliat şi să-i taie capul, căci hotărârea luptei vine de la Domnul. (Nb.: Asta e întru totul în felul de-a fi al lui David; căci îi place să se fudulească cu legătura sa personală cu Iahve).

12. Goliat se apropie cu pas îndesat; David se fereşte cu îndemânare de el, aruncă o piatră, nimereşte în fruntea filisteanului, piatra străpunge osul.

13. Uriaşul cade la pământ cu fața în jos; David îi sare în spinare, apucă sabia lui Goliat şi îi retează capul. După înfringerea luptătorului lor înaintaş,

fuga filistenilor şi urmărirea de către oastea lui Israel.

14. Cu capul lui Goliat sub braţ, David se întoarce din lupta în doi. Abner îl întâlneşte din întâmplare şi îl duce pe David la Saul, împreună cu capul tăiat. Abia acum, în sfârşit, Saul cere să afle: al cui fecior eşti tinere? La care David: Sunt feciorul slugii voastre Iesei din Betleem.

15. Saul hotărăşte să-l păstreze la curte pe tânărul plin de merite.

Iorai a făcut o temenea şi şi-a pus harfa în traistă; iar Iahan a ieşit în faţă cu lăuta, care arăta la fel de rău ca şi harfa lui Iorai, pentru a povesti acum, la rândul său, istoria despre marea luptă a lui David împotriva lui Goliat; şi după el a venit Meşulam, care avea două tobe mici, pe care bătea darabana cu degetele, uneori încetişor, iar uneori mai tare, şi furioso în clipa când Goliat cade în nas. Şi, după ce au terminat toţi trei, iar relatările lor au fost comparate, iată că se potriveau întru totul, de la primul până la ultimul cuvint, cu toate că Iorai îşi povestise relatarea sa cu multă pasiune, gesticulind cu braţele în jur şi schimonosindu-se, în timp ce Iahan grăise cu glas măsurat, asemenea unuia care descântă să cheme duhurile, iar Meşulam urlase şi dăduse ochii peste cap ca un preot al lui Baal, idolul canaaniţilor. Şi, atunci, profetul Natan nu mai contenea să se mire de minunea relatărilor ce sunau la fel; uita, însă, că ascultătorii din pieţe şi de la porţile oraşelor ai acestor povestitori de istorii sunt asemenea copiilor care pretind ca poveştile lor să fie spuse totdeauna cu aceleaşi cuvinte. Într-adevăr, a spus Natan, Domnul

Dumnezeu a vorbit prin gura acestor oameni, iar asta atârna mai greu decât încă o dată pe-atâtea tăbliţe de lut. Şi era limpede, cât de uşuraţi se simţeau membrii comisiunii, căci în privinţa minunilor nu se pot purta discuţii contradictorii.

„Când să se fi petrecut toate astea?” m-am interesat eu cu umilinţă. „Înainte ca David să fi fost chemat pentru a îmblinzi cu muzica sa duhul cel rău, care îl muncea pe regele Saul, sau după aceea?”

Mutrele domnilor s-au lungit: în bucuria lor asupra minunii întreitei versiuni asemănătoare a luptei cu Goliat, membrii comisiunii uitaseră de cealaltă relatare, după care tânărul David a fost chemat la curtea lui Saul din pricina duhului rău. Dar, în amândouă relatările, David şi Saul se întâlnesc pentru prima oară; deci David răpunatorul uriaşului şi David terapeutul muzical se excludeau reciproc; asta era marea dificultate.

„Înainte! După!” Ţadoc, preotul, era mânios. „Care e deosebirea? Iahve avea de gând ca David şi Saul să se întâlnească şi, pentru mai multă siguranţă, a făcut să se întâmple asta de două ori”.

„Frumos”, a spus Iosafat ben Ahilud, marele-grămătic. „Iahve este atotputernic, dar chiar şi Iahve face lucrurile în ordine: la început a făcut cerul şi pământul, apoi a despărţit lumina de întuneric, după aceea apele de sub firmament de cele de deasupra, şi aşa mai departe, o săptămână în şir, până ce a creat, în cele din urmă, bărbatul şi femeia , după chipul şi asemănarea sa”.

„De ce nu-l lăsăm pe prietenul nostra Etan să hotărască ordinea?” a propus Benaia ben Iehoiada. „El e specialistul”.

„Să binevoiască stăpânul meu Benaia să-l ierte pe slujitorul său”, am răspuns eu mieros, „în calitatea mea de redactor, pot ajusta nițel istoria oamenilor, înfrumusețând-o pe ici sau pe colo, dar împuternicirea mea nu e îndestulătoare pentru a o schimba”.

Atunci grămăticul Elihoret ben Şişa s-a scărpinat în cap şi a zis:

„Să presupunem că David l-a omorât pe Goliat înainte de a fi apărut la curte pentru a cânta în fața lui Saul. Ar fi asta o ieşire?”

„Una nu prea fericită”, am răspuns eu. „De ce să mai caute în tot Israelul un muzicant cu însuşirile necesare, de ce să mâne soli la bătrânul Iesei din Betleem, pentru ca să trimită la curte pe feciorul său, David, de la oi, dacă vestitul biruitor al lui Goliat şade încă de pe acum la masa regească? Sau, privind lucrurile din perspectiva lui David — oare nu s-ar fi ridicat acesta îndată, după ce a aflat de tratamentul necesar împotriva duhului rău, şi n-ar fi spus: nu mai cheltuiți bani cu solii; sunt aici şi sunt gata să slujesc; de-ndată ce domnul şi regele meu va fi terminat de ospătat, începem cu muzica mea. Ori credeți că nu?”

Atunci s-a lăsat tăcere printre membrii comisiunii. Într-un târziu, celălalt grămătic, Ahia ben Şişa, întreabă cu glas nesigur:

„Şi dacă presupunem că David vine mai întâi la curte, pentru a cânta înaintea lui Saul, şi că abia după aceea porneşte ca să-l omoare pe Goliat? Asta ne-ar ajuta?”

„Mai deloc”, am întors eu vorba. „Dacă David se află deja la curte şi cântă înaintea regelui Saul pentru a izgoni duhul rău, cum îl ducem îndărăt la Betleem, unde trebuie să ajungă, pentru a lua pâinea şi dulciurile pentru fraţii săi ce slujeau la oaste, precum şi cele zece caşcavaluri pentru căpetenia lor? Iar regele Saul, când îl cheamă la el pe viteazul care-l înfruntase şi chemase la luptă pe Goliat, n-ar băga de seamă că acesta este totuna cu tânărul bărbat care cânta atât de frumos şi se însoţeşte singur din lăută? Ştim de la Iorai, Iahan şi Meşulam că Saul i-a pus lui David propria sa platoşă şi i-a împrumutat spada sa — prilej îndestulător, aşadar, ca să-l poată recunoaşte. Iar după bătălie, când David mai vine o dată la Saul cu capul lui Goliat şi când, la întrebarea regelui, spune numele părintelui său, oare regele nu bagă în sfârşit nimic de seamă? Nicidecum. Mai curând îl pofteşte cu însufleţire pe David să trăiască la curte, unde proaspătul erou se bucura încă de mult, ca vraci-cântăreţ al regelui, de adăpost şi de ospătare pe seama craiului. E drept că regele Saul era muncit de duhul cel rău trimis de Domnul, dar nu stă nicăieri scris că era sărac cu duhul”.

După aceasta s-a aşternut din nou tăcere, mai lungă decât cea dinainte. Iar la urmă Elihoref şi Ahia au ridicat, amândoi, braţele şi au spus:

„După cum se pare, trebuie să lăsăm la o parte una din istorii”.

„Dar care?” am întrebat eu.

Atunci s-a pornit în comisiune un adevărat turn al lui Babel de voci, unul din membri spunea una, altul alta,

şi nu se mai înțelegeau între ei, de parcă Domnul Dumnezeu le încurcase limbile. În cele din urmă marele-grămătic Iosafat a bătut din palme şi a grăit:

„Dar nu putem lăsa niciuna deoparte”. Şi, întrebat cum aşa, el a desluşit: „Căci una din istorii e adevărată; şi mai trăiesc încă oameni, care l-au cunoscut pe tânărul David la curtea lui Saul. Iar cealaltă este o legendă; dar o legendă în care poporul crede, prețuieşte tot atât cât şi adevărul, de fapt chiar mai mult, căci oamenii cred mai curând o legendă decât faptele reale”.

„Dacă stăpânii mei vor să-l ierte pe slujitorul lor...” am început eu.

Dar Benaia ben Iehoiada s-a încruntat, s-a sculat şi a grăit:

„Dumnezeu să-mi facă cutare şi cutare, dacă voi mai îngădui ca buchereala prea-învățată a bărbatului acesta Etan să-mi încâlcească mai departe o treabă întru totul limpede. Trebuie să preluăm amândouă istoriile în relatarea noastră? Aşadar să le preluăm. Trebuie să-l ducem pe David de la curtea lui Saul îndărăt la Betleem? Aşadar să-l ducem îndărăt. O să scriem — lăsați-mă să mă gândesc — o să scrie: *Dar David a plecat iarăşi de la Saul, ca să păzească oile părintelui său la Betleem*. Şi, dacă sunt aici unii, cărora vorbele astea le par neîndestulătoare şi care despică firul de păr în patru şi vor să pună la îndoială lucrarea unei comisiuni rânduite de cel mai înțelept dintre regi, de Solomon, şi ăştia vor sta de vorbă cum se cuvine”.

Şi astfel stă scris în relatarea despre regele David şi amândouă istoriile sunt cuprinse în ea.

—

6

Acasă, Estera mi-a pus dinainte pâine şi brânză şi o bucată de carne de berbec rece. Şi am întrebat-o dacă a avut o zi bună şi dacă n-o chinuiseră durerile în piept şi răsuflarea scurtă. A zâmbit şi mi-a răspuns că asta n-are nicio însemnătate; dar oare pe mine nu mă apasă nimic pe suflet şi n-aş dori să-mi descarc inima?

Acu', eu nu arătasem nici cu vorba, nici cu fapta că într-adevăr mi-era sufletul greu: Estera, însă, avea însuşirea de-a citi pe chipul meu, de parcă ar fi fost o tăbliță de lut. Aşa că am spus:

„Să ne ducă perine în grădină şi o învelitoare călduroasă, de asemenea şi o feştilă, căci aş vrea să şed cu Estera sub măslin".

Şi amândoi am purces într-acolo şi am culcat-o pe Estera pe perne şi am învelit-o şi ne țineam de mână unul pe altul.

După o vreme am vorbit:

„Oraşul acesta, Ierusalim, e ca un blestem. E clădit pe stâncă, aşa se spune, dar pământul lui se clatină şi e alunecos. Iar fiece om e un lup pentru celălalt".

„Mi-e grijă de vremea când n-am să mai fiu aici", a spus Estera.

„Estera, draga mea," am încercat eu a râde, „tu ai să trăieşti mai mult decât noi toți".

M-a bătut uşor pe dosul mâinii, de parcă aş fi fost un copil. Dunga albicioasă ce-i tivea irisurile m-a surprins; era ceva nou, neliniştitor. Cât de tăcută sta culcată! În cele din urmă a spus:

„Nu e dorința mea să plec, Etan. Ca oricine, mă tem şi eu de Şeol. Am să-mi silesc inima să bată cât va putea...”

Frunzele măslinului foşneau, feştila pâlpâia. M-am aplecat peste Estera şi am sărutat-o.

„Nu oraşul e ceea ce te munceşte, Etan, bărbatul meu”, a continuat ea. „Un oraş e din piatră şi nu e nici bun, nici rău”.

I-am istorisit atunci despre diferitele feluri de adevăr şi despre părerile membrilor comisiunii şi despre hotărârile ce fuseseră luate.

„Sunt acolo tabere, şi tabere înlăuntrul taberelor, şi comisiunea însăşi e împărțită, astfel încât un autor e ca o pasăre în timpul potopului celui mare, când nu ştie unde să se lase jos din zbor.”

Estera a cătat la mine.

„Ani mulți de-a rândul, a spus ea, Domnul Iahve ne-a hărăzit pace şi un venit mijlociu, în veşnică creştere, de pe urma frumoaselor succese literare şi a unor proprietăți statornice; cu toate astea, am urmat totdeauna legile Domnului; Domnul Dumnezeu, însă, e un Dumnezeu drept şi nu va alunga de la el pe cei ce-au mers pe calea lui.

„Domnul Dumnezeu”, am răpuns, „l-a îndemnat pe Benaia ben Iehoiada să mă oprească după şedință. Benaia m-a cuprins cu brațul pe după umeri, de parcă aş fi fost cel mai bun prieten al lui, şi mi-a împărtăşit că este în posesia unor însemnări ale lui Abner ben Ner, care era mai mare peste oaste în vremea regelui Saul; au fost date la iveală când a pus să fie cercetate arhivele cetelor de oaste pentru a afla dovezi despre

marea luptă a lui David împotriva lui Goliat; o să mi le trimită, iar eu să-i dau de veste ce părere am despre însemnări.”

„N-o fi oare pentru că Benaia preţuieşte cunoştinţele tale şi părerea ta de om învăţat?” a întrebat Estera.

Benaia preţuia cunoştinţele şi părerile savante cel mult în măsura în care erau prielnice ţelurilor lui; dar, mai înainte de a-i fi putut răspunde asta s-a iscat zarvă mare la uşă. M-am sculat pentru a mă duce acolo; dar Şem şi Şelef se grăbiseră să ajungă înaintea mea şi se întorceau cu o căpetenie a cheretienilor şi cu nişte soldaţi, care aduceau în casă o traistă plină cu tăbliţe de lut.

ACEASTA ESTE ÎNSĂ CEEA CE STĂ SCRIS PE TĂBLIŢELE DE LUT, PE CARE MI LE TRIMISESE BENAIA BEN IEHOIADA

Către regele Saul, căpetenia în bătălie, unsul lui Dumnezeu, de la Abner ben Ner.

Iahve hărăzească-i stăpânului meu să trăiască această vreme a anului în deplină sănătate. În privinţa lui David ben Iesei din Betleem am procedat precum ai poruncit. Am pus să se facă o cercetare şi l-am numit pe Doeg, edomitul, conducător al ei; mai departe, am pus la treabă doi dintre cei mai buni oameni ai mei, adică pe Şuppim şi Huppim, amândoi leviţi, care sunt în legături de prietenie cu preoţii atât din templul lui Samuel de la Rama cât şi din templul de la Nob. Doeg a făcut drumul până la Betleem, pentru a face cercetări în norod, şi îmi dă de veste că David ben Iesei a fost la oi până la vârsta de

unsprezece ani; apoi, însă, n-a mai fost văzut în sat până ce s-a întors, acasă, în al şaisprezecelea an de viaţă, şi a păzit din nou oile tatălui său. Unii din Betleem afirmă că nişte călători străini l-ar fi cărat cu ei în Egipet, cum s-a întâmplat cu Iosif, căruia părintele său Iacob i-a dat strai bălţat; dar alţii sunt de părere că David a stat la preoţii din Nob. Pe David însuşi nu l-a auzit nimeni vorbind despre lucrurile astea; cântă din lăuta sa şi dă glas din gură cântecelor sale; iar când vreun miel se depărtează de turmă şi se rătăceşte, se duce după el şi îl aduce îndărăt şi îl slujeşte pe părintele său Iesei, betleemitul, şi îşi aşteaptă vremea.

Către regele Saul, mândria lui Israel, stăpânitor ales peste douăsprezece seminţii, de la Abner ben Ner.

Iahve să îndepărteze duhul cel rău pentru totdeauna şi pentru vecii vecilor de la stăpânul meu. Am primit veste de la Şuppim, levitul, care s-a dus la Rama cu o gloată de oameni, pentru a aduce jertfă acolo şi a trage cu urechea la Samuel, cum ţine judecată, căci acum Samuel nu mai colindă prin ţară, ci se ocupă doar de pricinile ce sunt aduse înaintea lui şi rosteşte hotărâri în schimbul unei mici răsplăţi. Şuppim a vorbit cu preoţii din tagma de jos şi cu novicii şi cu unii oameni din norodul adunat; şi aceia spuneau că Samuel e plin de ură împotriva regelui şi stăpânului meu, pentru că regele şi stăpânul meu s-a împotrivit să asculte de porunca lui Samuel. De asemenea, Şuppim a dus un miel gras lui Samuel şi i-a spus că aceasta este ultima ardere de tot ce-o poate aduce Domnului, căci regele Saul se face stăpân pe toate. Atunci s-a sculat Samuel şi a întins braţele spre cer şi

i-a grăit lui Şuppim în faţa întregului norod: aşa cum vezi pierind norul de colo de sus, tot aşa va pieri şi Saul; eu l-am făcut şi eu îl voi sufla de pe faţa pământului, aşa grăieşte Domnul. Căci Saul n-a ţinut porunca Domnului Dumnezeului nostru, iar acum împărăţia lui nu va dăinui; Domnul şi-a căutat un om după placul inimii sale. În felul acesta sapă Samuel pământul de sub picioarele regelui şi stăpânului meu.

Către regele Saul, marele eliberator, pavăza poporului, de la Abner ben Ner.

Iahve să-i dăruiască stăpânului meu pace şi bogăţii şi sănătate. Azi am aflat veste de la Huppim, levitul, care a fost trimis la templul din Nob. Huppim, însă, s-a împrietenit cu Ahimelec, marele preot din Nob, şi i-a spus că doreşte să aibă un învăţăcel al templului, pentru ca să-i înveţe pe copiii săi cuvântul Domnului Dumnezeu şi Alefbet-ghimel-ul; şi i s-a îngăduit să cerceteze lista învăţăceilor templului. Şi, ce să vezi, a găsit acolo, pe listă, un David ben Iesei din Betleem, şi sta scris despre el că e plin de graţie şi nespus de dornic de învăţătură şi plin de haruri, precum şi cu minte ascuţită şi cu o fire plăcută, atrăgătoare. Şi Huppim i-a spus lui Ahimelec: poţi să mi-l dai pe tânărul acesta David? Dar Ahimelec s-a veselit foarte pentru asta şi a zis: doar nu-ţi închipui că irosim atât timp şi strădanie cu un copil, ca să ajungă apoi dascăl în casa lui Huppim? Nu, tânărul acesta a fost ales şi şcolit pentru un ţel deosebit şi se află acum la regele Saul şi cântă înaintea lui, însoţindu-se din lăută, şi, cu toate că nu sunt un profet ca Samuel, cred că o să mai auzim de el.

Către regele Saul, cel puternic între oameni, sabia lui Veniamin, de la Abner ben Ner.

Să dea Iahve ca stăpânul meu să simtă bucurie cu privire la izbândirea cercetării noastre: Huppim şi Şuppim mi-au dat veste că dialogul cântat *Saul a bătut mii, dar David zeci de mii* a fost scris şi i s-a făcut muzica la Nob şi că preoţii au fost cei care au răspândit cuvintele lui de la Dan până către Beerşeba, pentru ca să fie cântate de femei oriunde s-o arăta stăpânul meu regele Saul.

Către regele Saul, biruitorul în războaie, spaima netăiaţilor împrejur, de la Abner ben Ner.

Să dea Iahve linişte sufletului stăpânului meu. L-am trimis pe Doeg, edomiteanul, la Ahimelec, marele-preot din Nob. Doeg i-a spus lui Ahimelec că legăturile lui cu profetul Samuel ne sunt cunoscute, aşijderea şi planurile lui în legătură cu David, feciorul lui Iesei, şi că îi vom reteza capul lui Ahimelec, iar trupul îl vom ţintui de zidurile propriului său templu, dacă nu vrea să mărturisească tot, dar dacă va mărturisi, îi vom arăta îndurare şi vom îndrepta mânia noastră împotriva adevăraţilor vinovaţi.

Ahimelec, însă, s-a înfricoşat foarte şi a recunoscut, că planul vine de la Samuel; că Domnul Iahve i-a grăit lui Samuel, când acesta l-a hăcuit bucăţi pe regele Agag, şi i-a spus: aşa să tai bucăţi sufletul lui Saul; şi că Samuel a chemat din adâncuri duhul cel rău, care îl munceşte pe stăpânul meu Saul; şi că, pentru a veghea la venirea şi plecarea duhului, l-au adus încoace pe flăcăul David, ca să cânte din glas şi din harfa înaintea regelui; că, oricum, Iahve a fost prielnic

planului lor, astfel încât David s-a ridicat până la a fi ginerele stăpânului şi regelui său. Şi povaţa mea este să trimitem zbiri la casa lui David să pună mâna pe el încă înainte de ziua de mâine.

De la regele Saul în persoană, către Abner ben Ner.

Fă cum crezi de cuviinţă.

Către regele Saul, stăpânul cetelor de oşti, păstrătorul dreptăţii, de la Abner ben Ner.

Să dea Iahve ca stăpânului meu să-i ajungă veşti bune. Am trimis zbiri la casa lui David, după porunca ta. Aceştia au fost primiţi de Micol, fiica ta, şi Micol i-a rugat să păşească uşor, căci bărbatul ei David zace bolnav în pat şi doarme. Întrucât mai-marele zbirilor a zis că treaba nu suferă amânare, Micol a dat perdeaua la o parte. Şi iată că David zăcea în pat, sub o velinţă, şi nu se clintea. Aşa că mai-marele zbirilor a lăsat acolo patru din oamenii săi, doi în faţa casei şi doi îndărătul ei, şi a venit la mine ca să-i spun mai departe ce să facă. I-am poruncit să-l aducă pe David de sârg la mine, dacă e nevoie, cărându-l cu patul lui cu tot. Dar mai-marele zbirilor s-a întors iarăşi fără David şi a spus: am intrat în casă deodată prin faţă şi prin spate şi am împins-o de-o parte pe Micol, fiica regelui, şi am dat perdeaua în lături şi am găsit în patul lui David o păpuşă acoperită cu straie, un chip cioplit din lemn cu blană de capră la cap. Şi atunci am cercetat casa pe de-a rândul, până sub acoperiş, şi în curtea din fund şi primprejurul zidului, dar David ben Iesei scăpase cu fuga. Am dat poruncă

îndată ca mai-marele zbirilor să capete cincizeci de bice, şi fiecare din oamenii săi câte douăzeci şi cinci.

„Etan!”

Glasul Esterei care mă readucea în prezent.

„Etan, arăţi de parca ţi-ar fi apărut un duh rău trimis de Domnul.”

Am dat din cap:

„Şeol s-a deschis şi din hăul lui au ieşit la iveală stafiile trecutului.”

„Doar e meseria ta să ai a face cu stafiile.”

Atunci am înţeles că nu duhul lui David era cel care mă chinuia, nici cel al lui Samuel sau al lui Saul ori vreun altul, ci Benaia ben Iehoiada, care era întru totul viu şi care, după cum îmi spusese singur, ştia să citească şi de-aceea trebuia să aibă ştire despre relatările lui Abner către stapânul său regele Saul. Cum se explica atunci faptul că Benaia ascultase poveştile, îndrugate azi în timpul şedinţei, şi întreaga discuţie, fără măcar să fi pomenit de faptele sale? Şi ca apoi mi-a trimis mie tăbliţele de lut?

„Ştie, doara, că nu pot folosi nimic din ele”, am zis după ce i-am vorbit Esterei pe scurt despre cuprinsul tăbliţelor şi despre gândurile mele în legătură cu ele. „Cel puţin câtă vreme preotul Ţadoc şi profetul Natan sunt în comisiune.”

„Benaia ştie că tu ai o slăbiciune pentru adevăr”, a zis Estera.

„Şi pesemne că nu i-a scăpat neluat în seama cum mi-am dat drumul la gura”, am mărturisit eu. „Poate îşi zice că am s-o fac iar.”

„Nădăjduiesc că te vei stăpâni.”

„Nu sunt din cei ce-şi iau singuri viaţa. Sau crezi cumva că regele Solomon s-ar bucura, dacă i s-ar înfăţişă dovada scrisă, că părintele său a fost în slujba preoţilor ca târfa bărbătească?”

„Asta nu prea e de crezut”, a spus Estera.

„Pe de altă parte”, am tors eu firul gândului mai departe, „regele ar putea privi lucrurile şi altcum. Care e punctul de căpătâi în relatările lui Abner către stăpânul său regele Saul?”

Estera a prins a zâmbi:

„Asta îi fi ştiind-o tu.”

„Punctul de căpătâi”, am zis eu, „este, pare-se, unirea unui profet şi a unui preot în urzeala împotriva unui rege. Şi asta, oare, să nu-l pună pe gânduri şi pe Solomon, despre care se zice că e chiar mai înţelept decât însuşi Etan din Ezrah?”

„De bună seamă”, a vorbit Estera.

Dar eu am început să chibzuiesc asupra posibilităţilor mele. Existau fapte care nu puteau fi răsturnate, care erau cunoscute public şi care se potriveau cu tăbliţele de lut ale lui Abner. După ce David fugise din casa lui, se dusese la Samuel în Rama, şi de-acolo la preoţii din Nob. Dacă începeam de-aici, ca un ţesător care vâră un fir nou în ţesătură, nu puteam împleti în relatarea despre regele David una sau alta din cele scrise de Abner?

„Oare n-aş putea...”

„N-ai să faci nimic!” Gândurile Esterei o luaseră înaintea alor mele. „Dacă s-ar şti sigur cum o să privească regele cuprinsul tăbliţelor, Benaia i le-ar fi trimis totuşi lui. Pentru Benaia, tu eşti precum

credinciosul regelui; numai că vinul ăsta s-ar putea să fie otrăvit. Şi, acum, sunt obosită, Etan, şi mă doare inima. Mai pune-mi, te rog, o pernă sub cap şi stinge lumina.”

Am făcut cum mă rugase şi am vegheat lângă ea până ce a adormit. Apoi m-am îndepărtat în vârful picioarelor, m-am dus în cămara mea de lucru şi i-am scris lui Benaia ben Iehoiada precum urmează:

> Copleşească-l Iahve pe stăpânul meu Benaia cu bine. Sluga voastră a luat cunoştinţă de relatările lui Abner ben Ner către regele Saul în privinţa profetului Samuel şi a lui Ahimelec, marele preot din Nob, şi a lui David, părintele regelui Solomon. Sluga voastră propune, cu tot respectul, ca regele să fie informat de stăpânul meu despre cuprinsul tăbliţelor; apoi să hotărască regele dacă trebuie să intre ceva, şi cât, din ele în *Relatarea despre regele David*. Odată cu trimiterea îndărăt a tăbliţelor, sluga voastră făgăduieşte să păstreze taina cu privire la cuprinsul lor până când regele sau stăpânul meu va da încuviinţarea cu însăşi mâna sa, pentru publicare.

Şi de-atunci s-a aşternut tăcere în jurul trebii acesteia şi nici Benaia ben Iehoiada, nici altcineva n-a mai pomenit de ele. Eu ştiam, însă, de'acum a cui creatură era tânărul David, care venea de la ţarcul oilor; iar Benaia ştia că o ştiam.

—

7

În ziua aceea, când m-am întors din târg cu o spată de miel şi cu flori pentru nevasta mea, ce să vezi: în faţa casei mele adăsta o lectică verde cu stinghii de aur şi cu un coperiş roşu cu ciucuri, ai cărui purtători leneveau la umbra intrării casei. O mulţime de norod se adunase şi căsca gura, printre ei şi milogi şi furi, iar ştrengarii de pe uliţă alergau în jurul ei, astfel încât cu greu am putut ajunge până la propria mea uşă.

În casă, însă, plutea o mirosnă dulceagă, iar din încăperea din mijloc răzbătea zvon de voci. Şem şi Şelef, feciorii mei, mi-au ieşit degrabă înainte şi mi-au dat bineţe, chicotind şi sărind în sus, cu care prilej Şem îşi legăna şoldurile, iar Şelef îşi răsucea mâinile; şi mi-au spus că Amenhotef, marele eunuc al regelui, mă aşteaptă înăuntru. La care i-am luat de urechi, pentru obrăznicia lor de-a maimuţări înalţii slujbaşi, şi le-am dat ciosvârta de miel ca s-o ducă la bucătărie.

Amenhotef şedea pe pernele mele, avea sprâncenele încondeiate cu tuş, unghiile boite cu vopsea şi bea din vinul meu şi mânca plăcinte cu brânză. Între timp le povestea femeilor mele despre splendorile Egipetului: despre puterea zeilor lui, despre graţia bărbaţilor, despre viaţa minunată a nobilelor lui doamne. Iar Estera îl asigura de compătimirea ei pentru faptul că fusese aruncat în mijlocul unui popor atât de necioplit, cum erau copiii lui Israel; iar el răspundea că e răsplătit din plin de slujba la nişte femei atât de graţioase, cum erau nevestele şi ţiitoarele celui mai înţelept dintre regi. Eu, însă, am văzut cum o dezbrăca

din ochi pe Lilit şi inima mi-a fost cuprinsă de presimțiri rele.

Dar eunucul îşi lăsă mâna sărutată pe rând de Estera, de Hulda şi de Lilit; şi privi în urma lor, când plecară, şi vorbi: ''Cred că mai cunosc ogorul, chiar dacă nu-l mai ar eu însumi. Rareori găseşti o femeie care să aibă în măsură satisfăcătoare cele trei virtuți de seamă ale sexului. De-aceea ai fost înțelept să-ți alegi o nevastă după sufletul tău, una pentru sămânța ta şi una pentru plăcerea coapselor tale. Mă rog ca Dumnezeul tău Iahve să-ți păstreze până la sfârşitul zilelor toate cele cu care ai fost binecuvântat.”

Îşi însoțea sunetele rostite din gât cu aceleaşi răsuciri ale mâinii, pe care fiul meu Şelef le imitase cu atâta îndemânare.

Pentru mine, însă, nu era nimic plăcut în asta; eleganța egipteană a gesturilor facea ca prietenoasele lui cuvinte să pară mai curând a amenințare.

Aşa că am spus:

„Cu siguranță că stăpânul meu nu şi-a dat osteneala să cerceteze casa slugii sale de pe o uliță urit-mirositoare din mahalaua cea mai urât-mirositoare a Ierusalimului pentru a mă lăuda cu privire la alegerea tovarăşelor mele de viață?”

La aceasta Amenhotef a scos dintr-o cută a veşmântului său o sticluță.

„O mică încercare?” m-a îmbiat el. „0 primesc de-a dreptul de la cel care o face, de la o casă foarte bună din oraşul Zeului Soarelui Ra din Egipet.”

L-am lăsat să-mi stropească dosul mâinii cu un pic din licoare. Nasul mi s-a umplut de mireasmă de

levănțică şi de esență de trandafir. M-am gândit la cele zece plăgi cu care Domnul Iahve i-a bătut pe egipteni şi i-am dorit vizitatorului meu măcar una sau două din ele. Dar el urma să grăiască fără grijă şi vorbea în chipul cel mai distractiv despre arta pregătirii sosurilor pentru salată, ca şi despre întrecerile de bărci de pe râul Nil, despre cele nouăzeci şi nouă de poziții ale actului împerecherii şi despre cine va fi fost mai din vechi, Domnul Iahve sau zeul soarelui Ra.

Deodată a întrebat, cu o răsucire foarte neobişnuită a mâinilor:

„Etan, cum se face că prințesa Micol doreşte să te mai vadă o dată?"

„Oo, doreşte ea asta?"

„Sunt aici ca să te poftesc înaintea ei.".

„Nu pot decât să-mi dau cu presupusul", am zis şi m-am întrebat pentru cine altul oare mai lucra marele-eunuc regesc în afară de regele Solomon."Dar eu sunt istoric. Mă îndeletnicesc cu fapte, nu cu presupuneri."

„Ai vorbit aproape o noapte întreagă cu prințesa, Etan. Ai mai mult decât presupuneri pentru a-ți forma o părere."

„A fost o noapte de basm, stăpâne. O dată pe an avem în Israel o asemenea noapte, când aerul e îmbălsămat de aroma vinului. Sa zicem că prințesa a visat, iar mie mi-a fost hărăzit să trag cu urechea la visele ei."

Eunucul mi-a oferit o privelişte a profilului său: frunte teşită, nas mare.

„Noi doi, Etan, suntem venetici în oraşul ăsta. Ceea ce vrea să spună că amândoi suntem vulnerabili şi avem nevoie de un ajutor prietenesc. Totuşi, întrucât eşti în

stare să iubeşti şi să fii iubit, eşti mai vulnerabil decât mine.”

Aici era amenințarea: Lilit.

„Am să-ți desluşesc gândurile mele, Etan. Se spune că Dumnezeul tău Iahve a creat omul după chipul şi asemănarea sa. Dar s-a ferit cu grijă să-l facă întru totul aidoma: omul e muritor. Totuşi este undeva în om imboldul de-a fi egal cu zeii, de-a trăi veşnic, fapt pentru care regii țării mele pun să fie îmbălsămați şi să fie zidiți în cămările cele mai dinlăuntrul piramidelor, înconjurați de slujitori şi cu tot ce e de trebuință pentru viața de veci. Însă tu, Etan, şi toți cei ce se îndeletnicesc cu meşteşugul tău înălțați omul până la nemurire prin cuvintele voastre, astfel încât, peste mii de ani, norodul încă să mai cunoască numele celor despre care ați scris. În asta stă puterea voastră. De aceea oamenii îşi deşartă inimile față de voi. De aceea vrea femeia asta bătrână să-i asculți basmele. Eu însă...”

N-a dus vorba până la capăt. S-a sculat şi a rămas în picioare înaintea mea, zvelt, îngrijit, elegant până în vârful sandalelor.

„De când mi-au fost nimicite podoabele bărbăției”, a încheiat el discuția, „nu mai cred în niciun zeu, numească-se el Iahve sau Ra.”

Şi a plecat.

Haremul regesc era rânduit în cercuri, în jurul unei încăperi rotunde, în mijlocul căreia clipocea uşor un havuz cu izbuc. Clădirea era plănuită, pare-se, pentru ca să poată fi mărită mai târziu: cercuri noi, cu

încăperile trebuincioase, puteau să fie adăugate, în măsura în care regele Solomon sporea numărul concubinelor sale. Fireşte că atunci şi aerul abia de ar fi mai îngăduit să-ți tragi răsuflarea; încă în starea de acum, se aşternea în gâtlej şi în plămâni un amestec acrişor de tot felul de izuri de trupuri şi de mirozne aromate scumpe.

Amenhotef se dusese să mă vestească principesei Micol, dar părea să nu se grăbească. Mă simțeam de parcă duzini întregi de ochi mustrători m-ar fi iscodit prin golurile ornamentelor sculptate ale pereților. M-am făcut că sunt adâncit în contemplarea mozaicurilor colorate: mai mult flori stilizate, care păreau prea puțin voluptoase în sine. Deodată am auzit un lipăit mărunt şi un foşnet şi înaintea mea a apărut o fecioară cu sâni la fel de bine făcuți ca ai lui Lilit, dar mai plini, şi cu bucile tari şi miezoase ca pepenii din valea Israel, îşi umezea senzualele buze roşii cu cel mai încântător vârf de limbă, ochii ei rotunzi vorbeau mai elocvent decât vorbitorii tocmiți în fața regelui Solomon în ziua de judecată, şi mi-a făcut semn cu degetul ei trandafiriu.

Dar eu i-am şoptit: îți atragi numai neplăceri, micuță frumoasă; în afară de asta, sunt un învățat în scripturi şi un părinte de familie.

Dar tocmai atunci s-a întors şi Amenhotef.

„Şterge-o!" a țipat el cârâit.

Şi fecioara s-a înspăimântat şi a început să tremure şi s-a făcut nevăzută la fel de neaşteptat precum venise.

„Ce-a spus?" a întrebat Amenhotef degrabă.

„Nimic", i-am răspuns. „Mi-a făcut doar semn cu degetul ei trandafiriu".

Eunucul a răsuflat uşurat. M-a întrebat dacă ştiam cine era domnişoara. Şi, cum nu ştiam, mi-a desluşit:

„Asta, Etan, e de bună seamă muierea cea mai neroadă din Israel: Abişag Sunamiteanca, care a fost aleasă să se culce lângă regele David, pentru ca să-l încălzească, atunci când era înaintat în vârstă şi ajuns la adânci bătrâneţe. Acu' nu e nicio taină că n-a putut să treacă nimic din fierbinţeala ei şi asupra lui, şi i-a rămas întreaga văpaie şi arde în măruntaiele ei. Dar nu-i e îngăduit nimănui să-i stingă focul, căci a stat culcată alături de regele David şi oricine ar pătrunde în ea ar ridica, prin asta, pretenţii la regatul lui David şi la tronul pe care îl stăpâneşte acum fiul său Solomon. Numai că domnişoara nu vrea să înţeleagă situaţia şi şi-a pogorât ochii asupra principelui Adonia, fratele mai mare al lui Solomon, care, şi fără asta, e vârât în destule buclucuri. Adonia s-a lăsat ispitit de farmecele ei; iar ea îi trimite necontenit veşti, prin meşterii care-i fac sandalele sau prin cei ce coc prăjituri, prin cel ce spală pe jos sau curăţă oalele de noapte, prin cei ce-o masează sau îi taie unghiile, nu alege, îi e totuna; eu, însă, trebuie să prind toate misivele, iar ea ştie că eu le prind şi că treaba asta o să sfârşească urât; atunci de ce tot încearcă mereu?”

I-am spus că sufletul femeiesc nu poate fi cercetat în adâncul lui; şi el mi-a dat dreptate, amărât, şi m-a condus într-un iatac mic, împodobit din belşug cu perne şi măsuţe scunde şi cu covoare, şi m-a îndemnat să aştept.

AL DOILEA RÂND DE RĂSPUNSURI ALE PRINCIPESEI MICOL LA ÎNTREBĂRILE LUI ETAN BEN HOSAIA, ÎNTR-UN IATAC AL HAREMULUI REGESC DIN IERUSALIM.

Întrebare: ...şi a fost ideea voastră, stăpână, să puneţi chipul de lemn în patul soţului vostru?

Răspuns: Da. De fapt David nu se aştepta ca părintele meu, regele Saul, să acţioneze. David avea încredere în Domnul Iahve, cum că va netezi căile alesului său, ca totdeauna; acum, însă, întrucât Ionatan îi trimisese veste despre intenţiile lui Abner...

Întrebare: Ascult.

Răspuns: Omul, care a omorât filistenii cu sutele şi care mi-a adus prepuţurile lor ca dar în dimineaţa nunţii, a părut deodată neajutorat. L-am luat în braţe, ca pe un copil şi i-am zis: trebuie să pleci, bărbatul meu, dragul meu; dacă nu-ţi scapi viaţa la noapte, mâine te vor ucide.

Întrebare: El, personal, nu făcuse niciun fel de pregătiri pentru fugă?

Răspuns: Catârul lui se afla în grajdurile călăreţilor regelui; spada era la făurar şi nu aveam nici pâine în casă. Întrucât zbirii regelui pândeau deja lângă poartă, i-am dat drumul pe fereastră şi am pus chipul cioplit în pat şi l-am învelit.

Întrebare: Nu v-aţi temut că v-ar fi putut omorî în locul lui David?

Răspuns: Dimineaţa, când zbirii lui Abner m-au târit înaintea părintelui meu, regele Saul, am crezut că a sosit clipa. Acolo, Ionatan sta în faţa părintelui meu, iar acesta striga: De ce i-ai trimis veste lui David, ca să-l previi? Ionatan a răspuns: Au de ce să moară? ce-

a făcut? Atunci părintele meu s-a aprins de furie împotriva lui Ionatan şi i-a zis: Fecior de târfă şi iubitor de bărbaţi, oare nu ştiu eu că ţi l-ai ales pe David întru rătăcirea ta şi spre ocara mumei tale? Căci, câtă vreme va umbla pe pămint feciorul lui lesei, nu vei dăinui nici tu, nici regatul tău. Şi părintele meu a aruncat cu suliţa în Ionatan, dar a dat greş, iar Ionatan a plecat plin de ură ascunsă şi de amărăciune. După aceea s-a întors părintele meu către mine şi a grăit: De ce m-ai amăgit şi ai lăsat pe duşmanul meu să fugă, astfel incit a putut scăpa? I-am răspuns că David m-ar fi ameninţat cu moartea, dacă nu-i dam ajutor. Dar părintele meu a strigat: Priviţi la ruşinarea regelui! Să vă legaţi voi cu toţii împotriva mea şi să nu fie niciunul care să dezvăluie urechilor mele că însuşi fiul meu a făcut legământ cu trădătorul şi să nu fie niciunul printre voi pe care să-l doară sufletul de mine! Îmi simţeam gura plină de amărăciune din pricina privirii chinuite a părintelui meu, regele Saul. Şi părintele meu îşi clătina capul într-o parte şi într-alta, ca un urs căruia i s-a înfipt o săgeată în grumaz, şi privirea lui s-a oprit asupra unui fecior de casă, care sta înfricoşat la intrarea sălii şi i-a făcut semn să se apropie şi l-a întrebat: Al cui fecior eşti tu? Iar acela a răspuns: Sunt Paltiel, feciorul lui Laiş, din Galin, şi sluga voastră. Dar un ochi al lui Paltiel era pieziş, flăcăul avea dinţii strâmbi, iar un umăr era mai sus decât celălalt. Atunci părintele meu i-a zis: Cu aceasta ţi-o dau de nevastă pe această femeie, Micol, fiica mea, ca să-ţi slujească. Şi Paltiel s-a aruncat în genunchi înaintea mea şi mi-a sărutat picioarele. Îmi amintesc de atingerea buzelor sale: erau fierbinţi şi tremurau.

Aici trebuie să adaog ciudata relatare cu privire la Saul când a mers la profeți, măcar în măsura în care am izbutit să dau de firul lucrurilor.

Sigur este faptul, şi mi-a fost confirmat şi de către principesa Micol, că David, în timpul fugii de Saul, s-a oprit la Samuel, în templul din Rama. Dar nu există nicio certitudine cu privire la ceea ce s-a petrecut în templu şi nici asupra faptului, dacă nu s-a dus acolo şi regele Saul şi dacă nu s-a pogorât acolo duhul lui Dumnezeu asupra lui, astfel încât să-şi fi lepadat veşmintele şi să fi prorocit înaintea lui Samuel şi să fi şezut toată ziua şi toată noaptea despuiat în pulbere.

În speranța că Țadoc, preotul, va fi având în stăpânirea sa câteva dovezi valabile, am mers la el. Dar Țadoc m-a întrebat, de unde vine interesul meu neobişnuit, că doar scriem istoria lui David şi nu cea a lui Saul?

I-am întors vorba, că întreaga dihonie cu Saul face parte din istoria lui David. Că de trei ori a trimis Saul zbirii săi la Rama, ca să pună mâna pe David; că de trei ori i-a întâmpinat pe aceştia o ceată de profeți care proroceau şi Samuel era în fruntea lor; şi de trei ori a pogorât duhul lui Dumnezeu asupra zbirilor, astfel încât au căzut în extaz şi au prorocit şi ei. În cele din urmă, aşa se spunea, s-a dus Saul însuşi la Rama şi a fost cuprins deopotrivă de delir; de unde vine şi zicala: S-a dus şi Saul printre profeți?

Țadoc a zâmbit a râde şi a grăit:

„De vreme ce ştii atâtea, Etan, de ce mă mai întrebi pe mine?

Eu, însă, i-am răspuns:
„Cu siguranță că stăpânul meu nu vrea să afirme că o hoardă de vizionari, care-şi rostogolesc ochii în cap şi îşi scălâmbăie brațele şi fac spume la gură, a putut să-l înrâurească cu gângăvelile lor în asemenea măsură pe regele Israelului? Ar fi o nebunie curată”.
„Dar dacă însuşi regele începe, însă, să înnebunească?” Din nou a zâmbit Țadoc.
„Au nu era nebunie, oare, să arunce cu sulița în însuşi feciorul său? Nu era nebunie să-l alunge de la el pe David, singurul care se pricepea să izgonească duhul cel rău de la Domnul?”
M-am gândit la relatările lui Abner către stăpânul său, regele Saul. Cât ştia Țadoc despre participarea lui David la jocul cu suferințele regelui? Dar chipul lui Țadoc rămase de nepătruns.
„Şi un om ca Samuel”, am spus, „un profet ce poate fi luat în serios şi un preot vestit pretutindeni, cândva judecătorul cel mare al Ierusalimului şi sfătuitorul norodului, să se fi pus el în fruntea unei gloate de posedați?”
Țadoc şi-a împreunat mâinile puhave peste burtă.
„N-a fost şi Samuel posedat de Domnul, când l-a hăcuit în bucăți pe Agag?”
Dar eu am văzut că nebunia îi stăpânea pe amândoi, pe Saul ca şi pe Samuel, şi m-am cutremurat din pricina forțelor întunecate care îl mână pe om.

AL DOILEA RÂND DE RĂSPUNSURI ALE PRINCIPESEI MICOL, CONTINUARE

Întrebare: ...ați spus, stăpână, că ați fost dată lui Paltiel, feciorul lui Laiş.

Răspuns: Aa, da, Paltiel! Paltiel avea grijă de mine, mă spăla când îmi era prea cald, mă încălzea când tremuram de frig, iar în pat se culca la picioarele mele. Stângaci, cum era, m-a ajutat totuşi să rămân în legătură cu David: eu eram sub supraveghere; dar el era atât de nearătos.

Întrebare: Aşadar, aţi auzit de David?

Răspuns: Numai că era în viaţă şi că se ţinea ascuns.

Întrebare: Unde?

Răspuns: Mai întâi la preoţii din Rama, apoi la cei din Nobe. De-acolo a fugit în pustiul din Iuda de miazăzi, în peşteri.

Întrebare: S-a întâmplat ca, în timpul urmăririi lui David, părintele vostru, regele Saul, să vină la Rama?

Răspuns: Nu.

Întrebare: E sigur asta?

Răspuns: Rama înseamnă Samuel; părintele meu nu s-ar fi dus niciodată acolo. Dar s-a folosit de dreptul lui regesc pentru a-i chema în faţa sa pe preoţii din Nobe; şi aceştia au venit.

Întrebare: Aţi fost de faţă la înfăţişare?

Răspuns: Părintele meu ţinea judeţ înaintea întregului norod. Îmi amintesc şirurile de călugări în straiele lor de pânză cenuşie; în fruntea lor, în alb, marele-preot Ahimelec. Şi părintele meu, regele Saul, a grăit către oamenii din alaiul său, care stăteau în picioare lângă el: Ascultaţi, oare David ben Iesei vă va da ogoare şi vii şi vă va face căpetenii peste cete de-o mie şi de-o sută? Nu e nimeni aici printre voi care vrea să iasă în faţă şi să dea mărturie împotriva trădătorului?

Întrebare: Şi a ieşit cineva în faţă?

Răspuns: Un om mărunt, care părea blajin ca o doică. A spus că era Doeg, edomitul, şi conducătorul cercetării în pricina lui David ben Iesei. A mai spus că a făcut drumul până la Nobe şi că a văzut cum David a venit la marele preot Ahimelec. Ahimelec, a spus el, a întrebat oracolul în privința lui David şi i-a dat merinde şi, de asemenea, o sabie.

Întrebare: Niciun fel de alți martori?

Răspuns: Spusele lui Doeg i-au fost de-ajuns părintelui meu. S-a întors către Ahimelec şi i-a grăit: Ascultă, de ce te-ai legat în uneltire împotriva mea, dând feciorului lui Iesei pâine şi sabie şi întrebând oracolul cu privire la el, astfel încât să se sumețească împotriva mea şi să-mi caute moartea aşa cum e limpede ca lumina zilei? Dar Arhimelec a ridicat mâna pentru jurământ şi a tăgăduit vina sa. A spus că David i-ar fi dezvăluit cum că regele l-a trimis cu solie de taină şi că treaba fusese atât de grabnică, încât nu putuse să-şi ia la el nici sabia sa, nici alte arme; după aceea i-ar fi cerut cinci pâini şi o suliță şi o spadă. Eu însă mi-am zis, aşa a grăit Ahimelec mai departe, cine dintre slujitorii regelui e tot atât de credincios ca ginerele regelui şi merge la drum din porunca regelui; de aceea am făcut aşa cum a cerut David. Dar departe de mine gândul de-a întreba oracolul cu privire la David; asta să n-o pună regele pe seama mea. Şi toți preoții au ridicat mâna şi au întărit cu jurământ nevinovăția lor, în aşa fel, încât larma s-a auzit până departe la zidurile oraşului. Iar eu îmi ziceam: slavă Domnului că David, bărbatul meu, n-a fost respins; dar îndată mi-am simțit inima apăsată din pricina părintelui meu, regele.

Întrebare: Şi după aceea a urmat omorârea lor?

Răspuns: Părintele meu s-a ridicat, sprijinindu-se în suliță, şi a declarat: Ahimelec, trebuie să mori, tu şi toată casa tatălui tău. Şi a poruncit paznicilor care stăteau în preajma lui: Mergeți şi omorfți-i pe netrebnicii de preoți căci şi mâna lor e cu David; şi, când au ştiut că e fugar, nu mi-au descoperit-o. Dar niciunul n-a voit să ridice mâna ca să-i ucidă pe preoți. Şi părintele meu, regele, a grăit: De ce vă temeți? Aceştia nu sunt sfinți, nici nu sunt de folos cuiva. Sunt ca viermii din hoit şi se îngraşă din ceea ce aduce prinos norodul lui Iahve. Şi s-au pornit toți să şoptească în jur şi fiecare aştepta ca duhul cel rău de la Domnul să se abată asupra părintelui meu, regele, şi să-l sugrume sau să-i sucească fața la spate; dar părintele meu stă liniştit locului şi i-a făcut un semn lui Doeg, edomitul. Şi i-a zis lui Doeg: Mergi tu şi loveşte-i tu pe preoți. Atunci s-a ridicat Doeg, edomitul, şi a ucis în ziua aceea optzeci şi cinci de bărbați care purtau efod de in, şi noi am fost de față.

Tăblițele de lut, pe care îmi făcusem însemnările, erau acoperite toate de scris. Aerul din rotondă părea să se fi făcut şi mai apăsător. Dar principesa nu-mi da drumul să plec. Şedea pe perna ei, foarte dreaptă, cu mâinile scheletice întinse pe genunchi şi privea țintă înaintea ei.

Deodată, ca prin vis, a grăit:

„Tu cum îl vezi, de fapt, pe David?”

Ciudată întrebare adresată redactorului care scrie *una şi singura relatare adevărată şi hotărâtoare, istoriceşte exactă şi recunoscută oficial, privitoare la uimitoarea*

înălțare și așa mai departe. Am aruncat o privire spre ornamentele cu găuri ale tavanului sculptat şi m-a prins bănuiala că, îndărătul lui, trebuie să fie deschideri ce duc la urechea lui Amenhotef.

„Stăpână”, am spus, „este părintele regelui Solomon.”

A zâmbit cu dispreț.

„Iar regele Solomon va hotărî cum îl vezi tu pe omul care mi-a fost de două ori soț şi care era ibovnica fratelui meu Ionatan şi târfa părintelui meu, regele Saul?”

Am plecat capul.

Dar ea a trecut, cu un gest din mână, peste regretul meu şi a zis:

„Avea atât de multe chipuri. Admit că asta îngreunează încercarea de a-l înțelege. Fratele meu Ionatan şi cu mine am vorbit deseori despre asta. Ne-am apropiat foarte mult unul de altul în zilele acelea. Adesea porneam călare de la casa regelui din Ghibea, mergeam până la stâncile roşii şi ne urcam pe ele, pentru a iscodi largul zărilor, de parcă ne-ar fi putut ajunge vreun semn de la el, vreun semn de fum pe deasupra munților. Dar nu era nimic acolo, doar vulturii zburând în cercuri. Şi Ionatan îmi vorbea de legământul pe care îl făcuse cu David, întrucât îl iubea ca pe însuşi sufletul său; şi spunea că David era alesul Domnului; şi că David îi jurase să fie oricând ocrotitorul şi păzitorul copiilor lui, de dragul marii lor prietenii şi a legământului lor. Dar cum stau lucrurile cu regatul, am întrebat eu; oare n-o să fii tu rege, frate Ionatan?”

Principesa s-a sculat şi s-a pornit să umble de colo până colo. Picioarele ei, în sandalele deschise, erau de o frumuseţe remarcabilă.

„Şi Ionatan mi-a spus: Pentru a domni, trebuie să vezi doar un ţel — puterea. N-ai voie să iubeşti decât doar un singur om — pe tine însuţi. Până şi Dumnezeul tău trebuie să fie exclusiv Dumnezeul tău, care să justifice fiecare din fărădelegile tale şi să le acopere cu numele lui sfânt.”

Principesa s-a oprit locului şi a cătat spre mine.

„Ţine seama, Etan: toate astea le ştia Ionatan şi, totuşi, l-a iubit pe David. Vulturii pluteau în înalt. Apoi unul a ţâşnit săgeată în jos. Am întrebat: Ştii pe unde îşi face veacul David? Şi Ionatan mi-a dat răspuns: E în peştera Adulam şi au venit la el acolo fraţii lui şi toate rubedeniile lui şi tot felul de oameni, care sunt la ananghie şi care sunt înglodaţi în datorii, şi mulţi nemulţumiţi, laolaltă cam vreo patru sute de oameni, iar el e căpetenia lor. Şi parcă l-am văzut pe David, bărbatul meu, cum ieşea la lumină din peştera Adulam în fruntea bandei sale, i-am văzut chipul pârlit de soare şi trupul mlădios, şi am zis către fratele meu Ionatan: chiar de-ar fi fur de cai sau tâlhar de drumul mare, simt o dorinţă în mine şi vreau să merg la el. Dar Ionatan a întors vorba: mai aşteaptă; iscoadele regelui se aţin prin preajma ta, oameni de-ai lui Abner ben Ner; ar pune mâna pe tine şi te-ar ucide. Şi am aşteptat, şi au venit ploile, şi apoi primăvara, iar Paltiel, feciorul lui Laiş, îmi ţinea mâinile; şi n-a mai venit nicio vorbă de la David, nici prin Paltiel, nici prin fratele meu Ionatan. Dar, când s-au întors ploile din nou, am auzit

spunându-se că David a luat-o de femeie pe Abigail, văduva unui oarecare Nabal, pe care îl lovise damblaua. Atunci am urlat şi am fost deznădăjduită şi mi-am rupt hainele de pe mine şi n-am pus nimic în gură, până când a venit Paltiel şi mi-a adus vin, să beau, şi oloi, ca să mă ung cu el, şi şi-a dat silința să fie drăguț şi l-am lăsat să facă ce vrea, dar n-am simțit nimic cu acel prilej."

M-am ferit să privesc spre ea.

A râs, de rândul ăsta încetişor, şi a spus cu glas schimbat:

„E atât de mult de-atunci."

Şi din nou s-a ivit Amenhotef, marele-eunuc regesc, şi a făcut o plecăciune:

„Cina a fost pusă pe masă. Stăpâna e aşteptată în sala de mâncare."

A plecat cu pasul ei uşor țeapăn, dar cu o ținută minunată, când te gândeai la vârsta ei. În pragul uşii s-a mai întors o dată şi a dat din cap spre mine, de parcă am fi fost uniți prin jurământ la vreo uneltire, şi a grăit:

„Cu vremea o să-l vezi cum trebuie, aşa cred."

—

8

Lăudat fie numele Domnului Dumnezeului nostru, care îşi dezvăluie adevărul în visele vizionarilor şi poeților, dar care de la alții cere atâta cercetare grijulie şi atâtea trudnice investigații.

Căpetenia efemeră a unei bande de hoți şi tâlhari mai curând îşi va pierde urma, decât să lase în urmă tăblițe de lut cu înşirarea faptelor sale de vitejie şi cu listele

prăzilor luate. Se va feri de ciocniri cu apărătorii legii; de aceea relatările despre el, din această sursă, vor fi pe sponci şi de puţină încredere. O baladă, câteva cântece, care proslăvesc faptele lui, pot să ne dea unele indicii; sau poate că mai e în viaţă vreun martor care a văzut cu ochii săi expediţiile lui tâlhăreşti, vreun mădular al bandei sale sau vreuna din victimele ei.

Abigail a murit. Întrebările, pe care tare aş fi vrut să i le pun, rămân fără răspuns. A murit la Hebron, când regele David era plecat din Iuda, după ce îi născuse un fiu, Chileab, un biet copil sărac cu duhul, cu ţeasta deformată de la naştere. Din tot ce ştim despre ea, era o femeie remarcabilă; trebuie să fi avut mare înrâurire asupra lui David în vremea când era căpetenie de tâlhari, surghiunit şi mic rege local în Hebron.

Am avut o convorbire despre ea cu o anume Debora. Această bătrână vioaie ţine în gazdă meşteri străini din Sidon şi Tir, care au fost tocmiţi pentru zidirea templului. Debora fusese una din cele cinci fecioare slujitoare de iatac, pe care le adusese Abigail cu ea în căsătoria cu David. În această slujbă a văzut şi a auzit, fireşte, câte ceva din cele petrecute între stăpâna ei şi David. Apoi mi-a fost adus de către slugile lui Benaia ben Iehoiada un anume Mibsam ben Mişma, un milog bătrân, cu un picior, de la poarta oraşului; piciorul lipsă, a afirmat el, i-ar fi fost tăiat pe când se afla cu David în pustiu. După mărturia proprie, Mibsam se afla în fruntea celor zece flăcăi pe care David i-a trimis la Nabal, primul soţ al lui Abigal, pentru a-l îmbia cu pace şi a cere de la el o ofrandă plină de mărinimie.

Au mai fost şi alţii cu care am stat de vorbă, apoi câteva documente; astfel mi-a fost cu putinţă să alcătuiesc, din diferitele pietricele, un mozaic, chiar şi neîmplinit.

De la Madmana ben Ierahmeel, patriarhul ales al tribului Kaleb:

Preţuirea lui Nabal,

mădular al tribului nostru, locuind la Maon, dar păşunile lui sunt în Carmel,

oi — trei mii la număr,

capre — o mie la număr.

Mibsam ben Mişma mi-a istorisit precum urmează:

> David hoţ de vite? Niciodată. Pentru asta era mult prea şiret. Oameni buni, ne-a zis el adesea, dacă prind pe vreunul că ia cu el fie şi numai o singură coadă de miel, cutare şi cutare, să-mi facă mie Domnul dacă nu pun să-l bată cu gârbaciul până i-o cădea pielea de pe trup. Căci ce ne aduce furtul de oi până la urmă? Încă după primele jafuri, păstorii vor fugi din calea noastră şi îşi vor ascunde turmele; sau s-ar putea să se adune laolaltă şi să ne ţină piept cu praştiile lor, şi un păstor bun cu o praştie bună poate veni de hac oricărui luptător, căci vreau să cred că aţi auzit de povestea mea cu Goliat; sau ar putea să-i trimită veste regelui Saul, iar regele ar trimite vreo câteva mii de oameni din cetele lui de oaste împotriva noastră, şi atunci ce-am făcut? Nu, oameni buni, ne-a spus David adesea, nu asta e calea de-a ieşi la liman în pustie. Dar bunul Domn Iahve mi s-a ivit în vis şi a grăit: David, dacă vei urma legea pe care am dat-o

străbunilor tăi, vreau să-ți arăt calea cea bună, pentru ca să vă meargă bine şi ție şi alor tăi; şi calea asta se cheamă calea înduplecării prieteneşti. Nu furați de la păstori şi nici nu-i atacați; ci încheiați prietenie cu ei, a zis Domnul, şi apărați-i de furi şi de nomazi şi de cei care le iau vitele. Iar când va sosi vremea ca turmele să fie mânate la stăpânul lor pentru tunsul oilor, cu care prilej se ține sărbătoare şi se bea şi au loc tot felul de petreceri, atunci să vă înființați şi voi pentru a vă cere partea voastră din darurile lui Dumnezeu, drept răsplată pentru apărarea păstorilor şi a oilor. Astfel mi-a grăit Domnul în vis şi, în felul sta, avem asigurate veniturile noastre în bani sunători şi în bunuri, precum carne, grăunțe prăjite şi vin şi toate cele ce sunt bune şi scumpe; şi întreg Israelul ne va prețui şi ne va fi prieten. Iar dacă vreun stăpân de oi se va codi şi va spune: cum aşa, eu nu vă cunosc şi nu v-am rugat să-mi apărați ce-i al meu! atunci o să-i spunem: Ascultă, fecior al lui Belial, cutare şi cutare să ne facă nouă Domnul, dacă David ben Iesei va mai lăsa în viață dintre ai tăi vreunul care se pişe pe zid.

Mibsam ben Mişma şi-a frecat ciotul piciorului, care era roşu şi inflamat şi îl mânca, iar în ochii lui urduroşi mijea ca o răsfrângere a strălucirii, care fusese David. Şi a urmat vorba astfel:

Acest Nabal, vezi bine, avea mii de oi, toate grase, şi cu lâna cea mai aleasă, şi capre de soiul cel mai bun, tot cu miile; astfel că ne lăsa gura apă când ne gândeam la vremea tunsului oilor lui. Şi David mi-a grăit aşa: Mibsam, ştiu că ai un cap de ispravă pe

umeri şi o limbă meşteră. Aşa că alege-ți nouă flăcăi, toți voinici la trup ca tine, şi mergi călare la Nabal şi pofteşte-i bună pace şi adu-i aminte că el trăieşte în îndestulare, în timp ce noi ne aflăm în şa prin pustiu, şi apărăm ceea ce e al lui, şi că am venit pentru o zi bună şi că ne aşteptăm să aflăm îndurare în ochii lui şi că-l rugăm să-ți dea ce are la îndemână pentru prietenul lui David ben Iesei. Dar Nabal era gras la trup, osânza îi atâma până la genunchi, şi sub bărbie avea o guşă puhavă; şi s-a aprins de mânie şi a cârâit: Cine-i David ben Iesei? Prea s-au înmulțit slugile care fug de la stăpânii lor; şi, pentru asta, eu să iau pâinea mea şi vinul meu şi carnea mea, ce le-am pregătit pentru tunzătorii mei, şi siclii mei buni şi tari şi să dau toate astea la nişte oameni pe care nu-i cunosc şi nu-i ştiu de unde sunt? Şi m-am temut să nu-l lovească pe Nabal damblaua, aşa se schimbase la față şi se făcuse purpuriu ca pruna; dar mi-am adus aminte că David spusese: să te păstrezi întruna cuviincios, Mibsam; şi aşa am grăit liniştit către Nabal: Nu te mânia, tu culme a dărniciei, o să mai auzi tu de feciorul lui Iesei.

Mibsam ben Mişma s-a scărpinat la subsuoară şi a prins ceea ce vânase şi l-a muşcat între dinți şi l-a scuipat cât-colo. Apoi a continuat precum urmează:

Dar tot timpul a cătat la noi femeia aceea. Era trupeşă şi plăcută la privire şi avea straie alese şi inele pe degete şi brățări la glezne. Am băgat de seamă că îşi pironise privirea asupra mea, căci eram lat în umeri şi strâmt la mijloc şi stăm mândru în şa; şi, când tocmai dam să plec călare de-acolo, după

vorbele schimbate cu Nabal, mi-a ieşit înainte şi a zis: David ben Iesei ăsta, căpetenia ta, îți seamănă? Iar eu i-am răspuns: Frumoasă femeie, dacă e adevărat că eu am aflat îndurare în ochii tăi, atunci pentru David o să ți se aprindă inima în sân ca focul în codru, căci el e de zece ori mai bărbat decât sunt eu; dar tu au cine eşti? La care ea mi-a zis: Sunt Abigail, nevasta lui Nabal; şi, după sunetul glasului ei, mi-am dat seama că îi era drag bărbatul cum ți-e drag un buboi în fund. Şi un duh de la Domnul mi-a şoptit: o s-o mai revedem pe nevasta lui Nabal şi i-am tras catârului un pumn între urechi, de-a zburat din loc ca un vulture. Când am ajuns la locul de întâlnire pe care ni-l numise, David ne şi aştepta cu toți oamenii lui; şi i-am dat seama despre vorbele lui Nabal. Atunci David a grăit: Fiecare să-şi încingă spada la brâu. David şi-a încins şi el spada şi a făcut jurământ ca, în zori, să nu mai rămână nimic din Nabal şi din toți ai lui care se pişe pe zid; iar mie mi-a zis: Mibsam, tu şi cu două sute de oameni rămâneți la boclucuri şi la căruțe şi le privegheați, căci am de gând să călăresc de sârg. Şi au pornit după el ca vreo patru sute de oameni; şi mai mult nu ştiu ce s-a mai întâmplat, afară doar că în zori a adus îndărăt o groază de lucruri şi părea mulțumit de sine, precum un brotac care a înghițit musca.

Printre lucrurile pe care Abigail, nevasta lui David şi văduva lui Nabal, le-a lăsat la moartea ei şi care au fost puse la păstrare într-o magazie a haremului regesc, se aflau mai multe cioburi de lut; acestea mi-au fost aduse de un slujitor al lui Amenhotef, marele-eunuc al

regelui. Pe unul din cioburi era o listă, scrisă de mână nedeprinsă şi cu multe greşeli. Iată lista:

Pentru David fecior al lui Ieseiu
2 suce puini rutunde
2 purdufe di vin din şei mai bun
5 oaie gada fripde
5 mesure grounțe prejite
1 suce legature de strafide
2 suce legature de şmochini
8 azini puntru carat

Debora, slujnica lui Abigail, mi-a grăit precum urmează:

> Gustă din vinul ăsta, stăpâne. Cutare şi cutare să-mi facă mie Dumnezeu, dacă e din amestecătura pe care o pun dinainte celor ce iau masa zilnic la mine, căci ăia nu ştiu să deosebească între oțet şi pişatul unei capre. E mai bun chiar decât vinul ce vine din viile regeşti, de la Baal-hamon şi a adăstat toți anii lui în vasul ăsta. Este din cel mai bun al lui Nabal, primul bărbat al stăpânei mele, pe care l-a trăsnit damblaua. Stăpâna mea, îndura-s-ar Dumnezeu de sufletul ei, mi l-a dăruit şi a zis: Debora, pune-l bine şi păstrează-l pentru ziua când va veni bărbatul care te va înflăcăra cum m-a înflăcărat David pe mine; atunci deschide vasul şi bea cu bărbatul acela ceea ce afli în el. Dar a venit un bărbat, stăpâne, şi apoi altul, şi niciodată n-am ştiut întocmai dacă m-a înflăcărat oare aşa cum a înflăcărat-o David ben Iesei pe stăpâna mea; şi vasul a rămas pecetluit. Şi bărbații au tot venit şi s-au tot dus şi am ajuns bătrână şi

încrețită la față şi uneori îmi spuneam: Debora, poate că vasul ăsta cu pecete e ca viața ta — vinul cel mai dulce negustat.

Aşa că îl deschid acum, stăpâne, cu gândul la Abigail, stăpâna mea. Să nu crezi că se deschidea aşa repede şi cu bunăvoință oricărui bărbat. Nu mai era o miluşea, când l-a întâlnit pe feciorul lui Iesei; avea vreo şase sau vreo opt ani mai mult ca el; dar carnea îi era încă tare şi sânii împingeau înainte ca berbecii de bătut ziduri. Ea ducea casa şi poruncea slugilor şi făcea socotelile, în timp ce Nabal, bărbatul ei, înfuleca şi se bețivea de nu mai putea, până ce a ajuns ca un crâmpei de maț îndopat şi la fel de atrăgător, pentru o femeie, ca şi acesta. Se vorbea că stăpâna mea a luat la ea un măgărar şi un olar călător şi un argat de la grajd şi un povestitor de istorii şi legende, şi un ridicător de biruri; dar ea era o femeie plină de virtuți şi voia mai curând tovărăşia celor cinci fecioare ce-o slujeau, printre care eram şi eu; şi trebuia s-o alintăm şi s-o dezmierdăm, s-o sărutăm şi s-o giugiulim, s-o mingiiem şi s-o strângem până când suspina, uşurată de plăcerea simțurilor ei, şi da ochii peste cap.

Domnul Iahve să binecuvânteze acest piculeț de raza-soarelui curgătoare. Acu', când Abigail, stăpâna mea, i-a văzut pe flăcăii ce-i trmisese David la Nabal, bărbatul ei, şi când a auzit cum acesta i-a făcut de ocară, mi-a spus: Debora, draga mea, dacă acest David ben Iesei seamănă cu flăcăii lui, ne putem aştepta la multe. De-aceea ia ciobul ăsta şi strânge laolaltă ce-am înşirat pe el şi pune să încarce lucrurile pe asini; şi grăbeşte, şi mergi înainte cu cei ce mână asinii; vezi că o să vin după tine. Dar nu

vorbi de asta cu Nabal, bărbatul meu, a mai adăugat ea, căci ştii ce fecior al lui Belial e, o să mă înţeleagă anapoda. Când ne-a prins apoi din urmă, călărind pe măgarul ei, avea ochii încondeiaţi şi obrajii sulimeniţi cu roşu; iar buzele parcă erau carnea rodiilor şi mirosea îmbătător ca o întreagă grădină cu flori. Şi, când am ajuns devale, în umbra muntelui, s-a iscat o zarvă mare şi David cu oamenii lui veneau către noi; dar Abigail, stăpâna mea, a mers călare înaintea noastră şi întru întâmpinarea lor.

Vinul e într-adevăr bun; încă un păhărel, stăpâne! Dacă vrei să scrii despre stăpâna mea, aşa cum mi-ai spus, ascultă bine, căci acum vine întâlnirea cu David. Era acolo, drept în şa, cu păr roşu deasupra unui chip pârlit de soare, iar în ochii lui era o lumină; dar Abigail, stăpâna mea, a lunecat jos de pe asin şi s-a prosternat, cu faţa în ţărână, înaintea lui David. David a întrebat: Cine-i femeiea din praful dinaintea mea? Aşa că am socotit nimerit să-l desluşesc şi am zis: Stăpâne, este stăpâna mea, Abigail, nevasta lui Nabal din Maon, care îşi are proprietăţile în Carmel. Şi David a descălecat şi a grăit aşa ca să audă toţi: Îmi pare rău, femeie frumoasă, dar eu am apărat tot ce a avut Nabal la păşune, iar el îmi plăteşte binele cu răul. Însă Abigail, stăpâna mea, şi-a ridicat chipul spre David, astfel încât el a putut vedea cum îi stăteau sânii ca berbecii de bătut zidurile. Şi ea a grăit: Mie, stăpâne, mie să-mi pui în seamă păcatul. Să nu întoarcă stăpânul meu luarea aminte asupra lui Nabal; căci nebunia se ţine de el. Mai curând priveşte cu milostivire la slujitoarea ta, căci inima slujitoarei tale bate mai tare înaintea feţei tale, pentru

că tu, stăpâne, lupți pentru cauza lui Iahve şi pentru că nu s-a putut afla niciun rău pe seama ta în toată viața ta. Şi acum, aceste binecuvântări pe care ți le-a adus slujitoarea ta, adică două sute de pâini rotunde şi două burdufe de vin şi cinci oi fripte şi cinci măsuri de grăunțe prăjite şi o sută de legături de stafide şi două sute de legături de smochine, pune să le împartă între flăcăii tăi. Şi, când Domnul se va fi milostivit de stăpânul meu, atunci adu-ți aminte de slujitoarea ta.

Vinul ăsta, stăpâne, are şartul lui. Aduce din nou la iveală amintiri vechi/despre Abigail, stăpâna mea, şî despre David ben Iesei. Să fi văzut cum a ridicat-o de la pământ şi cum a sprijinit-o cu gingăşie. Binecuvântat fie Domnul Dumnezeul Israelului, i-a spus el, care mi te-a trimis azi înainte. Şi binecuvântată fii şi tu, care m-ai împiedicat azi să fac vărsare de sânge. Căci, pe cât e de adevărat că Domnul Dumnezeul Israelului este viu, dacă nu te-ai fi grăbit şi nu m-ai fi intâmpinat, nu i-ar mai fi rămas lui Nabal, până la ivirea zorilor, nicio făptură care se pişe pe zid. Şi David s-a închinat înaintea ei şi cei doi au mers o bucata de drum în pustiu şi, când s-au înturnat, stăpâna mea îşi ținea capul de părea cu zece ani mai tânără. Iar David i-a spus: Mergi în pace acasă; căci ți-am ascultat vorbele şi am avut grijă de tine.

N-ai golit paharul, stăpâne. N-avea nicio grijă în privința mea, te rog mult; pe gâtlejul ăsta bătrân a curs mai mult vin decât ar putea cuprinde o mie de burdufe de capră. Astfel s-a întors Abigail, stăpâna mea, la Nabal, bărbatul ei; şi el era beat şi zăcea în

borătura lui proprie, întrucât petrecuse în tot acest răstimp, din care pricină ea nici nu i-a spus nimic, până ce nu s-a luminat de ziuă. Dar, când el s-a trezit gemând şi puţind ca o cocină de porci şi când nu mai ştia unde-i era capul şi unde coatele, ea s-a dus înaintea lui, proaspătă ca rouă de pe trandafir, şi i-a grăit: Of, sac de osânză, beţivanule, munte de impotenţă, ţi-am scăpat viaţa grăbindu-mă să-i ies înainte lui David ben lesei şi ducându-i, din bogăţiile tale, pâine şi vin şi came friptă şi grăunţe prăjite şi stafide şi smochine, căci altfel la vremea asta David n-ar mai fi lăsat în viaţă pe nimeni dintre ai tăi care se pişe pe zid. Nabal a sărit în sus mai iute decât un purice şi şi-a ridicat mâinile spre cer şi a strigat către Iahve: Ai auzit, Dumnezeule, ce-a vorbit drăcoaica asta, târfa lui Belial? Ea e pieirea mea, o să mă ducă de râpă! Oi şi grăunţe prăjite şi smochine! Usca-i-s-ar sânii şi veşteji-i-s-ar născătoarea, căci tu, Doamne Dumnezeule, eşti un Dumnezeu drept, care-i pedepseşte pe cei răi. Şi a strigat să vină vătaful şi argaţii şi s-a mâniat şi a urlat ca turbat, până ce i s-au învineţit buzele şi apoi întreaga faţă şi a căzut pe spate şi a rămas acolo ca de piatră. Vătaful a spus că trebuie să-i lase sânge lui Nabal, iar slujitorii au dat fuga să-l caute pe băieş; dar Abigail, stăpâna mea, a zis: Rugaţi-vă cât vreţi lui Iahve, dar nu vă atingeţi de sângele stăpânului vostru, căci de la Dumnezeu s-a îngroşat şi s-a oprit să mai curgă şi facă-se voia lui Dumnezeu. Zece zile în şir s-au rugat argaţii şi a aşteptat băieşul, iar stăpâna mea şedea lângă Nabal, bărbatul ei, care zăcea ca de piatră; dar a zecea zi Domnul l-a lovit pe Nabal de-a murit.

Abigail avea un suflet mare, stăpâne, să bem pentru el, oriunde s-o fi aflând acum. Să stai zece zile acolo şi să priveşti cum îți moare bărbatul şi să te îngrijeşti să moară, asta vădeşte cu adevărat o fire tare. După ce l-au îngropat, stăpâna mi-a spus: Debora, să-ți pună şaua pe un asin şi du-te la David şi dă-i veste: slăvit fie Domnul, care a răzbunat împotriva lui Nabal ruşinarea ta şi te-a ferit de fapta cea rea; căci Domnul i-a plătit lui Nabal răutatea cu însuşi capul lui. Şi am întâlnit mai mulți flăcăi de-ai lui David, nu departe de pustiu, şi ei m-au dus la feciorul lui lesei, iar eu i-am spus tot, aşa cum îmi poruncise stăpâna mea. La care, David m-a răsplătit îmbelşugat cu o brățară de argint şi cu zece palme din cea mai bună pânzătură de in, lată de trei palme, şi a trimis cu mine câțiva din slujitorii lui. Şi, când am ajuns cu toții la stăpâna mea în Carmel, ei i-au grăit astfel: David ne trimite la tine, pentm ca să te ia de nevastă. În jurul buzelor stăpânei a mijit un surâs ca după o izbândă; iar ea s-a plecat de sârg cu fața spre pământ şi a spus: Uite, aici e slujitoarea voastră, pentm ca să-i slujească pe argații stăpânului meu şi să le spele picioarele. Apoi s-a ridicat şi a pornit degrabă călare pe asin, împreună cu noi, cele cinci slujitoare de iatac, drept alai; şi am mers călare în urma solilor lui David şi ea a ajuns nevasta lui.

SHIGGAION AL LUI DAVID, PE CARE L-A CÂNTAT DOMNULUI

Sfârşească-se răutatea păcătoşilor şi întăreşte pe cel drept, Cel ce încerci inimile şi rărunchii, Dumnezeule drept;

Scutul meu este la Dumnezeu, Cel ce mântuieşte pe cei drepţi la inimă.

Dumnezeu este judecător drept, tare şi îndelung-răbdător; şi în flecare zi se mânie împotriva celor răi.

Dacă vreunul nu se întoarce la calea cea dreaptă, el îşi ascute sabia, întinde arcul său şi ocheşte.

Şi în el a gătit unealtă ucigaşă; săgeţile le-a pregătit împotriva prigonitorilor.

Iată, nelegiuitul a urzit răutatea, a zămislit silnicia şi a născut minciuna.

A săpat o groapă şi a pregătit-o şi cade în groapa pe care a făcut-o.

—

9

CUVINTELE LUI ETAN BEN HOSAIA, ADRESATE MEMBRILOR COMISIUNII REGALE PENTRU ÎNTOCMIREA UNEI ŞI SINGUREI RELATĂRI ADEVĂRATE ŞI HOTĂRÂTOARE, ISTORICEŞTE EXACTE ŞI RECUNOSCUTE OFICIAL, PRIVITOARE LA UIMITOAREA ÎNĂLŢARE, LA VIATA CU FRICA LUI DUMNEZEU, PRECUM ŞI LA ISPRĂVILE DE VITEJIE ŞI LA MINUNATELE ÎNFĂPTUIRI ALE LUI DAVID BEN IESEI, REGE PESTE IUDA TIMP DE ŞAPTE ANI ŞI PESTE AMÂNDOUĂ SEMINŢIILE, IUDA ŞI ISRAEL, VREME DE TREIZECI ŞI TREI DE ANI, ALESUL LUI DUMNEZEU ŞI PĂRINTELE REGELUI SOLOMON, PE SCURT RELATAREA DESPRE REGELE DAVID, LA ŞEDINŢA LOR CU PRIVIRE LA LATURA MILITARĂ A CONFLICTULUI DINTRE REGELE SAUL ŞI DAVID BEN IESEI.

Stăpânilor! Vă cer iertăciune, dacă mă restrâng la campania, sau campaniile, regelui Saul împotriva lui David ben Iesei. Tema întreprinderilor războinice ale lui David în slujba filistenilor îi apare prea încâlcită slujitorului vostru, pentru a putea fi tratată de un redactor. În rest, aş vrea să-i aduc mulţumirile mele adânc simţite stăpânului meu marele-grămatic Iosafat ben Ahilud pentru că mi-a dat pe seamă anumite însemnări despre vorbele schimbate cu regele David; stăpânului meu Benaia ben Iehoiada, căpetenia în luptă a oastei, pentru că mi-a pus la îndemână unele lucruri din depozitele lui Abner ben Ner; iar stăpânilor grămătici Elihoref şi Ahia b'nai Şişa pentru căutările lor dezinteresate, dar din păcate fără izbândă, în arhivele regeşti.

Documentele şi dovezile ce stau în faţa noastră se bat cap în cap şi de-aceea e greu să precizezi câte campanii a purtat de fapt regele Saul împotriva lui David. Aflăm despre trei: una, în pustia din Zif şi Maon, a trebuit să fie curmată, pentru că filistenii au năvălit iarăşi în ţinutul Israel; o a doua, în peşterile şi văgăunile din locurile sălbatice de la Enghedi, precum şi o a treia, din nou la Zif, s-au încheiat, amândouă cu întâlnirea faţă în faţă, nespus de memorabilă, a lui Saul şi David. În amândouă rândurile David a izbutit să se furişeze pe nebăgate seamă, cu câţiva însoţitori, până lângă regele Saul: la Enghedi lucrurile s-au petrecut într-o peşteră, unde regele Saul a intrat ca să-şi deşerte maţele, iar la Zif în timp ce sta culcat şi dormea în mijlocul întăriturilor făcute din care. De fiecare dată, însoţitorii au stăruit pe lângă David să-l ucidă pe rege; o

asemenea împrejurare prielnică nu trebuia scăpată, i-au desluşit ei, căci au n-a spus Domnul totdeauna: Uite, vreau să ți-l dau în mâinile tale pe vrăjmaşul tău? în amândouă rândurile, David s-a împotrivit pe temeiul că: oare cine poate ridica mâna asupra Domnului şi rămâne apoi nepedepsit? — o atitudine uşor de înțeles la un on, care se vede în chip de viitor rege. Dar, în timp ce în peştera din Enghedi David taie încetişor poala hainei de deasupra a lui Saul, care se ciucise liniştit, la Zif ia cu el sulița regelui şi vasul cu apă. Atât la Enghedi, cât şi în Zif, îl strigă pe Saul după ce ajunge departe, la loc sigur, şi îi spune numele său şi îi arată dovezile îndrăznelii sale; la care regele îi răspunde: Uite, nebuneşte m-am purtat şi am greşit foarte mult, nu-ți voi mai face rău, pentru că sufletul meu a fost acum scump în ochii tăi, şi acum ştiu că ai să ajungi rege şi că regatul Israel va fi în mâna ta.

Stăpânii mei! Acestea sunt vorbe profetice, pline de simțăminte nobile, şi, venind de pe buzele lui Saul, sunt de o însemnătate deosebită, pentru că întemeiază încă o dată dreptul lui David la tronul Israelului. De asemenea, aici nu e vorba de poveşti pe care norodul le-a născocit şi le-a împodobit în fel şi chip; nu, însuşi regele David în persoană a istorisit amintitele întâmplări stăpânului meu Iosafat, iar acesta le-a însemnat pe tăblițe. Fireşte că este aici o nepotrivire; nici în arhivele regeşti, nici în depozitele lui Abner ben Ner, care era mai mare peste oşti în vremea regelui Saul, nu se găseşte nici cea mai neînsemnată vorbuliță cu privire la o campanie în locurile sălbatice de la Enghedi sau la o a doua campanie în pustiul Zif.

Abner relatează doar despre o singură încercare: anume cea care a trebuit să fie curmată când a sosit veste despre încurcăturile cu filistenii. Aflăm de la Abner că David, după ce se limitase multă vreme la mici raite de jaf din ascunzătorile pustiului, s-a hotărit în cele din urmă să-şi facă rost de un loc statornic în oraşul Cheila. Cheila avea deseori de suferit din pricina năvălitorilor filistenilor; David a izgonit aceste bande socotind că, prin asta, îşi va asigura prietenia locuitorilor oraşului. Dar acum, după ce părăsise desişurile nepătrunse, nu-şi mai putea tăinui venirile şi plecările, şi Saul a aflat unde îşi făcea David veacul. Saul jubila: Dumnezeu l-a dat în mâinile mele, căci s-a băgat singur în închisoarea zidurilor, de vreme ce s-a dus într-un oraş care are porţi şi zăvoare. Gândul ăsta i-a venit şi lui David şi i-a pricinuit multe griji; de aceea, după ce a întrebat oracolul, s-a despărţit de Cheila şi locuitorii săi, care erau prieteni nesiguri, şi s-a dus în pustiul Zif. Dar tocmai atunci venea Saul împotrivă-i cu o ceată de oaste de trei mii de oameni aleşi. David a părăsit pustiul Zif şi s-a retras în cel de la Maon, iar Saul l-a urmărit într-acolo. Saul mergând pe una din laturile muntelui, David şi cu ai săi pe latura cealaltă. Printr-o operaţie măiestrit înfăptuită, trupele lui Saul l-au încercuit pe David şi e îndoielnic dacă David ar fi putut scăpa, de n-ar fi sosit în tabăra lui Saul o ştafetă cu solia: grăbeşte şi vino, căci filistenii au năvălit în ţară.

Stăpânii mei! Nu m-am ocupat pe larg de problemele astea pentru a arunca îndoiala asupra uneia sau alteia dintre ele; căci cine ar fi atât de proclet, încât să pună

spusele lui Abner mai presus de cele ale regelui David. Am încercat doar să fac oarecare lumină într-o vreme tare nestrăvezie din viața feciorului lui Iesei și să prefigurez greutățile de redactare ce decurg de-aici pentru noi. Țin încă foarte bine minte înțeleptele zicale cu privire la valoarea comparabilă a adevărului și legendei, pe care stăpânii mei le-au rostit în ultima reunire a comisiunii. În ciuda dovezilor ce se bat cap în cap, voi face tot ce pot pentru a îmbogăți nobila imagine a alesului Domnului, pentru a pune temelie solidă pretențiilor sale la tron și a sprijini țelurile pentru care Solomon, cel mai înțelept dintre regi, a dat poruncă să se întocmească *Relatarea despre regele David*.

În ceea ce privește, însă, trecerea lui David de partea dușmanilor Israelului, filistenii: aceasta este: precum am lăsat să se înțeleagă la început, o împrejurare prea anevoioasă pentru a rămâne în seama slujitorului vostru, și aștept în legătură cu asta hotărârea stăpânilor mei.

DISCUȚIA MEMBRILOR COMISIUNII REGALE PENTRU ÎNTOCMIREA RELATĂRII PRIVITOARE LA UIMITOAREA ÎNĂLȚARE ȘI AȘA MAI DEPARTE ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMA INCLUDERII DE FAPTE STÂNJENITOARE ÎN OPERA ISTORIEI ȘI CU CĂILE ÎNFĂȚIȘĂRII EI ÎN SCRIEREA LUI ETAN BEN HOSAIA.

Iosafat ben Ahilud, marele-grămătic: Domnilor, ați ascultat cuvintele lui Etan, redactorul nostru. Sunt unele obiecții? completări? Domniile voastre sunteți așadar de acord ca diferitele istorisiri despre

campaniile regelui Saul să fie incluse în relatarea despre regele David?

Ahia ben Şişa, grămătic: De acord.

Iosafat: în felul ăsta am ajunge la al doilea punct. Domnia-sa Ţadoc?

Ţadoc, preotul: Cum e cu cina?

Iosafat: Astă-seară are loc la palat o primire în cinstea soliei egiptene, cu băuturi şi cu miel la frigare; au n-a fost poftit a fi de faţă şi domnia sa Ţadoc?

Ţadoc: Tare mi-aş dori ca nevstă-mea să renunţe de-a mai face rânduială pe masa mea.

Iosafat: De fapt primirea ne mai lasă doar puţin timp. Pot presupune, de bună seamă, că domniile voastre cunoaşteţi în linii mari împrejurarea. David s-a dus cu cei şase sute de bărbaţi ai săi la Achiş, regele Gatului, care era unul din cele cinci regate aflate în uniunea filistenilor. David şi ceata sa, împreună cu ai lor, au adăstat o vreme în Gat, până ce Achiş i-a colonizat în oraşul său Ţiclag. Primind Ticlagul în stăpânire, David şi-a luat asupră-şi să dea ajutor în război filistenilor şi a făcut învoială cu duşmanul ce era urât de întregul norod.

Ţadoc: Ţinând seama de caracterul gingaş al acestui pas, tare mi-ar fi plăcut să aud ce-a avut de spus David în legătură cu asta.

Benaia ben Iehoiada: Purtarea lui David era întru totul limpede: într-o bună zi tot aş fi căzut în mâinile lui Saul, a spus el, de aceea nimic nu-mi părea mai prielnic decât să scap fugind în ţara filistenilor.

Ţadoc: Dar omul din piaţă şi de la porţile oraşului va spune: Vezi, uite un flăcău acătării, o căpetenie în

Israel, un uns al Domnului şi ce se-apucă să faca? — se leagă la bine şi la rău cu netăiaţii împrejur, împotriva însuşi norodului său. Şi ce-am putea răspunde la asta?... Avem nevoie de o justificare, care să le închidă gura celor cu gânduri rele. Nu i-ar fi putut porunci Domnul lui David? N-a lăsat regele niciodată să se înțeleagă asemenea lucru?

Iosafat: Regele David nu vorbea decât rareori despre treaba asta; şi, când o facea, nu părea că asemenea făptuire îi apăsa prea tare inima.

Natan, proorocul: Şi de ce i-ar fi apăsat-o? Alesul Domnului avea îndatorirea să scape cu viață; cum altfel s-ar fi împlinit voința lui Iahve şi ar fi ajuns David rege peste Israel şi părinte al regelui Solomon?

Țadoc: Tu ştii asta şi eu o ştiu, dar o ştie şi norodul?... N-ar fi mai deştept lucru să nu pomenim deloc întâmplarea asta? ...De fapt, cât a stat David la filisteni?

Iosafat: Un an şi patru luni.

Țadoc: Şi sunt nouă mii de ani de când Noe a rămas pe uscat cu corabia în vârful muntelui. Ce înseamnă un an văzut din perspectiva istoriei?

Natan: Eu nu mă hrănesc din jertfele cu ardere de tot ale norodului, ca prietenul meu Țadoc. Am legătură nemijlocită cu Dumnezeu. De aceea eu zic să fim consecvenți: dacă suntem înțeleşi că David este unsul Domnului, atunci toate făptuirile sale sunt în folosul şi spre binele lui Israel. Dar, cum cunoaşterea faptelor îl poate uşor duce pe om la gânduri primejdioase, trebuie să relatăm lucrurile astfel, încât gândirea lui să fie îndrumată pe calea cea adevărată.

Ţadoc: Aşa s-a încercat de când Domnul Dumnezeu i-a împărtăşit lui Adam, în grădina Edenului, anumite fapte. Cele mai bine intenţionate cuvinte pot fi răstălmăcite de orice şarpe care trece pe drum.

Benaia: Tare aş vrea să ştiu cum domnul meu Natan întoarce asta în folosul şi spre binele lui Israel. Dendată ce s-au stabilit în Ţiclag, David şi ai săi nu mai aveau decât o singură cale pentru a face rost de merinde: jaful. Dar cei mai apropiaţi, de la care se putea jefui ceva, erau din însuşi neamul lui David, din Iuda. Acta însemna să măcelărească pe toţi din sat până la unul, bărbaţi, femei, copii, căci, de-ar fi rămas doar unul în viaţă, acesta ar fi strigat împotriva lui David. Ceea ce se potrivea întru totul cu intenţiile regelui Achiş din Gat. Achiş spunea: Acesta a ajuns să fie urât de poporul său Israel şi va fi pe veci sluga mea.

Natan: Dacă n-aş fi recunoscut glasul domnului Benaia, aş fi crezut că aud pe unul dintre bârfitorii lui David, părintele regelui Solomon.

Benaia: Sunt doar consecvent, aşa cum a cerut domnia-sa Natan. Drăguţul de Dumnezeu va fi ştiut el ce face, când l-a ales pe David ben Iesei să domnească preste Israel şi să întocmească împărăţia. Şi, dacă aşa stau lucrurile, atunci tot voinţa lui Dumnezeu a fost ca regele ce domnea, Saul, şi feciorul lui Saul, Ionatan, să fie înlăturaţi. Atunci a fost drept şi echitabil ca David să se vândă lui Achiş, regele Gatului, şi să pornească mai târziu spre miazănoapte, gata să-i sprijine pe filisteni în bătălia de la Afec, în care oastea lui Israel a fost nimicită, iar Saul şi Ionatan şi-au aflat moartea. Dacă însă calea, pe care Iahve l-a condus pe

alesul său, pare prea întortocheată, prietenul nostru Etan n-are decât s-o mai îndrepteze pentru țelurile relatării despre regele David.

Țadoc: Căile, pe care a mers David, vor fi fost încâlcite, dar nu erau căile nelegiuitului.

Benaia: Căile nelegiuitului! Am luptat pentru David, când s-a ridicat împotriva-i însuşi feciorul lui, şi mai târziu de asemenea; şi l-am văzut pe David la treabă, când era vorba să ia hotărâri. David ştia ce înseamnă să cucereşti puterea prin luptă şi s-o păstrezi. Şi când, cu prilejul ăsta, cuvântul Domnului nu voia să se potrivească cu ceea ce David socotea că e necesar, atunci David se îndrepta către Domnul şi vorbea cu el, şi după aceea Dumnezeu îşi potrivea cuvântul cu necesitățile.

Iosafat: Bag seamă că domniile-voastre tăceți. Ei, atunci să ne relateze Etan, redactorul nostru, ce concluzii a tras din discuțiile noastre şi cum plănuieşte să dezvolte acest capitol din relatarea despre regele David.

Dar când am vrut să încep a vorbi membrilor comisiunii, s-a iscat larmă şi s-au deschis uşile şi un slujitor a vestit apropierea regelui Solomon. Şi marele-grămătic Iosafat ben Ahilud a făcut o plecăciune adâncă şi toți s-au aruncat pe jos, în timp ce regele intra purtat pe un tron, unde şedea între o pereche de heruvimi lucrați foarte măiestrit.

Regele ne-a spus să ne ridicăm. Părea mai gras decât ultima oară; era într-o dispoziție excelentă şi a grăit:

„Azi e o zi cu adevărat mare pentru Israel, deoarece vă aflu străduindu-vă întru munca Domnului şi, în afară

de asta, a sosit o solie egipteană să mă îmbie a lua pe fiica faraonului de nevastă, şi o să fie băuturi şi miel la frigare”.

După aceasta a urmat una din liniştile care se lasă atunci când cineva din cei mai mari a rostit un gând mare. Apoi a întrebat Iosafat, dacă regele doreşte să afle despre consfătuirile comisiunii; şi regele a răspuns că aceasta eră într-adevăr dorința lui; iar Iosafat i-a înfățişat o scurtă recapitulare şi a terminat cu constatarea:

„Şi acum, o, tu cel mai înțelept dintre regi, tocmai eram gata să-l ascultăm pe Etan ben Hosaia, redactorul nostru”.

Atunci regele a bătut din palme şi a zis:

„Aa, da, Etan, despre care sc spune că din Dan şi până în Bersabee că ar fi unul dintre cu mai înțelepți oameni din Israel”.

Am plecat capul:

„După cum prea bine ştie regele meu, biata mea înțelepciune, pusă alături de a lui, este ca şoarecele pe lângă elefantul ce trăieşte în regatul Saba”.

Regele a mângâiat nestematele fără preț de pe aripile heruvimilor şi-a răspuns:

„Să auzim, Etan, ce ai de spus cu privire la includerea unor fapte stânjenitoare în scrierile istoriei şi despre căile înfățişării ei”.

Am început, arătând că sunt chiar recunoscător puternicilor stăpâni ce fac parte din comisiune, pentru că au desprins atât de frumos miezul de coajă şi au vorbit cu atâta ascuțime a duhului despre asta. În temeiul discuției lor, am zis eu, am alcătuit o listă a

diferitelor posibilități de a proceda cu faptele incomode: a) să relatez totul, b) să relatez cu discreție, c) să nu relatez nimic. A relata totul (posibilitatea a) este pare-se neînțelept; norodul ar trage foarte repede concluzii greşite şi şi-ar forma tot atât de repede păreri greşite cu privire la persoana cărora li se cuvine o înaltă prețuire. A nu relata nimic (posibilitatea c) ar fi deopotrivă de neînțelept lucru; tot s-ar vorbi despre lucrurile acelea, iar oamenii ar afla totdeauna ceea ce n-ar trebui de fapt să afle. Astfel nu ne-ar rămâne decât posibilitatea b: să relatăm cu discreție. De fapt discreția, am spus eu, nu poate fi pusă câtuşi de puțin pe aceeaşi treaptă cu minciuna; cel mai înțelept dintre regi, Solomon, cu siguranță că n-ar îngădui folosirea unor minciuni în istoria părintelui său, regele David. Discreția, am mai adăugat, este adevărul strunit de înțelepciune.

„Dacă regele şi stăpânii mei îngăduie”, am grăit eu, „aş încerca să înfățişez, cum se poate proceda cu discreție în zugrăvirea căilor destul de încâlcite, pe care a umblat alesul Domnului.

S-a pus aici o întrebare în sânul comisiunii în legătură cu raitele de jaf pe care le-a făcut David din Țiclag. Acu', când regele Achiş a vrut să ştie de la el pe unde jefuise azi, David a recunoscut singur: în partea de miazăzi din Iuda. Dar ce dovedesc vorbele astea rostite de un bărbat aflat într-o situație ca aceea a lui David? Au nu putea să fie răspunsul lui un şiretlic? Dar oricum, fie că i-a spus adevărul lui Achiş, fie că nu, şi într-un fel şi în celălalt nu există martori, căci în locurile pe care le-a jefuit, David a poruncit să-i omoare pe toți. Şi, atunci, n-am fi oare îndreptățiți să lăsăm să

se înțeleagă din textul nostru, cum că David şi-a îndreptat raitele de jaf mai curând asupra semințiilor duşmane din Gheşur sau din Ghezer sau din Amalec decât asupra propriului său norod Iuda?

Mai departe este problema rolului avut de David în bătaia contra lui Saul şi a norodului Israel, care a avut loc la Afec. David a fost de față la Afec, împlinind datoria să dea ascultare față de regele Achiş din Gat. Dar a luat el oare parte la bătălie? Nu putem presupune mai curând că s-a iscat vrajbă între principii filistenilor, cu care prilej aceştia i-ar fi spus regelui Achiş: au nu e ăsta acelaşi David desre care se cântă pe drumurile Israelului *Saul a bătut mii, dar David zeci de mii*? Pune-l să facă degrabă cale întoarsă şi să rămână în locul pe care i l-ai hotarit, pentru ca să nu se întoarcă împotriva noastra în bătălie; căci sângele trage la sânge şi, dacă ar vrea să se împace cu stapânul său, regele Saul, cum ar putea-o face mai potrivit decât în temeiul capetelor tăiate ale războinicilor noştri?... Un lucru este, însă, sigur: în ultimele ceasuri ale bătăliei, când oastea Israelului a fost împrăştiată prin munții Ghilboa şi când trupurile lui Saul şi Ionatan au fost țintuite la zidurile oraşului Bet-şan, David şi ai săi au pornit, în marşuri forțate, îndărăt spre Țiclag, unde năvăliseră bande din Amalec. I-au prins din urmă pe tâlhari şi i-au nimicit şi şi-au scăpat astfel femeile, printre ele şi pe Abigail, şi-a luat pradă atât de bogată, încât David a putut trimite din ea daruri bătrânilor din Iuda. Iată, le-a trimis el vorbă, vă trimit dar din prăzile pe care le-am luat de la vrăjmăşii Domnului”.

Regele Solomon a cătat la mine cu privirea lui sfredelitoare, a râs fără bucurie şi a grăit:

„Ştii să mânuieşti vorba cu şiretenie. Etan, şi să îndrumi gândurile oamenilor, astfel încât mi se pare ca am ales înțelept şi că am pus omul potrivit ca redactor al relatării despre părintele meu, regele David”.

Dar eu mi-am zis: dacă părintele său, regele David, a fost un mare ucigaş, ăsta e un mic tâlhar. Şi am răspuns:

„Ce este slujitorul vostru în fața chipului celui mai înțelept dintre regi altceva decât un căcat de musca, un fir de pleavă, o umflătură fără însemnătate”.

La care regele a ridicat degetul scurt şi gras şi a zis:

„Fiecare după meritul său. M-aş bucura să te văd astă-seară la primire”.

Şi, milostiv, a făcut semn oamenilor ce-l purtau şi a fost dus afară.

Eu, însă, eram îndreptat spre casa din Ulița Reginei din Saba nr. 54 şi am pus-o pe Lilit să-mi spele picioarele şi pe Hulda să-mi curețe barba şi i-am povestit Esterei despre cinstea ce mi se făcuse.

„Păzeşte-ți paşii, Etan,” a spus ea şi, când mi-am pus veşmintul cel nou cu vârci verzi şi m-am pregătiți să plec, a ridicat mâna, de parcă ar fi vrut să mă binecuvânteze.

Primirea a fost înfrumusețată prin nenumărați muzicanți cu țimbale şi lăute, cu psalterioane şi tamburine şi harfe; prin dansatori, care saltau prin aer şi se răsuceau şi se aplecau îndemânatec în toate părțile, şi prin cântăreți, mai mult sau mai puțin dăruiți cu har, care cântau viersuri întru slava

Domnului, pentru slăvirea lui Solomon, cel mai înțelept dintre regi, şi în cinstea faraonului, din ale cărui coapse fusese zămislită frumoasa principesă Hel-ankamen, cu ochii ca nişte nestemate întunecoase şi cu şolduri precum coloanele templului Amon-Ra. Chipul lui Amenhotef strălucea de mulțumire de sine şi, întrucât băuse un strop din viile regeşti de la Baal-Amon, mi-a spus:

„Bun, nu-i aşa? Şi prințesa va fi a lui Solomon, dacă bineînțeles îngăduie trecerea liberă prin Israel pentru bunurile egiptenilor”:

Atunci am băut întru mulți ani pentru Amenhotef şi i-am zis:

„Mă întreb, stăpâne, dacă eşti mai curând un mijlocitor de căsătorii sau un om priceput în negoțul dintre noroade”.

„Ei, Etan,” a răspuns el, „pentru mulți sunt un toate-celea, dar ție îți sunt prieten, pentru că eşti un venetic aici, ca şi mine, şi fiindcă ai o minte deşteaptă”. Şi, ghiontindu-mă cu cotul în coaste: „Ştii cine-i omul de colo, care rumegă bucata de coadă grasă?”

Acela era însă întunecat la chip, cu părul țepos uşor încărunțit, şi ar fi putut trece drept un bărbat frumos, dacă nu ar fi avut bărbia căzând pieziş în jos.

„Era cât pe-aci să ajungă rege”, a spus Amenhotef, „principele nostru Adonia. De la vârful nasului în sus, aşa se vorbeşte în şoaptă, el este leit părintele său, regele David, dar gura şi bărbia vin de la o căpetenie de arcaşi, după care se aprinsese Haghita, muma lui.”

Principele Adonia, cu halca de carne într-o mână şi cu vin în cealaltă, l-a zărit pe Amenhotef şi a venit în grabă la el.

„Ce face cea mai încântătoare dintre făpturi”, a întrebat el, „doamana Abişag din Sunam? Nu ți-a dat niciun răvaş pentru mine?”

Amenhotef a făcut o plecăciune:

„Doamana Abişag este bine, ca şi celelalte doamne din haremul regesc”.

„Asigur-o de adorația mea”, a mai spus principele. „Spune-i că robul ei aşteaptă cu dor cuvintele ei sau vreun gaj al simțămintelor ei, o şuviță din cosița ei, poate şi legăturica cu smirnă ce-o poartă între încântătorii ei sâni.”

Şi Lilit — mi-a trecut prin minte — poartă o legăturică cu smirnă între încântătorii ei sâni, de când ne-am strămutat la Ierusalim. Totuşi, am băgat de seamă cum Adonia a devenit mai reținut. Amenhotef, însă, s-a aplecat până la şold şi un murmur şi o şopoteală s-a pornit în jur, căci regele Solomon se îndrepta spre noi cu întreg alaiul său, printre care marele-grămătic Iosafat ben Ahilud şi Natan, profetul, şi Țadoc, preotul, şi Benaia ben Iehoiada, căpetenia în luptă a oastei.

Regele arăta minunat, în aur şi argint. Pe degete îi scânteiau inele, şi i-a grăit lui Adonia, fratele său:

„După cum văd, domnia-ta stai de vorbă cu Etan ben Hosaia, a cărui înțelepciune nu e întrecută decât de a mea, şi care este redactorul *Relatării privitoare la uimitoarea înălțare şi aşa mai departe* a părintelui nostru, regele David”.

Până atunci Adonia nici nu mă băgase în seamă; acum, însă, m-a iscodit cu privirea, din ochii săi mari şi cenuşii revărsându-se raze, aşa cum spune că era şi felul părintelui său David. Apoi şi-a şters buzele unsuroase pe mâneca veşmântului său şi a spus:

„Sunt curios cum va trata chestiunea succesiunii la tron”.

La care regele Solomon a tresărit mânios; eu, însă, mi-am plecat capul şi i-am spus lui Adonia:

„Slujitorul vostru este în măsură să vă asigure, stăpâne, că fratele vostru Solomon, cel mai înțelept dintre regi, nu doreşte să afle în cartea asta decât adevărul lui Dumnezeu”.

„Atunci *Relatarea privitoare la uimitoarea înălțare* va deveni, fără doar şi poate, una din cele mai neobişnuite cărți ale lumii”, a întros vorba Adonia.

„Asta, fireşte!” a grăit regele. Şi, întors către mine: „Aflu de la prietenul tău Amenhotef că Lilit, țiitoarea ta, este frumoasă la chip şi încântătoare şi înțeleaptă întru căile dragostei. Vreau să cred că zugrăvirea lui se potriveşte?”

Am simțit spaimă în măruntaie şi am răspuns:

„Sluga voastră e ca un vierme în fața voastră, iar înaintea strălucirii voastre tot ce-i al meu este ca un grăunte de nisip, nu merită atenția stăpânului meu”.

„Un om umil este plăcut în ochii Domnului”, a grăit regele Solomon. „Eu doresc, totuşi, să-ți arăt prețuire pentru gândurile adânci pe care le-ai închinat istoriei lui David, părintele meu, şi mă gândesc dacă n-ar fi potrivit, în chip de prețuire, s-o aduc pe Lilit a ta ca soață de joacă a principesei Hel-ankamen, fiica

faraonului, pe care o iau de nevastă, bineînțeles dacă voi îngădui trecerea liberă prin Israel a bunurilor egiptene”.

Am aruncat o privire către eunuc, care își răsucea mâinile în elegantul lui fel egiptean și m-am gândit că, dacă boașele nu i-ar fi fost deja zdrumicate, mi-ar fi făcut plăcere să i le zdrumic eu; și am făcut o plecăciune înaintea regelui și i-am spus, că această nouă cinstire e mult prea mult pentru mine, că îmi ajunge din plin cinstirea dinainte, cu care m-a copleșit, făcându-mă redactorul *Relatării privitoare la uimitoarea înălțare și așa mai departe*. Dar regele a ridicat mâna sa ciotoroasă și a grăit:

„O să vedem” și s-a întors de la mine și a plecat cu alaiul său.

Principele Adonia, fratele regelui, m-a îmbiat binevoitor cu o parte din bucata sa de miel de soi; dar eu am refuzat, mulțămindu-i totuși.

—

10

Într-o noapte, când dormeam alături de Lilit, mi-a apărut în vis un înger al Domnului, care avea două capete, una din fețe era plină de bunătate, cealalta era însă groaznică la vedere și pe fruntea ei se încolăceau vipere. Cele două capete au început să se sfădească. Cel prietenos a spus: lasă-l în pace, că doar l-ai chinuit destul. Celălalt, însă, a răspuns: nu, doar l-am pișcat puțintel și trebuie să pun mâna pe bici, pentru ca să scormone și mai adânc și să răzbată până la rădăcinile lucrurilor. Atunci primul cap a zâmbit a râde și a zis:

Dar poate oare omul să răzbată până la rădăcinile lucrurilor? Desigur că nu, a răspuns capul care era groaznic la vedere, şi a mai adăugat: cu toate astea trebuie să încerce. După care amândouă capetele s-au topit unul într-altul şi au devenit unul, a cărui faţă era plină de acea mare indiferenţă, pe care o pot vădi doar chipurile îngerilor. Şi acest cap mi-a grăit: du-te la En-Dor, Etan ben Hosaia, şi caută muierea care are duh de prezicătoare şi întreab-o despre sfârşitul regelui Saul.

M-am trezit scăldat în sudoare. Lilit s-a mişcat şi a spus adormită:

„Te-am auzit vorbind, Etan, prietene, dar nu ţi-am înţeles vorbele”.

„Nu sunt sigur că erau vorbele mele”, am răspuns.

S-a ridicat în capul oaselor şi a căutat lung la mine.

Am ogoit-o:

„Vor fi fost totuşi vorbele mele. Căci ce altceva sunt visele decât noi înşine în căutarea unui drum?”

Lilit mi-a zvântat fruntea.

„Maică-mea, odihni-i-ar Dumnezeu sufletul în pace, mi-a povestit că în visele noastre trăiesc zeii care nu mai sunt în fiinţă, pentru că Domnul Iahve i-a surghiunit în Şeol şi i-a cetluit cu lanţuri grele: zeul tunetului şi zeul pădurilor, zeul marii furioase şi zeul vântului din pustiu care îi vatămă omului bojocii; şi zeiţa rodniciei, cu borţul la gură, zeiţa izvorului care ţâşneşte din stâncă murmurând; şi toate ielele şi duhurile pădurii şi stafiile care umblă prin noapte; şi Belial însuşi, feciorul de târfa al focului şi al întunericului din adânc – pe toţi ăştia i-a surghiunit

Domnul Iahve, dar ei se reîntorc şi trăiesc în visele noastre".

Atunci m-am dus cu gândul la îngerul Domnului cel cu două capete şi la muierea din En-Dor, despre care norodul vorbea înfâorându-se, şi la regele Saul, care i-a poruncit femeii să cheme din străfunduri duhul lui Samuel, profetul; şi din frica dinlăuntrul măruntaielor mele s-a iscat setea de viață şi pofta cărnii, astfel încât mădularul mi-a crescut mare întru dragoste şi am pătruns în țiitoarea mea Lilit.

Dar, printre membrii comisiunii regeşti pentru întocmirea *Unei şi singurei relatări adevărate şi hotărâtoare, istoriceşte exacte şi recunoscute oficial, privitoare la uimitoare înălțare şi aşa mai departe*, s-au iscat multă nedumerire şi clătinări din cap, din pricina dorinței mele de-a mă călători la En-Dor şi de-a cerceta mai departe împrejurările sfârşitului regelui Saul. Preotul Țadoc a mârâit că nu va ieşi cine ştie ce lucru deştept din asta; Natan, profetul, a desluşit că într-adevăr înțelept este cel ce lasă câinii adormiți să doarmă mai departe; marele grămătic Iosafat ben Ahilud a spus că nu are bani la indemână pentru vrăjitori şi pentru chemarea duhurilor din adâncuri şi că trebuie, deci, să scadă cheltuielile de drum din leafa mea; Benaia ben Iehoiada, însă, mi-a oferit o ceată de călărime uşoară ca să mă însoțească. I-am mulțumit foarte şi i-am dat a înțelege că oştenii se prea poate să înfricoşeze norodul şi că un om învăluit de frică e prea puțin potrivit pentru îmbogățirea cunoştințelor noastre. Benaia, gânditor, şi-a muşcat îndelung buza de jos şi

mi-a zis: „În acest regat, Etan, ochiul legii adastă asupra ta, oricum ai călători”.

Şi astfel, în faptul zilei, Şem şi Şelef m-au ajutat să pun şaua pe asinul sur, pe care îl închiriasem; şi, după ce au fost rostite rugăciunile şi după ce le-am sărutat pe Estera şi pe Hulda şi pe Lilit, am purces la drum pe poarta de miază-noapte înspre Şila, care se află în Efraim.

Nimic nu e atât de liniştitor pentru suflet ca mersul agale pe asin, pe drumurile Israelului. În urma ta rămâne zarva şi frământarea din Ierusalim. Pe lângă tine trec, într-o procesiune lentă, colinele acoperite de primăvară cu crini şi toporaşi pestriți; mieii privesc de sub țâțele mamelor lor; femeile de prin sate, cu un coş sau un ulcior cu ulei pe cap, păşesc cu gingăşie în drumul lor. Ici negustorii aduc mărfuri, înjură pe cei ce mână asinii şi îi îndeamnă la grabă; sau o ceată de-o sută din oştire vine în lungul drumului, suduită de căpetenia călare pe un cal bălțat. Pe marginea drumului stau ciuciți milogii, întind mâinile şi îşi tânguie nevoia; povestitorii de istorii strigă să adune ascultătorii; țăranii vând drumețului ostenit grăunțe prăjite şi lapte acru de capră. Ah, şi hanurile, înțesate de oameni care asudă şi duhnesc, râgâind iz de usturoi şi brânză. O odaie? Un pat? Ce-ți închipui, omule, unde crezi că te afli: în palatul lui Solomon, cel mai înțelept dintre regi, unde orice fluieră-vânt şi fecior al lui Belial îşi are şirul lui de cămări cu scoarțe şi cu perine şi cu un lux păgân? Intră şi te dumireşte, oamenii stau lungiri pe jos ca peştii într-un coş, nu e nicio palmă de loc între ei. Cutare şi cutare să-mi facă mie Domnul

Iahve, dacă mai pot adăposti măcar unul aici. Se lasă noaptea? Şi drumul mai departe e cu primejdie? Drumul, scumpule, a fost cu primejdie încă pe când Avraam, străbunul nostru, a mers pe el din Urul Caldeei, iar noaptea a urmat după zi de când Dumnezeu a despărțit lumina de întuneric, asta nu cred că e ceva nou pentru tine, că doar pari un om trecut prin multe. Cum? Oo, Domnul Iahve să-şi reverse binecuvântarea asupra ta şi a femeilor tale şi a copiilor tăi, născuți şi încă nenăscuți, zilele tale să se înmulțească. De ce ai zăbovit să aminteşti de punga din brâul tău? Păreai a fi unul din cei ce trebuie să trudească pentru pâinea lor de toate zilele şi care două zile din trei nici macăr nu apucă s-o aibă între dinți. A, să dau la o parte câțiva dintre feciorii ăştia de târfe, aşa ca să-ți facă loc şi ție; aici e un colțişor frumuşel, plăcut; micile pete negre de pe perete nu înseamnă nimic, gângăniile au capetele zdrobite şi nu mai muşcă. Iar mai târziu, la noapte, se vor ivi aici în casă un număr de dănțuitoare moabite, cu nişte sâni pe care nu-i poți cuprinde cu amândouă palmele, şi cu nişte dosuri dolofane şi îndesate; şi toate astea se cutremură în timpul danțului, de cad leşinați de plăcere până şi bărbații care doboară un bou cu o lovitură de pumn. După dănțuială, însă, fata ce ți-e pe plac, ți se va alătura şi va bea cu tine şi îți va îngădui s-o pipăi, ca să te convingi singur că farmecele ei sunt aşa cum le-a făcut Domnul Iahve, netede şi vârtoase. Du-ți asinul sur în fund, în grajd. Prețul fânului intră în socoteală; dar plăteşti acum numaidecât, stăpâne.

Cu voia lui Dumnezeu am intrat călare în En-Dor în cea de-a cincea zi a călătoriei mele, după ce mi-am rostit rugăciunea la mormântul lui Iosif de la Sichem din Manasse şi după ce, apoi, am trecut prin En-Gannin din Isahar şi am străbătut valea Izreel înspre soare-răsare, având mereu muntele Ghilboa în dreapta; ultima noapte o petrecusem în Sunam, de unde era de fel Abişag, frumoasa domniță care se străduise cu gingăşie să-l încălzească pe regele David, întrucât era înaintat în vârstă şi ajuns la adânci bătrânețe şi nu se mai putea încălzi. Ziua era luminoasă, niciun norişor pe cer, ciocârliile se ridicau în zbor de pe ogoare şi porumbeii uguiau în crâng. Femeile din En-Dor stăteau la fântână sporovăind; stropii de apă de pe găleata cu care scoteau apa scânteiau.

Dar una dintre femei, una dolofană, cu gropițe s-a întors către mine şi a grăit:

„Ce te tot holbezi, străine? Eşti vreun negustor care caută să vândă mirosne plăcute sau zeamă de păduchi cu care se boieşte pânza ca purpura? Ori ți-e poftă şi pândeşti până ce ne-om apleca peste ghizdurile fântânii, ca să-ți afli desfătare în asemenea priveliște?”

„Niciuna, nici alta, drăgălaşo”, i-am răspuns eu. „Sunt un biet drumeț care caută sfat şi luminare”.

„Aşa zic toți”, a sărit cu vorba alta. „Dar după aia caută pe sub fustele muierilor”.

„Dacă mă uit la tine”, am întors eu vorba, „nu prea ştiu ce lucru aducător de lumină ar putea fi sub a ta. Mai curând aş pofti să aflu aici o femeie înțeleaptă, care să aibă duh de prezicătoare şi care trebuie să fie foarte bătrână, dacă mai e cumva în viață”.

Atunci dolofana cu gropițe a zis:

„Eu sunt femeia înțeleaptă, care are duh de prezicătoare; am învățat meşteşugul de la maică-mea şi de la muma maică-mi”.

„Ca să spun drept, copilă frumoasă”, am răspuns eu, „nu văd la tine pielea încrețită, dinții gălbejiți, părul lățos şi nici negii de pe nas şi de pe pielea capului, care se potrivesc, toate, cu chipul unei vrăjitoare”.

„Dacă duhurilor nu le pasă de aceasta”, şi-a dat ea capul cu trufie pe spate, „de ce te stânjeneşte pe tine?”

După care a tras găleata fântânii spre ea, şi-a umplut ulciorul de lut şi a pornit în calea ei; femeile, însă, chicoteau şi arătau spre mine, astfel încât m-am simțit tare nerod şi m-am întrebat, dacă nu cumva îl înțelesesem greşit pe îngerul cu două capete al Domnului şi dacă drumeția mea până la En-Dor nu se va dovedi o strădanie zadarnică.

Dar, în timp ce adastam încă pe măgăruşul meu sur şi nu ştiam încotro să-l mân, iată ca a venit spre mine un om bătrân care se sprijinea într-o cârjă. Mi-a spus că e Şufam ben Hufam şi unul din bătrânii din En-Dor şi m-a întrebat cine sunt şi care este rostul venirii mele. I-am spus numele meu şi numele părintelui meu şi i-am istorisit că mi-a apărut în vis un înger al Domnului şi ca mi-a spus: Du-te la En-Dor şi caută muierea care are duh de prezicătoare şi întreab-o. Dar nu i-am dezvăluit care era țelul întrebării mele şi nici că îngerul avea două capete. Şufam ben Hufam a plescăit cu limba. În En-Dor, a spus el, n-a fost nicio asemenea muiere de când regele Saul oprise cu străşnicie orice vrăjitoare şi le surghiunise pe toate cele care aveau duh

de prezicătoare. La care i-am răspuns că ştiam şi eu de porunca regească, ca şi de alte porunci date de regele David; că era, însă, cale lungă de la sfatul regelui până la colibele săracilor şi că poruncile celor puternici sunt în gloata norodului ca un pumn de apă, pe care cineva o picura în nisipul pustiului; şi l-am întrebat dacă n-a venit chiar regele Saul însuşi la muierea cea înțeleaptă din En-Dor, ca s-o roage, să-i prezică cu duhul ei de prezicătoare, atunci când Domnul Iahve a tăcut la întrebările lui şi când nu i-a dat răspuns nici prin oracolul arşicilor, care se cheamă Urim şi Tumim, şi nici prin glasul profeților?

Şufam ben Hufam a stat o vreme pe gânduri, apoi a clipit şiret şi a grăit:

„Îmi dau seama din răspunsul tău, Etan ben Hosaia, că eşti un om de o înțelepciune neobişnuită; cum se face atunci că nu vrei să vezi casele noastre dărăpănate, ogoarele noastre părăginite, coapsele slăbănoage ale vitelor noastre? Oare nu ştii că Solomon, cel mai înțelept dintre regi, a chemat toți bărbații tineri, în putere, să slujească în cetele lui de oaste şi la meşterii lui ziditori şi că vătavii regelui ridică totuşi zeciuiala? De aceea bătrânii din En-Dor s-au adunat la sfat şi au zis: Domnul Dumnezeul nostru ii ajută pe cei care se ajută singuri; de ce, atunci, să nu facem ca străinii să vină la noi şi să-şi lase siclii aici; şi au ce alta ar putea atrage mai tare străinii într-un loc, decât o muiere înțeleaptă care are duh de prezicătoare? Vremea ei de robotă să fie de la răsăritul lunii până la primul cântat al cocoşilor, iar plata ei doi sicli de fiecare întrebare, şi fără scăzământ”.

Astfel am ajuns oaspetele lui Şufam ben Hufam în casa lui şi am mâncat din pâinea lui şi am băut din vinul lui acru; dar, când a venit noaptea, şi-a luat cârja şi a pornit înaintea mea şonticăind spre coliba de pământ în care îşi împlinea vrăjitoarea din En-Dor meşteşugul. Şi, în colibă, am dat cu ochii de prietena mea dolofană cu gropițe, iar ea mi-a surâs, arătând două şiraguri de dinți cum nu se află mai frumoşi şi a grăit:

''Aşadar tot ai venit; aşază-te colo pe pernă, în curând am să mă ocup de tine".

Şufam ben Hufam, însă, s-a sucit pe jos într-un ungher, şi-a pus toiagul lângă el şi a tăcut.

Femeia a mai aruncat balegă de oaie pe foc. Fumul a prins să se învălătucească şi m-au usturat ochii; ea, însă, mesteca fiertura vâscoasă din cazan şi a mai pus buruienuțe şi prăfulețe, astfel încât au început să se ridice deasupra băşici care plesneau cu un pocnet uşor;între timp mormăia ceva, dar nu erau vorbe, ci formule magice, şi a strigat de câteva ori duhul. Mi-am zis: cutare şi cutare să-mi facă mie Domnul, dar asemenea nerozii pot prosti pe țărani, regele Saul, însă, avea totuşi prea multă minte pentru a lua în serios asemenea sminteală. Vrăjitoarea amesteca mai departe, iar eu i-am zâmbit, căci pentru o muiere meşteră în vrăji şi o fiică a lui Belial era nespus de nurlie. S-a întâmplat însă că flăcările aproape s-au stins şi nu rămase decât o pâlpâială care arunca umbre uriaşe. Atunci vrăjitoarea a vârât o lingură în cazan şi a pus puțină fiertură într-un blid şi mi-a adus-o, zicându-mi:

''Mestecă asta bine".

Iar eu am întrebat:
„Ce e asta?”
„Este o fiertură”, a zis ea. „O fierbea maică-mea şi înaintea ei muma maică-mi, şi îi zice haşiş”.
„Şi asta cheamă duhurile?”
„Asta cheamă orice vrei”, a răspuns ea şi s-a întors astfel, încât rotungimea şoldului ei s-a văzut limpede în lumina aruncată de restul de jăratec.
„Ia-o şi mestecă; nu mă face să aştept aici”.
Şi am luat un pic de fiertură din blid şi am gustat-o, avea un gust ciudat, oarecum cam ca miezul de nucă, dar şi iute; şi mirosea a mirodenii. Şi am început să mestec aluatul acela cleios şi sucurile din el s-au revărsat cu îmbelşugare şi erau îmbătătoare şi le-am înghițit.
„Ia tot ce e în blid”, a poruncit vrăjitoarea.
Am ascultat-o şi am simțit cum povara lumii aluneca de pe umerii mei şi am ştiut că puterea mea nu cunoştea limite şi că puteam şi eu să poruncesc duhurilor adâncului, care urcau la lumină venind din Şeol. Şi i-am spus vrăjitoarei:
„Tu eşti îngerul visului meu; dar unde e cel de-al doilea cap al tău?”
Cu toate că râsul ei era râsul unei fiice a lui Belial, mi-a sunat plăcut la ureche, şi ea m-a privit batjocoritor şi a întrebat:
„Pe cine să chem să vină?”
Am spus:
„Adu-mi-l pe regele Saul”.
Atunci ea a pălit şi a zis:

„Aş face-o fără plăcere; e prea de groază chiar şi printre umbre”.
De rândul ăsta am râs eu de ea:
„Aşadar ți-e frică de chiar meşteşugul tău? Eu nu mă tem; dau zilnic la iveală prin descânt umbre din Şeol, doar în ziua de Sabat nu, şi o fac fără haşişul tău”.
Îndată s-a întors către foc; şi flăcările s-au învâlvorat când a ridicat mâinile, iar straiele au căzut de pe ea, astfel încât sta despuiată în mijeala luminii gălbui; şi a țipat cu glas puternic.
Iar eu am întrebat-o:
„Ce vezi?”
„Văd zei ridicându-se din miezul pământului”, a zis ea şi s-a zvârcolit de durere.
„Dar îl vezi pe regele Saul?” am întrebat. „Cum arată?”
„E înalt de statură”, a gâjâit ea răguşit , „mai înalt decât orice alt om; are trupul însângerat străbătut de cuie lungi şi îşi ține capul sub braț”.
Şi mi s-a părut că văd ivindu-se printre umbre o făptură uriaşă, regele ucis, al cărui cap retezat de filisteni a fost purtat petutindeni prin țara lor pentru a vesti fapta în casa idolilor lor, dar al cărui trup a fost țintuit de zidul cetății Betleem. M-am dus cu gândul la rege, cum a intrat în coliba asta înaintea ultimei sale bătălii, dar îmbrăcat în alte straie. Adu-mi-l la iveală pe Samuel, îi spune el vrăjitoarei; şi duhul lui Samuel se înființează, ca un bătrân costeliv, înfăşurat în mantie, şi îl întreabă pe Saul: de ce m-ai tulburat punând să mă cheme din adâncuri; iar Saul grăieşte: Sunt tare înspăimântat, căci filistenii se luptă împotriva-mi, iar Dumnezeu s-a depărtat de mine şi nu-mi mai răspunde

nici prin proroci, nici în vise; şi glasul înfundat al lui Samuel a profeţit: Domnul va face ceea ce a grăit prin mine; va lua domnia din mâinile tale şi o va da lui David, aproapele tău, iar mâine tu şi fiii tăi veţi fi cu mine şi tabăra lui Israel o va da Domnul în mâinile filistenilor.

Şi atunci i-am strigat vrăjitoarei:

„Adu-mi-l încoace pe Samuel".

Iar de undeva glasul lui Şufam ben Hufam:

„Asta îndoieşte preţul".

Şi din nou s-au înălţat flăcările învolburându-se şi chipul vrăjitoarei s-a schimonosit a durere şi trupul ei se încolăcea şi se scutura înfiorat, iar întunericul din partea de dincolo de flăcări a părut că se desparte în două şi un glas de moşneag a cârâit: „De ce m-ai tulburat punând să mă cheme din adâncuri?"

„Aşadar tu eşti duhul lui Samuel?" am întrebat eu şi am cercat să desluşesc, printre umbrele şovăitoare, ivirea proorocului.

Dar se pare că anume ceva nu era cum trebuia să fie, căci chipul vrăjitoarei a vădit spaima înfricoşătoare, iar ea şi-a cătat scăpare la mine, pitulindu-se în braţele mele. Şi am mai simţit prezenţa cuiva în încăpere şi am ştiut că era David, feciorul lui Iesei, ieşit la faţa pământului de pe tărâmul morţilor, şi duhul lui David i-a grăit duhului lui Samuel:

„Te-am aflat, în sfârşit, prietene şi părinte al meu. De ce fugi de mine? Căci te-am căutat în cele şapte hăuri ale Şeolului şi am mers în cele de şapte ori şapte iaduri şi în fiecare din ele mi-au spus că tocmai plecaseşi de acolo".

Şi duhul lui Samuel şi-a acoperit ochii cu mâinile, de parcă ar fi vrut să alunge de la sine un chip al groazei, şi a grăit:

„O, fecior al lui Iesei, îl vezi tu pe regele Saul? cu trupul străpuns de cuiele lungi cu care l-au țintuit, îşi poartă căpățâna sub braț”.

„Cum te văd şi mă vezi”, a răspuns duhul lui David, „tot aşa îl văd şi pe el”.

„Şi n-a fost el, oare, unsul Domnului?” a rostit duhul lui Samuel. „Cu toate astea ai trimis un tânăr din Amalec ca să-i ia viața”.

„Uiți, prietene şi părinte al meu”, i-a întors vorba duhul lui David, „că şi eu am fost la muierea cea înțeleaptă din En-Dor înainte de luptă şi i-am poruncit să te cheme din Şeol; şi ai venit şi mi-ai răspuns întocmai precum îi răspunseseşi lui Saul. Eu doar m-am îngrijit, prietene şi părinte al meu, ca profeția ta să se poată împlini”.

Atunci glasul duhului Samuel a exclamat:

„Au cuvântul Domnului nu era în destul pentru tine, de te-ai dus acolo şi ai tocmit un ucigaş ticălos şi ai adus sângele unsului Domnului asupra capului meu şi asupra celui al tău?”

„Ai şi nas să predici despre virtuți, prietene, şi părinte al meu”, a zis duhul lui David, „Dacă a fost voia Domnului ca împărăția să fie luată din mâna lui Saul şi să-mi fie dată mie, atunci ucigaşul ticălos, pe care l-am tocmit eu, a fost unealta Domnului, iar faptul că l-am tocmit s-a întâmplat întru plinirea voinței dumnezeeşti. Dar, în ceea ce priveşte sfârşitul regelui Saul, n-ai decât să-l întrebi singur, căci e aici de față; cu trupul

străpuns de cuiele lungi cu care l-au țintuit, își poartă căpățâna sub braț”.

Dar duhul regelui Saul a arătat, muțește, spre locul neobișnuit, unde se află capul, de parcă ar fi vrut să dovedească oarecum că o căpățână desprinsă de trup nu prea mai poate să grăiască. Şi duhul lui Samuel şi-a coperit chipul şi a oftat de să-ți rupă inima, în timp ce duhul lui David a râs fără să se audă, de parcă toate astea n-ar fi fost decât o glumă înfricoşătoare, pe înțelesul doar al lui; iar femeia din brațele mele tremura şi se cutremura; şi apoi a cântat cocoşul.

M-am trezit. O lumină veştedă cădea prin ferestruica strâmtă şi prin găurile din acoperişul de paie. Vrăjitoarea din En-Dor stă goală în brațele mele, lipită de mine; Şufam ben Hufam, însă, s-a sculat anevoie în picioare din ungherul lui, a venit spre mine şonticăind, mi-a întins palma deschisă şi a zis:

„Împreună cu slujitul prin făptură ei, face treizeci şi patru de sicli”.

—

11

Totuşi, taina cu privire la sfârşitul regelui Saul şi la partea pe care o avea David mă muncea tot mai mult.

Estera mi-a spus:

„Ce te nelinişteşte, Etan? De la întoarcerea ta din En-Dor vorbeşti cu mine ca un om care e cu gândul aiurea; cu Hulda n-ai pic de răbdare; iar Lilit se furişează prin casă cu ochii plânşi”.

Am şovăit. Dar mi se învălmăşeau nestăpânit prin cap mai multe gânduri, decât puteau fi cuprinse mai

îndelung de o țeastă de om, astfel încât i-am povestit Esterei până la urmă, ce-mi dezvăluise femeia care avea duh de prezicătoare. Şi am spus:

„După cât se pare, n-am să-mi mai aflu linişte până ce nu voi avea răspuns la întrebările ce mă bântuie: au este adevărat că David l-a trimis pe tânărul din Amalec, pentru a-l ucide pe regele Saul şi, tot astfel, pe Ionatan, cu care încheiase un legământ? Şi este, oare, adevărat că ucigaşul a făcut ceea ce i-a poruncit David? Şi trebuie ca, la tot celălalt sânge din încălțările lui David, să mai punem la socoteală şi sângele lui Saul şi sângele lui Ionatan, la a cărui moarte David a scris:

Jale grea este în mine, frate Ionatane!
Căci mult mi-ai fost de drag.
Mai de preț mi-era iubirea ta
Decât dragostea femeilor.

„Şi la ce ți-ar ajuta dacă ai avea răspunsurile?" a întrebat Estera. „Ai putea să le scrii în *Relatarea despre regele David* sau în vreo altă carte?"

„Nu prea. Dar trebuie s-o ştiu eu însumi. Trebuie să ştiu cine era omul David. Era o fiară de pradă, care dă iama? Sau avea înaintea lui un țel, către care gonea cu orice preț? Sau orice strădanie e deşartă, şi chiar cei mai mari dintre noi sunt grăunțe de nisip, pe care vântul timpului le spulberă?"

„Biet om", a zis Estera.
„David?" am întrebat.
„Nu, tu".

Şi m-a sărutat pe ochi.

Dar eu m-am dus la casa marelui-grămătic Iosafat ben Ahilud, care se afla în oraşul de sus, aproape de locul unde se zidea templul, şi am cerut să fiu ascultat.

Un slujitor m-a condus înaintea lui Iosafat; acesta a spus că se bucură să vadă cât arăt de bine şi m-a întrebat dacă drumul meu la En-Dor a fost cu folos?

„Stăpâne”, am răspuns, „cu cercetarea istoriei, lucrurile stau la fel ca şi cu marele drum al copiilor lui Israel prin pustiu; urci o colină de nisip doar pentru a o vedea înaintea ta pe următoarea.”

„Dar drumul şi-a aflat un sfârşit şi, de pe piscul muntelui Nebo, Moise, conducătorul nostru, a văzut înaintea lui Țara Făgăduinții, cu râurile şi ogoarele şi viile şi satele ei.”

„Cuvintele stăpânului meu sunt pentru slujitorul vostru ca balsamul. Aşadar mi se pare adesea că ne rotim în cerc.”

Trăsăturile lui Iosafat s-au umbrit:

„Poate că tu te roteşti în cerc, Etan, fiindcă rătăceşti prin prea multe părți „

„Dacă rătăcesc prin prea multe părți, stăpâne, o fac pentru că buzele, care m-ar putea sfătui, rămân pecetluite. Dealtfel, regele David era şi un om cu complicată alcătuire lăuntrică, ceea ce impune cercetări în multe direcții.”

„Regele n-avea decât un singur lucru în cuget”, mi-a desluşit Iosafat. „În toți anii, cât l-am cunoscut, nu urmărea decât să fie pe placul Domnului, clădindu-i împărăția.”

Am făcut o plecăciune şi am spus, că întocmai asta trebuie spus mai răspicat în *Relatarea despre regele David*; totuşi mai dăinuiau anumite îndoieli şi încâlceli, care ar putea umbri măreața imagine şi care ar trebui lămurite, pentru a ocoli răstălmăcirile ce ar putea urma.

„Îndoieli şi încâlceli?” Iosafat a cătat spre mine cu ochii abia mijiți. „În legătură cu ce?”

„În legătură cu sfârşitul regelui Saul şi cu rolul pe care l-a jucat David cu acel prilej.”

Mi-au venit în minte oameni care, pentru vorbe mai neînsemnate, sfârşiseră prin a fi descăpățânați şi a li se țintui trupul la zidul oraşului; şi m-am gândit la cei dragi mie, care ar fi putut pierde pe cel ce-i hrănea.

Iosafat a prins a râde:

„Şi ce e cu bănuială în legătură cu sfârşitul regelui Saul?”

„Pentru domnia ta, stăpâne, se prea poate că nimic. Stăpânul meu a văzut cu chiar ochii lui şi a auzit cu înseşi urechile lui şi nu atâmă de vorbele altora.”

„Uiți, Etan, că am ajuns sfetnic regesc abia după ani şi ani de la moartea lui Saul.”

„Şi nu mai trăiesc oare martori”, am întrebat eu, „care să fie chemați înaintea comisiunii regeşti pentru întocmirea *unei şi singurei relatări adevărate şi hotărâtoare, istoriceşte exacte şi recunoscute oficial, privitoare la uimitoarea înălțare şi aşa mai departe*, aşa precum au primit poruncă să vină Iorai, Iahan şi Meşulam, povestitorii de istorii şi legende îngăduiți de dregători?”

„Ar fi unul, de bună seamă”, a încuviințat Iosafat. „Ioab, fiul Țeruiei, sora lui David, care a fost căpetenie de oaste în lupte; dar mă tem că n-am afla decât puține lucruri de la el, căci o spaimă de moarte îl scutură în fiece zi şi a făcut din el un moşneag care bâiguie.”

„Şi dacă m-aş duce eu la el şi aş încerca să vorbesc cu el în liniştea dintre cei patru pereți ai săi?”

„Socotesc că nu e un lucru recomandabil”, Iosafat a întins mâinile în lături. „Sau ai vrea să o faci în pofida lui Benaia ben Iehoiada, care are un ochi de veghe asupra lui Ioab? Poate că e mai înțelept să cauți lămurire în depozitele lui Seraia, grămăticul regelui David, care sunt rânduite în arhivele regeşti.”

Atunci i-am mulțumit marelui-grămătic Iosafat pentru sfatul său bun şi pentru îngăduința avută. Nu sunt decât un câine nevrednic, am mai adăogat, care s-a însorit la mila stăpânului său şi acum se furişează de-acolo.

Dis-de-dimineață am purces spre arhivele regeşti, care erau aşezate într-un grajd, ce fusese zidit pentru caii regelui Solomon. Acolo i-am găsit pe grămăticii Elihoref şi Ahia, care şedeau la o masă şi jucau în zaruri. Ahia avea înaintea lui o grămadă de sicli şi mai multe inele şi o podoabă pentru braț şi o pereche de sandale elegante din piele de Egipet şi un veşmânt din pânză de Byssus; Elihoref, însă, şedea doar în cămaşă la masă.

Şi Elihoref a grăit către zaruri:

„Ah, voi veri de prima mână cu Urim şi Tumim, oracolul, voi oscioare ale fericirii, de ce mă lăsați la ananghie? Uitați-vă la Ahia ăsta, voi îngeraşilor, uitați-vă la avuțiile pe care le-a adunat grămadă omul ăsta,

care e un buboi pe chipul omenirii, un puturos ce lenevește pe socoteala regelui! De ce nu vreți să cădeți cum ar fi pe placul lui Iahve; de ce urmați porunca lui Belial, stăpânul tuturor relelor? Veniți, dragele mele zaruri, nu vă întoarceți față de la mine. O singură aruncătură cu priință numai! Nu mă omorîți cum l-a ucis Cain pe Abel, ci vădiți adevărata voastră fire nobilă de ajutători ai sărmanilor și de sprijin al celor obidiți. Am să vă dovedesc încrederea mea, dulcile mele zaruri: pun la bătaie pe voi cămașa mea, ultimul lucru ce-l mai am. Nu mă lăsați să umblu despuiat și gol pe ulițele Ierusalimului, întru batjocura fecioarelor lui Israel și întru revolta muierilor bătrine. Revărsați norocul vostru asupra mea; hărăziți-mi un trei, sau un șapte, sau un doisprezece!"

Și Elihoref ben Șișa a luat zarurile între palmele făcute căuș și le-a scuturat, în timp ce și-a înălțat privirea spre cer, la Domnul Iahve, creatorul lumii și a tot ce se află în ea. Apoi a lăsat zarurile să se rostogolească: aruncase un doi și un patru. S-a bătut cu pumnii în cap. A blestemat soarele care îl lumina și pe părintele său care îl zămislise și berbecele râios din ale cărui coarne erau cioplite zarurile; fratele său Ahia, însă, care nici nu clipise între timp, a întins mâna și a zis:

„Cămașa ta!"

La care m-a cuprins mila de Elihoref. I-am împărtășit lui Ahia că venisem la îndemnul marelui-grămătic Iosafat, pentru a afla anumite depozite și însemnări; pentru asta aș avea nevoie de ajutorul lui și al fratelui său, care nu va putea merge să caute fără cămașă pe el.

Ahia i-a aruncat fratelui său cămaşa şi sandalele. Apoi a clătinat din cap şi a spus că nu poate decât să se minuneze cu privire la Iosafat. Au nu ştie marele-grămătic că în arhive domneşte o harababură deplină, astfel încât nu se poate găsi chiar nimic? Şi a arătat cu mâna spre unele despărţituri pentru cai, unde erau stivuite mormane de tăbliţe de lut, şi spre altele, unde zăceau într-o neorânduială groaznică suluri de piele scrise.

„Şi asta încă nu e nimic”, a adăogat el, „sa fi văzut arhivele regeşti când erau grămădite într-un hambar, unde vântul sufla nisipul peste hrisoave, iar ploaia şiroia pe ele.”

M-a pălit bănuiala, că poate Iosafat mă trimisese încoace, pentru a scăpa de mine în chip elegant, şi i-am întrebat pe Elihoref şi Ahia, dacă nu ştiu cumva de nişte depozite oarecare ale lui Seraia, grămăticul regelui David, şi unde ar putea să se afle, dacă există cu adevărat.

Amândoi au răspuns că auziseră deja de asemenea depozite; Elihoref şi-a dat cu presupusul că s-ar afla în despărţitura a treia din rândul întâi, pe partea stingă a grajdului; dar Ahia a fost de părere că ele ar fi în despăşrţitura a şaisprezecea din şirul al treilea, în partea dreaptă a grajdului; după care s-au luat amândoi la harţă.

Am întrebat:

„Dar nu se află nicio listă a cărţilor şi depozitelor din arhive?”

Amândoi socoteau că o asemenea listă ar fi tare de dorit; şi Ahia a spus că aflase cum că o asemenea listă

urma să fie întocmită de-ndată ce arhivele îşi vor fi aflat locul lor statornic în catul de sus al marelui templu pe care a pus să-l zidească Solomon, cel mai înțelept dintre regi; dar Elihoref a lămurit că omul gândeşte şi Dumnezeu cârmuieşte şi stai numai să sosească noul schimb de cai din Egipet pentru rege şi să fie adus aici în grajduri; după care au pornit din nou să se certe.

Eu însă i-am îndemnat să pornim în căutarea depozitelor lui Seraia, grămăticul regelui David; şi Elihoref şi Ahia s-au sculat şi m-au urmat, cu care prilej Elihoref a ales primul rând de despărțituri din stânga grajdului şi Ahia al treilea rând pe partea dreaptă, iar eu şirul al doilea care se află la mijloc. Şi am răscolit prin tăblițele de lut şi prin sulurile de piele cu scris pe ele; şi unde s-a stârnit o trâmbă de nisip asemenea trâmbei de nori ce mergea înaintea copiilor lui Israel, în lungul lor drum din Egipet şi prin pustiu. Dar, în timp ce copiii lui Israel au ajuns, după oarecare rătăcire, în țara pe care le-o făgăduise Domnul, nici Elihoref, nici Ahia şi nici eu n-am izbutit să găsim depozitele lui Seraia. Şi, întrucât ne tremurau genunchii şi ne dureau brațele şi eram plini de sudoare şi de praf şi de pânze de păianjeni, am curmat căutarea, iar Elihoref s-a pornit să tuşească do spaimă şi a zis:

„Cutare şi cutare să-mi facă mie Dumnezeu, dacă m-oi mai atinge vreodată de o singură tăbliță de lut din arhivele astea”; iar Ahia a întregit plin de evlavie:

„Amin!”

„Dacă domniile-voastre vor să ierte cuvântul împotrivă al slujitorului vostru”, am răspuns eu, „şi eu sunt tot

atât de obosit şi de mânjit ca voi amândoi şi mai am două femei acasă, de care trebuie să mă îngrijesc şi o țiitoare pe care trebuie s-o mulțumesc. Cu toate astea eu nu cunosc nici istoveală, nici şovăială în slujba lui Solomon, cel mai înțelept dintre regi, şi a scrierii istoriei; şi, cu binevoitoarea îngăduință a domniilor-voastre, mă voi reîntoarce aici într-altă zi, şi anume însoțit de doi sclavi, care se pricep la folosirea Alef-Beth-Ghimmel-ului şi la deslușirea diferitelor feluri de scris.”

Ahia, însă, a grăit:

„Cui îi dă dracu’ mâncărime se scarpină de-şi smulge pielea de pe el”.

Iar Elihoref a mai adăogat:

„Nu amâna prea mult căutarea, Etan, altfel s-ar putea să ne găseşti sub cerul liber, cu arhivele pradă păsărilor cerului şi şoarecilor şi furnicilor roşii celor rele.”

Dar eu m-am întors îndărăt în casa din Ulița Regina din Saba nr. 54, ca s-o pun pe Lilit să mă îmbăieze şi să mă maseze şi să mănânc apoi, în tovărăşia Esterei, o bucată de pâine cu măsline şi cu ceapă.

„Ai de gând să mai pleci o dată la drum?” a întrebat ea.

„Din păcate trebuie să-l caut pe Ioab, feciorul Țeruiei, care poruncea peste oaste în vremea lui David, şi să-l întreb în legătură cu sfârşitul regelui Saul şi dacă David a pus să-l ucidă şi pe Ionatan, cu care încheiase un legământ.”

Estera şi-a apăsat cu mâna pe inimă:

„Este o ispitire pe care o vei urma veşnic – numele ei este adevărul, vlăstarul soartei.”
„Te doare tare rău în piept”, am întrebat-o îngrijorat, „şi nu pot face oare chiar nimic, ca să te ajut?”
A clătinat din cap.
Şi am pornit la drum şi am ieşit pe poarta de miazăzi a oraşului şi am mers prin grădinile de dincolo de poartă, până ce am ajuns la o casă ce era zidită din cărămizi de diferite culori. Şi unul dintre peletieni sta de pază în fața uşii şi a aplecat sulița şi a grăit:
„Coropcar din cei ce te îmbie cu marfa lor nu eşti, căci n-ai coropcă pe burtă; dar nu eşti nici țăran din cei ce aduc zarzavat ori ouă ori struguri dulci. Aşa că lămureşte cine eşti, astfel încât să poți fi crezut, căci Benaia ben Iehoiada, căpetenia în luptă, are un ochi de veghe asupra acestei case.”
„Dumnezeu să te binecuvânteze, flăcăule”, i-am răspuns,”căci agerimea minții tale şi-a dat seama, că nu sunt nici coropcar care te îmbie cu mărfurile lui, nici vreun țăran care aduce produsele lui; cu toate astea, pun la bătaie cinci sicli împotriva unuia al tău şi mă prind că nu ghiceşti cine sunt?”
„Țin prinsoarea”, a zis peletianul şi mi-a rânjit în față. „Eşti Etan ben Hosaia, redactor – ce-o fi şi asta – al *unei şi singurei relatări adevărate, istoriceşte exacte şi recunoscute oficial, privitoare la uimitoarea înălțare şi aşa mai departe*; şi stăpânu-meu Benaia a poruncit că, dacă ții cu tot dinadinsul, să te las să intri înăuntru, dar să nu te mai las să ieşi iar afară.”
I-am plătit peletianului cei cinci silei ai mei şi m-aş fi răsucit pe călcâie şi aş fi făcut calea-ntoarsă, dacă n-ar

fi fost glasul din mine care zicea: Ți-ai vârit gâtul în lat, Etan; acu' poți să te lași spânzurat pentru adevărul întreg.

Din care pricină am intrat în casă şi am dat peste un moşneag căruia-i curgeau ochii, care sta ciucit într-un ungher aproape întunecos, cu mâini tremurânde, cu barba încâlcită, cu pecingine pe cap.

„Au tu eşti oare Ioab", am strigat, „cel care au fost pus preste oaste?"

Omul aproape nici nu s-a clintit şi a zis:

„Eu sunt acela".

Am cătat uimit la el, căci nu mi se părea de crezut ca acesta să fie viteazul, care a cucerit în iureş Ierusalimul ce nu putea fi luat, astfel încât îl puteau ține chiar şi ologii şi orbii; viteazul care a înfrânt Siria şi Moabul şi Ammonul şi Amalecul şi regii filistenilor şi pe Hadadezer, regele din Saba; cel care l-a omorât pe Abner, cel care poruncea peste oaste sub regele Saul, şi pe Absalom, feciorul lui David.

Ioab a zis:

„Ai venit din partea lui Benaia ca să mă chinuieşti mai departe?"

Şi s-a închis iar în sine, şi scâncea ca un copil bolnav.

„Eu sunt Etan ben Hosaia", i-am răspuns, autor şi istoric; şi am venit de capul meu pentru a te întreba în legătură cu unele puncte care nu-mi sunt limpezi."

„Cum pot eu să ştiu", a zis Ioab, „dacă nu vii totuşi din partea lui Benaia şi dacă vorbele mele nu vor fi întoarse împotriva mea, aşa încât să-mi înfigă capul într-o prăjină şi să-mi țintuiască trupul la zidurile

Ierusalimului pe care l-am cucerit de la Iebusiţi şi i l-am dat în mână regelui David?”

„Tu însuţi te-ai numărat odinioară printre puternicii din regat”, i-am întors vorba, „şi printre cei care hotărau, dacă unul e dus cu anasâna la moarte sau dacă îi e îngăduit să-şi încheie zilele în pace. Eu, însă, hotărărsc cum va continua omul să trăiască după moartea sa, în ochii neamurilor viitoare, şi dacă peste o mie de ani el va trece drept un moşneag ajuns în mintea copiilor, căruia îi curg balele pe barbă şi pisatul în nădragi, sau ca un ostaş care-şi priveşte soarta în faţă cu demnitate şi îndrăzneală.”

Mâinile lui Ioab au contenit din tremurat. S-a sculat şi a păşit spre mine, învăluit în duhoare, şi a grăit:

„Am fost întotdeauna ostaş şi am făcut ce mi s-a poruncit. Dar apoi am aflat că regele David m-a afurisit pe patul său de moarte şi că i-a spus lui Solomon: Să faci dar cu Ioab după înţelepciunea ta, ca să nu se pogoare cărunteţea lui cu pace în groapă. Închipuie-ţi: omul mă blesteamă pentru uciderea feciorului său Absalom şi a lui Abner ben Ner şi a unuia şi a altuia pe care i-am omorât pentru el! Oo, n-a pus niciodată singur mâna pe vreun om; niciun strop de sânge pe brâul ce-i încingea şalele, nici în încălţările ce le purta în picioare. I se părea mai potrivit să ucidă cu mâna altora”.

„Au a pus David să-l omoare şi pe regele Saul”, am întrebat, „şi pe Ionatan cu care încheiase un legământ?”

Ioab şi-a scărpinat barba murdară.

„Trage-ți tu învățămintele tale. Eu nu pot decât să-ți istorisesc ce-am văzut şi auzit. Cam într-a treia zi după revenirea lui David la Țiclag, a sosit acolo şi omul acela tânăr. Hainele îi erau rupte şi îşi pusese țărână pe cap şi se văicărea că oastea lui Israel fugise din bătălie şi că mult norod căzuse şi murise; şi – mai spunea el – era mort şi Saul şi feciorul său Ionatan. David sta printre oamenii săi şi a grăit către el: Ai văzut cu ochii tăi că Saul şi Ionatan au murit? Iar omul cel tânăr a răspuns: Stăpânul meu ştie, că sunt slujitorul lui credincios şi că îi sunt foarte îndatorat şi spun adevărul. Din întâmplare m-am dus pe muntele Ghelboa şi iată Saul stătea sprijinit pe sulița sa, iar carele şi călăreții îl ajungeau. Atunci el s-a întors şi, văzându-mă pe mine, mi-a strigat: Cine eşti tu? Şi eu i-am răspuns: Sunt un amalecit. Atunci el mi-a zis: Apropie-te de mine şi mă ucide, căci durerea morții m-a cuprins şi sufletul meu e încă tot în mine. Aşa că l-am ucis; şi am luat cununa regeasca de pe capul lui şi brățara ce era pe mâna lui şi le-am adus pe-amândouă aici, la stăpânul meu; şi binevoiască stăpânul meu să mă răsplătească după meritul meu."

„Şi ce-a făcut David?" am întrebat eu.

„A luat coroana şi brățara", a spus Ioab, „şi s-a tânguit o vreme pentru Saul şi Jonatan, apoi s-a întors spre tânărul din Amalec şi a zis: Cum nu te-ai temut tu să ridici mâna, ca să ucizi pe unsul Domnului?' Şi, cum tânărul om a pălit şi a prins a îngăima vorbe fără şir, David i-a grăit: 'Sângele tău să fie pe capul tău, căci buzele tale au mărturisit împotriva ta. Şi a poruncit

unuia dintre însoțitorii săi să-l ucidă pe tânărul din Amalec.”

Iar eu m-am cutremurat, căci am văzut limpede că duhul prezicător al vrăjitoarei din En-Dor grăise adevărul cu privire la moartea regelui Saul şi la participarea lui David la ea; şi i-am spus lui Ioab:

„Aşadar lucrurile par astfel, ca şi cum sângele regelui Saul ar fi mânjit încălțările lui David?”

Dar, mai înainte ca Ioab să-mi poată răspunde, s-au auzit glasuri şi răsunetul unor paşi grei. Ioab a zvâcnit într-o tresărire; mâinile îi tremurau, balele îi curgeau din gură. Şi Benaia ben Iehoiada a intrat în încăpere şi i-a zis lui Ioab:

„Iarăşi cu intrigile tale?”

Şi, întorcându-se către mine:

„Ți-a povestit istoria tânărului din Amalec?”

După aceea, Ioab s-a aruncat în țarină înaintea lui Benaia şi i-a sărutat picioarele. Benaia i-a tras un picior în fund, astfel încât Ioab a zburat până-n ungherul lui şi a rămas lat acolo.

„Uite”, a zis Benaia, „ăsta a ținut cândva puterea regatului în mâinile sale. Şi tu, Etan, cu capul tău înțelept şi cu vorbele tale pline de înțelepciune, care au mai mult de-un tâlc, ce ai vrut să afli de la această grămăjoară de putregai?”

Am plecat capul şi am tăcut.

„Nu fi încăpățânat”, a spus Benaia, „sau vrei să-mi aflu răspunsul de la Ioab?”

„L-am întrebat în legătură cu sfârşitul regelui Saul”, am zis eu, „şi al lui Ionatan, cu care David încheiase un legământ”.

„Ioab”, a dat glas Benaia, „vino-ncoace!”
Ioab s-a apropiat tiriş.
„Povesteşte-ne despre sfârşitul regelui Saul”, a zis Benaia,”despre cine l-a ucis pe el şi pe Ionatan.”
„Filistenii i-au ucis pe Ionatan şi pe Adinadab şi pe Melchişua, feciorii lui Saul, iar lupta împotriva lui Saul ajunsese cumplită şi arcaşii l-au lovit cu arcurile pe acesta, care a fost greu rănit. Atunci Saul a grăit către purtătorul său de arme: Trage-ți sabia şi mă străpunge cu ea, ca să nu vină aceşti netăiați-împrejur şi să mă ucidă şi să-şi bată joc de mine. Purtătorul de arme, însă, n-a voit, căci se temea cumplit: atunci Saul şi-a luat sabia şi s-a aruncat în ea. Văzând purtătorul de arme că Saul a murit, s-a aruncat şi el în sabia sa şi a murit dimpreună cu el.”
„Şi de unde ştii tu că aşa stau lucrurile?” a întrebat Benaia.
„O căpetenie a arcaşilor filisteni”, a zis Ioab, „pe care l-am luat prins şi l-am întrebat mai târziu, s-a jurat pe toți zeii lui, că a văzut cu chiar ochii săi, şi că a văzut şi un tânăr, care a sărit dintr-un tufiş şi a jefuit cununa regească şi brățara şi a luat-o la sănătoasa, mai înainte ca arcaşii filisteni să fi apucat să descalece lângă regele mort.”
„Aşa încât se pare că încălțările lui David nu sunt mânjite nici de sângele regelui Saul, nici de cel al lui Ionatan”, a mai zis Benaia.
„Şi nu-i asta o glumă?” a apucat să zică Ioab.
Atunci Benaia a ridicat pumnul şi l-a lovit pe Ioab în față, de l-a podidit sângele pe gură şi a căzut la pământ. Eu, însă, am făcut o plecăciune şi i-am

mulțumit lui Benaia pentru marele ajutor pe care mi-l dăduse la căutarea adevărului cu privire la sfârşitul regelui Saul şi al lui Ionatan, cu care David încheiase un legământ. Benaia a cătat la mine cu nişte ochi, care parcă erau de plumb, iar eu m-am rugat lui Dumnezeu să lase să treacă de la mine clipa aceea. Şi Domnul m-a ascultat, căci Benaia a prins să se hlizească şi mi-a tras un cot în coaste, de mi-a tăiat răsuflarea, şi a zis:

„Dacă ştii atât de mult, Etan, precât cred eu că ştii, atunci cred că ştii prea multe."

—

12

Slăvit fie numele Domnului Dumnezeului nostru, care îi binecuvântează aici pe cei ce caută adevărul lui şi care hărăzeşte uneori câte-o grăuncioară şi găinii oarbe.

S-a întâmplat, însă, în ziua a şasea a căutării noastre în grajdurile regelui, unde se aflau arhivele regeşti, ca cei doi sclavi, care se pricepeau la folosirea Alef-Beth-Ghimel-ului şi la desluşirea diferitelor feluri de-a scrie, să izbucnească în strigăte de bucurie. Şi, când m-am dus de sârg la ei, am zărit sub un morman de gunoi un vas de lut, care fusese spart; în jurul lui zăceau o grămadă de cioburi şi tăblițe de lut, acestea din urmă în parte vătămate. Scrisul de pe cele mai multe din tăblițe se potrivea cu felul scribilor casei Iuda din vremea când regele David domnea în Hebron; cioburile de lut, însă, şi câteva țăblițe erau scrise de-o mână diferită: unele în felul scribilor din Efraim, iar altele, iarăşi în al celor din Veniamin.

La început n-am îndrăznit a crede, că puteam avea aici, înaintea mea, depozitele lui Seraia, grămăticul regelui David în timpul celor şapte ani din Hebron şi a celor douăzeci şi trei din Ierusalim. De aceea am strigat cât m-au ținut puterile după Elihoref şi după fratele său Ahia, şi ei au venit acolo, iar eu i-am întrebat de unde era vasul cel vechi.

Elihoref a ridicat de jos un ciob de lut şi l-a privit îndelung, şi Ahia a zis că nu dăduse încă niciodată cu ochii de un asemenea vas şi că, pesemne, ajunsese acolo prin vrăjitorie. La care Elihoref a dat drumul ciobului de lut din mână, de parcă şi-ar fi fript degetele, şi a strigat:

„Cutare şi cutare să-mi facă mie Dumnezeu, dacă voi mai îngădui aici chiar numai o noapte vasul şi tot ce ține de el."

Cum era ziua a şasea şi ajunul Sabbatului se apropia, cei doi sclavi împreună cu mine am pus cioburile şi tăblițele în mai multe traiste; pe acestea le-am cărat în ulița Reginei din Saba nr. 54, unde am sosit tocmai când soarele se pregătea să asfințească după valul dinspre soare-apune al oraşului.

Iar Estera a binecuvântat lumina din lampă şi casa, în care se afla lampa, şi pe toți cei ce adăstau în casă; şi mi-a părut tânără şi minunat de frumoasă, întrucât o priveam cu inima plină de iubire; dar, dincolo de asta, eram cuprins de nerăbdarea de-a trece Sabbatul, pentru a putea desface traistele şi rândui ceea ce găsisem.

Eu, Etan ben Hosaia, am ales din depozitele lui Seraia acele documente ce sunt de însemnătate pentru istoria şi duhul omului David. Acolo unde o tăbliţa sau un ciob erau vătămate şi ceea ce lipsea n-a putut fi pus la loc sau întregit, în ciuda celei mai harnice strădanii, am lăsat textul în forma lui întrunchiată. Toate glosele, întrebările şi alte asemenea sunt de la mine.

Depozitele, atâtea câte s-au găsit, cuprind vremea de la marşul lui David asupra Hebronului, unde trebuia să fie uns ca rege în Iuda, până la inclusiv legământul său cu Abner ben Ner şi cu alţii întru dobândirea lui Işboşet, singurul fecior în viaţă al lui Saul, care era rege peste Israel la Mahanaim. Întâmplările de mai târziu au fost însemnate, fără îndoială, cu aceeaşi grijă de către Seraia şi adunate împreună cu toate scrisorile ce ţineau de ele; dar, fie că vasele, ce le cuprind, zac în altă parte şi aşteaptă acolo să vină descoperitorul lor, fie că, ferească Dumnezeu, s-au pierdut.

DAVID VORBEŞTE LUI SERAIA

David ben Iesei a grăit către mine:

„Seraia, uite, oamenii ăştia, care au venit la Ţiclag fără un ţel vădit şi care iscodesc în jur ce-o fi făcând fiecare dintre noi, dacă se ascute vreo suliţă sau se făureşte vreo sabie. Cu siguranţă că sunt iscoadele lui Achiş, regele din Gat, stăpânul meu, sau ale celorlalţi regi ai filistenilor, care n-au încredere în mine. Şi asta nu fără îndreptăţire, căci printre copiii lui Israel lucrurile sunt încâlcite şi pline de cele mai felurite posibilităţi. De-o parte este Abner ben Ner cu rămăşiţele oştii care a fugit din muntele Ghelboa: Abner i-a adunat pe risipiţi în apropiere de Mahanaim

la soare-răsare de râul Iordanului, în ținutul neamului Gat, şi l-a făcut rege acolo pe Işboşet, singurul fecior în viață al lui Saul. Iar de cealaltă parte stau în Țiclag eu, David, feciorul lui Iesei, cu aproape o mie de oameni înarmați. Între mine şi Abner, însă, în toți munții de la apus de Iordan, până către Dan, nu găseşti nicio putere sau căpetenie; cel care va da iureş, primul, în acest ținut, poate să-şi agonisească un regat.”

„Dacă o vrea Dumnezeu”, am zis eu, „şi dacă toate merg cu priință.”

După aceasta a grăit David:

„Du-te şi pune să-mi aducă de la oi parte bărbătească, dar să fie fără niciun cusur, şi cheamă-l pe Abiatar, preotul, şî spune-i să-şi spele mâinile murdare, căci vreau ca el să aducă o jertfa Domnului.”

Am făcut cum mi-a poruncit şi m-am întors după aceea la David, care tocmai se spăla şi îşi ungea trupul cu ulei şi îmbrăca veşmânt curat. Şi l-a urmat pe Abiatar, preotul, în tabernacol, şi Abiatar a spintecat beregata berbecului. Când, însă, abureala sângelui s-a înălțat spre Iahve, David i-a grăit ,ui Dumnezeu şi a zis: „O, Doamne, tu ai...”

(Aici se întrerupe tăblița. Astfel nu ne este cu putință să aflăm de la Seraia cum s-a desfăşurat vorbirea în doi dintre David şi Domnul. Dar David a pornit spre Hebron şi, acolo, bătrânii lui Iuda l-au miruit rege.

De ce, însă, principii biruitori ai filistenilor nu l-au împiedicat pe David să-şi întemeieze stăpânirea sa în

Hebron? Răspuns la asta e, fără doar şi poate, că, prin ruperea lui Iuda de Israel, David le făcea jocul. Şi, când Iuda şi Israel au mai şi început să se războiască întreolaltă, filistenii au putut sta liniştiţi deoparte.

Plină de tâlc pentru asprimea, cu care a dus David acest război, este sfada lui Ioab, pe care a însemnat-o Seraia. Sfada cade în vreme de după cunoscutul măcel de la iazul din Ghibeon, unde s-au întâlnit slugile înarmate ale lui Işboşet, conduse de Abner ben Ner, şi ceata de oaste a lui David, condusă de Ioab, şi au numit fiecare câte doisprezece luptători, care s-au apucat unii pe alţii de chică şi şi-au împlântat în acelaşi timp unii altora sabia în coastă şi au căzut împreună; apoi s-a dat în ziua aceea bătălia cea mai crâncenă şi oamenii lui Işboşet au fost bătuţi de oamenii lui David şi au dat bir cu fugiţii, iar Abner, care fugea, l-a nimerit cu coada suliţei pe urmăritorul său Asael, fratele lui Ioab, sub coasta a cincea, astfel încât suliţa a trecut printr-însul şi el a căzut chiar acolo şi a murit pe loc; apoi a sunat Ioab, în cele din urmă, din trâmbiţă şi mai mult n-au urmărit pe israeliţi, întrucât Abner i-a strigat vorbe de îmbunare.)

DESPRE UNIRE ŞI DEZBINARE

... astfel ai încheiat un armistiţiu cu Abner. Cu ce drept? cine ţi-a dat împuternicire? au a fost acolo un înger al Domnului care te-a sfătuit s-o faci? Aveai acolo pe Abner în mâna ta; şi nu mai trebuia decât să închizi cercul în jurul lui şi ar fi însemnat sfârşitul lui şi al lui Işboşet, feciorul lui Saul; dar a trebuit să te duci tu acolo şi să suni din trâmbiţa ta blestemată.

Să nu-i fie cu supărare stăpânului meu şi fratelui mamei mele, Ţeruia; când i-am văzut stând pe dealul Amma, am auzit un glas care îmi striga: Uite, Ioab, came din carnea ta şi sânge din sângele tău; au nu sunt aceşti copii ai lui Israel asemenea ție şi alor tăi?

A fost asta înainte de-a te fi strigat Abner sau după aceea?

Înainte, stăpâne, înainte.

Atunci a fost cu sigur glasul lui Belial, pe care fireşte că nu l-ai recunoscut, deoarece creierul tău nu e mai mare decât cel al unei păsărele.

Dar nu sunt oare copiii lui Israel din aceeaşi sământă? au nu este unirea mai bună decât dezbinarea, nu e pomul mai mare decât crengile lui?

Gândeşti ca un om de ieri, Ioab. Mai înainte de-a putea fi unire trebuie să fie dezbinare; înainte de-a putea creşte pomul cel nou, trebuie doborât cel vechi şi rădăcinile lui trebuiesc desțelenite. Au nu m-a miruit pe mine Samuel, proorocul? Au nu m-a ales Iahve rege peste Israel, peste întregul Israel?

Stăpânul şi regele meu are dreptate. Şi am să răzbun sângele fratelui meu Asael, pe care Abner l-a ucis cu coada suliței.

Iar priveşti lucrurile dinspre partea simțămintelor, Ioab. De aceea nu-ți dai seama că vremea noastră este o vreme a marilor schimbări, în care tot ce se află acum este întors cu susul în jos şi se nasc mari regate, astfel încât oamenii nu vor mai trăi mult aşa cum le place şi nu vor mai merge unde îi ispitesc toanele lor, ci vor munci sub o stăpânire tare şi sub o

lege nouă. Tu, însă, ori vei înțelege şi vei gândi în felul ăsta, Ioab, şi te vei purta cum trebuie, ori vei fi aruncat pe grămada de gunoi a istoriei...

Aşa cum Dumnezeu e viu şi sufletul meu e viu, nu vreau să fii aruncat pe grămada de gunoi a istoriei. Sunt oştean şi ...

(Toată căutarea după bucățica din tăblița de lut, ce cuprindea sfârşitul sfadei dintre regele David al lui Iuda şi căpetenia sa în luptă Ioab, s-a vădit a fi zadarnică. Totuşi mă îndoiesc, că Ioab înțelegea deplin felul de-a gândi al fratelui mai mic al mamei sale.)

RELATARE AFLATĂ ÎNTRE TIMP

...şi a fost duşmănie lungă între casa lui Saul şi casa lui David. David însă se întărea mereu, iar casa lui Saul slăbea din ce în ce mai mult...

CUM CÂSTIGI PRIETENII ŞI ÎNTRUNEŞTI OAMENII

... au venit la Hebron doi venetici, chipuri întunecate, ale căror treburi nu erau limpezi, şi au fost luați prinşi de zbirii lui Ioab şi duşi înaintea regelui David. Şi David a zis: Cine sunteți voi? Ei au răspuns: Suntem Baana şi Rechab, feciorii lui Rimon Beeroteanul şi căpetenii de oştire în slujba lui Işboşet, feciorul lui Saul, din Mahanaim. Şi David a zis: De ce ați venit aici la Hebron, dacă nu cu gând rău? Dar Baana şi Rechab s-au aruncat la picioarele lui David şi au strigat: Cutare sau cutare să facă Dumnezeu cu noi şi încă mai mult să facă, dacă n-am venit din cele mai nobile cauze şi cu țeluri ce sunt plăcute în fața ochilor Domnului, şi anume să închinăm viața noastră şi puterile noastre şi sabia noastră lui David

ben Iesei, care a fost miruit să fie rege peste Israel. După care David le-a poruncit lui Baana şi Rechab să se ridice şi i-a întrebat: Cum vă gândiţi să folosiţi viaţa voastră, puterile voastre şi sabia voastră în slujba mea? ŞI Baana a zis că n-ar fi nimic pe care să nu-l facă, iar Rechab a adăogat: pentru un preţ corespunzător. ŞI David l-a întrebat dacă regele Işboşet nu-i plăteşte corespunzător. Atunci Baana a scuipat jos şi a spus: Se poate stoarce ulei din piatră sau se poate scoate mirodenii din căcăreze de oaie? Iar Rechab a adăogat: Ah, stăpâne, acest fecior al lui Saul aproape că nu mai are nimic, pentru a-şi acoperi starea jalnică a goliciunii lui; şi-a amanetat sufletul cămătarilor şi toată averea lui ar avea loc pe spinarea unui asin. Dar David a grăit: Duceţi-vă îndărăt la Mahanaim şi rămâneţi acolo cu războinicii voştri şi urmaţi, deocamdată, poruncile lui Işboşet şi pe cele ale lui Abner ben Ner; dar daţi-mi veste despre tot ce trebuie să ştiu şi despre tot ce o priveşte pe Micol, nevasta mea, care a fost dată de regele Saul lui Paltiel, feciorul lui Laiş. Şi veţi fi răsplătiţi după meritele voastre. Şi David a poruncit să-i aducă pe Baana şi Rechab b'nai Rimmon dincolo de porţile Hebronului şi să le dea drumul să plece...

(Din cele ce urmează, unele au fost scrise cu pensula şi cu tuş pe cioburi de lut. Din pricina păstrării nepotrivite a preţioaselor documenie, scrisul a fost pe-alocuri vătămat şi în parte e chiar neciteţ.)

SCANDAL LA MAHANAIM

Către David ben Iesei, unsul Domnului, leul lui Iuda, de la Baana şi Rechab b’nai Rimmon.

Dar-ar Iahve ca sămânța să strălucească la fel de numeroasă ca stelele deasupra Hebronului. Aici sunt ultimele noutăți şi anume din izvor de obicei sigur... ...Abner s-a trudit cu tărie pentru casa lui Saul... ...doarme cu Rițpa, care a fost țiitoarea lui Saul şi i-a născut doi feciori. Işboşet este însă cât se poate de nemulțumit, căci cine intră într-una din femeile regelui ridică pretenții la tronul regelui. Işboşet a băut din vinul dulce care e amestecat cu scorțişoară şi a mestecat din buruiana ce-i zice haşiş, astfel încât i s-a umplut capul de îndrăzneală; şi i-a zis lui Abner: la ce dormi tu la țiitoarea părintelui meu? au nu sunt destule muieri pentru tine printre fiicele lui Efraim sau Manase sau Veniamin? sau este ăsta, oare, felul în care te pregăteşti să ajungi rege în Israel?

...Abner a fost tare mânios din pricina acestor vorbe ale lui Işboşet şi a zis: Au doar sunt eu un câine plin de purici, ca să-mi găseşti azi o vină pentru o muiere? Aş fi putut să te dau în mâinile lui David; dar ți-am dovedit îndurare până în ziua de azi...

...l-am făcut pe unul rege şi pot să fac şi doi... ...cutare şi cutare să-mi facă mie Dumnezeu şi încă şi mai mult să-mi facă, dacă n-am să lucrez precum i-a jurat Domnul lui David şi dacă n-am să iau domnia de la casa lui şi n-am să-l ridic pe David în tron peste întreg Israelul şi Iuda, de la Dan până către Beer-Şeba...

...şi n-a putut Işboşet să-i răspundă lui Abner nimic, căci era, ca un burduf de capră, golit de vinul din el, şi fleşcăit şi fără cutez, şi se temea de Abner...

COPIE

De la Seraia, grămăticul regelui David, către Baana şi Rechab b'nai Rim-mon, slujitorii credincioşi ai regelui Işboşet.

Iahve să vă hărăzească putere pentru lucrarea cea bună.

Regele meu a primit vestea voastră şi doreşte să lucrați şi mai departe astfel cu folos. Dar n-aveți nicio veste despre Micol, fiica lui Saul, care a fost dată de nevastă stăpânului şi regelui meu în schimbul a o sută de prepuțuri de filisteni? De asemenea vi s-a trecut pe numele vostru la vistieria din Hebron, pe numele fiecăruia, câte o sută de vite: douăzeci de vaci cu lapte şi patruzeci de oi şi capre în număr de patruzeci. Pentru asta veți...

(Restul scrisului de pe ciobul acesta este şters. Putem să presupunem, totuşi, că David n-ar fi plătit două sute capete de vită pentru servicii fără însemnătate.)

ÎNCHEIEREA UNUI LEGĂMÂNT

Către regele David, omorâtorul lui Goliat şi iubitul Domnului, de la Abner ben Ner, căpetenie de luptă a oastei.

Iahve să înmulțească sămânța coapselor tale, fie zilele tale pline de izbândă şi nopțile tale izvor de bucurie. Aici, aşadar, e propunerea mea.

...căci au nu e unirea mai bună decât dezbinarea şi pomul mai tare decât crengile lui? Şi nu te-a făcut Domnul să fii mai puternic şi nu m-a întărit şi pe mine, pentru ca să se împlinească cuvântul lui? Ar

trebui să fie un rege peste Israel şi Iuda şi o căpetenie în luptă peste cetele lor de oaste reunite...

... încheie legământul tău cu mine şi eu voi lua domnia de la casa lui Saul şi ți-o voi da ție...

...cu încuviințarea ta, stăpâne, voi veni călare la Hebron cu douăzeci oameni călări înarmați şi voi suna din trâmbiță în fața porții tale în semn de pace, de trei ori, şi, de-ndată ce trâmbiță va da glas de răspuns, iarăşi de trei ori...

MICOL SE TOPEŞTE DE DOR

Către David ben Iesei, rege în Iuda, cel mai înțelept dintre oameni, cel mai vrednic de iubire dintre stăpânitori, cel mai darnic dintre principi, de la Baana şi Rechab b'nai Rim-mon.

Facă Iahve să piară rândurile duşmanilor tăi şi să se înmulțească cetele prietenilor tăi mai tare decât peştii din mare. Micol plânge cu lacrimi de la răsăritul soarelui şi până la apusul soarelui şi se topeşte de dor după tine. Paltiel, însă, țopăie în jur ca un țap tânăr şi o mângâie şi o drăgăleşte şi o giugiuleşte, încât biata de ea nu mai ştie încotro să se îndrepte şi se dă învinsă cu chiu şi vai, cu multe oftaturi şi văicăreli. Dealtfel i-a luat la ea şi pe cei cinci feciori ai surorii ei Merab, care trec drept fiii lui Saul, din spița următoare; căci Merab a murit, iar copiii sunt orfani de mamă.

Acum, în ce priveşte bunurile pe care stăpânul nostru le-a orânduit pentru noi cu atâta milostivire la vistieria din Hebron: cine nu s-ar osteni cu plăcere şi

de bună voie în scopul ca să se împlinească cuvântul lui Iahve? Dar noi n-avem avuții şi trebuie să ne hrănim şi să ne îmbrăcăm singuri războinicii şi să-i ținem bine înarmați; astfel încât două sute de capete de vite, sau prețul lor în sicli de argint, sunt pentru noi ca o gură plină de nisip pentru însetat. Dar regele David s-a întărit şi chiar şi o mie de capete de vită sau două mii înseamnă pentru el mai nimica....

COPIE

De la regele David către Abner ben Ner, căpetenie în luptă.

Am să fac un legământ cu tine: dar cer un lucru de la tine şi anume: să nu dai ochii cu mine, când vei veni să mă vezi la față, dacă nu mi-ai adus-o mai înainte pe Micol, fiica lui Saul.

COPIE

Către Işboşet, regele lui Israel la Mahaiam, iubitul meu cumnat, de la David ben Iesei.

Reverse Iahve binecuvântarea lui asupra ta şi hărăzească-ți sănătate şi avuții şi urmaşi din coapsele tale. Dă-mi pe femeia mea, Micol, pe care am luat-o pentru o sută de prepuțuri filistene, pe care Saul, părintele tău, a dat-o însă...

(E vrednic de luat în seamă faptul că David se şi socotea în vremea aceasta destul de puternic, pentru a da porunci cumnatului său regele Işboşet. Şi, într-adevăr, acesta se găsea într-o situație disperată, fie că o ştia, fie că nu: fără venituri proprii, cu fidelitatea semințiilor îndoielnică, cu casa plină de iscoade, chiar

căpetenia în luptă a lui în uneltiri ascunse cu David, astfel se afla în fața unui potrivnic hotărât la orice care, părea vădit ajutat de mâna Domnului.)

AFACERILE LUI ABNER BEN NER

Către regele David ben Iesei, steaua lui Iuda care se înalță spre culmea cerului, alesul lui Iahve, de la Baana şi Rechiab b'nai Rimmon.

Dar-ar Iahve să izbutească toate planurile tale. Işboşet a trimis ştafete şi a luat-o pe sora sa Micol de la Paltiel. Iar Abner a avut vorbă de taină cu bătrânii din Israel şi a grăit şi în urechile neamului Veniamin şi a zis: Voi şi ieri şi alaltăieri ați dorit ca David să fie rege peste voi; acum faceți aceasta, căci Domnul a zis despre David: prin mâna robului meu David voi izbăvi poporul meu Israel din mâna filistenilor şi din mâna tuturor vrăjmaşilor lui...

(Aici se întrerupe textul de pe tăbliță. Pe o altă tăbliță de lut, dar cu acelaşi scris, se găsesc alte părți din vestea trimisă de Banna şi Rechab b'nai Rimmon.)

...Abner însă a mers la regele Işboşet şi a grăit către el: Iată, lucrurile stau rău în ce ne priveşte şi oamenii noştri flămânzesc şi colindă țara jefuind; şi mulți au fugit la colibele lor şi la familiile lor. De aceea trebuie să încheiem un armistițiu şi un legământ cu David, regele din Hebron, pentru ca într-o altă zi să putem lupta iar împotriva lui. Vreau să merg la el cu douăzeci de oameni înarmați călări şi cu o trâmbiță care va suna de trei ori...

... şi să ne învoim cu David...

... dar Işboşet ne-a chemat să venim în casa lui, unde şade între doi heruvimi de lemn, care sunt vopsiți galben, că nu mai are aur defel. Işboşet a grăit către noi: Ştiu ca voi şi războinicii voştri sunteți slugi credincioase ale casei părintelui meu Saul şi că veți face ceea ce a plăcut în ochii Domnului. Acu 'Abner va merge la Hebron cu douăzeci de oameni călări înarmați şi cu sora mea Micol, pe care am luat-o de la Paltiel; urmează să încheie acolo un armistițiu şi un legământ cu David, pentru ca într-o zi să putem lupta iar împotriva lui. Dar cutare şi cutare să-mi facă mie Dumnezeu şi încă şi mai mult să-mi facă, dacă Abner nu plănuieşte să mă vândă feciorului lui Iesei; căci am avut schimb de vorbe grele unul cu altul din pricina dragostei lui Rițpa, țiitoarea părintelui meu, şi a amenințat să ridice tronul lui David peste întreg Israel şi Iuda, de la Dan până către Beer-Şeba; el crede că eu am uitat asta; dar eu țin minte tot ce s-a vorbit, căci atât de înțelept ca Abner sunt şi eu în fiece zi a săptămânii.

De aceea Baana şi Rechab, vă poruncesc acum să porniți călare pe urma lui Abner, cu războinicii voştri, şi să cădeți asupra lui şi să-l loviți sub coasta a cincea şi să-mi aduceți capul lui; după care vă voi numi căpetenii în luptă şi voi scrie pe seama voastră zeciuiala neamului Efraim; dar pe sora mea Micol să mi-o aduceți nevătămată îndărăt ...

(în depozitele lui Seraia s-a mai aflat un ciob de lut, care e de mare însemnătate pentru noi. Scrisul şi cuprinsul lasă să se înțeleagă că este de la Baana şi Rechab.)

> ...în privința înscrisului către vistieria regească din Hebron pentru câte trei sute cincizeci de capete de vită: nouăzeci de vaci cu lapte, zece boi, o sută douăzeci şi cinci oi şi o sută douăzeci şi cinci capre, sau prețul lor în sicli, declarăm ca ne învoim; şi inimile noastre sângereaza gândindu-ne la starea de retrişte a feciorului lui lesei, care îl împiedică să ne răsplătească după toate meritele noastre.

Nu mi se cade mie să apreţuiesc. Eu adun, rânduiesc, împărţesc în părţi, un slujitor umil în casa ştiinţei; tălmăcesc şi încerc să înfăţişez starea lucrurilor şi să însemnez mersul lor. Totuşi vorba îşi are viaţa ei proprie: nu poate fi apucată, ţinută, strunită, este cu două înţelesuri, ascunde şi dezvăluie, amândouă deopotrivă; şi îndărătul fiecărui rând te paşte primejdie.
Doamne, Dumnezeul nostm, de ce m-ai ales pe mine dintre toţi fiii tăi, ca să trebuiască să-l reînviez pe regele mort, din mormântul lui! Cu cât aflu mai multe despre el, cu atât mai mult se face una cu mine; îmi este ca un buboi pe trup, ca o ghindură rea; aş vrea sa-l ard şi totuşi nu pot.

—

13

Ioab ar trebui să ştie de ce s-a întâmplat când a venit Abner ben Ner să vadă faţa lui David. Dar buzele lui Ioab nu se vor mai deschide a doua oară pentru mine; dealtfel nici nu cutez să merg la el fără încuviinţarea lui Benaia, iar acesta are bănuială asupra mea.
Astfel rămâne iarăşi numai principesea Micol. Micol a călătorit împreună cu Abner de la Mahanaim la

Hebron; te poți aştepta ca să-şi amintească de cele ce s-au petrecut acolo mai departe. Totuşi Micol nu m-a mai chemat la ea şi cine sunt eu, ca să pot cere să mă înfățişez înaintea unei fiice de rege, care a fost de două ori soția unui rege?

În cele din urmă am trimis un slujitor la Amenhotef, l-am pus să-i ureze viață lungă şi bogății şi l-am rugat să-mi îngăduie un pic din timpul lui prețios. Şi Amenhotef mi-a trimis vorbă că peste trei zile, la ceasul prânzului, are de gând să împartă cu mine un dumicat de pâine şi o înghițitură de vin, şi anume în ospătăria pe care dregătoria regească a caselor pentru oaspeți a rânduit-o pentru fiii lui Israel ce trudesc pe ogorul artelor: cântăreți şi povestitori de istorii şi legende, cântăreți din psalterion şi din corn, ziditori de tabernacole şi alcătuitori de mozaicuri şi scriitori de scrieri învățate cu privire la felul cum trebuie să cânte şi să povestească istorii şi legende şi să cânte la psalterion şi să zidească tabernacole şi să alcătuiască mozaicuri.

Când m-am întâlnit acolo în a treia zi, către ceasul prânzului, am fost condus într-o sală încăpătoare; înăuntru era o învălmăşeală de oameni, ce se îmbulzeau spre frigarea în care un bucătar slinos învârtea un berbec de vârstă venerabilă; cine izbutea, însă, să rupă o bucată de carne din hoit era asaltat de cei care rămăseseră cu buzele umflate; şi răsunau blesteme şi strigăte de durere. Unde era îmbulzeala şi zarva mai mare, i-am zărit pe Iorai, Iahan şi Meşulam, povestitorii istoriei despre marea luptă alui David împotriva lui Geliat. Fiecare din ei rotea câte un ciolan

mare cu câteva tendoane pe el şi loveau fără deosebire în toate ţestele care le erau la îndemână; când au dat cu ochii de mine, au venit în goană şi au strigat:

„Rogu-te, stăpâne, dă mărturie pentru noi înaintea nemâncaţilor ăstora de fii ai lui Belial, că am fost chemaţi ca specialişti înaintea comisiunii regeşti pentru întocmirea *unei şi singurei relatări adevărate şi hotărâtoare, istoriceşte exacte şi recunoscute oficial, privitoare la uimitoarea înălţare şi aşa mai departe*, şi că de aceea suntem îndreptăţiţi să ne împărtăşim din darul Domnului, care este învârtit colo în frigare; căci anumite persoane de-aici, care sunt de fapt mari la duh, dar mărunte şi pizmăreţe la fire, ne refuză recunoaşterea artistică, astfel încât n-am căpătat decât ciolanele astea bătrâne, care sunt rămăşiţe de ieri”.

Am întărit că Iorai, Iahan şi Meşulam cu adevărat fuseseră chemaţi înaintea comisiunii regeşti şi înfăţişaseră acolo istoria despre marea luptă a lui David împotriva lui Goliat, cu care prilej textele lor au fost atât de asemănăroare, încât Natan, profetul, a privit asta ca o minune.

La care Iorai, Iahan şi Meşulam au declarat:

„Da, da, voi, bărbaţi învăţaţi, cu glasurile voastre gingaşe şi cu purtarea aleasă, care le pismuiţi simplilor cântăreţi de povestiri populare până şi înghiţitura din darul Domnului, uite, noi suntem făcători de minuni! Dar va veni vremea, când Iahve vă va izgoni de la oalele cu carne şi când siclii regilor vor curge în pungile noastre; căci toate întortocherile vorbelor voastre cioplite frumos, limba voastră înflorată, măiestria voastră desăvârşită ca formă folosesc prea puţin, dacă

nu vă potriviți textele voastre şi să plăceți unor bărbați puternici ca Natan, profetul”.

Atunci mulțimea s-a tras îndărăt cu venerație, iar Iorai, Iahan şi Meşulam s-au îndreptat spre frigare. Au smuls coada cea grasă a berbecului şi un hartan mare de la şold şi s-au întors la mine cu prada lor, s-au ciucit la picioarele mele şi s-au pornit să mestece, să plescăie din gură, să înfulece.

Dar s-a făcut că au venit doi alergători-înainte, care au strigat:

„La o parte din drum, bastarzilor! Faceți loc, scursură a omenirii, care spuneți doar ’da’ şi vă linguşiți, faceți loc pentru puternicul şi nobilul Amenhotef, marele-eunuc regesc, care e pus peste femeile regelui şi peste țiitoarele lui şi peste văduvele părintelui regelui”!

Şi toți s-au plecat până la pământ, iar unii s-au aruncat pe jos în țărână, printre ciolane şi gunoaie. Amenhotef a intrat în toată splendoarea. I-a dat binețe chiar marelui-vătaf al birtului; şi, când a mers curmeziş prin încăpere şi a trecut pe lângă frigare, şi-a ridicat poala brodată a veşmântului său pestriț şi a clătinat cu dezgust capul, cu părul încrețit şi țeapăn, scuturându-se din pricina obiceiurilor vulgare ale copiilor lui Israel şi din pricina duhoarei ce se înălța din hoitul ciopârțit al berbecului; mie, totuşi, mi-a făcut un semn îmgăduitor din cap şi m-a poftit să-l urmez. Aşa s-a făcut că am găsit loc într-o încăpere deosebită, cu privelişte spre o grădiniță umbroasă, având în fața noastră o masă încărcată cu talere, pe care adăstau cele mai minunate mâncăruri, şi anume: cepe tinere murate şi usturoi proaspăt şi sardele gingaşe şi, în

sfârşit, mândria bucătarului: ochi de miel ce cătau spre oaspete dintr-un fel de masă piftioasă abia străvezie, căreia egiptenii îi zic aspic. La o bătaie din palme a marelui-vătaf al sălii de mese au venit îndată slujitoare tinere. Acestea erau goale până la şolduri, iar sânii lor îşi legănau tare gingaş vârfurile, când s-au apropiat de noi şi când ne-au pus dinainte o supă de broască ţestoasă şi un minunat vin alb din viile regeşti de la Baal-hamon, şi porumbei tineri fierţi în ulei şi copţi în frunze de viţă, şi pepeni răciţi în adâncul fântânii, şi mere cu brânză, şi un pocal cu vin dulce cafeniu, care se face din struguri uscaţi.

Amenhotef şi-a şters buzele cu un petec de pânzătură de Byssus şi a grăit către mine:

''Asta încă a fost o mâncare acătării, nu-i aşa, Etan?”

I-am dat dreptate şi am spus, că mâncasem cu multă plăcere şi că niciodată nu m-aş fi aşteptat să găsesc asemenea servire bună şi o atât de minunantă bucătărie într-o ospătărie care era sub privegherea dregătoriei regeşti pentru birturi.

Dar Amenhotef mi-a răspuns filosofic:

„Asta dovedeşte doar, Etan, că nu tot ce e făcut de slugile ocârmuirii trebuie să fie jalnic şi mai puţin bun şi fără cap. Dacă îl cunoşti pe marele-vătaf al întreprinderii şi dacă îi ungi mâna cu numărul cuvenit de sicli ca s-o faci catifelată, o să te împărtăşeşti din tot ce-i mai bun şi o să fii primit aşa cum e plăcut înaintea ochilor lui Iahve, Dumnezeul tău. Dar dacă te laşi pe seama iubirii norodului faţă de rege sau pe seama sârguinţei lor întru cauza cea bună, o să fii slujit târziu,

dacă oricum vei fi totuşi slujit, şi o să afli nisip în supă şi fire de păr în cârnaţi”.

„Vorbele domniei-tale mă umplu de mâhnire”, am spus eu şi am băut din vinul dulce cafeniu, „căci oare nu sunt aici legea şi cuvântul Domnului şi învăţăturile înţelepţilor şi ale judecătorilor şi profeţilor, cele pe care ar trebui să le urmeze norodul”?

Amenhotef m-a privit pe sub pleoapele sulemenite şi a zis:

„Zău, Etan, mă uimeşti. Au tu, care cercetezi de-a rândul întâmplările istoriei mai proaspete sau mai vechi, n-ai băgat seama că gândirea oamenilor e ciudat de împărţită în două, precum le este şi limba? Că doar parcă am trăi în două lumi: într-una care e zugrăvită în învăţăturile învăţaţilor şi judecătorilor şi profeţilor şi întruna, care e prea puţin pomenită, dar care nu e pentru asta mai puţin adevărată; într-una care e îngrădită prin lege şi prin cuvântul Dumnezeului tău Iahve, şi într-o alta ale cărei legi nu sunt scrise nicăieri, dar sunt urmate pretudindeni. Şi slăvită fie această împărţire în două a duhului, căci prin ea omul poate face ceea ce pretind legile lumii adevărate de la el, fără a trebui să renunţe, din pricina asta, la frumoasa credinţă în învăţăturile înţelepţilor şi judecătorilor şi profeţilor: şi nu sfârşesc prin a ajunge la disperare decât cei care, cunoscând marea împărţire în două, se încumetă să potrivească realitatea cu învăţăturile. Căci nu se află cale de întors îndărăt la grădina Edenului, despre care am citit în cărţile voastre, şi nimeni nu poate face nefăptuit păcatul strămoşului vostru, care a

mâncat fructul din pomul cunoaşterii binelui şi răului; oamenii au învățat să trăiască totuşi cunoscând asta”.

„Sluga domniei-tale e copleşită de ascuțimea gândului domniei-tale”, am zis eu. „În afară de asta, ai atins miezul lucrurilor în legătură cu munca mea la relatările despre regele David: şi gândirea mea e veşnic despicată în două, de vreme ce ştiu una şi spun sau încerc să spun ceea ce ştiu, ori spun ceea ce nu gândesc, sau gândesc ceea ce nu spun, sau aş vrea să spun ceea ce nu trebuie să gândesc, sau aş vrea să ştiu ceea ce n-am voie să spun, şi mă învârtesc astfel în cerc, precum un câine ce vrea să prindă puricii care-l muşcă de coadă”.

Recunoscusem mai mult decât era bine şi am simțit deodată teamă. Dar el mi-a zis părinteşte:

„Poate că ar fî nimerit, Etan, să-ți faci hadâmbă gândirea. Făcutul hadâmb te doare doar o dată; după aceea te simți cu atât mai bine: liniştit, aproape fericit. Şi nu uita marele număr de oameni care n-au avut niciodată un gând bărbat”.

Am râs nesigur şi, întrucât mă temeam să nu mă încurc şi mai mult, i-am adus la cunoştință rugămintea mea, fără alte ocolişuri: trebuia să mai vorbesc o dată cu principesa Micol, pentru a o întreba despre anumite fapte şi întâmplări; şi, cum el era pus peste femeile regelui şi peste țiitoarele lui şi peste văduvele părintelui regelui, nădăjduim că mă puteam bizui pe ajutorul lui.

Ochii săi sulemeniți s-au mijit.

„Ştii, Etan, că sunt prietenul tău. Dar a stârnit nedumerire faptul că principesa Micol a şi vorbit până acum de două ori cu tine, şi încă fără martori. Solomon, cel mai înțelept dintre regi, m-a întrebat cum

se face, că încă nu i-ai dat seama despre ce s-a vorbit între tine şi principesă. I-am răspuns că, desigur, tot ce s-a vorbit între tine şi principesă va sta scris în relatarea despre regele David; dar el a zis, că acela ce se încredinţează măgarului călăreşte prost şi că principesa Micol i-a mai pricinuit necazuri şi părintelui lui, înaintea lui”.

Am privit ţintă în pocalul meu gol şi m-am întrebat, ce vor fi grăit cu adevărat regele şi eunucul.

Amenhotef a făcut semn uneia din slujitoare să-mi umple pocalul din nou. Şi am băut mai departe din vinul dulce cafeniu şi am ascultat sunetele din gâtlej ale egipteanului.

„Ei, Etan”, a început acesta, „alungă umbrele din sufletul tău, căci un înger al lui Iahve, Dumnezeul tău, ar mai putea să schimbe gândul lui Solomon, cel mai înţelept dintre regi, sau principesa Micol ar putea simţi dorinţa să-şi împărtăşească şi alte amintiri. Dar, între timp, am pentru tine o despăgubire, o surpriză, un fel delicios, cu care gazda îl îmbie pe scumpu-i oaspete după un ospăţ bun”.

Amenhotef şi-a răsucit mâinile cât a putut mai graţios, a zâmbit a taină şi a adăugat:

„Te-ai îndeletnicit totdeauna cu istoria, Etan, ai suflat colbul de pe bătrânele tăbliţe de lut şi ai adunat urmele anilor dispăruţi. Eu, însă, vreau să te duc într-un loc, unde poţi vedea istoria în desfăşurarea evenimentelor”.

...o fi vinul basmului florilor arşiţa sau aromele acestui hadâmb fiu al unei târfe egiptene am ameţit de tot uimitoare puterea degetelor zvelte îmi zdrobeşte mâna

istoria în desfăşurarea evenimentelor istoria privită printr-o gaură din frunzişul gardului viu o perechiuşă puțin înainte de împreunare câți încă aş vrea să ştiu pândesc asta cu încordare şi asudând de plăcere bărbatul Dumnezeule este doar Adonia de la vârful nasului în sus chip-leit al părintelui său David dar gura şi bărbia de la o căpetenie a arcaşilor pentru care muma lui Haghita se înflăcărase geme Abişag A-bi-şag întinde brațele plin de dor după ea de parcă ar fi un înger al Domnului dar este întru totul din came pârguită mustind de sevă şi atât de neroadă ochii nerozi gura neroadă cea mai neroadă muiere din Israel să vină aici şi să se întâlnească cu fratele regelui Solomon dar şi Adonia e la fel de nerod ce mai rege ar fi devenit şi ăsta cu nimic altceva în cap decât fecioara din Sunam asta n-o are de la taică-său David nu era tot unul subjugat pe pofta coapselor sale David putea ucide din pricina unei femei dar să-şi primejduiască pentru ea propriul cap ca idiotul său de fecior niciodată ăla geme iar Abişag A-bi-şag smulge văl după văl de pe ea începe să-şi rotească uşor şoldurile respingătorul de eunuc îmi zdrobeşrte mâna ce poate simți el voluptatea e doar spirituală la el o plăcere perversă că doar nu ştie ce înseamnă efectele strădaniilor acestui ibovnic deja cam vârstnic să scape de straiele de pe el o Doamne Dumnezeul nostru au ăsta e chipul şi asemănarea ta arătăm cu toții atât de absurd un fiu al lui Israel cu pieptul turtit cu burta țuguiată cu picioare ca de paing geme A-bi-şag o fi oare vinul balsamul florilor arşița mi-e rău de-mi vine să vărs istorie în desfăşurarea evenimentelor nu mai bine țin în mine supa de broască

țestoasă porumbeii fierți în ulei şi copți în frunze de viță pepenele mărul cu brânză slavă Domnului mâna mi-e liberă uite câinele puturos al cărui strămoş puturos a rămas în viață printr-o regretabilă întâmplare când Iahve a lovit toți întâi-născuții din Egipt uite râde fără zgomot de Abişag piele trandafirie ca scoica mării sâni plini aleasă dintre toate fecioarele lui Israel să-l îngrijească şi să-l slujească pe regele David când era deja în vârstă şi ajuns la adânci bătrânețe şi nu putea să se încălzească Abişag care îngenunchează şi se îngrijeşte şi-l slujeşte pe Adonia dar el întoarce ochii către Domnul şi geme şi se roagă spune o rugăciune de mulțumită şi făgăduieşte jurându-se să jertfească Domnului doi iezi de capră în plus un tăuraş şi geme şi cade la pământ şi intră în ea un fiu al lui Israel cu pieptul cu burta țuguiată cu picioare ca de paing care face unei femei ceea ce i se cade dar ea se încolăceşte şi se încovoaie în sus şi se zgârie cu unghiile şi scânceşte cutare şi să-mi facă mie Dumnezeu şi chiar mai mult dintr-una şi mai mult, din cealaltă şi încă mai mult şi încă şi încă şi încă...

După ce însă Adonia, feciorul lui David, se despărțeşte cu lacrimi de Abişag, frumoasa domniță sunamiteancă, şi fiecare pornise în calea lui Amenhotef, marele-eunuc regesc, s-a întors spre mine şi a zis:

„Aş vrea să îndrept ceva, Etan. Ți-am spus odată ca femeia asta e muierea cea mai proastă din Israel; dar nicio femeie nu e pe deplin proastă, căci când creierul ei nu mai poate gândi, tot gândeşte încă poala ei”.

Am răspuns:

„E aşa cum spune stăpânul meu; dar mă tem de urmările gândurilor care vin de aici”.

Atunci Amenhotef şi-a răsucit mâinile, de parcă ar fi vrut să spună că asta deja nu mai ține de domeniul său.

—

14

„Stăpână”, am zis eu, „urmând chemarea voastră, sluga voastră a venit la voi în goană, ca pe aripile heruvimului, ochii mei cată la voi cu recunoştință, iar inima îmi zboară ca un miel tânăr”.

Principesa şi-a strâns buzele într-o schimă de dispreț.

”Propun sa-ți îndrepți recunoştința către prietenul tău egiptean, la rugămintea căruia ți s-a îngăduit să vii înaintea feței mele; în schimb el a fost însărcinat să asculte cu grijă vorbele mele şi să relateze tot ce se cade a fi relatat din spusele mele”.

Amenhotef s-a înclinat politicos.

”Sunt sigur că stăpâna mea nu va vorbi decât ceea ce sună plăcut la urechile regelui”.

Am observat supărarea clocotitoare a principesei şi m-am grăbit să desluşesc, că vorbirea între doamna Micol şi mine va privi doar vremuri trecute de mult şi nu vor putea cu niciun preț să stârnească nici chiar cele mai sensibile simțăminte ale celor în viață azi.

„Vremuri trecute de mult”, a repetat eununcul. „Şi tu eşti convins că anumite persoane din vremea noastră nu se vor vedea batjocurite sub masca celor vechi şi nu vor putea izbucni în mânie din pricina asta? Nu e oare

o zicală la norodul Israel: Cine se teme de oglindă, se sperie de orice băltoacă?”

Principesa şi-a îngăduit o mişcare nerăbdătoare din mână:

„Sunt o femeie bătrână, pe care moartea a cruțat-o din pricini ce nu pot fi înțelese”.

„De voi, stăpână, nu se poate atinge nimeni, şi cine din Israel va cuteza să vă asuprească”. Amenhotef şi-a răsucit mâinile. „Dar de prietenul meu Etan?”

AL TREILEA RÂND DE RĂSPUNSURI ALE PRINCIPESEI MICOL LA ÎNTREBĂRILE LUI ETAN BEN HOSAIA ÎN CĂMĂRILE LUI AMENHOTEF, MARE-EUNUC REGESC, ŞI DE FAȚĂ CU EL.

Întrebare: Pentru a nu face risipă de timp, stăpână, aş vrea să reamintesc pe scurt ceea ce cunoaştem din alte izvoare. Vă rog să binevoiți a îndrepta greşelile mele.

Răspuns: Ascult.

Întrebare: în timp ce soțul vostru David era urmărit de regele Saul şi în timp ce îşi facea veacul la Țiglag, împreună cu oamenii săi, şi slujea filistenilor, ați rămas în casa părintelui vostru în tovărăşia tânărului Paltiel, căruia i-ați fost dată.

Răspuns: E aşa precum spui.

Întrebare: Şi după moartea părintelui vostru şi a fratelui vostru Ionatan ați urmat rămăşițele oastei peste Iordan şi v-ați alăturat fratelui vostru Işboşet la Mahanaim, ați stat acolo cu Paltiel şi ați luat la voi pe cei cinci feciori ai surorii voastre Merab, care murise.

Răspuns: E aşa precum spui.

Întrebare: Şi în tot timpul, când David a sporit în putere şi a ajuns rege în Iuda, n-a trimis niciodată după voi şi nici n-a dat vreun semn de viaţă?

Răspuns: Niciodată.

Întrebare: Nici nu i-aţi trimis vreo veste?

Răspuns: Nu.

Întrebare: Nu mai simţeaţi nimic pentru el?

Răspuns: Simţămintele unei femei au puţină însemnătate.

Întrebare: Totuşi aţi fost fericită, când fratele vostru Işboşet v-a dat de ştire că David a trimis soli la el cu cererea: Dă-mi pe femeia mea, Micol, pe care am luat-o de nevastă pentru o sută de prepuţuri de filisteni.

Răspuns: Mai mult decât fericită... Dar şi amărâtă. Şi plină de teamă. Şi mai era şi bietul Paltiel.

Întrebare: Fratele vostru Işboşet s-a supus fără împotrivire dorinţei soţului vostru?

Răspuns: Fratele meu Işboşet se gândea, de bună seamă, că va dobândi o amânare de câteva luni, dacă mă va da pe mine lui David.

Întrebare: V-a spus David cândva ce motive l-au împins să pună să vă aducă de la Mahanaim?

Răspuns: Nu.

Întrebare: Care erau motivele, după părerea voastră?

Răspuns: N-aş putea rosti decât bănuieli.

Întrebare: Dar întrucât voi, stăpână, sunteţi unul dintre puţinii oameni, care l-au cunoscut până-n fundul sufletului pe David în vremea aceea, bănuielile voastre sunt de mare însemnătate.

Răspuns: În călătoria de la Mahanaim am avut răgaz destul să fac presupuneri. Mergeam pe asinul meu prin arşiţa dogoritoare; înaintea mea, unde călărea Abner cu oamenii lui, uşor zăngănit de arme, în urma mea însă Palteil gâfâind, care se ţinea de coada asinului meu. Mă gândeam la David şi la cele o sută, nu, două sute de prepuţuri pe care le dase ca plată; şi mă gândeam că, acum, vrea să capete îndărăt ceea ce plătise şi că ajunsese destul de puternic ca să şi-l ia. Şi apoi m-am gândit: poate că mă vrea totuşi pe mine, vrea femeia care eram când a venit la mine şi m-a luat. Dar atunci de ce tăcerea lui îndelungă? Din pricina lui Abigail sau a alteia dintre femeile sale, sau din pricina bărbaţilor tineri, pe care îi prefera când avea poftă de aşa ceva? Şi mi-a venit în gând ceea ce-i stăpânea gândurile în tot timpul: că era alesul Domnului. Asta era pricina pentru care voia să mă aibă după toţi anii scurşi. Avea nevoie de mine pentru planurile lui: prin fiica lui Saul dobândea un drept legiuit la tronul lui Saul.

(Aici a întrerupt-o Amenhotef şi a zis: 'ângăduiţi slugii voastre, stăpână, să vă atragă luarea-aminte, că vorbiţi despre părintele lui Solomon, cel mai înţelept dintre regi, şi despre tronul pe care şede el". La care principesa Micol a răspuns: ''Vorbesc despre bărbatul meu".)

Întrebare: Poate ne întoarcem îndărăt la întâmplările din călătorie. Aţi povestit despre Paltiel, care alerga după voi ţinându-se de coada asinului.

Răspuns: Bietul Paltiel. Dar era o mângâiere să ştiu că acolo, la coada asinului meu, alerga după mine singurul om care mă îndrăgea. De fiecare dată, când priveam îndărăt, vedeam cum cată cu nespusă iubire la mine. Nopțile, după ce mi se înălța cortul, se furişa târâş la mine şi îşi culca pe umărul meu capul şi i se rostogoleau lacrimi pe față, în barba rară. Abner şi oamenii săi păreau să nu-l bage de seamă pe Paltiel şi nici nu-i dădeau nimic din merindele luate cu ei; el mânca ce-i lăsam eu. Dar, când am ajuns la Bahurim, unde ținutul seminției Veniamin se mărgineşte cu Iuda, Abner s-a întros pe cal către Paltiel şi i-a zis: Vino încoace. Şi Paltiel s-a apropiat de el şi a stat acolo, cu un umăr, ca totdeauna, mai ridicat decât celalalt, şi a zis: Aici sunt, stăpâne. Şi Abner a grăit către el: Este vremea să te întorci. Şi Paltiel s-a întors şi nu l-am mai văzut niciodată.

(Principesa a băut din apa amestecată cu mirodenii, care era lângă ea pe tavă, s-a lăsat pe spate, rezemându-se, şi şi-a închis pleoapele albicioase).

Întrebare: Să continui, stăpână?

Răspuns: Te rog.

Întrebare: Cei cinci feciori ai surorii voastre Merab, ocrotiți de voi, au rămas la Mahanaim?

Răspuns: Fratele meu Işboşet şi cu mine am fost, amândoi, de părere că urmaşii bărbăteşti ai părintelui meu Saul sunt cel mai bine feriți cât mai departe de David.

(La aceasta Amenhotef şi-a răsucit mâinile nespus de înspăimântător, astfel încât m-am văzut nevoit să schimb tema).

Întrebare: Şi ce s-a întâmplat, stăpână, când ați ajuns la Hebron?

Răspuns: Când am păşit în regatul soțului meu David, mă aşteptasem să mi se ureze bun-sosit, cum i se cuvine soției regelui, cu un alai de alergători care să alerge înaintea mea şi cu o lectică, împreună cu purtătorii cuveniți, şi cu daruri. Totuşi, deşi începând de la Bahurim, unde am trecut granița dinspre Iuda, am fost ținuți tot timpul sub supraveghere, a trebuit să călătoresc până la Hebron, pe asinul meu istovit şi cu rosături de la şea. Când s-a zărit Hebronul, însă Abner ben Ner a pus să sune din trimbiță, de trei ori, şi dinspre poartă a răsunat răspuns, tot de trei ori, şi o căpetenie călare de douăzeci de călăreți au ieşit în galop pe poartă. Au mers până la Abner; căpetenia călare şi Abner şi-au dat bineţe unul altuia, după care au intrat împreună, la trap, în oraş; pe mine şi asinul meu, însă, ne-au lăsat să adastam în plin câmp, printre milogii care se adunaseră acolo. Şi aceştia au întins mâinile şi mi-au pipăit veşminetele şi sandalele şi inelele de pe degete şi au zis: Cine eşti tu, stăpână, de te-au lăsat singură în urmă pe câmp, printre milogi? Şi eu am spus: Sunt Micol, fiica regelui Saul. Ei, însă, au început a râde şi s-au pornit să țopăie şi să sară în sus şi să facă tumbe, iar cei care erau schilozi şi aveau bubuoaie în cap mergeau şchiopiş pe lângă mine, când mi-am îndreptat asinul spre poarta oraşuluişi strigau: Uitați-o pe fiica regilor printre

milogi; ce vremuri mari au venit în Iuda, dacă un fur şi tâlhar de drumul mare se sumeţeşte a fi alesul Domnului, iar o târfa se dă drept fiica regelui.

(La aceasta, Amenhotef a bătut necăjit din palme şi a spus pe tonul său cel mai din gât: „Şterge asta din însemnările tale, Etan”).

Întrebare: Fără îndoială, stăpână, că până la urmă v-a ieşit înainte vreun slujitor de-al regelui David şi aţi fost dusă înaintea feţei soţului vostru?

Răspuns: O, da. Mi s-a explicat că se făcuse o greşeală şi că regele îşi cere iertăciune. Şi m-au dus în casa lui David, şi am fost îmbăiată şi unsă cu alifii şi stropită cu esenţă de trandafiri şi de mirt şi am căpătat veşminte frumoase. Simţeam cum îmi revine viaţa în mădulare şi bucuria în inimă şi am stat culcată şi l-am aşteptat pe David, dragul meu, care mă luase de femeie pentru două sute de prepuţuri de filisteni. Când s-a lăsat noaptea, apoi a venit şi el. A intrat în cercul de lumină al lămpii. Era el: cu ochii lui cenuşii care străluceau atât de ciudat, cu buzele ce-mi rămăseseră de neuitat; şi, totuşi, era pentru mine un străin. S-a aşezat lângă mine pe pat şi m-a cercetat cu privirea şi a zis: fiica lui Saul, nu încape îndoială. Eu am spus: Părintele meu Saul este mort. El a zis: Ai să fii nevasta regelui lui Israel. Am spus: Işboşet, fratele meu, este rege al lui Israel. David a făcut o mişcare din mână, de parcă ar fi vrut să înlăture un păianjen de pe veşmânt şi a grăit...

(Atunci s-a ridicat Amenhotef şi a zis: ”Stăpână, trebuie să încerci din rodiile astea. Le capăt de la neguțătorul meu personal, care cercetează, din porunca mea, grădinile din jurul Ierusalimului şi cultivatorii de pomi roditori”. A desfăcut o rodie şi principesa a luat din carnea ei dulce şi a mâncat).

Întrebare: Şi ce a răspuns David, soțul vostru?

Răspuns: A zis: Am scris în ultima vreme unele stihuri destul de interesante. Poate că ai vrea să le auzi odată. Eu, însumi, abia dacă mai cânt; am un meşter în coran şi cântăreți cu voci felurite, înalte precum şi joase, care cântă însoțindu-se din psalterion sau din harfă sau din lăută; o să trimit cu plăcere câțiva la tine. Aşa că i-am mulțumit şi i-am spus, că îmbierea lui e cât se poate de milostivă şi că el este poetul meu cel mai îndrăgit.

Întrebare: Şi apoi?

Răspuns: Apoi mi-a pus patra degete pe frunte şi a grăit: Domnul Iahve să-ți binecuvânteze sosirea în casa asta; noapte bună. Şi a plecat.

ÎNSEMNĂRI ALE LUI ETAN BEN HOSAIA SCRISE ÎN GRABĂ ÎN TIMPUL CELEILALTE PĂRȚI A RĂSPUNSURILOR PRINCIPESEI MICOL

- două fapte sângeroase, repede unul după altul, prin care Abner şi Işboşer sunt înlăturați, amândoi fiind singurii care mai stânjeneau luarea puterii de către David peste întregul Israel.
- întrebare: mâna lui Dumnezeu sau mâna lui David

• laturi comune •

• în ambele cazuri faptă cu folos pentru David, care plânge în gura mare pe cei ucişi (ceea ce a fost primit cu admirație de norod)

• în ambele cazuri, făptaşii cu credința că le este asigurată marea milostivire a lui David dar acesta îi blesteamă cu cuvinte aspre în parte poetice

• deosebiri •

• uciderea lui Abner de către Ioab posibil şi răzbunare a sângelui pentru Asael fratele lui Ioab pe care Abner l-a omorât cu coada suliței (vezi măcelul de la iazul Ghibeon)

• fapta ucigaşă a lui Baana şi Rechab b'nai Rimmon dimpotrivă din dorința de câştig şi spre folosul şi binele presupusului care le-a cerut-o şi purtarea lui David diferită față de făptaşi Baana şi Rechab petrecuți în moarte pe loc (vezi şi tânărul flăcău din Amalec care a mărturisit omorârea lui Saul)

• cu prilejul aducerii capului însângerat a lui Işboşet de către Baana şi Rechab: *dacă pe cel ce mi-a adus vestea şi a zis 'Iată a murit Saul şi Ionatan', şi se socotea pe sine vestitor de bucurie, eu, în loc să-l răsplătesc, l-am prins şi l-am ucis în Țiclag, apoi, cum, când nişte oameni netrebnici au ucis un om nevinovat în casa lui şi în patul lui, oare nu voi cere sângele lui din mâinile voastre şi nu vă voi stârpi de pe pământ?*)

• în schimb Ioab este blestemat doar în treacăt)

- David: *niciodată să nu lipsească din casa lui Ioab cei ce pătimesc de scurgere, cei leproşi, cei ce merg în cârji, cei omorâți de sabie şi cei lipsiți de pâine*

- blestem fără de urmare asupra lui Ioab în cariera lui următoare (Ioab rămâne căpetenia oastei în toate războaiele următoare în afară de unul abia pe patul de moarte (vezi spusele lui Penuel ben Muşi şi ale altora))

- David către Solomon: *să faci dar cu Ioab după înțelepciunea ta ca să nu se pogoare căruntețea lui cu pace în iad*

- la sosirea lui Abner în Hebron Ioab absent din pricina unei mici raite de jaf

- totuşi rămas-bun cordial al lui Abner de la David la poartă îmbrățişări, sărutări deci mai curând încheierea mulțumitoare a tratativelor

- Ioab întors cu pradă bogată află de vizita lui Abner

- mare enervare

- Ioab către David: *Ce ai făcut? Iată a venit la tine Abner; de ce i-ai dat drumul să plece? Tu ştii pe Abner, fiul lui Ner; el a venit să te înşele şi să afle pe unde intri şi pe unde ieşi şi să cunoască tot ceea ce faci tu.*

- neprobabil ca David să creadă asemenea vorbe, dar foarte posibilă schimbare de părere după plecarea lui Abner în sensul că tronul Israelului poate fi cumpărat mai ieftin prin înlăturarea lui Abner

- Ioab purcede la fapte

- întrebare: cu sau fără ştirea lui David

- David despre asta: *Nevinovat sunt eu şi regatul în veac înaintea Domnului de sângele lui Abner; fiul lui Ner; cadă el pe capul lui Ioab.*
- după litera legii David fără vină întrucit fapta e doar a lui Ioab
- Ioab trimite gonaci după Abner şi l-au întors aceştia de la fântâna Sira şi i-au cerut să vină îndărăt la Hebron
- Ioab l-a întâlnit pe Abner în Hebron la poartă şi l-a dus deoparte ca şi cum ar fi vrut să vorbească cu el în taină şi i-a înfipt jungherul sub coasta a cincea care era ținta preferată a lui Ioab ca şi a lui Abner dar Ioab mai iute de mână
- David porunceşte ca totdeauna îngropăciune cu fală doliu oficial pentru Abner toți oamenii mari din Israel îşi rup hainele şi se încing cu saci
- David merge după sicriu la mormântul cel mai ales din Hebron aşezat pe deal cu priveliște şi cu chiparoşi

CÂNTEC DE JALE AL LUI DAVID, ALCĂTUIT LA PRETIMPURIA SÂVÂRŞIRE DIN VIATĂ A LUI ABNER BEN NER

Murit-a Abner, cum moare omul unul fără minte?

Mâinile nu ți-au fost legate, nici picioarele nu-ți erau încătuşate

Ci ai căzut ca cei doborâți de tâlhari.

În timpul ultimei părți al celui de-al treilea rând de răspunsuri, principesa Micol era deja destul de stârnită.

„Ai băgat de fapt de seamă”, m-a întrebat ea şi a arătat spre marele-eunuc regesc, „cât de mult seamăna cu unul dintre zeii lui cu cap de pasăre?”

Am tăcut discret.

„Şi, tu, Etan, îmi eşti deopotrivă cauză de supărare cu veşnicele tale însemnări! Ceea ce pofteşte să afle Solomon, cel mai înțelept dintre regi, i-o pot spune în față.”

Am pus tăblița mea cerată de-o parte; iar Amenhotef a făcut o plecăciune şi a întrebat:

„Dacă socotiți mai nimerit să ne îndepărtăm, stăpână...”

„Rămâneți”, a grăit ea înțepat, „vreau să v-o povestesc până la capăt”.

S-a ridicat, foarte costelivă în veşmântul ei negru.

„Capul lui mi-e de neuitat. Doar capul; cum arăta în rest, cum îşi ținea mâinile, cum se mişca şi vorbea, aproape că nici nu mai ştiu. În ziua aceea, la Hebron, David a trimis în casa femeilor şi a pus să-mi spună: Regele doreşte să te înfățişezi înaintea feței lui. Am fost uluita; dar l-am urmat pe slujitor. Şi, în sala tronului, David, şedea între heruvimi, iar Ioab sta acolo dimpreună cu mulți dintre cei puternici; şi m-am plecat înaintea lui David şi am zis: Slujitoarea ta a venit la tine după dorința ta, stăpâne. El a ridicat nuna şi a arătat spre un lucru ce se afla pe o masă mică, înfăşurat într-o pânză întunecată, şi a grăit: Uite, fratele tău, Işboşet. Un slujitor a dat pânza la o parte şi am văzut capul: părul înnodat ca un laț pentru a putea fi apucat cu mâna, ochii ca două petricele cenuşii, barba şi gâtlejul o masă plină de sânge închegat.”

Principesa a băut o înghițitură din apa amestecată cu mirozne plăcute. Apoi s-a îndreptat spre Amenhotef, cu pasul țeapăn ce-i era caracteristic, l-a lovit cu evantaiul ei peste încheietura mâinii şi a zis:

„Dacă este prea mult pentru gingaşii tăi nervi egipteni, n-ai decât să pleci.”

„Stăpână”, a întors el vorba, „nu prin nervi gingaşi i-am convins noi pe strămoşii voştri să îmbine la locul lor grelele blocuri ale celor mai frumoase dintre piramidele noastre.”

„Dar noi am supraviețuit”, a zis principesa. „Suntem o rasă care dăinuie”.

Apoi a tăcut, m-a privit încruntând fruntea:

„Unde rămăsesem? Aa, da — soțul meu, regele David, s-a întors apoi spre doi oameni, ce stau înaintea lui, şi a grăit: Ei, Baana şi Rechab b’nai Rimmon, aveți bunătatea să repetați povestea voastră în fața soției mele Micol, fiica lui Saul şi sora lui Işboşet. Şi Baana şi Rechab au pălit şi au pierdut ceva din stăpânirea lor de sine şi au spus: Dacă nu vă e cu bănat, stăpână, am mers la casa lui Işboşet când era ziua mai cu arşiță, şi am intrat de-a dreptul înlăuntru, fiindcă Işboşet ne dăduse anumite însărcinări în legătură cu Abner ben Ner, iar slujitorii lui Işboşet ştiau că ne aşteaptă. Ne-am dus în mijlocul casei, în camera de culcare a lui Işboşet, care era lungit pe pat şi îşi făcea somnul de prânz sforăind, în timp ce muştele îl bâzâiau pe față. Atunci l-am înjunghiat şi i-am tăiat capul şi am purces la drum pe calea pustiei şi am mers toată noaptea. Şi am adus capul lui Işboşet către Hebron, la soțul vostru David şi i-am grăit regelui: Iată, aici e capul lui Işboşet,

feciorul vrăjmaşului tău, care a căutat sufletul tău; acum Domnul a răzbunat pe domnul meu regele împotriva lui Saul, vrăjmaşul său, şi împotriva urmaşilor lui”.

Principesa s-a aşezat jos pe perna ei şi şi-a cuprins genunchii cu mâinile. Am văzut expresia din jurul gurii ei şi cutele de pe chipul ei şi m-am dus cu gândul la David şi la nemaipomenitul lui simţ pentru spectacular.

„Dar David s-a ridicat în picioare între heruvimi”, a cuntinuat principesa, „şi a grăit: Ascultaţi, feciori ai lui Rim-mon, şi tu de asemenea, Micol, fiica lui Saul. Şi a vorbit despre tânărul amalecit, care îi adusese coroana lui Saul şi brăţara de pe braţul lui Saul, şi care crezuse că va dobândi răsplată pentru vestea lui, şi pe care a pus să-l sugrume la Ţiclag. Apoi, cu glas ridicat, a grăit către Baana şi Rechab şi către mine şi către toţi cei care erau în jurul lui: Viu este Domnul care a izbăvit sufletul meu din tot necazul; apoi cum, când nişte oameni netrebnici au ucis un om nevinovat în casa lui şi în patul lui, oare nu voi cere sângele lui din mâinile voastre şi nu vă voi stârpi de pe pământ? Şi, cum Baana şi Rechab au strigat către el şi s-a pornit o hărmălaie, David a dat poruncă oştenilor lui şi i-au omorât pe amândoi ucigaşii şi le-au tăiat mâinile şi picioarele şi le-au spânzurat deasupra iazului din Hebron.”

Principesa şi-a pus mâinile, cu palmele întinse, în poală.

„Nu ştiu ce gând morbid l-a împins pe David să îngroape capul lui Işboşet în mormântul lui Abner la Hebron. Au nu fusese Işboşet în aceeaşi măsură jertfa

lui Abner, cât şi a ucigaşilor săi Baana şi Rechab? Sau era această apropiere în moarte gândită ca un simbol cu tâlc, ca o pildă tainică înțeleasă doar de David şi de Dumnezeu.

—

15

LUCRURI SCRISE, ÎNSEMNĂRI ŞI CONSIDERAȚII ALE LUI ETAN BEN HOSAIA CU PRIVIRE LA RĂZBOAIELE EXTERNE ALE LUI DAVID, CA ŞI LA DIFERITE ALTE ÎNTÂMPLĂRI DIN TIMPUL DOMNIEI LUI DAVID, CARE AU FOST DISCUTATE, LA NOUA LOR ŞEDINȚĂ, DE CĂTRE MEMBRII COMISIUNII REGEŞTI PENTRU ALCĂTUIREA UNEI ŞI SINGUREI RELATĂRI ADEVĂRATE ŞI HOTĂRÂTOARE, ISTORICEŞTE EXACTE ŞI RECUNOSCUTE OFICIAL PRIVITOARE LA UIMITOAREA ÎNĂLȚARE ŞI AŞA MAI DEPARTE

Totul îi revine celui pe care l-a ales Domnul; dar cei, cărora le e menit să se prăbuşească, sunt făcuți una cu pământul.

Aşa cum beth urmează după alef, tot aşa a trebuit să urmeze ungerea lui David după uciderea lui Işboşet. Bătrânii Israelului au venit la David şi au grăit: Iată, noi suntem oasele tale şi carnea ta; încă de ieri şi de alaltăieri, când Saul domnea preste noi, tu ai condus în luptă pre Israel şi ai adus pradă bogată şi aşa să fii tu conducător preste Israel. Şi regele David a încheiat cu ei legământ la Hebron înaintea Domnului; şi au miruit pe David rege peste tot Israelul.

După toate pasiunile şi pătimirile, vicleniile şi crimele, mişcările şi contramişcările, încheierea aceasta trebuie să fi fost totuşi oarecum nesatisfăcătoare pentru David.

CUVÂNTAREA REGELUI DAVID CĂTRE OASTEA SA ADUNATĂ PENTRU PREGĂTIREA IUREŞULUI ASUPRA CETĂŢII SION; CUM A FOST SUPUSĂ ADUNĂRII DE CĂTRE BENAIA BEN IEHOIADA ŞI CUM A FOST ÎNFĂŢIŞATĂ DE EL MEMBRILOR COMISIUNII

„Aşadar, copii ai lui Israel şi Iuda, ascultaţi-l pe alesul Domnului. Preoţii noştri au tăiat berbeci şi au întrebat şi oracolul Urim şi Tummim; ei îmi jură că încă n-a fost vreo zi mai prielnică pentru a porni iureşul împotriva Ierusalimului, oraşul iebuseilor, şi a-l smulge pagânilor. În afară de asta, am visat şi un vis, în care Iahve, Domnul cetelor de oaste, mi s-a arătat şi a grăit către mine: Iată, am scos pe Israel din Egipet şi am mers înaintea lor ziua ca un stâlp de nori, iar noaptea ca un stâlp de foc; aşa vreau să merg şi înaintea ta şi a norodului tău, când vor porni asupra meterezelor Ierusalimului."

(Strigăte de ura.)

„Ah, vitejii mei, a căror sabie bagă spaima în inimile duşmanului; voiesc să vă aruncaţi în ţărână înaintea Domnului şi să-i mulţumiţi pentru că v-a ales să trăiţi ziua aceasta. Căci veţi fi pizmuiţi în vecii vecilor, pentru că aţi fost aleşi dintre toţi bărbaţii lui Israel, să năvăliţi asupra cetăţii Sionului şi s-o luaţi pentru Domnul Dumnezeul cetelor de oaste şi pentru regele vostru David şi să vă nemuriţi prin asta numele şi să agonisiţi pe lângă asta pradă mare, fiecare dintre voi."

(Strigăte puternice de ura.)

„Acu‘, au fost şi unele glasuri, şi eu am auz foarte bun pentru glasuri, care au pus întrebarea: Au de ce vrea David, de fapt, acest Ierusalim ca oraş al său? Nu e decât o grămadă de pietroaie, dogorât vara, friguros iarna şi la urma urmei neplăcut. Dar, în visul pe care am avut prilejul să vi-l amintesc, Iahve mi-a grăit mai departe şi a zis: David, tu eşti rege peste toți copiii lui Israel; de aceea oraşul tău să nu fie nici în Iuda şi nici în Veniamin şi nici în Manase, şi în niciunul din triburi, ci să fie oraşul tău propriu, oraşul lui David, şi aşezat la mijloc; iar eu, Domnul Dumnezeul tău, voi veni însumi şi voi locui în Ierusalim, spre marele folos al locuitorilor lui şi al întregului norod Israel. De unde vedeți, luptătorii mei cu inimi de leu, că Iahve, Domnul cetelor de oaste, are gânduri mari cu rolul Ierusalimului în istorie; nouă nu ne revine decât să cucerim oraşul.”

(Strigăte de ura.)

„De asemenea s-a spus, şi eu am auz foarte bun pentru tot ce se spune, că cetatea Sionului şi zidurile Ierusalimului sunt atât de neluat, încât le-ar putea apăra chiar şi numai ologi şi orbi. Dar ăsta nu e decât un zvon răspândit de vrăjmaşii lui David. Căci, în visul la care m-am referit de repetate ori, Iahve mi-a grăit mai departe şi a zis: David, este acolo o trecere prin stâncă, care duce de la un izvor de-afară, din fața oraşului, la o cisternă dinăuntrul meterezelor, şi cine urcă prin ea va ajunge în spatele apărătorilor şi va împlini astfel, ceea ce este plăcut în ochii Domnului.”

(Uimire, strigăte de ura.)

„De aceea, nebiruiții mei, vă spun: cutare şi cutare să-mi facă mie Dumnezeu şi încă şi mai mult să-mi facă, dacă oraşul Ierusalim nu va fi al nostru la lăsatul nopții. Şi cine va urca cel dintâi prin trecere şi va ajunge în cisternă şi îi va bate pe iebusei împreună cu ologii şi orbii, acela va fi cel mai mare şi căpetenia mea în luptă. Trâmbițaş, sună iureşul."

(Uratele nu mai voiau să contenească.
Trâmbița sună iureşul.)

Benaia ben Iehoiada sfârşise. Membrii comisiunii simțeau în mod vădit oarecare stânjeneală; şedeau acolo, unii privindu-şi unghiile, alții scărpinându-se la nas. Pricina stânjenelii era limpede: căci Ioab fusese cel care urcase primul prin trecere şi ajunsese primul la cisternă şi îi lovise pe iebusei; în privința lui Ioab, însă, după cum se spunea, regele David îl însărcinase pe feciorul său Solomon: Să faci dară cu el după înțelepciunea ta, ca să nu se pogoare căruntețea lui cu pace în iad.

Dar Iosafat ben Ahilud, marele-grămătic, şi-a lipit palmele apăsându-le una peste alta şi a zis:

„Cum de mai sunt îndoieli în inimile domniilor-voastre cu privire la felul cum e tratat Ioab în relatarea noastră? Au nu scrie în Cartea Facerii întru totul pe față despre şarpe şi nu se relatează în ea despre Cain, ucigaşul fratelui său Abel? în cărțile ce apar în anumite țări străine, cel care nu e binevăzut de regele său este amintit adeseori doar pe scurt sau chiar deloc, încât un om tratat astfel devine o ne-persoană, iar feciorii lui sunt deodată feciorii nimănui. Dar astea sunt căile

celor netăiați împrejur şi, pe deasupra, sunt şi înțelepte, căci întoarcerea întru totul pe dos a faptelor prosteşte doar pe proşti şi face întreaga carte să fie de necrezut; şi, de-ndată ce se suie un nou rege pe tron, el porunceşte să se scrie totul altfel, cu care prilej ne-persoana regelui trecut este dezgropată din nou, iar favoriții lui sunt dați, fireşte, la o parte, astfel încât istoria unui norod atâmă până la urmă de ce ediție a ei o citeşti. Dar Solomon, cel mai înțelept dintre regi, ar fi mai bucuros dacă comisiunea noastră l-ar pune cu îndemânare în lumina potrivită pe cel ce trebuie să fie însemnat şi dacă, acolo unde adevărul urmează să fie răstălmăcit, îl va răstălmăci doar în măsură neînsemnată şi dacă, în generai, va proceda într-un fel mai subtil, pentru ca norodul să şi creadă ceea ce stă scris; căci regele nădăjduieşte foarte, că *Una şi singura relatare adevărată şi hotărâtoare, istoriceşte exactă şi recunoscută oficial, privitoare la uimitoarea înălțare şi aşa mai departe* va dăinui mai mult decât toate cărțile celelalte de acest fel.

Am observat sprânceana încruntată a lui Benaia ben Iehoiada. El a pufnit mânios şi a zis:

”Ajunge! Cutare şi curate să-mi facă mie Dumnezeu şi încă şi mai mult să-mi facă, dacă nu l-oi chema la judecată înaintea norodului. Am destule dovezi împotriva lui şi destule mărturii iscălite în regulă, pentru a-l spânzura de două şi de trei ori, pentru a-i reteza capul şi a pune să-i țintuiască trupul la primul zid; şi, la judecata lui, va spune adevărul înaintea întregului norod şi cu toate amărăciunile, încât să nu

mai rămână nimic de răstălmăcit, nici lucru iară însemnătate, nici altceva."

La aceasta marele-grămătic Iosafat ben Ahilud a prins a zâmbi politicos. Începerea unei proceduri de judecată intră întru totul în sarcinile slujbei domnului Benaia, bineînțeles presupunând încuviințarea regelui Solomon; dar una este să spânzuri un om şi alta să scrii despre el.

Iată-l pe regele David în toată splendoarea lui.

Părui i s-a făcut roşu-ruginiu, în barbă s-a ivit prima cărunțeală. Constrângerea de-a se păzi mereu i-a săpat cute în jurul ochilor, iar privirea a pierdut ceva din strălucirea de odinioară.

(Stăpânul meu Iosafat: Să fie amintit aici faptul că Domnul l-a pus pe David rege preste Israel de dragul norodului său Israel.)

David locuieşte în cetatea Sion şi îi dă numele de oraşul lui David. Întăreşte zidurile de apărare. Se învoieşte cu Hiram, regele din Tir, care îi trimite cedri şi tâmplari şi cioplitori de piatră pentru zidirea palatului său.

Din rândurile fiicelor Ierusalimului şi-a mai luat alte femei şi țiitoare. Are nevoie de femei noi, are nevoie de feciori mai mulți şi trage nădejde că sporirea familiei prin frumuseți din partea locului o să-l facă iubit de norod.

(Stăpânul meu Elihoref: în locul ăsta să se adauge numele feciorilor lui David, care i s-au născut la Ierusalim.)

Este, vădit, alesul Domnului. Astfel decât casa lui Saul, care s-a năruit după moartea întemeietorului ei,

casa lui David va dăinui multe generații după el. În mâinile lui, puterea e sfințită de țeluri mai înalte. Poezia lui se ocupă pe larg de gândul acesta; odată cu textele, mai-marele muzicanților regeşti primeşte şi indicații precise cum să le prezinte. Dar ei caută o dovadă durabilă a misiunii sale dumnezeieşti.

Şi îşi aduce aminte de chivotul legii.

(Stăpânul meu Natan: Aici e nimerit un scurt capitol despre aducerea chivotului Domnului la Ierusalim).

Chivotul legii, asupra căruia tronează nevăzut Iahve între heruvimi: să fie adus la Ierusalim şi va fi adus împreună cu el şi Iahve, Dumnezeul insezisabil şi nestatornic al triburilor; iar Dumnezeu într-un anumit loc înseamnă şi puterea într-un anumit loc.

Dar unde se află chivotul? Întrebând de sârg pretutindeni, află că ultima oară a fost cinstit înaintea norodului în timpul când era judecător Samuel, profetul, şi anume după ce regii filisteni îl luaseră pradă în război, dar îl trimiseseră îndărăt lui Israel, fiindcă fuseseră bătuți de către Iahve cu buboaie pe mădular şi cu trânji. De atunci şedea, acoperit de colb, în şura unui anume Aminadab din Chiriat-Iearim, lângă Ghibea.

(Stăpânul meu, Țadoc: orice deslușiri, ce pot trezi îndoială cu privire la obiectele de cult, trebuiesc lăsate de-o parte.)

Acu', în timp ce chivotul e curățat de pânzele de păianjen şi îl vopsesc din nou, regele David se apropie cu un alai de treizeci de mii de credincioşi ca să ia chivotul legii din casa lui Abihadab. Chivotul e pus într-

un car nou şi Uza şi Ahio, feciorii lui Abinadab, sunt sortiţi să ducă ei carul cel nou.

David ştie ce-i datorează Domnului: aceasta avea să fie cea mai mare procesiune din istoria lui Israel, cu nenumăraţi muzicanţi care cântă înaintea Domnului din harfe, din psalterioane, din timpane, din fluiere, din chimvale, destul ca să înspăimânte şi boul cel mai puternic. Şi, când procesiunea ajunge la aria Nachon, iată că boii se sperie şi căruţa porneşte să se povârnească, iar Uza şi-a întins mâinile sale spre chivotul Domnului ca să-l sprijine. Domnul însă s-a mâniat foarte pe Uza şi l-a lovit Dumnezeu chiar acolo pentru îndrăzneala lui şi a murit Uza acolo lângă chivotul Domnului.

(Stăpânul mei Ţadoc: Asta trebuie rostit cu grijă, ca să nu se nască vreo îndoială cu privire la dreptatea veşnică a Domnului.)

David se sperie: dacă Uza a trebuit să moara numai pentru că a sprijinit chivotul Domnului, au ce-l paşte pe cel care se gândeşte să-l folosească pentru propriul său interes?

Aşadar, David umblă să se cotorosească de aceasta mobilă primejdioasă. Leşul lui Uza este lăsat în locul acela. Chivotul Domnului e întors în casa din apropriere a lui Obed-Edom Gateanul, cu scopul de-a fi privegheat mai departe: dacă mânia Domnului se vădeşte a dăinui mai mult, atunci va fi lovit pe faţă şi Obed-Edom.

(Stăpânul meu Ahia: Alegerea unui străin ca obiect de încercare trebuie subliniată cum se cuvine, întrucit ea

vădeşte marea dragoste a lui David pentru norodul său Israel.)

După trei luni încheiate, toate veştile sună la fel: nu numai că Obed-Edom n-a fost bătut cu dropică, cu buboaie deschise şi cu scurgere de puroi, dar Domnul a binecuvântat vădit casa lui Obed-Edom şi tot ce era al lui.

Acum David se hotărăşte să mai încerce o dată. Pentru a merge mai la sigur, pune să jertfească boi şi oi grase, de-ndată ce acei ce duceau chivotul făceau şase paşi. Apoi se încinge cu efodul de in al preoţilor şi joacă în extaz înaintea Domnului, întru marea bucurie a norodului, care admiră bine-dezvoltatele lui podoabe dezgolite, şi spre neplăcerea lui Micol, care priveşte de la fereastră săriturile lui în timp ce însoţeşte chivotul până la cortul legii.

(Stăpânul meu Elihoref: Pentru a scoate în relief mărinimia lui David, aici ar trebui intercalat faptul că David a pus în ziua asta să se împartă la toată mulţimea lui Israel, atât bărbaţilor, cât şi femeilor, aşadar fiecăruia, câte o turtă şi câte o bucată bună de carne friptă şi câte o oca de vin.)

LISTA BIRUINŢELOR LUI DAVID ASUPRA DIFERIŢILOR DUŞMANI DIN AFARĂ, ALCĂTUITĂ DE BENAIA BEN IEHOIADA ŞI PREZENTATĂ DE EL CU SCOPUL DE-A FI INCLUSĂ ÎN RELATAREA DESPRE REGELE DAVID

- PRIMUL RĂZBOI ÎMPOTRIVA FILISTENILOR:

Filistenii năvălesc în ţară prin valea Refaim. Urmând sfatul Domnului, David îi bate la Baal-Peraţim printr-

un atac frontal. Filistenii bătuți lasă acolo idolii lor şi David porunceşte să-i ardă cu foc.

- AL DOILEA RĂZBOI ÎMPOTRIVA FILISTENILOR:

Filistenii se reîntorc, din nou prin valea Refaim. Domnul recomandă o manevră de învăluire, urmată de un iureş asupra spatelui duşmanului; Domnul va da semnul pentru iureş printr-un foşnet, ca şi cum ar veni pe vârful anumitor aguzi din dumbrăvi. David face precum i-a poruncit Domnul şi îi bate pe filisteni de la Ghibeon până la Ghezer.

- URMĂRIREA CELOR BĂTUȚI:

Împotrivirea trupelor risipite ale filistenilor este înfrântă; oraşele filistenilor sunt ocupate; cele cinci regate încetează să mai ființeze.

- SUPUNEREA MOABULUI:

Moabiții sunt atacați de către David şi bătuți. Din trei bărbați în stare să poarte armele, pune să ucidă doi, restul au fost făcuți birnici.

- MARELE RĂZBOI DIN MIAZĂNOAPTE-RĂSĂRIT:

Hadad-Ezer, regele din Țoba, amenință să-şi întindă puterea peste apa Eufratului. David porneşte la luptă împotriva lui, îl bate, ia prinşi douăzeci de mii de pedestraşi şi şapte sute de călăreți şi face pradă o mie de care de luptă. Scuturile de aur ale ofițerilor lui Hadad-Ezer, ca şi mari cantități de aramă din Tebah şi Berotai, oraşele lui Hadad-Ezer, sunt aduse la Ierusalim.

- OCUPAREA DAMASCULUI:

Sirienii din Damasc vin în ajutorul lui Hadad-Ezer, regele din Ţoba. David omoară douăzeci şi două de mii de oameni dintre ei, pune oşti de pază în Siria Damascului, iar sirienii ajung robi şi birnici lui David.

- SUPUNEREA IDUMEEI:

La retragerea din Siria, în Valea Sărată,David bate o oaste din ajutor din Idumea, optsprezece mii de oameni. Apoi pun oştiri de pază în Idumea şi face întreg norodul birnic

- MARELE RĂZBOI TRANSIORDANIAN:

Cuprins de mânie împotriva regelui Anon din Amon, care răsese pe jumătate bărbile solilor lui Israel şi îi silise să se întoarcă cu şezutul gol, David trimite pe Ioab cu toată oştirea de viteji. Într-o bătălie îndoită, în faţa porţilor oraşului Rabat-Amon, oştile siriene de ajutor şi amoniţii sunt biruiţi pe rând. Sirienii se adună iarăşi şi sunt întăriţi cu trupele regelui Hadad-Ezer. David strânge întreaga oaste a lui Israel, trece peste Iordan şi înfrânge la Helam oastea siriană unită sub Sovac, căpetenia de oaste în război a lui Hadad-Ezer. Luptătorii lui David nimicesc patruzeci de mii de călăreţi şi oştenii din şapte sute de care de luptă; Sovac este rănit în luptă şi moare. Diferitele regate siriene se trag îndărăt din luptă. Amon este pustiit de către Ioab; iar capitala Rabat-Amon e asediată şi dărâmată. Norodul din ea a fost robit cu sila; coroana regească a Amonului, în greutate de un talant de aur şi împodobită cu nestemate, şi-a pus-o David pe cap.

- CONSTATARE GENERALĂ:

în toate bătăliile şi războaiele acestea, Domnul l-a ocrotit pe David, oriunde mergea.

... „Şi acum, domnii mei”, a grăit Iosafat ben Ahilud, marele-grămătic, „ultimul nostru punct de azi: De ce, cu toate că regele David a adus chivotul Domnului la Ierusalim, n-a zidit el însuşi templul în care să-şi afle locul acesta, ci a lăsat asemenea lucrare evlavioasă în seama feciorului şi urmaşului său Solomon?”

M-am temut că Iosafat îmi va trece mie întrebarea. Templul, ale cărui cheltuieli deveneau fără margini, era o pricină veşnică de nemulţumire publică; şi mulţi din norod îl slăveau pe David mai presus de Solomon, pentru că bătrânul rege se ferise cu înţelepciune să pună să se înceapă sfânta clădire uriaşă.

Iosafat s-a hlizit către mine:

„Etan?*

Eu ştiam, însă, şi Iosafat ştia şi el, că membrii comisiunii cunoşteau prea bine pricina atitudinii lui David. Nu fusese zgârcenie. Pentru zidirea propriului său palat, David a cheltuit bani; în general, nu avea mâna strânsă la sicli când voia să-şi arate strălucirera domniei sale. Neplăcut era faptul că se temea de zavistiile cu preoţimea. Chivotul legii în tabernacolul său din Ierusalim produsese destulă îndâijire, întrucât asta micşorase veniturile templelor din Şilo şi Şechem, cum şi cele a sute de sanctuare mai mici, care erau risipite prin întreaga ţară şi care îşi hrăneau, fiecare, preoţii lor; David era îngrijorat că un templu regesc, bogat în podoabe din lemn de cedru şi din marmură şi din aramă şi din nestemate de preţ, ar fi putut preschimba nemulţumirea acestor preoţi în duşmănie

activă şi înmulţi greutăţile, care îl chinuiau în ciuda biruinţelor oştilor sale.

De aceea am spus că li se cade oamenilor lui Dumnezeu să-şi spună părerea cu privire la templul Domnului şi la tot ce e în legătură cu el; că eu nu sunt decât un umil vas, care adastă în aşteptare, pentru a fi umplut de cuvintele înţelepciunii rostite de ei. La care preotul Ţadoc şi profetul Natan au prins a se îmbia unul pe altul să ia cuvântul, până ce Benaia ben Iehoiada a vroit să ştie, dacă nu cumva comisiunea trebuie să şadă acolo toată noaptea.

În cele din urmă a început Ţadoc şi a zis:

„Să nu le fie cu bănat stăpânilor mei, dar David a pregătit înainte zidirea templului şi a adunat mult fier şi piroane pentru porţi şi balamale, şi aramă şi lemn de cedru. Apoi l-a chemat la el pe Solomon, pe-atunci încă băiat la vârstă fragedă, şi a grăit către el: Fiul meu, în ce mă priveşte, am avut la inimă să-i zidesc o casă Domnului Dumnezeului lui Israel, care să fie plină de măreţie neasemuită şi vestită în toate ţările lumii. Dar a fost către mine cuvântul Domnului care a zis: tu ai vărsat sânge din belşug şi ai purtat războaie mari; de-aceea nu tu ai să-mi zideşti mie casă numelui meu. Dar uite, ţi se va naşte un fiu şi el va fi un om paşnic; şi lui vreau să-i dau linişte din partea tuturor duşmanilor săi dimprejur, căci numele lui va fi Solomon paşnicul. Acesta va zidi casă numelui meu şi el îmi va fi fiu, iar eu îi voi fi tată, şi voi întări tronul domniei lui preste Israel în veci.”

Atunci au bătut toţi tare din palme şi Iosafat a desluşit că istoria este foarte plină de tâlc şi de adâncă

însemnătate, mai ales cu privire la Solomon, cel mai înțelept dintre regi. Dar Natan, profetul, a încruntat din sprâncene şi a pus întrebarea dacă membrii comisiunii socotesc că e înțelept să îndrepte luarea-aminte a norodului asupra multului sânge de pe mâinile lui David.

La aceasta a răspuns Iosafat.

”Poate că domnul meu Natan are în stăpânirea sa alte cunoştințe şi binevoieşte să ni le împărtăşească şi nouă”.

Cu plăcere, a spus Natan; dealtfel ceea ce ştie nu poate fi răsturnat, căci a aflat-o din gura Domnului. În cartea amintirilor sale, la care lucrează ăst-timp şi pe care se gândeşte s-o numească *Cartea lui Natan*, a scris totul: va fi bucuros să le citească membrilor comisiunii din capitolul despre care e vorba.

Atunci Iosafat i-a mulțumit lui Natan şi a fost de părere că vorbeşte desigur în numele tuturor membrilor comisiunii, dacă primeşte cu bucurie prietenoasa ofertă; Natan, însă, a plesnit din degete, la care doi slujitori au adus înăuntru un coş cu tăblițe de lut; şi el a băgat mâna în coş şi a început să citească din capitolul ce se numea: *Visul lui Natan*.

Era un vis frumos şi foarte plin de învățăminte. Bineînțeles că Domnul apărea în el şi grăia îndelung către Natan: despre ieşirea din Egipet a copiilor lui Israel, despre aşezarea semințiilor, despre vremea judecătorilor. În toți aceşti ani, continua Domnul, el a locuit în corturi şi în tabernacole, astfel că încă vreo câțiva ani de locuit incomod nu înseamnă mai nimic.

Şi Natan a ridicat glasul puternic, când a repetat cuvintele Domnului, care îi porunceau:

''Mergi şi spune robului meu David: când se vor plini zilele tale şi vei răposa cu părinţii tăi, atunci vor ridica după tine pe urmaşul tău, care va răsări din coapsele tale, şi voi întări stăpânirea sa. Acela va zidi casă numelui meu; eu voi fi aceluia tată, iar el îmi va fi fiu; casa ta va fi neclintită, regatul tău va rămâne veşnic.”

Natan a tăcut scurt.

Apoi a încheiat:

„Toate cuvintele acestea şi toată vedenia asta le-am istorisit lui David întocmai.”

Atunci s-au pornit iar să bată tare din palme şi Iosafat a arătat, că visul este cu totul neobişnuit şi de adâncă însemnătate, mai ales în ce priveşte sămânţa din trupul lui David. Dar preotul Ţadoc a ridicat din umeri şi şi-a spus părerea cu privire la minune: anume că, în istorisirea pe care a înfaţişat-o comisiunii, Domnul a rostit aproape aceleaşi cuvinte ca şi în visul pe care l-a citit Natan înaintea lor din cartea amintirilor sale.

Iosafat ben Ahilud a înghiţit. Apoi s-a întors către mine şi a zis:

„Ca un conducător al lucrurilor, Etan, ce anume ai prelua în relatarea despre regele David, povestirea lui Ţadoc sau visul lui Natan?”

„Identitatea cuvintelor Domnului din amândouă”, am spus eu după oarecare codeală, „dovedeşte origina dumnezeiască a amândurora. Aşa că doar Dumnezeu poate judeca. Slujitorul vostru e de părere, că va trebui să trageţi la sorţi sau să votaţi.”

„Să votăm”, a zis Benaia, „pentru ca să terminăm odată.”

S-a întâmplat, însă, că au fost trei glasuri împotriva altora trei, întrucât Benaia ben Iehoiada şi grămăticul Ahia şi Ţadoc ben Ahilud – şi Elihoref, celălalt grămătic, precum şi Natan au fost pentru visul lui Natan. De aceea chestiunea a fost supusă hotărârii celui mai înțelept dintre regi, Solomon.[1]

—

16

ÎNSEMNAREA REGELUI DAVID CU PRIVIRE LA CEARTA, PE CARE A AVUT-O CU MICOL, SOŢIA SA, LA ÎNTOARCEREA DIN MAREA PROCESIUNE ÎNTRU SLĂVIREA ADUCERII CHIVOTULUI DOMNULUI LA IERUSALIM

Mersul a fost lung şi prin arşiță, şi drumul prăfos; iar jocul meu înaintea Domnului era anevoios. Au nu se poate aştepta un bărbat, după asta, să fie primit în propria lui casă cu vorbe îmbunate şi cu o băutură rece şi cu un lighean cu apă pentru picioare?

Dar Micol, fiica lui Saul, stă în pragul uşii şi îmi dă bineţe cu expresia ei batjocoritoare, care e atât de nesuferită, şi când vreu să aflu unde sunt ceilalți, ea îmi răspunde: Stăpânul meu îi va afla, de bună seamă, în oraş sau la porțile oraşului în preajma

---

[1] *Judecată solomonică, rostită după mai multe luni: Să se preia amândouă textele.*

povestitorilor de istorii şi a cântăreţilor din uliţe şi a scamatorilor şi a înghiţitorilor de săbii; că doar nu se întâmplă în fiece zi ca regele să pregătească o serbare a norodului şi asemenea privelişte. Atunci de ce ai stat acasă, am întrebat eu.

Eu sunt fiica unui rege, a zis ea, nu mă amestec cu gloata; dealtfel am şi văzut destul de la fereastra mea.

Aa, zău, zic eu, şi a fost o privelişte frumoasă?

Atunci cată spre mine. Şi văd cum răsuflă adânc şi cum i se ridică piepţii, încă mai are piepţii aceia frumoşi şi vârtoşi, şi mă ocărăşte: câtă cinste şi-a agonisit azi regele lui Israel, dezgolindu-se înaintea privirii roabelor nerozilor săi de curteni, neruşinat ca un om desfrânat.

Doamne Dumnezeule! Mânia mi se învolbură din măruntaie până-n ţeastă şi mă duc cu gândul la cele două sute de prepuţuri filistine, pe care m-a pus părinte-său să le plătesc, şi la privirea cu care a căutat la darul meu de nuntă, şi zic: înaintea Domnului m-am arătat, pricepi, înaintea Domnului, cel care m-a ales pe mine în locul părintelui tău, ca să stăpânesc peste Israel: de aceea cânt şi joc înaintea Domnului. Şi încă şi mai mult decât atât, mă voi smeri şi voi fi încă şi mai mic în ochii lui; iar înăintea roabelor de care ai vorbit nu mi-e ruşine de ce-or să vadă; dar tu să rămâi în afară de rând şi să n-ai copii până-n ziua morţii tale.

Ca şi cum te-ai fi apropiat măcar o dată cu dragoste de mine, a zis ea răguşit, de când m-ai luat de la Paltiel şi m-ai ţinut în casa ta din Hebron şi, acum , din Ierusalim.

La care eu: Şi au de ce să înmulţesc cu sămânţa mea sângele lui Saul, care e duşmanul meu?

Oo, David! strigă ea din rărunchi. Şi apoi: Domnul Dumnezeu ştie că inima ta e un sloi de gheaţă, care face să îngheţe iubirea celor ce-ţi sunt aproape şi care e aducătoare de moarte pentru sufletul tău; va veni ziua când vei simţi cum se lăţeşte răceala în tine şi strădaniile gingaşe ale oricâtor fete din Israel nu vor mai fi în stare să-ţi dăruie căldură...

Dănţuitorii şi judecătorii de la porţile oraşelor joacă o piesă care vorbeşte despre spânzurarea la Ghibeon a celor şapte feciori ai lui Saul şi despre cum Riţpa, ţiitoarea lui Saul, mama lor, a adăstat cu răbdare sub furci, alungind păsările ziua şi fiarele noaptea, de la începutul secerişului orzului până ce au venit ploile în sfârşit, şi biruindu-l astfel pe regele David.

Acu', cinci din cei şapte nu fuseseră de fapt feciorii lui Saul şi ai Riţpăi, ci erau nepoţii regelui Saul, născuţi de fiica sa Merab, care a murit de tânără, astfel încât băieţii au fost crescuţi de principesa Micol, soră cu Merab, şi ea le-a fost ca o a doua mumă. Şi din nou s-a făcut ca mâna lui Micol să ţină lumina care putea lumina bezna; dar calea mea către ea era închisă.

Şi din nou m-am sfătuit cu nevastă-mea Estera şi am hotărât să mă feresc de-a ajunge să atârn şi mai mult de Amenhotef şi să-i cer mai curând lui Iosafat, marele-grămătic, să-mi îngăduie a mă înfăţişa înaintea principesei. Dar acesta m-a chemat la el după câteva zile şi a spus:

„Etan, doamna Micol nu se simte bine; cel mai înțelept dintre regi ne sfătuieşte să-mi înfățişezi mie întrebările tale.”

Am înghețat pe dată până-n rărunchi, căci mi-am dat seama că regele n-avea încredere în mine, iar sfetnicii lui se îndoiau de mine, din cate pricină nu-mi îngăduiau să merg la Micol; dar am fost destul de cu cap, ca să-mi exprim îngrijorarea cu privire la starea sănătății principesei; după care Iosafat a vrut să şite ce gândeam s-o întreb.

„Stăpâne”, am zis eu, „cu întrebările e la fel ca şi cu unele plante: cresc una dintr-alta.”

„Mi se pare”, a răspuns el „că-ți prețuieşti prea sus rolul, Etan. Scribul să scrie, nu să gândească; iar cel care e învățat şi are cunoştințe, să se restrângă la învățătura sa.”

„Sluga voastră nu cercetează de dragul cercetării sau din indiscreție”, i-am întors eu vorba. „Au nu m-a numit Solomon, cel mai înțelept dintre regi, şi nu mi-a făgăduit ajutor, dacă m-aş clătina sau m-aş afla în neştiință, unde e greşeala şi unde e adevărul? Atunci de ce nu mă ajută nimeni să merg mai departe? De ce mi se învăluie şi mi se ascunde ceea ce trebuie să ştiu ca să scriu? Zău, mai bine m-aş întoarce la Ezrah şi aş trăi în pace, decât să-mi chinui sufletul cu da şi nu şi cu poate şi însă.”

„Atunci întreabă”, a icnit el încruntând fruntea.

„În legătură cu danțul regelui David şi cu extazul lui înaintea chivotului Domnului, prin care s-a iscat neplăcerea lui Micol, care a văzut totul de la fereastră...”

„Ştiu”, a zis Iosafat, „a fost vorba despre asta la ultima şedinţă a comisiunii. Crezi cu adevărat că o sfadă între soţi este vrednică să fie pomenită într-o scriere istorică serioasă?”

„Danţul regelui înaintea chivotului Domnului este o acţiune sfântă, de bună seamă vrednică să fie pomenită într-o scriere istorică serioasă; şi, dacă femeia regelui se sfădeşte cu el din pricina asta, este spre ruşinea ei.”

Atunci Iosafat a oftat şi a spus că văzuse venind întrebarea mea şi că e pregătit pentru ea; după care a împins spre mine câteva tăbliţe de lut. Acestea semănau a însemnări personale, făcute de mâna pricepută întru ale scrisului, cu literele bine rotunjite şi cu multe prescurtări.

Mie, însă, mi s-a părut că parcă aripa sorţii îmi atinge uşor fruntea, şi am întrebat, cu toate că ştiam răspunsul dinainte:

„Ăsta e scrisul regelui David?”

Iosafat a aprobat din cap:

„Din depozitele mele.”

Mi-a lăsat timp să citesc. Mai târziu mi-a fost îngăduit să copiez tăbliţele şi ceea ce sta scris pe ele am arătat mai sus. Când am terminat de citit, m-a întrebat:

„Ce zici despre ele?”

„Dumnezeu singur ştie”, am zis eu, „ce se petrece în inima unui bărbat şi a unei femei, care au fost atât de legaţi unul de altul, ca David şi Micol.”

„Asta e tot ce vezi tu în cuvintele lui David?”

Am tăcut.

„Nu simţi frica ascunsă în ele şi stafiile ce se ivesc din ea? Şi stafiile au toate acelaşi chip: al regelui Saul.”

M-am întrebat de unde venea aşa deodată încrederea lui. Au se şi hotărâse poate că nu aveam să trăiesc atâta, încât să mă folosesc rău de ea?

„Să mă ierte stăpânul meu”, am spus eu, „dar mie mi se pare că David nu era omul care să se ocupe de stafii; mai curând era în legătură cu îngerii şi cu Domnul Iahve în persoană.”

Iosafat a prins să zâmbească:

„Atunci priveşte asta la lumina soarelui. Întrucât el însuşi pusese mâna silnic pe putere, David bănuia că şi alții plănuiau acelaşi lucru împotriva lui. Statul pe care îl întemeia era trebuitor şi de aceea plăcut în ochii Domnului; dar îndârjea pe bătrânii triburilor, a căror putere o micşora. Războaiele lui erau costisitoare, dregătoriile lui sugeau din avutul norodului; în curând copiilor lui Israel a început să le fie dor de zilele lui Saul, când regele încă umbla pe brazdă în urma plugului şi când țăranul păstra pentru sine cea mai mare parte din roadele muncii lui. Ce putea fi mai firesc, decât ca dezamăgiții şi nemulțumiții, cei în suferință şi cei sărăciți să-şi pună nădejdea în duhul lui Saul şi în ultimii urmaşi încă în viață ai lui Saul?”

Şi câtă vreme mai trebuie apoi, am gândit eu până la capăt gândul lui Iosafat, câtă vreme pentru ca chiar şi un cap potolit şi rece să vadă în fiece reunire întâmplătoare o ceată, în fiecare vorbă şoptită, o uneltire? Câtă vreme până când statul întemeiat în numele Domnului să se prefacă într-un moloh hrănit cu carnea nevinovaților?

„Stăpânul meu doar nu vrea să lase a se înțelege”, am zis eu îngrijorat de propria mea îndrăzneală, „că David

ar fi pus la cale spânzurarea celor cinci feciori ai fiicei lui Saul, Merab, şi a celor doi feciori ai Riţpăi, ţiitoarea sa?”

„Treaba asta te nelinişteşte?”

M-am grăbit să-l asigur, că ştiu bine cum că cei şapte tineri n-au fost ucişi de David, ci de către locuitorii oraşului Ghibeon, care nici măcar nu faceau parte din Israel, întrucât erau locuitorii străvechi ai ţării, rămăşiţe ale poporului amoreilor; că, totuşi, mi se pare greu de închipuit ca un oarecine din Israel să fi putut fi spânzurat de o haită de băştinaşi sărăntoci, afară doar cu încuviinţarea regelui David.

„Şi acum îţi dai cu presupusul”, a zis Iosafat, „că sfada lui David cu Micol şi tot ce se leagă de ea trebuie privit dimpreună cu spânzurarea din Ghibeon.”

Pălisem, căci mă iscodea tare ciudat cu privirea.

„Stăpâne”, am zis eu, „oamenii cu cuget rău şi din cei ce-i vor răul lui Solomon, cel mai înţelept dintre regi, pot răstălmăci asemenea lucruri înlăuntrul întâmplărilor; totuşi nu ştiu cum am putea ocoli o relatare a spânzurării, de vreme ce chiar şi dănţuitorii şi jucătorii de la porţile oraşelor se hrănesc din istoria asta.”

„Vai, Etan”, a grăit el, „cu toată truda ta, îl cunoşti prost pe David ben Iesei, alesul Domnului; că doar David însuşi a dat răspuns tuturor celor ce voiau să-l ponegrească.”

Uimirea mea a părut să-l înveselească şi el a continuat:

„A fost atunci foametea aceea din zilele lui David, îţi aminteşti. N-a fost o foamete deosebit de grea; a ţinut

abia trei ani. Dar a fost totuşi aşa, că s-au ridicat murmure de cârteală în norod şi s-a zis că Dumnezeu pedepseşte pe Israel din pricina sângelui de pe mâinile lui David. Şi vorba asta a ajuns la urechile lui David, căci avea urechile lui până şi în cel mai mic sat, şi atunci el a grăit către mine: Iosafat, sângele care e pe mâinile mele a fost vărsat în numele Domnului şi cu un scop bun; de aceea Domnul nu va fi pedepsind norodul Israel din pricina mea. Dar dacă ți-ar trece prin minte vreo fărădelege cu vărsare de sânge care încă nu e răscumpărată şi pe care am putea-o răscumpăra, am putea izbuti să punem capăt în acelaşi timp foametei şi zvonurilor urâte.”

Iosafat şi-a turnat vin în pocal.

„Atunci mi-am adus aminte”, a continuat el, „că regele Saul, când era încă nou în slujbă, pornise o raită şi, în zelul său, ucisese un mare număr de locuitori din Ghibeon şi, anume, călcând legământul de pace pe care copiii lui Israel îl făcuseră cândva, sub jurământ, cu ghibeoniții. I-am amintit lui David de acea întâmplare şi el a închis ochii şi şi-a plecat capul, de parcă ar fi auzit glasuri; însă, când şi-a venit iar în ori din visarea sa, mi-a spus că tocmai i-a grăit Domnul; că recunoaşte glasul Domnului din o mie de glasuri; şi că Domnul i-a vestit, în legătură cu foametea, că aceasta s-a abătut din pricina lui Saul şi a casei lui mânjite de sânge, pentru că Saul i-a ucis pe ghibeoniți.”

Iosafat şi-a privit pocalul, de parcă se temea că vinul din el se înăcrise, şi a vorbit mai departe:

„Regele mi-a poruncit apoi să chem la Ierusalim pe bătrânii ghibeoniților rămaşi în viață şi să le dau a

înțelege că regele are de gând să dea ispașă pentru răutatea lui Saul. Astfel au venit ghibeoniții înaintea lui David şi el i-a întrebat: Ce să fac pentru voi? şi cu ce să ispăşesc? Iar ghibeoniții au grăit către el: Nu poftim la aur sau argint; omul care ne-a şters de pe fața pământului, acum vrem să-l ştergem noi de pe fața pământului; porunceşte să ne dea în mână şapte din urmaşii lui bărbați; iar noi vrem să-i ridicăm în furci înaintea Domnului."

Iosafat a băut şi a plescăit din buze. Apoi a zis:

„Au fost unii în Israel care au făcut constatare că ghibeoniții i-au cerut lui David viața a şapte urmaşi bărbați ai lui Saul pentru că s-a nimerit ca, în afară de Mefiboşet, fiul lui Ionatan, care era schilod şi deci nu putea deveni rege, mai erau în viață tocmai şapte dintre ei. Dar cei ce grăiau astfel erau guri spurcate şi gloata norodului a ținut-o una şi bună, că David trebuia să le împlinească cererea şi anume cât mai curând, din pripina foametei."

„Dar cum s-a purtat principesa Micol față de acest eveniment dureros pentru ea?" am întrebat eu.

„A îndurat cu demnitate", mi-a desluşit Iosafat, „cum îndura toate. Cealaltă, acea Rițpa, ne-a făcut greutăți."

„Sub furci?" am zis eu.

„Au fost dați morții în zilele culesului grânelor", a vorbit Iosafat după oarecare gândire, „în primele zile, la începutul strânsului orzului. Şi Rițpa a luat pânza de sac şi a întins-o pentru ea pe stânca de sub spânzurați şi a rămas lângă cei doi feciori ai ei şi lângă cei cinci feciori ai lui Merab de la începutul strânsului până ce a

venit în sfârşit ploaia, şi a alungat ziua păsările cerului, iar noaptea fiarele sălbatice ale câmpului...”

Glasul i s-a stins. Abia după o vreme a început iar, de rândul ăsta supărat:

„Ah, Riţpa era o vicleană, ţiitoarea lui Saul. Cunoştea norodul şi cunoştea inima slabă a lui David, care avea să se milostivească de-ndată ce avea să înceapă să se şoptească în norod despre această mamă din Israel, care şedea acolo şi alunga vulturii hoitari şi şacalii de la trupurile copiilor ei. Şi David se temea că, din oasele neîngropate ale feciorilor lui Saul, putea să reînvie încă duhul regelui mort. Dar el mai ştia că copiii lui Israel, în afară de o procesiune zgomotoasă şi o îndestulare cu hrană a gloatei, nu preţuiesc nimic mai mult decât o înmormântare cu fală, aşa cum rânduise el pentru Abner ben Ner şi pentru capul însângerat al lui Işboşet. De aceea David a poruncit să se adune oasele lui Saul şi ale feciorului său Ionatan, care fuseseră luate de la filisteni şi care zăceau acum astrucate la Iabeş-Galaad; în plus şi oasele celor spânzuraţi; şi toate osemintele acestea au fost duse în ţara tribului Veniamin, la Ţela, şi au fost puse să odihnească în mormântul din strămoşi ai familiei, în groapa lui Chiş, tatăl lui Saul. Şi regele David însuşi a ales muzica pentru înmormântare şi mi-a poruncit să stau în fruntea celor întristaţi; cuvântarea la mormânt, însă, a ţinut-o Ţadoc, preotul. Iar norodul striga tare şi jelea şi plângea, dar toţi, până la unul, au fost de părere că David se purtase cât se poate de mărinimos. „Ca întotdeauna”, am întărit eu „ca întotdeauna.”

DINTR-0 POEZIE A LUI DAVID CU TITLUL
Cântare de slavă a lui David pentru izbăvirea de toți vrăjmașii lui

Domnul îmi răsplătește după dreptatea mea,
după curățenia mâinilor mele îmi plătește.
Căci urmez căile Domnului
și nu mă abat întru rău de la Dumnezeul meu.
Toată pravila lui stă sub ochii mei
și de la poruncile lui nu mă abat.
Fără prihană și cu cinste stau înaintea lui
și mă feresc de păcat și nedreptate,
Întru aceea Domnul îmi întoarce după dreptatea mea,
după curățenia mâinilor mele, așa cum se arată ea înaintea ochilor lui.

„Parcă nu ți-e bine, Etan, soțul meu", a observat Estera când m-am întors în casa nr. 54 din ulița Reginei din Saba. „Convorbirea ta cu marele-grămătic n-a fost îmbucurătoare?"

„Am vorbit despre spânzurare."

Mi-a cuprins mâna în mâinile ei:

„Au cine e David ben Iesei, ca să te scarpini când nu te mănâncă? Dumnezeu îi face deopotrivă pe regi și pe milogi, le rostuiește sorocul lor sub bolta cerului și îi face să cada precum iarba înaintea coasei. Ce-ar fi, Etan, dacă ne-am duce îndărăt la Ezrah, în liniște?"

„Ah, Estera", am zis eu, „suntem ca oaia în țarc; ori-încotro s-ar îndrepta, tot rămâne prinsă."

Atunci n-a mai spus nimic.

—

17

Gândul că va trebui să mă ocup de povestea cu Batşeba, mă apăsa încă de multă vreme.

Căci aceasta era şi mai greu de tratat decât spânzurarea celor şapte fii şi nepoţi ai regelui Saul rămaşi în viaţă, că doar îl privea de-a dreptul pe Solomon, cel mai înțelept dintre regi; în afară de asta, regina-mamă Batşeba este încă foarte în viață.

Întregul Israel ştie că Urie, heteul, bărbatul Batşebei, a murit tocmai la timpul potrivit, pentru a-i îngădui lui David să se însoare cu văduva şi să-i înalțe pe cei dintâi nou-născuți ai ei printre principii de sânge. Se vorbise despre întâmplarea asta în toată țara, mai cu seamă că părtaşii la ea se purtau cu o ciudată lipsă de reținere; şi, totuşi, faptele adevărate sunt greu de despărțit de scorneli.

Natan, profetul, descrie întâmplarea în amintirile lui, şi sunt aplecat să-l cred în multe privințe; el a fost martor al primejdioasei legături şi a încercat, în felul lui, să dobândească înrâurire asupra ei. Cu toată neîncrederea care mă bântuie ca istoric, sunt totuşi de părere că ne putem socoti norocoşi de a-l avea pe Natan şi cartea lui de amintiri; poate fi folosită în cea mai mare măsură, dacă nu uităm ce fel de om este: plin de îngâmfare şi socotindu-se buricul pământului. Astfel am plecat de-acasă şi m-am dus la Natan, profetul, şi l-am găsit acasă, unde nu făcea nimic.

„Aa, Etan ben Hosaia! tocmai mă gândeam la tine şi iată-te în fața mea.”

„Darul clarviziunii stăpânului meu este o minune a vremii noastre. Nu oricui îi dă Dumnezeu vedenii şi vise pline de adânc tâlc, ceea ce trebuie să fie, de fapt, de mare ajutor la scrierea cărților.”

„Adevărat. Alți autori trebuie să se gândească încordat şi să folosească alte compendii şi să se lupte cu logica; eu aştept pur şi simplu iluminarea de la Domnul.”

„Dar amintirile au nu se întemeiază pe fapte?”

„Ce-ar fi faptele fără vedenii şi parabole? Dar să nu confunzi astea cu toate îngăimările şi bâlbâielile ce se găsesc în operele anumitor contemporani, căci asemenea lucruri nu vin de la Dumnezeu, ci din simpla neputință de-a aşterne în scris un gând cu cap şi coadă.”

”Presupun că amintirile voastre, ce poartă deocamdată titlu de *Cartea lui Natan*, relatați şi despre dragostea gingaşă, care unge la inimă, a regelui David pentru doamna Batşeba, despre acea legătură dulce şi binecuvântată a două suflete la unison, din care a răsărit, după multă strădanie, persoana stăpânitorului de azi al tronului.”

„Am avut grijă să povestesc această istorie cu toate amănuntele ei minunate.”

”Poate nădăjdui slujitorul vostru că îi veți pune la îndemână, pentru relatarea despre regele David, faptele aşa cum le-ați adunat şi îmbinat? De bună seamă că veți fi pomenit aşa cum se cuvine.”

„Nu am decât un singur rând de tăblițe de lut. Ai să înțelegi că nu le pot da din mână.”

„Aş putea, oare, să le citesc aici, la voi?”

„Când cuvintele Domnului se abat asupra mea, le pot înregistra doar folosind semne şi prescurtări, pe care nu le-ai putea deslusi. Dar pot să ţi le citesc şi să răspund la întrebările tale.”

CITIREA LUI NATAN, PROFETUL, DIN CARTEA AMINTIRILOR SALE, CU ÎNTREBĂRILE LUI ETAN BEN HOSAIA ŞI CU RĂSPUNSURILE LUI NATAN. PUSE ÎN PARANTEZE

Pentru seara aceasta regele David ne-a poftit pe mine şi pe câţiva prieteni mai apropiaţi ca să discutăm treburi de stat, cu care prilej eu urma să prorocesc în caz de nevoie. Împotriva deprinderii sale, regele a întârziat la cină şi părea împrăştiat, astfel încât m-am simţit îndemnat să întreb dacă nu cumva în timpul puişorului de somn de după-masă a avut vreun vis care să aibă nevoie de tălmăcire.

Regele a cătat la mine de parcă i-aş fi vorbit de pe altă lume şi a grăit: Un vis? Nu, Natan, o vedenie în toată regula!

Abiatar, preotul, şi Seraia, grămăticul, şi alţii au vrut să afle mai multe: dacă regele a avut vedenia în somn şi dacă semăna mai curând cu un înger sau cu un om şi tot întrebări de-acestea, multe, astfel încât s-a iscat o adevărată harababură. Regele David, însă, şi-a mângâiat barba şi a spus că ar fi crezut că i-a apărut un înger, dacă persoana nu s-ar fi spălat după cum spune legea, când a zărit-o de pe acoperişul casei domneşti, în lumina soarelui ce da să apună, tocmai când el se sculase din crivat. La care Seraia, grămăticul, a desluşit îndată, ca trebuie să fie vorba de Batşeba, fiica lui Eliam, soaţa lui Urie heteul, care

era căpetenie peste o roată de-o mie de oameni şi care lupta pentru conducerea lui Ioab la încercuirea oraşului Rabat-amon, căci ea şi bărbatul ei se mutaseră de curind în casele pentru ofiţeri dinspre soare-apune de palat. Dacă regele pofteşte, a mai adăugat Seraia, se va duce la femeie şi o va vesti că a aflat preţuire în ochii regelui; tot restul e treabă simplă.

Nu chiar atât de simplă, a zis regele.

Dar Seraia a întrebat: au nu-i aparţin regelui toate fiicele lui Israel, dimpreună şi cu acelea care erau căsătorite cu străini ca alde Urie heteul?

Toate, a întors vorba regele, în afară de femeile oştenilor ce se află la luptă. Acestea nu e îngăduit să fie atinse nici de batrânii triburilor, nici chiar de rege însuşi; căci cum să-l convingi pe un om să pornească de-acasă şi să se bată pentru Domnul, dacă nu e sigur că femeia şi casa lui sunt ocrotite?

Şi Abiatar, preotul, a hotărât acest lucru şi a spus că e vorba de o lege a Domnului, care îi privea ca tabu pe cei netaiaţi împrejur şi că regele David este neobişnuit de înţelept şi de drept.

Atunci regele a bătut cu pumnul în masă şi a strigat: Atunci eu trebuie să mă las ca focul ăsta să-mi mistuie măruntaiele să să nu-l sting?

Abiatar s-a speriat atât de tare, încât bucătura din gură i-a alunecat pe stearpa şi au trebuit să-i sară într-ajutor. De-ndată ce a putut să răsufle iar, a zis: Focul, care mistuie măruntaiele regelui, trebuie să fie stins, căci sănătatea alesului Domnului este legea de

> căpetenie. Mai mult, au nu şi-a vădit Iahve limpede vrerea, facând ca spălarea femeii şi apusul soarelui şi sosirea regelui pe acoperiş să se petreacă în acelaşi timp?
>
> Iar grămăticul Seraia a arătat că tabu-ul nu-şi află rostul de rândul acesta întrucât, dacă regele se culcă cu Batşeba, femeia lui Urie heteul, acesta nu-şi pierde nevasta; dimpotrivă, Urie va dobândi slavă şi avuție prin această legătură.

(Aici m-am gândit că ar fi vremea să mă minunez şi am spus că nicicând în viața mea nu mi-a ajuns la ureche ceva care să fie scris atât de tulburător şi atât de aidoma cu viața! Şi, dat fiind că stăpânul meu Natan a fost şi el oaspete la masă în seara aceea, n-a rostit nicio părere cu privire la problema tabu-ului?

Natan s-a hlizit şi a spus umil:

„Eu am rareori o părere, dacă Domnul Iahve nu mă învață ce vorbe să rostesc."

Şi a citit mai departe.)

> Şi David a trimis slugile acolo şi a pus s-o aducă pe Batşeba. Şi ea a venit la el şi el a dormit cu ea, căci ea tocmai se curățase de necurăția ei; apoi ea s-a întors la casa ei.

(Din nou l-am întrerupt şi am zis:

„Întrucât din unirea amintitei perechi s-a născut Solomon, cel mai înțelept dintre regi, ar trebui totuşi să ne ferim ca cititorul să-şi închipuie că între cei doi n-a avut loc decât cea mai primitivă împerechere. Au n-a vorbit niciodată, chiar şi pe departe, regele David

despre giugiuleală gingaşă, despre cuvinte de alintare, pe care le-ar fi schimbat între ei, el şi doamna Batşeba, în prima lor noapte de dragoste?”

„Regele David mi-a spus odată, că încă nu întâlnise în viața lui un om, fie el parte bărbătească sau femeiască, care să fi fost mai dăruit în această privință decât Batşeba, fiica lui Eliam. Dar, în ce priveşte cuvintele pe care le-au schimbat amândoi în noaptea aceea, mă tem că va trebui s-o întrebi chiar pe regina-mamă însăşi.”

„Stăpânul meu o cunoaşte bine?” am iscodit eu cu amabilitate.

„Dacă n-aş fi fost eu, cu sfatul meu”, Natan a tăcut semnificativ, „şi Benaia cu cheretienii şi peletienii lui, n-ar sta azi feciorul ei între heruvimi, ci într-o temniță întunecată şi înfiorătoare.”

„Aşadar, stăpânul meu o poate ruga, fără nicio greutate, pe regina-mamă să-mi acorde o scurtă convorbire şi să-mi îngăduie câteva întrebări?”

Natan a ridicat sprânceana gălbui-vineție:

„Ai s-o afli prea puțin vorbăreață.”

Şi a citit mai departe.)

> Dar femeia a rămas grea şi a trimis şi a vestit pe David şi i-a spus: Voi avea un copil.
>
> Şi s-a întâmplat în ziua aceea să fiu la rege şi să-i fac unele prorociri mai mărunte. Regele s-a întors către mine şi a grăit: Cutare şi cutare să-mi facă mie Dumnezeu şi încă şi mai rău să-mi facă, Natan, dar parcă îmi vine să cred, că ea îşi pusese asta în gând. L-am întrebat ce-l face să aibă asemenea bănuială. Şi el a răspuns: Domnul ştie, căci Domnul nu vede cum

vede un om, Domnul priveşte în inimă; dar cam aşa simt eu..

I-am spus regelui că încă un fiu ar fi oricând o binecuvântare, numai dacă fiul e din sămânța lui.

De asta e cam sigur, a răspuns el; la urma urmei a văzut chiar el cum se spăla după lege şi la câteva ceasuri după aceea a venit la el, spălată de sângele ei şi curățată, iar bărbatul ei Urie era la patru zile de călărit de sârg, sub meterezele de la Rabat-amon.

Atunci am spus: Aşadar se pare că Domnul îi grăieşte robului său David prin cuvinte, ca şi prin binecuvântări de fapt.

Dar regele şi-a încruntat fruntea şi a grăit: Şi ce e cu legea Domnului, care îi numeşte tabu pe cei netăiați împrejur? Un bărbat poate tăinui legătura lui cu o femeie, da un copil nu se poate tăinui; şi ceva ca o neprihănită concepție se poate întâmpla într-o zi în familia noastră, dar până acum nu s-a întâmplat.

Aşa că i-am spus regelui: Au l-am înțeles bine pe stăpânul meu că sunt patru zile de călărit de sârg până la Ierusalim de la meterezele oraşului Rabat-amon, care e încercuit de Ioab, şi că Urie heteul slujeşte sub conducerea lui?

Şi regele a spus că aşa este.

După care eu am zis: Aşadar sunt tot patru zile de călărit de sârg de la Ierusalim până la meterezele oraşului Rabat-amon?

Regele a spus: Dar bineînțeles.

> Iar eu am zis: Atunci Urie ar putea ca în răstimp de opt zile să sosească la Ierusalim şi să se culce cu nevasta lui, Batşeba, şi să devină părintele copilului ei, căci cine poate spune la zi cât timp adastă un prunc în pântecele mamei lui?
>
> Regele David, însă, m-a ghiontit cu cotul în coaste şi a grăit: Natan, prietene, dacă n-aş şti că eşti un proroc, aş zice că eşti un ticălos.

Mulțumită cuvântului bun pus cu prietenie de stăpânul meu Benaia, mi-a fost îngăduit să văd mai multe scrisori, care au fost găsite în depozitele lui Ioab, care comanda încercuirea Rabat-amonului.

Prima din ele spune:

> Către Urie, heteul, căpetenie peste o roată de o mie, acum sub meterezele de la Rabat-amon, de la iubitoarea lui nevastă Batşeba, fiica lui Eliam.
>
> Hărăzească Iahve bărbatului meu viață lungă şi pradă îmbelşugată. Nevasta ta iubitoare se topeşte de dor după îmbrățişările tale. Hai, vino! Atingerea coapselor tale e pentru mine paradisul, mă topesc sub tine ca zăpada sub soare. Hai, vino!
>
> Regele David a auzit de numele tău şi îți este binevoitor; vei şedea la masa lui şi vei ajunge puternic înaintea feței lui; dar noaptea vei dormi cu turturica ta. Hai, vino! Dea Iahve ca suspinele mele să ajungă la urechea ta.

Această scrisoare a fost, pare-se, alăturată unei scrisori pe care Urie i-a trimis-o lui Ioab, căpetenia sa, şi care sună astfel:

Către Ioab ben Ţeruia, de două-ori viteaz al lui Israel, căpetenie în luptă, de la robul său Urie heteul, căpetenie peste o roată de o mie.

Hărăzească Iahve stăpânului meu biruinţă în toate bătăliile sale. După cum se vede din alăturata, s-au iscat la mine acasă greutăţi mari, care cer să fiu acolo eu însumi. Intrucât încercuirea merge înainte după cum a fost plănuită, slujba mea poate lipsi o vreme. Vă rog de aceea cu tot respectul să mă învoiţi pentru zece zile. La sosirea mea în Ierusalim mă voi înfăţişă la cartierul general.

Cererea lui Urie a fost în aceeaşi vreme cu o veste pe care Ioab a primit-o de la regele său şi căpetenia sa cea mai înaltă:

De la regele David, alesul Domnului, iubitul lui Israel şi leu lui Iuda, către Ioab, care este mai mare preste oaste. Să-ţi dea Iahve tărie. Am auzit de un heteu pre numele lui Urie, un bărbat vrednic şi viteaz şi un ofiţer destoinic. Ţi-aş fi recunoscător, dacă l-ai trimite pentru câteva zile la Ierusalim, deoarece aş pofti să-l cunosc.

CONTINUAREA CITIRII LUI NATAN DIN CARTEA AMINTIRILOR SALE, CU ÎNTREBĂRILE LUI ETAN BEN HOSAIA ŞI CU RĂSPUNSURILE LUI NATAN, PUSE ÎN PARANTEZE

Dar cele mai cutezătoare planuri ale omului sunt ca pleava în vânt înaintea Domnului. Şi cine ar fi bănuit că Urie heteul avea să se dovedească un asemenea

erou al virtuții asemenea model de abstinență, un asemenea luptător pentru principii nobile?

Urie a intrat călare în Ierusalim şi s-a înfățişat la palat; dar regele David a poruncit să-l cheme înaintea fetei lui şi l-a întrebat ce face Ioab, cum se luptă oastea şi cum merge războiul. Apoi a grăit David către Urie: Du-te acasă şi-ți spală picioarele. Şi Urie a ieşit din casa regelui şi după el a pornit un dar de carne de la masa regelui.

Dar Urie s-a culcat la poarta palatului regesc, cu toate slugile stăpânului său, şi nu s-a pogorât la casa sa.

Eram la regele David, când a venit un slujitor de la Batşeba şi i-a spus: Urie, heteul, a fost văzut când a intrat călare în Ierusalim şi stăpâna mea a pregătit apă caldă pentru picioarele lui şi a fript carnea, pe care a trimis-o regele, şi a pregătit de asemenea crivătul pentru Urie, ca să doarmă cu ea; dar el nu s-a pogorât în casa lui.

Şi regele a trimis slugi şi a aflat că Urie doarme la poarta palatului; şi a poruncit să vină înaintea lui. Şi regele a grăit către Urie: Au n-a fost o călărie istovitoare ceea ce-ai facut-o de la meterezele Rabat-amonului până la Ierusalim în patru zile întregi? Atunci de ce nu te-ai pogorât la casa ta?

Dar Urie a plecat capul şi a zis: Dacă îngăduie stăpânul meu, oi fi eu heteu, dar am luat credința cea adevărată, aşa că pun principiile mai presus de plăcere. Când chivotul şi Israel şi Iuda locuiesc în corturi şi stăpânul meu Ioab şi ofițerii stau tăbărâți în câmp deschis, cum o să mă duc eu la mine acasă, să

mănânc, să beau şi să mă culc cu nevasta mea? Mă jur pe viața ta şi pe viața sufletului tău, că nu voi face aceasta.

Regele David mi-a aruncat o privire întunecată; dar lui Urie i-a zis: Minunat ai grăit, Urie; n-am să uit să i-o spun lui Ioab, mai-marele tău. Dar mai adastă aici o zi sau două, căci vreau să te poftesc la masa mea şi vei sta de-a dreapta mea, lângă Natan, profetul, care e un bărbat cu mare ascuțime a minții.

(Natan şi-a întrerupt citirea şi a cătat spre mine.

Am spus că zugrăvirea clipei când regele şi Ude stau față în față este măiastră şi de mare preț pentru relatarea despre regele David, iar amintirea îndeosebi a ascuțimii propriei sale minți este o trăsătură îndeosebi de fină.

Natan a întărit din cap:

„O să mai urmeze şi alte surprize!”

Şi a citit mai departe.)

Şi astfel a rămas Urie la Ierusalim şi în ziua aceea şi în cea următoare. Dar regele David a grăit către mine: Natan, trebuie să-l îmbătăm pe omul ăsta; el e singura noastră nădejde; căci Domnul a creat vinul ca un leac împotriva principiilor.

Şi, când David a poruncit să-l cheme, Urie a mâncat şi a băut, şi ne-am ținut de capul lui, unul din dreapta, celălalt din stânga; şi regele a slăvit-o pe Batşeba, şi l-a îndemnat pe Urie să folosească prilejul, căci dacă ajungem înaintați în ani şi bătrâni, şi nu ne mai putem încălzi, o să fie prea târziu. Şi eu am stăruit pe lângă Urie şi l-am îndemnat să bea cu

mine, până când mi-am zis că acum trebuie să cadă lat.

Dar n-a făcut-o. S-a sculat în picioare, cât era de lung, şi ne-a vestit, cu limba uşor îngreunată, că ar fi trebuit să fie de mult în crivat, căci în zori trebuie să se aburce pe cal şi are înaintea lui patru zile de călărit de sârg până la meterezele de la Rabat-amon. După care a ieşit împleticindu-se, fără a spune măcar bună seara.

Regele David a trimis un slujitor după Urie, heteul, pentru ca acesta să-l călăuzească sigur până la Batşeba. Slujitorul s-a înturnat curând şi s-a aruncat pe jos înaintea regelui şi a spus că Urie, heteul, nu s-a pogorât în casa sa, ci s-a culcat la străjile de la poarta palatului.

Regele i-a azvârlit pocalul în cap; apoi a țipat să vină Seraia, grămăticul, pentru a-i dicta. Eu, însă, şi ceilalți neam împrăştiat încotro am văzut cu ochii.

Poate că la punctul acesta ar fi nimerit să citez încă vreo câteva documente din depozitele lui Ioab, pe care am putut să le parcurg mulțumită cuvântului bun al stăpânului meu Benaia.

Primul dintre ele e o scrisoare, pe care trebuie s-o înmâneze Urie.

De la regele David, favoritul Domnului, hrănitorul lui Israel şi apărătorul lui Iuda, către Ioab, care e mai mare preste oaste; prin Urie heteul.

Răsplătească-ți Iahve credința prin mereu alte biruințe noi. Du pe Urie unde va fi lupta mai

> crâncenă, apoi trăgeţi-vă înapoi din spatele lui, ca să fie lovit şi ucis.

Al doilea este o însemnare din raportul de zi al lui Ioab.

> Şi i-am poruncit lui Urie să conducă o ceată de iscoadă către poarta a cincea, cu sarcina să ispitească duşmanul a ieşi afară la harţă, astfel încât să prindem câţiva şi să aflăm de la ei, cum stau lucrurile în Rabat-amon.

Al treilea document, o însemnare de mai târziu a lui Ioab în raportul său de zi, cuprinde partea principală din porunca dată unei ştafete pe care a mânat-o la regele David.

> După ce vei povesti regelui tot mersul luptei şi vei vedea că regele se mânie şi-ţi zice: De ce v-aţi apropiat să vă luptaţi aşa aproape de cetate? Oare nu ştiaţi că de pe zidurile cetăţii pot să arunce în voi? Au nu o femeie a aruncat de pe zid o bucată de piatră de râşniţă asupra lui Abimelec, fiul lui Ierubaal, şi l-a lovit de-a murit în Tebeţ? Atunci să-i zici: Şi robul tău Urie, heteul, a murit.

O ultimă însemnare scrisă de mâna lui Seraia, grămăticul lui David, pare să fie răspunsul regelui către aceeaşi ştafetă.

> Aşa să-i spui lui Ioab: Nu-ţi fa inimă rea din pricina asta, fiindcă aşa mănâncă sabia când pe unul, când pe altul, înteţeşte lupta împotriva cetăţii şi cucereşte-o.

SFÂRSITUL CITIRII LUI NATAN DIN CARTEA AMINTIRILOR SALE, CU ÎNTREBĂRILE LUI ETAN BEN HOSAIA ŞI RĂSPUNSURILE LUI NATAN, PUSE ÎN PARANTEZE

Şi, auzind femeia lui Urie că i-a murit bărbatul, a plâns şi l-a jelit. Şi a venit Eliam, părintele ei, şi mama ei de asemenea, şi a venit întreaga familie împreună cu verii şi verişoarele, şi au şezut în jale şi şi-au rupt straiele şi s-au tânguit şi s-au văicărit astfel încât a ajuns la urechile regelui.

Regele a grăit către mine: Ei, şi eu sunt pentru cinstirea morților, dar Batşeba parcă prea întrece măsura; şi mă tem că gurile rele ar putea spune: Au să nu-l fi cinstit femeia lui Urie pe bărbatul ei în timpul vieții, de se poartă acum astfel la moartea lui? au să fi avut vreun ibovnic? De aceea, Natan, mergi la văduvă şi ogoieşte-o şi spune-i să se scape de cimotiile cele numeroase, care îi fac casa nesigură.

Am făcut cum mi-a poruncit regele David; şi am aflat-o pe Batşeba cu straiele rupte, cu părul strâns într-un nod, dar cu toate acestea arătând încântător. Şi ea a zis: Da ce să nu plâng şi să nu mă tânguiesc şi să nu-l jelesc pe Urie şi să nu-mi las cimotiile să se văicărească? Au nu port eu copil în pântec, care se va naşte orfan, şi care nu va avea niciodată nici părinte, nici moştenire, cu toate că e de sânge regesc? Una e să porunceşti să vină la rege biata nevastă neajutorată a unui oştean şi s-o sileşti să se culce cu el şi să se străduie pentru el, deasupra ca şi dedesubtul lui, dar cu totul alta e să stai alături de ea la nenorocire şi să-ți împlineşti fagăduiala regească.

Şi şi-a acoperit faţa cu mâinile şi a ţipat tare şi a spus, ce îngrozitor lucru ar fi dacă părintele ei Eliam şi muma ei şi toate cimotiile ar afla de starea ei nenorocită.

Astfel am dus veste regelui despre cuvintele doamnei Batşeba şi l-am întrebat, ce fagăduială regească i-a făcut, dacă cumva i-a făcut vreuna. David a dat răspuns: Cum să-mi mai aduc aminte? Un bărbat spune câte cele, când e culcat cu o femeie.

Aveam presimţiri rele, căci Domnul zice: Şi cu femeia aproapelui tău să nu te culci, ca să-ţi verşi sămânţa şi ca să te spurci cu ea. Dar regele a grăit: Du-te şi spune-i femeii: când se va isprăvi vremea plângerii, poate să se mute la palat şi am s-o iau de nevastă, dar fără multă zarvă, căci şi aşa se face destulă vorbă printre norod din pricina asta.

Şi, după vremea plângerii, Batşeba a venit în casa regelui cu toate lăzile şi dulapurile ei, cu covoarele ei, cu oalele de pământ, cu argintul şi cu toate slugile ei; şi tot Ierusalimul a vorbit despre asta şi despre sărbătorirea nunţii, la care a ţinut morţiş femeia, căci copilul din ea era acum mare, când a păşit alături de David, sub baldachin, şi ea se legăna ca o raţă.

(„Dar de ce s-a arătat regele atât de slab şi a făcut în toate pe voia doamnei Batşeba, aşa cum a cerut?" am întrebat eu.

Natan a ridicat din umeri şi şi-a dat cu părerea că regina-mamă îmi va părea şi mie o fire tare, care ştie să se impună.

„Înseamnă asta ca stăpânul meu va încerca să pună la cale o convorbire?”

Natan a făcut, indispus, un semn din mână.

„Ajungem acum la vestita mea parabolă”, a zis el, „şi la mustrările pe care i le-am făcut regelui şi la prorocirea mea cu privire la viitor, şi anume nu o prorocire obişnuită, te rog, cum poţi dobândi pe mai nimic de la prorocii mărunţi din poarta oraşului, ci una care se potriveşte şi este adevărată în orice privinţă.

Şi a citit mai departe.)

> Curând după nuntă, Batşeba i-a născut regelui un fecior. Dar fapta, pe care a facut-o David, nu i-a plăcut Domnului.
>
> Şi Domnul m-a trimis la David. Am mers la el şi i-am zis: Erau într-o cetate doi oameni, unul bogat şi altul sărac. Cel bogat avea foarte multe vite mari şi mărunte; iar cel sărac n-avea nimic decât numai o singură oiţă, pe care el o cumpărase de mică şi o hrănise şi ea crescuse cu copiii lui. Din piinea lui mincase şi ea şi se adăpase din năstrapa lui, la sânul lui dormise şi era pentru el ca o fiică.
>
> Şi a venit un drumeţ la omul cel bogat şi lui i-a venit peste mână să ia din turmele ori din cirezile sale, ca să gătească ospăţ drumeţului care venise la el; şi atunci a luat oiţa omului celui sărac şi a gătit-o pe aceea omului care venise la el.
>
> Şi David s-a aprins atunci straşnic de mânie împotriva acelui om şi a zis către mine: Pe Dumnezeul cel viu, vrednic de moarte este omul care a săvârşit aceasta.

Atunci am grăit către David: Tu eşti omul acela.

Dar regele a zis: Mi-am zis eu, de bună seamă, că îndărătul povestirii tale trebuie să fie vreun gând ascuns; de aceea spune-mi, ți-a apărut cu adevărat Domnul sau ai ticluit-o tu?

Îmi tremurau genunchii nevoie mare, dar duhul Domnului se pogorâse asupra mea şi am zis:. Aşa grăieşte Domnul Dumnezeul lui Israel, eu te-am uns pe tine rege al lui Israel şi eu te-am izbăvit din mâna lui Saul, datu-ți-am casa domnului tău şi la sânul tău pe femeile stăpânului tau. Datu-ți-am casa lui Israel şi a lui Iuda şi, dacă aceasta ar fi fost prea puțin, aş mai fi adăugat atâtea şi atâtea. Pentru ce ai nesocotit cuvântul Domnului şi ai făcut ceea ce urgisesc ochii mei? Pe Urie heteul l-ai ucis cu sabia fiilor lui Amon, iar pe femeia lui ți-ai luat-o ție de femeie.

Regele, însă, a zis: Ori vorbeşte cu adevărat Domnul prin gura ta, ori eşti cel mai cutezător om din partea asta a Iordanului, căci au n-ai fost tu de la bun început părtaş la toate astea şi unde a fost atunci glasul tău blajin?

Măruntaiele mi le cuprinsese frica, dar Domnul a grăit mai departe prin gura mea şi i-a zis lui David: De aceea sabia nu se va depărta niciodată de casa ta. Iată, îți voi urzi prăpădul chiar din casa ta, căci voi lua sub ochii tăi pe femeile tale şi le voi da aproapelui tău, care se va culca cu femeile tale în văzul soarelui acestuia. Căci tu ai săvârşit fapta în ascuns, dar eu voi săvârşi-o la arătare înaintea a tot Israelul şi la lumina soarelui.

> Mi-am zis că acum cu siguranță mă va ciomăgi şi îmi voi pierde locul de la masa lui şi veniturile mele şi titlul. Dar regele a plecat capul şi a zis: Natan, păcătuit-am înaintea Domnului. Dar este în cea mai mare parte vina Batşebăi, nu ştiu cum şi nici de ce, sunt ca lutul în mâinile acestei femei.
>
> Atunci m-am rugat la Domnul; şi duhul Domnului s-a mai pogorât o dată asupra-mi şi a grăit către David: Totuşi Domnul a iertat păcatul tău; nu vei muri, ci, pentru că prin fapta ta ai dat duşmanilor Domnului de mai multe ori prilej să hulească, va trebui să moară pruncul ce ți s-a născut.
>
> După care duhul Domnului m-a părăsit. Dar, cum regele n-a mai spus nimic altceva şi părea dus pe gânduri, m-am îndepărtat în tăcere şi mi-am văzut de drum.

(Natan a oftat adânc şi a pus deoparte ultima tăbliță. M-am ridicat şi i-am cuprins mâna şi i-am zis:
„Minunat! Pur şi simplu măreț! Zguduitor!")

—

18

Lăudat fie numele Domnului Dumnezeului nostru, care l-a făcut pe om după chipul şi asemănarea sa; dar chipul lui sticleşte în multe culori.

Când am isprăvit de citit scrisorile din depozitele lui Ioab şi am venit să i le aduc îndărăt lui Benaia ben Iohoiada, acesta a pus să mă cheme la el şi s-a interesat dacă sunt mulțumit cu cunoştințele pe care le dobândisem. I-am spus că scrisorile şi însemnările sunt

de mare însemnătate pentru relatarea despre regele David şi că întregesc în chip remarcabil istoria despre iubirea gingaşă, care unge la inimă, a regelui David şi a doamnei Batşeba, aşa cum a scris-o stăpânul meu Natan în cartea sa de amintiri.

„Da' ce-a scris acolo de fapt?” a vrut să ştie Benaia.

I-am istorisit pe scurt.

„Şi tu crezi toate astea?” a rânjit Benaia, dezgolindu-şi dinţii. „Mai cu seamă partea ce priveşte moartea la timp a heteului Urie?”

„În afară de faptul că prea se scoate pe sine în faţă”, am zis eu, „mi se pare că stăpânul meu Natan a istorisit cam tot ce a văzut cu ochii lui şi a auzit cu urechile lui.”

„Ceea ce dovedeşte doar”, a observat Benaia, „că pe lângă ochii şi urechile sale, omul mai trebuie să folosească şi picul de creier cu care l-a hărăzit Domnul. Nu ţi-a bătut la ochi că Urie s-a purtat nespus de ciudat? Iată, se întoarce unul din război. A stat în tabără pe câmpul de luptă, a umblat călare patru zile, este ostenit şi colbăit, dar plin de vlagă, şi se codeşte să meargă la tânăra lui femeie, care i-a trimis o carte aşa cum ai citit-o?”

„Stăpânul meu să binevoiască a-l ierta pe slujitorul său: trebuie să fi fost mulţi martori pentru faptul că Urie s-a culcat la poarta palatului, lângă căpeteniile străjii, şi că nu s-a pogorât în casa lui.”

„Şi felul cum a întemeiat cumpătarea sa?”

„Era puţin cam îngâmfat.”

„Dar dacă Urie o fi fost la doamna Batseba?”

„Când?”

„Încă înainte de-a fi mers înaintea lui David, pentru a da glas simțămintelor lui alese?”
„Stăpânul meu pare să uite, că femeia a mânat un slujitor la regele David pentru a întreba de Urie şi că a pus să-i spună regelui că a pregătit apă caldă pentru picioarele lui şi aşa mai departe, dar că Urie nu s-a pogorât în casa sa.”
„Asta nu e o dovadă că n-a facut-o totuşi.”
Benaia avea dreptate.
„Ia să zicem, Etan, că Urie a mers în casa lui şi că a aflat de la Batşeba că e grea şi de la cine: ce ar fi făcut atunci?”
„Ar fi omorât-o.”
„Zău?”
„Măcar ar fi alungat-o de la el.”
„Pune-te în situația lui.”
M-am dus cu gândul la Lilit şi la pierderea ce mă amenința, de vreme ce regele Solomon voia s-o aibă ca soață de joacă a viitoarei sale soții egiptene.
„Stăpânul meu vrea să lase a se înțelege că Urie a stat liniştit şi a îndurat totul?”
„Să presupunem, Etan, că Batşeba i-ar fi grăit bărbatului ei cam aşa: Urie, dragul meu, ştii că nu-mi rămâne altceva de făcut, decât să mă culc cu regele. Acum, însă, uite că bătrânul iubăreț vrea să se ferească a fi nevoit să-şi împlinească fagăduiala şi vrea ca pruncul, pe care îl port în pântec, să-l facă să pară a fi copilul tău, pentru ca să nu putem veni cu pretenții față de el. Dar, dacă te porți cu înțelepciune, Urie, dragul meu, şi nu te pogori astă seară în casa ta, pentru a te culca cu mine, n-o să se poată îndoi nimeni,

că pruncul e de la David, iar tu te vei înălța în slujba regelui şi vei şedea la masa lui printre cei mari ai regatului; iar micul principe, care-l port în mine, o să fie rege preste Israel.”

Împotriva voinței mele, a trebuit să-l admir pe Benaia, a cărui ureche ajungea până în ultimul ungher al țării şi a cărui minte țesea o plasă înțeleaptă din cele mai felurite fire; şi am zis:

„Asta ar face să înțelegem vorbirea cu simțăminte înalte dinaintea regelui şi de ce şi-a scos atât de tare la vedere devotamentul. Dar, au n-a prevăzut Batşeba că David, încolțit prea tare, ar putea să-l înlăture pe Urie?”

„Şi dacă ar fi prevăzut?”

Limba mi se uscase în gură.

Benaia râdea.

„Rămâne întrebarea, de ce Urie a purtat cu el patru zile şi patru nopți scrisoarea regelui, fără să o citească. Tu ai fi făcut asta, Etan?”

Speram – am răspuns eu – că nu voi dezamăgi niciodată încrederea regelui şi atotputernicilor lui.

„Dar, dacă Urie ar fi citit totuşi scrisoarea?” a întrebat Benaia.

„Ar fi nimicit-o.”

„Dar altă scrisoare cu acelaşi cuprins ar fi ajuns la Ioab printr-un alt sol.”

„Atunci ar fi fugit, cât putea goni calul de iute, într-unul din regatele siriene sau în țara străbunilor săi. Oriunde.”

„Ar fi fugit de viitorul glorios pe care i-l zugrăvise, nevastă-sa Batşeba şi care îl aştepta, dacă izbutea măcar să rămână în viață până la naşterea copilului?”

„Un mort n-are viitor."
„Văd că n-ai slujit nicicând în război, Etan; altfel ai şti, ceea ce pentru Urie era un lucru de la sine înțeles: anume că nici Ioab şi nici măcar regele însuşi nu puteau să-l trimită în luptă, acolo unde era mai încinsă, afară dacă el însuşi ar fi dorit să se ducă. Oştenii de rând, ca Abimelec ben Ierubaal, trebuiau să meargă în luptă unde era ea mai aprigă şi unde li s-a aruncat în cap o bucată de piatră de moară; dar căpetenia unei roate de-o mie putea să stea oricând dincolo de bătăia aruncăturilor."
„Cu toate astea Urie a căzut în ziua aceea dimpreună cu Abimelec."
Benaia a bătut din palme şi un slujitor a venit şi mi-a adus o cană de apă, amestecată cu arome plăcute, şi mai multe tăblițe de lut.

MĂRTURISIREA LUI IOAB BEN ȚERUIA CU PRIVIRE LA MOARTEA LUI URIE HETEUL, ÎN DOPROSUL LUI BENAIA BEN IEHOIADA

Întrebare: Şi Urie heteul ți-a înmânat cartea regelui David?

Răspuns: Da.

Întrebare: Ce-ai făcut atunci?

Răspuns: Am urmat îndreptările cuprinse în ea.

Întrebare: Nu ți-a părut ciudat, că regele ți-a poruncit să jertfeşti una din cele mai bune căpetenii ale tale?

Răspuns: Regele David era alesul Domnului.

Întrebare: Aşadar l-ai vârât pe Urie în luptă acolo unde era mai încinsă?

Răspuns: L-am trimis să conducă o raită la poarta 5, întrucât mă puteam aştepta ca duşmanul de-acolo să iasă în iureş afară şi să pornească lupta.

Întrebare: Asta a fost tot? Tot ai recunoscut atâtea până acuma, ai putea face o mărturisire până la capăt.

Răspuns: Am poruncit unei cete de arcaşi să fie gata să tragă.

Întrebare: Şi Urie a murit cu o săgeată înfiptă în spate?

Răspuns: Aşa s-a întâmplat.

Regina-mamă Batşeba şedea tolănită leneş între pernele ei; doar ochii dintre văluri erau treji şi ne iscodeau pe rând pe Natan şi pe mine.

Avusesem de gând s-o aduc pe nesimţite la punctul care avea însemnătate pentru mine: au nu fusese decât femeia fără apărare a unui oştean, pe care o siliseră să stingă pojarul din măruntaiele regeşti, sau era ea cauza şi puterea călăuzitoare a tuturor fărădelegilor care au urmat după primul păcat, şi ea îl condusese pe rege, cu ajutorul trupului ei şi al rodului trupului, până acolo, încât acum şedea pe tron feciorul ei – nu Ammon, nici Absalom, nici Adonia şi nici vreun altul din feciorii mai vârstnici ai femeilor din căsătoriile mai vechi, ci Solomon al ei, târziu-născutul, feciorul unei femei de obârşie joasă.

Am încercat în toate chipurile. Am vorbit despre suferinţa ce i-a pricinuit-o moartea timpurie a primului ei soţ; a răspuns, odinioară, că sabia mănâncă ba pe unul, ba pe altul. Am vorbit despre marea bunătate a Domnului, care l-a îngăduit pe Urie să vină la

Ierusalim, pentru ca ea să-l mai vadă o dată; a răspuns că necercetate sunt căile Domnului.

Totuşi, când am vorbit despre pruncul ce trebuia să moară, pentru că David dăduse, prin faptele sale, atâtea prilejuri vrăjmaşilor Domnului să hulească, atunci pleoapele ei au început să tremure.

„Era atât de micuţ”, a zis ea, „atât de neajutorat.”

„Regele David iubea pruncul?”

„S-a rugat Domnului pentru prunc şi a ţinut post şi a mas întreaga noapte lungit pe jos.”

„Regele David îşi iubea toţi copiii”, a amintit Natan.

„Pruncul a murit pentru el şi în locul lui”, a zis Batşeba,”de ce, aşadar, să nu-l fi iubit?”

„David a chemat milostivirea Domnului, să lase pruncul în viaţă”, a întregit Natan. „Şapte zile şi şapte nopţi a stăruit în ruga sa, şi bătrânii de la curtea lui au venit la el ca să-l scoale de jos; însă el n-a voit şi nici n-a pus nimic în gură.”

„Copilul trăgea să moară”, a spus Batşeba. „Şi David nu se putea hotărî: să-i mulţumească lui Dumnezeu pentru că primea viaţa copilului drept plată pentru a lui sau să se blesteme singur pentru acest târg încheiat cu Domnul; şi simţământul vinovăţiei a sporit peste măsură.”

„N-a fost niciun târg”, a contrazis-o Natan. „A fost menită. Căci David era alesul Domnului.”

„Şi pentru asta a trebuit să fie pedepsit pruncul?” a întrebat Batşeba.

„Dar Dumnezeu v-a binecuvântat cu un alt fecior, stăpână,” a dojenit-o Natan.” Iar acesta a fost menit pentru ceva măreţ, să fie stăpân peste Israel.”

„David a venit la mine în noaptea aceea.” Expresia chipului ei se înăsprise. „Îmbrăcase veşminte proaspete şi se spălase şi se unsese cu ulei şi părea împăcat cu sine însuşi. I-am spus: cum poţi sta aici şi cum îţi poţi şterge seul de berbec de la gură, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic? David mi-a răspuns: Când pruncul mai era în viaţă, am postit şi am plâns, căci mă gândeam: Cine ştie? Poate că Domnul se va îndura de mine şi va lăsa copilul în viaţă! Iar acum, dacă a murit, de ce să mai postesc? Pot oare să-l mai aduc înapoi? Eu mă voi duce la el, dar el nu se va mai întoarce la mine.”

Batşeba a dat, ostenită, din cap. „Într-un anumit fel, David avea dreptate. Am contenit din plâns şi am grăit către el: O fi luat Domnul păcatul de la tine, primind viaţa pruncului drept răscumpărare pentru cea a lui Urie. Dar cum rămâne cu făgăduiala pe care mi-ai facut-o înaintea lui Dumnezeu, că feciorul tău şi al meu va sta pe tronul tău? S-a dus şi asta o dată cu moartea pruncului?”

A cătat ţintă la inelele de preţ de pe degetele ei. „Şi David a grăit către mine: Nu-ţi pierde cutezul şi pregăteşte patul. Şi a intrat în mine şi s-a culcat cu mine; şi i-am născut al doilea fecior, căruia i-am pus numele Solomon, de dragul păcii pe care o încheiase Domnul cu David şi pentru ispăşire; şi Domnul l-a iubit pe Solomon.”

Sfirşise de vorbit, în mod vădit. I-am mulţumit; dar ea a făcut o mutră posomorită şi s-a dus în cămările ei.

Natan a clătinat îndelung din cap.

„O adevărată minune”, a exclamat el. „Încă n-am auzit-o niciodată pe regina-mamă Batşeba vorbind

despre lucrurile astea, şi chiar cu atâtea amănunte! Totuşi va trebui să cernem temeinic istoria asta.”

Puţine zile mai târziu a venit în casă un slujitor regesc şi mi-a înmânat o chemare să mă înfăţişez a doua zi, după ora primirii norodului, înaintea celui mai înţelept dintre regi, şi să aduc cu mine toate cele aflate în legătură cu iubirea gingaşă, care unge la inimă, a regelui David şi a doamnei Batşeba, până la – inclusiv – naşterea celui de-al doilea fecior, care a fost numit Solomon, de dragul păcii ce-o încheiase Domnul cu David. Omul mi-a mai dat şi o plăcuţă de aramă, în care era săpată pecetea regească; pe aceasta trebuia s-o dau în mâna străjii de pază de la intrarea către partea dinlăuntru a palatului.

Şem şi Şelef, feciorii mei, s-au minunat foarte de plăcuţă şi mi-au povestit că acum se află cheretieni şi peletieni în multe clădiri din oraş şi că slujitori de-ai lui Benaia ben Iehoiada făcuseră o vizită şi în şcoala lor şi-i întrebaseră pe dascăli, ca şi pe învăţăcei, ce părere au, de pildă, despre Solomon, cel mai înţelept dintre regi, şi despre preţul grânelor şi despre templul pe care regele îl înălţa Domnului. Şi Şem şi Şelef voiau să afle de la mine, dacă e adevărat că regele Solomon este bolnav de frică, astfel încât tremură tot şi se clatină şi doi slujitori trebuie să-l sprijine, unul de-a dreapta şi altul de-a stânga; şi dacă domniţa Abişag sunamiteanca, aceea care odinioară se trudise gingaş pentru regele David, nu se culcă acum cu principele Adonia; şi dacă Ţadoc, preotul, nu pune să vândă în piaţă cea mai bună parte din carnea adusă jertfa pe altare; şi dacă Iosafat ben Ahilud, marele-grămătic, nu este părtaş la câştigurile

dobândite din folosirea muncii silnice întru zidirea templului; şi dacă nu cumva comisiunea regească pentru întocmirea *relatării despre uimitoarea înălțare şi aşa mai departe*, pentru care lucrez eu, este de fapt o bandă de falsificatori şi de răstălmăcitori de cuvinte; şi dacă, pe scurt, regatul Israel nu e gata-gata să se ducă de râpă.

Atunci m-am aprins de mânie şi am ocărit ticăloşia feciorilor mei, care se ocupau de zvonuri şi de gânduri nemernice, în loc să se dedea învățăturii legilor Domnului, aşa cum au fost păstrate ele de la Moise, învățătorul nostru. Dar, în adâncul sufletului, eram plin de nelinişte; dacă asta e ceea ce se vorbeşte pe uliţe, ceea ce îşi spun tinerii, atunci s-ar putea întâmpla ca aceia care umblă pe căile Domnului să sfârşească scurtați de cap; căci, dacă atotputernicii se simt amenințați, îi lovesc pe cei drepți.

În dimineața următoare, după ora primirii norodului, m-am dus la casa regească şi am fost dus înaintea regelui şi l-am găsit acolo pe Iosafat ben Ahilud, marele-grămătic, şi pe toți membrii comisiunii, în afară de Benaia ben Iehoiada. Dar când m-am ridicat din țărână, unde mă prosternasem înaintea regelui, nu m-am putut opri să nu arunc o privire pentru a constata, dacă tremura şi se clătina, cum îmi zugrăviseră Şem şi Şelef.

Însă regele doar bătea cu piciorul în estrada tronului şi se juca alene cu sânii heruvimului din dreapta sa şi m-a întrebat:

„Ce mă priveşti de parcă aş fi bolnav? Au sunt ca Saul, care l-a chemat pe părintele meu David să-l tămăduiască?”

Am făcut o plecăciune adâncă şi am spus că privirea mi-e plină de admiraţie pentru strălucirea ce se află pe chipul regelui datorită duhului Domnului.

„Şi eu, care credeam că astăzi arăt tare rău”, a zis el mohorât, „că doar toată noaptea am stat treaz şi m-am gândit la planurile pentru împodobirea lăuntrică a templului. Am de gând să îmbrac tot interiorul cu aur şi să fac pe toţi pereţii casei podoabe cioplite, chipuri de heruvimi săpate, frunze de palmier şi flori, iar în Sfânta Sfintelor să aşez doi heruvimi din lemn de măslin, înalt fiecare de zece coţi, aşa ca aripa unuia să atingă peretele acesta, aripa celuilalt peretele celălalt, iar aripile lor să se atingă una pe alta în mijlocul încăperii.”

A privit în jur de parcă aştepta ceva, şi m-am grăbit să-1 asigur că proiectele sale erau peste măsură de splendide şi că vor deveni cu siguranţă una din minunile lumii.

„Etan”, a grăit el, „tu eşti pentru mine la fel de străveziu ca iazurile din Heşbon de la porţile Bat-rabimului, prin a căror apă vezi viermii ce se încolăcesc pe fund. De fapt tu gândeşti: au nu zideşte regele Solomon acest templu mai curând pentru propria lui slavă, decât pentru aceea a lui Dumnezeu, şi în aşa fel încât oamenii să vină de pretutindeni şi să zică, iată fala templului lui Solomon? Dar eu îţi zic ţie, că veşmântul de preţ al regelui înseamnă pentru omul mărunt mai mult decât o pereche de nădragi, cu care şi-ar putea acoperi goliciunea lui, iar un templu

strălucind de aur este pentru el mai de preț decât un bănuț de aramă în propria lui mână; căci așa a zidit Domnul Iahve duhul omenesc.”

A contenit să se mai joace cu heruvimul şi şi-a adâncit unghiile degetelor în podul palmelor. I-am deslușit că înțelegerea lui pentru firea omenească este fără seamăn şi rău sfat ar urma cel care ar încerca să-şi ascundă gândul înaintea înțelepciunii regelui.

„Mai departe te gândești”, a continuat el, „de ce se amestecă regele Solomon în toate treburile, ca un nerod care își vâră nasul în toate oalele? Dar eu îți zic ție, că un conducător, care dorește să-şi păstreze capul pe umeri, n-are voie să se preocupe doar de război şi de pace şi de ascultarea cuvântului Domnului, ci trebuie să se sinchisească şi de ce floare va fi sculptată şi pe care perete, cum şi de ce istorie urmează să fie povestită şi în ce fel. Căci puterea nu poate fi împărțită: o piatră, care se dezghioacă din lăcașul ei, poate face să se năruie totul.”

S-a ridicat şi a coborât de pe tron, de parcă ar fi căutat pe cineva; apoi şi-a ațintit privirea asupra mea. L-am asigurat de sârg că o zidire, care e sprijinită de Domnul ar ține piept chiar şi unui cutremur.

„Cum se simte Lilit, țiitoarea ta?” a întrebat el. „După cum se pare, o voi lua de soție pe fiica faraonului şi va trebui să-i zidesc o casă şi să-i dau slujitori, căci, de bună seamă, n-o pot adăposti alături de celelalte doamne regești.”

L-am încredințat că întregul Israel se va bucura nespus de căsătoria cu Egipetul, dar că, desigur, între Dan şi Beerşeba se găsesc din belşug slujitoare ce pot fi

alese, toate mai încântătoare şi mai gingaşe şi mai potrivite pentru slujba la fiica faraonului, decât ţiitoarea mea Lilit.

Regele m-a împuns în piept cu degetul însint:

„Dar eu vreau să te cinstesc pe tine, Etan. Marele-grămătic Iosafat şi profetul Natan şi Benaia ben Iehoiada îţi laudă toţi într-un glas siguranţa; şi de-aceea...”

Aproape de uşă s-a iscat larmă, glasul lui Benaia ben Iehoiada şi zăngănit de arme. Regele s-a întors de grabă într-acolo şi a mers zorit înaintea lui Benaia şi l-a întrebat:

„S-a împlinit?”

„S-a împlinit”, a zis Benaia.

„Ai ridicat mâna asupra lui?”

„Am ridicat mâna asupra lui.”

„Şi e mort?”

„Mort.”

„Domnul fie lăudat!”

„Amin!” a spus Benaia.

Dar mie mi s-a umplut inima de spaimă, căci bănuiam care nume fusese şters de pe lista pe care regele David o înmânase fiului său pe patul de moarte; totuşi Solomon, cel mai înţelept dintre regi, părea să se simtă grozav de uşurat, când s-a reîntors la tronul său şi s-a aşezat, prevăzător, pe el.

„Ei atunci”, a vestit el, „de vreme ce întreaga comisiune pentru întocmirea *unei şi singurei relatări adevărate şi hotărâtoare, istoriceşte exacte şi recunoscute oficial, privitoare la uimitoarea înălţare şi aşa mai departe* este adunată laolaltă, dimpreună cu

Etan, redactorul nostru, atunci hai să purcedem la treabă."

După care Iosafat ben Ahilud m-a pus să-i înfăţişez regelui o scurtă schiţă a istoriei despre dragostea gingaşă, care unge la inimă, a părintelui David şi a doamnei Batşeba, aşa cum am aflat-o. I-am urmat porunca, cu care prilej am lăsat de-o parte tot ceea ce era prea omenesc şi mi-am încheiat cuvântarea cu cuvintele:

„Şi David a mângâiat-o pe femeia sa Batşeba şi a intrat în ea şi s-a culcat cu ea, iar ea i-a născut un fecior, pe care l-au numit Solomon."

Apoi am mai adăogat, pentru a da întreaga măsură: „Şi Domnul l-a iubit pe Solomon."

Şi regele a zâmbit.

Şi mi-a trecut prin minte gândul, cum m-aş purta eu şi ce-aş face, dacă mi-ar povesti un martor că părintele meu a pus să-l ucidă pe bărbatul mamei mele şi că eu sunt rodul a ceva şi mai rău decât preacurvia.

Regele mai şedea tot acolo şi zâmbea.

În cele din urmă a ieşit în faţă Iosafat şi a grăit către rege:

„Stăpânului meu îi e cunoscută atitudinea pe care o au membrii comisiunii în privinţa cuprinderii unor fapte incomode în opera istoriei şi anume: să le relatăm şi pe acestea, dar cu discreţie, şi să le înfăţişăm astfel încât să fie plăcute înaintea ochilor Domnului Dumnezeului nostru, de la care se trage toată înţelepciunea. Dar de rândul ăsta, părerea noastră a tuturor, în afară de Benaia ben Iehoiada, este că istoria, oricât de discret am povesti-o, ar putea să-l pună pe

alesul Domnului şi pe regina-mamă Batşeba într-o lumină cât se poate de îndoielnică. Aceasta ne îngăduie prea puţin să alegem cu privire la un punct atât de însemnat, cum este naşterea şi îndreptăţirea după lege a lui Solomon, cel mai înţelept dintre regi: ori nu atingem deloc chestiunea asta, şi atunci la ce bun întreaga *relatare despre regele David* ori născocim o versiune nouă, epurată, a istoriei despre dragostea gingaşă, care unge la inimă, aşa încât să lăsăm să se înţeleagă că Urie a murit din pricina stomacului stricat sau a înveninării sângelui şi că David a văzut-o pe Batşeba, de pe acoperişul casei sale, după ce rămăsese văduvă. Din păcate, însă, aceste întâmplări nu s-au petrecut în timpuri străvechi; ele au avut loc mai degrabă într-o vreme de care îşi mai amintesc încă bine mii dintre cei în viaţă, astfel încât amândouă, şi tăcerea noastră, şi o născocire pe măsură potrivită, s-ar izbi de respingerea din partea unora din Israel. De aceea îl rugăm cu toată smerenia pe cel mai înţelept dintre regi să rostească o judecată tot atât de fără greş ca şi cea de odinioară în pricina celor două târfe pentru prunc."

Regele s-a întors către Benaia.

„Tu ai fost de altă părere?"

„Domniile-lor preţuiesc peste măsură însemnătatea vorbei".

Benaia şi-a dres glasul batjocoritor.

„Dacă regele Solomon ar vrea să ridice pretenţia că este feciorul – să zicem – al unei fecioare neprihănite şi al unui porumbel, care a coborât în zbor din cer, aş trimite pretutindeni şase sute din cheretienii şi

peletienii mei şi mâine întreg Ierusalimul ar jura că aşa este.”

Regele a făcut ochi mari, mirat, şi l-a asigurat pe Benaia de bunăvoința sa şi m-a întrebat eu ce propun.

Am spus că aş fi de părere că un bărbat, atât de înțelept ca regele Solomon şi atât de înzestrat cu felurite daruri şi atât de venerat de norodul lui Israel şi un principe al păcii, este, cu înalta sa persoană, dovada vie pentru prețuirea şi iubirea pe care Domnul le-a arătat-o părinților lui.

„Uimitor, Etan”, a exclamat regele, „Asta este, de fapt, ceea ce a spus mama totdeauna. Solomon, fiul meu, spunea ea mereu, părintele tău a păcătuit în ochii Domnului, când m-a luat pe mine, o biată nevastă fără apărare a unui oştean, şi când s-a culcat cu mine şi când a pus şi să-l ucidă pe bărbatul meu. Dar cine poate judeca asupra căilor Domnului – zicea ea care a pus ispita înaintea părintelui tău, căci pe atunci nu eram atât de diformă şi urâtă ca azi, ci eram bine făcută şi gingaşă şi pielea mea era ca foile unei flori de trandafir din Şaron; şi el m-a zărit în lumina soarelui ce dă să apună, când îmi spălam trupul. Astfel Domnul l-a pedepsit pe părintele tău, luându-i pe sărmanul băiețel, fratele tău mai mare, cu toate că abia împlinise şase săptămâni şi era nevinovat de orice rău. Dar tu, Solomon, fiul meu, ai fost zămislit după ce păcatul părintelui tău fusese ispăşit şi iertat, aşa cum se spune, ochi pentru ochi, dinte pentru dinte, viață pentru viață; de aceea tu nu eşti un copil menit morții, ci menit vieții; iar numele tău e pace şi tu eşti binecuvântat şi iubit de către Domnul.”

Regele a înghiţit: părea, în chip vădit, mişcat de vorbele mamei sale şi de gândul marelui său noroc, că era al doilea născut.

După aceea a poruncit:

„De ce să n-o scrieţi atunci după înţelepciunea mamei? Sau vreţi să spuneţi că sunteţi mai deştepţi decât o bătrână din Israel, care a izbutit să devină mama unui rege?"

Şi astfel stă scris în *relatarea despre regele David*, iar *Istoria despre David şi Batşeba* e cuprinsă în ea.

—

19

După şedinţă, însă, regele s-a purtat mai departe foarte prietenos şi a întrebat membrii comisiunii, precum şi pe mine, dacă nu vrem să rupem cu el o bucată de pâine la masa lui. Atunci să fi văzut bucurie îngâmfată pentru asemenea poftire regească; doar Benaia ben Iehoiada a cerut îngăduinţa să poată pleca, întrucât îndatoriri grabnice impuneau să fie de faţă la cheretieni şi peletieni.

După aceea ceilalţi membri ai comisiunii au schimbat între ei priviri pline de tâlc şi au mers în camera de mâncare a regelui, ai cărei pereţi erau împistriţi cu zugrăveli de struguri şi de rodii şi de alte mâncări gustoase. Regele mi-a poruncit să şed lângă el şi a rupt o bucată zemoasă dintr-o ciozvârtă de miel de soi şi mi-a îndopat-o milostiv în gură. Am mestecat şi i-am mulţumit şi am spus că furia regelui este ca răcnetul unui leu tânăr, dar milostivirea lui ca rouă pe iarbă.

„Asta sună ca un proverb”, a zis Solomon bucuros. Şi către Elihoref şi Ahia, grămăticii: „ Scrieți-vi-l frumos şi păstrați-l, căci plănuiesc o adunare a zicalelor celor mai vrednice de luat în seamă, drept mărturie a înțelepciunii mele nemaipomenite.”

I-am spus că mă simt nespus de cinstit de dorința regelui şi, dacă mi-or mai trece prin minte şi alte zicale cu tâlc potrivit, i le voi pune de asemenea la dispoziție cu plăcere.

Aceasta l-a mulțumit vădit, întrucât dobândea ceva pe degeaba, şi s-a interesat de mersul înainte al trudei mele şi cu ce anume aveam de gând să ne îndeletnicim mai departe în relatarea despre regele David.

„Cu răscoala lui Absalom”, am zis eu.

„Absalom...”

Numele părea să aibă un răsunet neplăcut în urechea lui, precum tot ce era în legătură cu năruirea conducerii actuale.

„Şi de unde ai să începi?”

Rădăcinile pomului sunt ascunse ochiului, m-am gândit eu, dar ele ajung până la ape. Totuşi trebuia să-i răspund lui Solomon, cel mai înțelept dintre regi, într-un chip care să fie pe înțelesul regilor; de-aceea am spus:

„Cred că ar fi cel mai bine să începem cu istoria lui Tamar, sora lui Absalom.”

Regele a luat un ochi al mielului, l-a tăvălit prin piper, mi-a spus să deschid buzele şi mi l-a vârât în gură.

Am înghițit şi am mulțumit pentru nespus de marea lui bunătate. Apoi am zis:

„Totuşi Tamar pare a fi ca îngropată într-o groapă a tăcerii şi slujitorul vostru nu ştie unde să întrebe de ea, la marele-eunuc regesc sau la marele-gropar regessc.”

„Tamar”, a spus regele, „a căzut în sminteală, iar familia a dus-o în templul de la Betşan, departe tare de Ierusalim, unde preoţii templului o hrănesc şi o spală şi-i fac tot ce are nevoie.”

Se lăsase tăcere în încăpere. M-am dus cu gândul la Tamar de odinioară, în veşmântul ei pestriţ; căci astea erau straiele pe care le purtau fiicele regelui, cât erau fecioare.

„Ai să afli puţine de la ea”, a grăit regele. „Oameni ai Domnului şi vrăjitori ce alungă duhurile şi doftori s-au îngrijit de ea şi au căutat să afle cu adevărat, au ce se petrecuse între ea şi fratele meu Ammon; dar ea bâiguie doar lucruri fără înţeles.”

„Cheia afirmării adevărului stă doar în faptul de-a o asculta”, am cutezat eu să remarc, „căci oare nu grăieşte duhul Domnului adesea şi din bâiguiala smintiţilor?”

Şi s-a iscat o dispută între profetul Natan şi preotul Ţadoc cu privire la nebunie şi la profeţie, şi amândoi s-au înfieibântat cât se poate de mult. Dar regele a grăit:

„Fiecăruia calea lui i se pare cea dreaptă; doar singur Domnul dăruieşte inimii siguranţa”.

Cu cugetarea aceasta a luat sfârşit masa.

Dumnezeule!

Ierusalimul nu mai era acelaşi oraş.

Străjile de la poarta palatului fuseseră întreite; străzile vuiau de duruitul roţilor şi de tropote de copite; în faţa

clădirilor dregătoriilor şi la răscrucile mai de seamă se înfiinţaseră care de luptă împlătoşate.

La cei netăiaţi împrejur, asemenea scoatere la iveală a forţei înarmate ar fi măturat străzile şi le-ar fi lăsat goale; nu tot astfel şi la copiii lui Israel, care înfloresc atunci când se iscă frământare. Strigau de-a valma şi întrebau şi gesticulau; ajungeau sub picioarele cailor şi printre cheretieni şi peletieni; hoţii şi pungaşii erau pretutindeni, răsturnau tarabele neguţătorilor şi o luau la fugă cu mărfurile; slujitorii lui Benaia ben Iehoiada, însă, umblau furiş prin gloată şi trăgeau cu urechea şi deodată se putea întâmpla ca un om să fie apucat de subsuori şi dus de-acolo.

Un nume era pe toate buzele: Adonia, feciorul regelui David cu Haghita, principe de sânge, care fusese ucis. Unii spuneau că nimeni nu mai e sigur în Israel, dacă un fecior al regelui David a putut fi răpus în însăşi casa lui şi trupul putuse fi aruncat în stradă ca un câine mort; alţii susţineau că nu se poate ca regele Solomon să îngăduie asta şi că Benaia sărise de rândul ăsta peste cal; un preot a ridicat braţele şi a vestit că şi-a atras singur sfârşitul ăsta fiindcă preacurvea pretutindeni şi se codea şi umbla pe căile Domnului. Dar un schilod, care era îmbrăcat în zdrenţe, a scuturat pumnul şi a strigat că toţi laolaltă sunt ticăloşi şi feciori de târfe, Adonia şi Benaia, şi regele Solomon care e cel mai rău dintre toţi; astfel că a fost dus şi el de-acolo pe sus. Şi spaima de lucrurile ce aveau să mai vină era mare în inima mea, aşa încât am tresărit, când am auzit că m-a strigat cineva.

Cei ce strigau erau, însă, Şem şi Şelef, feciorii mei, care s-au ivit acum din mijlocul mulțimii, fluturând o bucată de pânză murdară şi strigându-mi:

„Am văzut! Am văzut totul!”

Iar Şem a venit şi mi-a întins o bucată de pânză şi a zis: „Iată sângele lui!”

Şi Şelef a adăogat:

„Dintr-o mare băltoacă de sânge!”

Şi Şem a deslușit plin de mândrie:

„Am rupt asta din veşmântul meu şi am muiat-o în sângele lui, ca dar pentru tine şi spre aducere-aminte.”

Bucatele pe care le mâncasem la masa regelui s-au răzvrătit în mine şi mi-au venit îndărăt până-n gât. Dar Şem şi Şelef erau încântați foarte şi mi-au povestit cum au aflat la şcoală despre faptul că se pregătea ceva împotriva principelui Adonia; după care ei şi un număr de colegi au pornit-o şi au aşteptat în apropierea casei lui Adonia; casa, însă, era înconjurată de oameni care umblau în sus şi-n jos sau priveau, întâmplător, o crăpătură de zid ori se scobeau în dinți. Şi au venit numeroşi alergători care purtau toiege albe şi strigau: faceți loc pentru Benaia ben Iehoiada, care este mai mare preste oaste; şi Benaia a sosit cu carul său de luptă şi a intrat în casă.

„Şi, să vezi”, a spus Şem, „mutra lui era întunecată”.

Din casă a răzbătut apoi larmă de glasuri şi un strigăt răsunător; după aceea a ieşit împleticindu-se un om scăldat în sânge de la o rană ce se căsca larg; şi s-a prăbuşit jos.

„Şi să vezi”, a zis Şelef, „a fost o priveliște de groază.”

Totuşi, când oamenii care umblaseră în sus şi-n jos, au vrut să ridice leşul, a venit alergând o domnişoară, care se jelea tare şi striga către Domnul şi către întreg norodul. Când l-a văzut pe Adonia zăcând în băltoaca de sânge, s-a aruncat asupra lui şi şi-a sfâşiat veşmântul şi i-a sărutat gura şi un ochi, căci celălalt îi fusese scos cu o lovitură de sabie. Apoi oamenii, care umblaseră în sus şi-n jos, au apucat-o de subsuori şi au dus-o de-acolo.

„Şi să vezi”, a zis Şem, „parcă era o bolnavă.”

Leşul lui Adonia, însă, a fost dus în casă. O clipă mai târziu a ieşit Benaia. A vorbit scurt cu oamenii, care umblaseră în sus şi-n jos, s-a urcat în car şi a plecat.

„Şi, să vezi”, a zis Şem, „se purta de parcă nu se întâmplase nimic.”

După care i-am trimis pe Şem şi pe Şelef acasă şi i-am sfătuit să se ferească tot restul zilei de-a mai face alte năzbâtii.

Vorbele de îmbărbătare ale unui frate sunt pentru inimă ca balsamul; cuvântul unui înțelept însă poate tămădui suferința.

Mi-am adus aminte de Penuel ben Muşi, revizor din cinul al treilea la vistieria regească, care se îngrijise de noul sosit în Ierusalim şi devenise vorbăreț datorită unui pic de vin şi unei ciosvârte de miel, omul care mă făcuse să înțeleg unele taine, despre care se vorbea pe şoptite în cercurile celor ştiutori.

Am ajuns la vistierie pe ulițe dosnice şi pe drumuri lăturalnice şi le-am făcut un semn alene cu mâna străjilor de la intrare, după felul stăpânilor cu slujbe înalte, care se aşteaptă să nu fie opriți. Pe sălile clădirii,

însă, era linişte ca într-un mormânt; căci evenimentele mari ațâță norodul, dar slujitorii regelui aşteaptă desfăşurarea lucrurilor tremurând.

L-am aflat pe Penuel ben Muşi în camera dregătoriei lui; a sărit în sus, când m-a văzut, şi a întins spre mine degetele depărtate.

„Prietene”, i-am spus, „nu sunt un duh rău de la Domnul; sunt Etan ben Hosaia, redactorul *Relatării despre regele David şi aşa mai departe*; şi am venit să mă sfătuiesc cu tine în legătură cu sfârşitul principelui Adonia, căci te ştiu ca pe un om care cunoaşte bine treburile obşteşti, ca şi cele mai puțin obşteşti.” Totuşi, Penuel ben Muşi s-a buşit cu pumnii în frunte şi a blestemat ziua când am intrat în viața lui şi m-a implorat să părăsesc odaia dregătoriei lui şi să nu destăinui nici unui suflet de om că ne cunoaştem, căci urechile lui Benaia sunt pretutindeni. Nici măcar întâmpinările mele n-a vrut să le asculte; mai curând m-a apucat de braț şi m-a târât spre uşă şi m-a împins afară.

Am părăsit vistieria ca buimac; ce lepră mă lovise şi de ce şi de când? Am umblat pe străzi, singur în mijlocul gloatei şi înspăimântat. Dar, aşa cum un câine se întoarce mereu la vărsătura lui, gândurile mele reveneau tot într-una la prevenirea ce mi-o făcuse Benaia ben Iehoiada cu prilejul întâlnirii noastre în casa lui Ioab, când spusese: Dacă ştii atât de multe, Etan, pe cât cred eu că ştii, atunci cred că ştii prea multe.

Ce-mi rămânea altceva de făcut decât să mă duc acasă?

Casa se afla acolo scăldată în lumina trandafirie a înserării, iar în fața ei era lectica verde cu stinghii de aur şi cu acoperişul roşu, cu ciucuri.

Am chibzuit dacă nu petrec noaptea mai bine într-un han sau undeva în vreun şopron sau chiar sub vreo poartă de intrare. Dar eram prea ostenit şi descurajat şi am intrat în casă ca o oaie la casap.

Amenhotef, marele-eunuc regesc, mi-a dat bineţe cu o voce mai din gâtlej ca orcând şi m-a întrebat de sănătate şi de ce mă țin departe de el. Lilit, țiitoarea mea, s-a ivit cu un lighean cu apă şi mi-a spălat fața şi mâinile şi picioarele, în timp ce Amenhotef îi urmărea mişcările grațioase cu o privire binevoitoare; iar Hulda, mama feciorilor mei, ne-a pus dinainte vin şi pâine şi un taler cu brânză de capră, ce era amestecată cu măsline tocate mărunt şi cu nuci rase. Estera, însă, soția mea, a trimis vorbă s-o iertăm: căci ziua fusese lungă, iar inima ei suferea din pricina trudei.

Femeile s-au îndepărtat. Amenhotef a pus pe pâinea sa felioare de brânză şi a mâncat în tăcere. În cele din urmă şi-a şters mâinile pe un ştergar din pânza de în cea mai subțire şi a zis:

„După o zi precum cea de azi, omul se gândeşte la sufletul său şi îşi caută prietenii."

Frica s-a încuibat din nou în măruntaiele mele:

"Moartea este o cositoare sprintenă."

El a încuviințat din cap.

„Cât e de când tu şi cu mine l-am privit pe Adonia, cum s-a împreunat cu Abişag după feliuşagul țapilor şi în alt chip; şi acum Benaia a ridicat mâna asupra lui şi iată-l mort."

A cătat la mine cu înțeles, şi frica din măruntaiele mele a sporit.

„Ca istoric, Etan, tu poți privi moartea ca o apariție zilnică; această moarte, însă, vădeşte semnele ei deosebite, şi unul din ele te priveşte pe tine. Presupun că ştii cum s-au întâmplat toate astea?

Am căltinat din cap.

„Adonia trebuie să-şi fi pierdut şi picul de minte din pricina domniței", a zis Amenhotef, „căci a ales-o tocmai pe regina-mamă Batşeba, să-i vorbească regelui pentru el, şi a mai fost şi atât de nerod, încât să-i amintească: Tu ştii, că regatul era al meu, că eu trebuia să domnesc; acum însă domnia a trecut de la mine şi i s-a dat fratelui meu."

Amenhotef şi-a răsucit mâinile nespus de grațios.

„Poți să-ți închipui cum i-a venit asta bătrânei doamne. Au uitase el că Batşeba era aceea care, prin înrâurirea ei asupra regelui David, trecuse domnia de la el? Uitase oare că Abişag, chiar dacă nu-l putuse încălzi pe rege, era totuşi una din femeile lui David şi că faptul de-a ridica pretenție asupra uneia din femeile regelui înseamnă să ridici pretenție la puterea lui?"

M-am gândit la Adonia, cum a intrat în Abişag şi cum ea se răsucea şi se mişca aprinsă de patimă, şi frica din mine a devenit arzătoare şi s-a ridicat până'n inimă.

„Batşeba, însă, s-a arătat gata să vorbească regelui Solomon pentru Adonia. Şi regele s-a sculat înaintea ei şi i s-a închinat şi a poruncit să pună acolo un jilț pentru mama lui, ca să se aşeze de-a dreapta lui. Apoi ea i-a zis: Am să-ți fac o mică rugăminte, să nu mi-o

treci cu vederea. Zis-a regele: Cere, mama mea! N-am să zic nu!”

Acum ea era iar Batşeba, soţia lui Urie: nicio apă, cât de mică, n-o putea tulbura, dar pe vârful limbii ei şedea moartea.

Ea a zis: Să dai pe Abişag sunamiteanca lui Adonia, fratele tău, de femeie.”

Mâinile lui Amenhotef se mişcau precum capetele a doi şerpi care se atacă unul pe altul.

„Am văzut chipul marelui-gramatic Iosafat ben Ahilud şi pe cel al lui Benaia ben Iehoiada: era ca de piatră. Dar faţa regelui s-a făcut galbenă ca lămâia şi el a grăit: De ce ceri tu pe Abişag sunamiteanca pentru Adonia, mama mea? Cere totodată şi regatul pentru el; căci el este fratele meu mai mare; pentru el şi pentru preotul Abiatar şi pentru Ioab ben Ţeruia.”

A bănuit îndată o uneltire, ce altceva. Întrucât puterea creşte din uneltire, stăpânitorii o adulmecă pretutindeni. Batşeba cunoştea gândurile omului.

„Atunci regele a strigat către Benaia şi către mine şi a zis: ce slujitori credincioşi suntem şi cât de nemăsurată e priveghere noastră, dacă fratele său Adonia şi domniţa Abişag au putut să-şi facă mendrele sub ochii noştri? Şi unde sunt prietenii regelui şi toţi sfetnicii săi, dacă trebuie să afle de la mama lui ce se petrece în regatul său? Cutare şi cutare să-mi dea mie Dumnezeu, dacă n-a grăit Adonia cuvântul acesta împotriva vieţii mele. Dar acum, pe viul Dumnezeu care m-a socotit pe mine vrednic de cinste şi m-a aşezat pe tronul lui David, tatăl meu, Adonia chiar astăzi va muri”.

Mi-am amintit de petele întunecate de pe bucata de pânză, care erau sângele lui Adonia, şi, cu glas tremurat, l-am întrebat pe Amenhotef, ce aveam eu a face cu uciderea aceasta.

Amenhotef m-a privit lung şi ochii lui cu vinişoare roşii s-au bulbucat puțin, când mi-a grăit:

„Au nu este datoria oricăruia dintre copiii lui Israel să umble pe căile Domnului şi să înştiințeze dregătoria cu privire la fapta aproapelui său? Au n-ai ştiut una şi alta şi încă multe altele, care erau de însemnătate pentru slujitorii regelui?"

„Au n-ai ştiut şi domnia-ta?" am întors eu vorba.

„Dar fireşte!"

Şi-a întors capul de parcă era unul din chipurile pe care egiptenii le încrestează pe columnele lor, ce le zic obeliscuri; şi a zâmbit la fel de nepătruns ca şi acelea.

GÂNDURI ALE LUI ETAN BEN HOSAIA, CÂND, DUPĂ PLECAREA LUI AMENHOTEF, MARELE-EUNUC REGESC, A ŞEZUT ÎN CĂMARA LUI DE LUCRU ŞI A CUGETAT

- DESPRE FIREA DOMNITORILOR

Vezi tu pe oarecine, care se pricepe la treaba sa? acela va sta înaintea regilor.

Precum înălțimea cerului şi adâncul pământului, aşa şi inima regilor nu se poate pătrunde. Când stai la masă cu un dregător, gândeşte-te temeinic la cele ce ți se pun dinainte; şi pune-ți un cuțit la gât dacă eşti lacom.

Dacă regele se teme, răcneşte ca un leu: cine îl întărită la mânie, păcătuieşte împotriva însăşi vieții lui.

Piatra este grea şi cu anevoie de ridicat nisipul, însă furia nebunului este mai grea decât amândouă.

- DESPRE STĂRILE DIN REGAT

Unde nimeni nu mai visează la viitor, norodul devine sălbatec şi cumplit.

Când un stăpânitor ascultă de minciuni, toți slujitorii lui sunt nevrednici.

Inima lor urmăreşte nimicirea, iar buzele lor sfătuiesc la rele.

Cei însetați de sânge îl urăsc pe cel drept. Domnul a făcut toate lucrurile cu un scop: ba chiar şi pe mişel pentru ziua fărădelegii. Chiar dacă cel drept cade de şapte ori, şi tot se scoală; dar cei fărădelege se poticnesc în nenorocire.

- DESPRE PARTICIPAREA IA VIAȚA OBŞTEASCĂ

Au poate pune cineva foc în sânul lui, fără ca veşmintele lui să nu ardă? Sau va merge cineva pe tăciuni aprinşi fără să i se frigă tălpile?

Nu te îndesa înaintea regelui şi nu sta în locul hotărât pentru cei mari.

Omul înțelept îşi ascunde ştiința; dar gura nerodului e pieirea lui, iar buzele lui îi devin capcană.

Biciul pentru cal, frâul pentru măgar, iar varga pentru spinarea celor nebuni, în topitoare se

lămureşte argintul şi în cuptor aurul, dar cel ce încearcă inimile e Domnul.

• DESPRE OPORTUNITATEA UNEI CĂLĂTORII DE SERVICIU

Cel nelegiuit fuge fără ca nimeni să-l urmărească, iar omul drept stă ca un pui de leu fără de grijă.

Înaintea prăbuşirii merge trufia şi semeția înaintea căderii.

Cel cu duh vede nenorocirea dinainte şi se ascunde; cei nerozi însă merg drept spre ea şi se aleg cu pagubă.

Buna chibzuință va veghea peste tine şi înțelegerea te va feri pentru ca să te izbăvească de calea celui rău şi de omul care grăieşte minciună.

Sorții se aruncă în poala hainii; însă hotărârea toată vine de la Domnul.

• DESPRE O EXCURSIE LA TAMAR, FIICA LUI DAVID, ŞI DESPRE PUTINȚA CĂUTĂRII DUPĂ ALTE ADEVĂRURI

Chibzuieşte, când pui piciorul înainte, şi vei merge sigur pe drumul tau. În inima omului se înjghebează unele planuri; dar sfatul Domnului rămine în ființă. Domnul nu va părăsi în nevoie sufletul celui drept.

—

20

„Pe viul Dumnezeu”, a zis căpetenia de la poarta oraşului, „uite-l pe istoricul nostru. Au istoriile tale s-au vădit a fi fără preț ori caldarâmul oraşului Ierusalim

s-a încins prea tare pentru tălpile tale, căci ai venit cu asini nenumăraţi şi ne părăseşti doar cu unul?”

L-am felicitat pe căpitan pentru neasemuita sa ţinere-de-minte şi i-am zis:

„Ei da, s-a scurs vreme îndelungată, de când am sosit aici cu arhivele mele şi cu familia mea; acum, vezi bine, locuiesc la nr. 54 pe uliţa Regina din Saba, într-o casă care este a regelui, tocmai mă urnesc la drum într-o călătorie pentru treburile regelui.”

Şi i-am arătat toate documentele mele.

Între timp se adunaseră milogii şi tot soiul de gloată, din cei ce-şi fac veacul căscând gura pe la poarta oraşului, şi s-au pornit să facă glume pe seama şobolanilor care părăseau casa peste care s-a abătut molima şi ziceau că sângele lui Adonia, care a curs în stradă, nu-i decât începutul şi în curând vor răsări ca din pământ spânzurători pe colinele Ierusalimului, şi de fiecare va atârna câte un lingău ce-a supt sângele norodului şi măduva celor ce trudesc.

Atunci căpetenia a rotit gârbaciul cu mai multe cozi pe deasupra capetelor lor şi a strigat:

„Ascultaţi voi, feciori ai lui Belial, neţesălaţilor şi nespălaţilor; vă mănâncă fundul şi vă arde de vergi, limbii voastre îi e poftă să fie smulsă din gură? Domnul v-a răsfăţat cu prea multă libertate; milostivirea regelui v-a dat mai multă vlagă decât aveţi nevoie. Dar creierul vostru s-a sfrijit până la mărimea unui bob de mazăre, căci uitaţi cine stăpâneşte aici în ţară, şi anume Solomon, cel mai înţelept dintre regi, prin slujitorul său iubit Benaia şi prin cheretienii şi peletienii, care cunosc

inima fiecăruia şi care or să vă învețe ei să vă țineți botul.”
Către mine, însă, a grăit:
„Şterge-o de-aici. Nu-ți dai seama, că învățații scrisului sunt pricina de supărare pentru norod şi o povară pentru slujitorii regelui?”
Aşa că mi-am îndreptat paşii către miază-noapte, spre Betşan, pe drumul ce duce pe lingă templul lui Nob şi de care s-a folosit cândva David, când a fugit dinaintea lui Saul.
Şi sufletul mi-era apăsat de gândul la Estera, nevasta mea bolnavă pe care o lăsasem acasă, şi la țiitoarea mea Lilit, care lipsise când mi-am luat rămas bun, şi la viitorul meu, care era cât se poate de nesigur; căci, chiar dacă, părăsind Ierusalimul, scăpăm de o lovitură nemijlocită, eram totuşi prea bătrân şi prea înrădăcinat în deprinderile mele de viață, pentru a mai putea învăța cum se trăieşte în peşteri şi cum îți poți croi drum în pustiu vreme mai îndelungată.
Când am ajuns la piatra cea mare, din care țâşneşte izvorul de hotar, căruia i se zice aşa pentru că țara iebuseilor se-ntindea până aici mai înainte de a-i fi bătut David şi a fi pus stăpânire pe ei, iată că la izvor şedea o făptură cu boiul gingaş, înfăşurată într-o mantie albă, şi ținea o legăturică în mână.
Şi inima mea a zvâcnit, căci am văzut că era Lilit; şi deodată mi s-a uscat gâtlejul de tot, astfel încât, când am oprit asinul, n-am putut rosti niciun cuvânt.
Lilit şi-a dezvăluit chipul şi a venit la mine şi mi-a prins mâna şi mi-a spus:

„Nu mă alunga de la tine, Etan, prietenul meu. Am să merg în urma ta; unde vei mânca tu, voi fi mulțumită cu rămăşițele, unde te vei culca, te voi încălzi; căci te iubesc mai mult decât viața mea.”

Am atras-o la piept şi am ținut-o strâns; şi am simțit, cât de greu de îndurat ar fi, s-o pierd în folosul regelui Solomon şi să trebuiască să-mi închipui cum ar pipăi-o el cu degetele lui slinoase; dar mai ştiam totodată că era nesigur pentru un om singur să călătorească pe drumurile lui Israel cu o femeie frumoasă, căci pretutindeni adastau la pândă tâlharii şi oştenii şi alt norod întunecat; şi ca aceştia puteau să-i facă țiitoarei mele ceea ce, în vremea judecătorilor, i-au făcut țiitoarei unui tânăr levit bărbații din oraşul Ghibeea, care au pus mâna pe ea şi au siluit-o toată noaptea până în zori şi-au trimis-o apoi îndărăt; şi întregul Israel s-a ridicat ca un om şi a pornit să-i pedepsească pe bărbații din Ghibeea, după ce levitul şi-a tăiat țiitoarea în două bucăți şi le-a trimis bătrânilor semințiilor. Dar asta fusese pe vremea judecătorilor; în ziua de azi n-are decât să-şi taie cineva logodnica într-o mie de felii şi să le trimită apărătorilor legii din întreaga țară, şi niciunul din ei n-ar mişca măcar un deget.

„Lilit, dragostea mea”, am zis, „Dumnezeu mi-e martor că nimic nu mi-ar fi mai plăcut decât să te iau cu mine. Osteneala drumului s-ar preface în desfătare şi fiecare zi ar fi ca o lună de miere. Dar țara e cuprinsă de tulburări, aceasta e şi pricina pentru care mă depărtez de capitală; iar pe şosele s-ar putea să se petreacă grozăvii.”.

Dar ea a cătat spre mine cu ochii ei mari şi a zis:

„Am dormit la picioarele tale, Etan, dragul meu, şi m-am străduit cu gingăşie pentru tine în fel şi chip. La început, când m-ai luat de la părintele meu în schimbul a douăsprezece oi de soi bun şi a patru capre şi a unei vaci cu lapte, am văzut în tine un om bătrân, morocănos şi mirosind uşor a mucegai; dar apoi m-ai învățat cântecele tale şi mi-ai dezvăluit bunătatea ta, şi astfel ai ajuns pentru mine, încetul cu încetul, şi iubit şi soț şi părinte într-o persoană. Să nu gândeşti că am venit încoace fără să chibzuiesc; ştiu bine ce înseamnă pentru o femeie tânără să călătorească în vremurile astea cu un om, care este învățat şi e slab de fire şi nedeprins cu mânuirea jungherului. Şi, dacă mă vei alunga de la tine, nu mă voi întoarce la nr. 54 din ulița Regina din Saba, ci te voi urma şi voi fi ca umbra ta; şi, aşa cum niciun om nu poate smulge umbra de lângă el, n-ai să mă poți smulge nici tu de lângă tine, afară doar de mi-ai spune în față că nu ți-s dragă şi că ai de gând, în călătoria ta, să te culci cu alte femei, cu târfe şi țoline de prin sate, în care caz mă voi ruga Domnului să te bată cu buboaie pe mădularul virtuții tale şi cu trânji şi cu neputință în toate cele.”

Acu', ce să zic, recunosc că-mi trecuse prin gând să găsesc vreun chip nou în drumul meu, cumva vreo fecioară de la sat, şi să mă culc cu ea; căci un om care fuge e precum pasărea în zbor, care iscodeşte în jur după şoareci de câmp. Dar marea iubire a Lilitei m-a copleşit şi m-am ruşinat de toana mea şi am zis:

„Lilit, dragostea mea, cum se face că bărbații înțeleg atât de rar adâncimea simțământului, de care sunt în stare femeile, şi că resping binecuvântările ce ar fi

putut fi ale lor? Dumnezeu să-mi facă mie cutare şi cutare, ba încă şi mai mult să-mi facă, dacă voi uita cândva ceea ce m-ai învăţat şi dacă ţi-oi înşela vreodată iubirea. Nu, nu vreau nici să umbli în urma mea; o parte din timp ai să călăreşti pe asin şi o să împărţi pâinea cu mine; iar noaptea ne vom culca sub o velinţă şi ne vom încălzi unul pe altul şi ne vom hărăzi unul altuia toate cele ce ne fac plăcere; şi apoi vom căta în sus spre ceruri şi vom asculta suspinul vântului."

În a şaptea zi a călătoriei noastre, când soarele cobora spre asfinţit ca un glob roşu uriaş, am zărit meterezele de la Bet-şan, care erau scunde şi pe alocuri dărăpănate, iar turnurile năruite; căci Solomon, cel mai înţelept dintre regi, cheltuia avuţiile ţării pentru înălţarea marelui templu al Domnului şi pentru mărirea palatului său şi pentru cetatea Millo şi zidurile de la Ierusalim, pentru zidirea Haţorului şi a Meghidonului şi a tuturor oraşelor cu grânare ce le avea, şi a oraşelor pentru călăreţi, şi pentru tot ceea ce mai avea de gând să construiască la Ierusalim şi în Liban; dar restul ţării se dărăpăna şi se părăginea.

Şi pe poartă a ieşit un om, care ţinea o frânghie, de care trăgea un ţap bătrân şi năbădăios; şi omul striga şi-şi blestema ziua când se născuse şi ziua când se născuse ţapul, dar şi mai tare îi suduia pe preoţii templului din Bet-şan.

„Cetăţene", am grăit eu către el, „după cât se pare acest animal venerabil ca vârstă este pentru tine un adevărat chin. N-are nici pic de carne pe el şi nici vlagă, coarnele îi sunt slabe, şi a năpârlit de păr; biata

cornută nu mai preţuieşte nimic; atunci de ce nu te milostiveşti de ea în numele Domnului şi n-o laşi să crape în linişte?”

„Nu preţuieşte nimic?”

Omul a prins s-o suduie pe mama care mă născuse şi pe mama Lilitei, ţiitoarea mea, şi tot astfel pe muma asinului, pe care călătoream. Apoi a zis:

„Cum adică, ţapul ăsta e un ăla zdravăn şi focos la simţuri, iar picioarele lui sunt cu sigur mai puternice decât ale tale, străine. Dar, în ceea ce priveşte sfârşitul lui, o să moară curând şi aburul sângelui lui se va înălţa către Domnul de pe altarul templului; căci îl duc preoţilor ca jertfa.”

Atunci l-am lăudat pe om pentru cucernicia lui, la care el a ţipat tare şi a dat cu picioarele în ţap şi mi-a desluşit, că la zi-ntâi a fiecărei luni trebuie să ducă preoţilor de la Bet-şan o jertfă, o capră sau o oaie sau un viţeluş, căci ei îl ţin pe feciorul lui, care e sărac cu duhul încă de la naştere; cheltuielile de întreţinere îl aduc în sapă de lemn şi el cu nevasta sa şi cu copiii săi n-au ce pune în gură.

L-am urmat la deal pe om şi pe ţapul lui, lăsând pe mâna stângă oraşul Bet-şan, şi am ajuns la templu în vremea aprinsului luminilor, după rugăciunea de seară. Şi ne-am dus la casa de oaspeţi, care se afla lângă templu şi unde ne-a primit un preot, de pe al cărui chip şi ale cărui braţe jegul se cojea vădit; acesta ne-a întins palma ca să plătim masul peste noapte şi a zis:

„Domnul vede în inimă; dar un om, care se încrede în altul, rămâne curând cu punga goală.”

Mai târziu ne-am ospătat dintr-o pită şi un hartan de came, care era alcătuit doar din zgârciuri şi vine şi care, de bună seamă, provenea de la un frate mai bătrân al țapului pe care îl întâlnisem. Apoi ne-am vârât sub velința mea şi ne-am lipit unul de altul; dar nu puteam adormi de sforăitul cucernicilor, care veniseră de departe pentru a se ruga în sanctuar şi a aduce jertfa Domnului, şi din pricina țipetelor şi văietelor şi răcnetelor ce răzbeau din colibele smintiților, de parcă toate duhurile Domnului se vorbiseră să se adune acolo şi urlau la lună. De tâlhari nu mi-ar fi aşa teamă, a şoptit ea, şi nici de oşteni sau de slujitorii lui Benaia ben Iehoiada; dar inima ei se înspăimântă la gândul că un duh rău s-ar putea abate asupra ei ca s-o tragă de păr sau s-o ciupească de sfârcul sânilor sau să-i vâre în trup o stârpitură de plod.

„Lilit, dulcea mea”, i-am şoptit eu, „cunosc un descântec care va ține departe de tine duhurile rele, şi am tras în jurul tău un cerc vrăjit, înainte de-a ne culca, aşa că nimic nu ne poate atinge.”

Atunci a oftat, doar o singură dată, şi-a aflat culcuş capului pe umărul meu şi a ațipit.

De dimineață ne-am înfățişat marelui preot; acesta era bine hrănit şi trandafiriu la chip, dar la fel de nespălat ca şi subordonații săi.

Mi-a fost cu neputință să desluşesc din expresia lui, cât credea din cele spuse de mine şi care socotea că sunt gândurile cu care venisem; dar, când am isprăvit de vorbit, mi-a spus:

„Pe scumpii noştri bolnavi nu-i ţinem îndărătul gratiilor sau îndărătul zăvoarelor sau în silnicie; trei lucruri, le spun eu necontenit preoţilor mei, sunt cheia unei îngrijiri cu succes: răbdarea, înţelegerea, iubirea. Fireşte, când unul din bolnavi devine prea îndărătnic, se poate întâmpla, ca să capete o lovitură usturătoare, care îl ameţeşte şi îl potoleşte; dar lovitura e atât de scurtă, că nu produce nicio durere; nu le căşunaţi durere, le spun eu necontenit preoţilor mei, rugaţi-vă împreună cu ei. Avem ore de vizită regulate; oricine doreşte se poate apropia de scumpii bolnavi şi le poate tălmăci bâiguielile; cunosc oameni cu faimă şi avere, care îşi rostuiesc afacerile după cele ce află din spusele scumpilor noştri bolânzi; e oprit a-i hrăni şi a-i necăji. Pentru toate aceste servicii şi toată această amabilitate aşteptăm ca tu să aduci o jertfa Domnului; avem în curtea templului o ofertă bogată de vite vii, din care cei cucernici pot alege; leviţii vând vita întreagă sau orice parte din ea ai dori; ai să fii desigur mulţumit şi Domnul te va iubi şi îţi va împlini toate rugile tale.”

Astfel m-am dus cu Lilit în curtea templului, unde mişunau oile şi caprele şi viţeii şi boii care fuseseră dăruiţi de către cimotiile iubiţilor bolânzi. Acum animalele erau vândute de preoţi celor cucernici, care se târguiau pentru darurile sortite jertfelor şi strigau către Dumnezeu din pricina preţurilor ce erau cerute acolo. Într-un ungher l-am descoperit pe vechiul nostru cunoscut, ţapul, care era mai mult mort decât viu; şi m-am milostivit de el şi i-am spus levitului să-i dea o lovitură scurtă, dar usturătoare, şi să-l ducă la altar, căci aş fi gata să aduc jertfa un sfert dindărăt, dacă

prețul se înscria în limite rezonabile; şi levitul mi-a spus că-mi va face un preț bun, de vreme ce Domnul m-a îndrumat la el, şi că e sigur că şi alți cucernici vor vrea să ia câte-o parte din țap, pentru ca bietul animal să fie izbăvit de chinul său şi să poată ajunge plăcut în ochii Domnului. După care mi-a dat un ciob de lut, care trecea drept adeverire a plății şi care mă îndreptățea să-i vizitez pe bolânzi.

La vremea vizitei, însă, m-am dus la colibele nebunilor; şi Lilit m-a urmat, cu toate că se temea foarte şi pălise până la rădăcina părului.

Erau acolo trei colibe: una pentru cei care îşi răsuceau mădularele şi se schimonoseau la față, una pentru cei care stau încremeniți şi nu-şi puteau ține nevoile şi alta pentru toate cazurile celelalte, însumându-i şi pe cei violenți. În fiecare colibă faceau serviciu câte doi preoți, a căror mutră oglindea nepăsarea boilor; dar mâinile lor erau tari ca fierul. Se putea vedea că iubiții bolnavi aveau o frică de moarte de ei; căci, oricare era felul bolii lor, se cutremurau şi scânceau când dădeau cu ochii de ei. Duhoarea din colibe, însă, era atât de puternică, încât te izbea în față de la o depărtare de douăzeci de paşi; în colibe era aproape cu neputință să-ți tragi sufletul, iar iubiții bolnavi, mulți dintre ei despuiați sau în zdrențe putrezite, erau mânjiți de propria lor scâmă şi de muci şi de bale, şi unii zăceau acolo ca morți.

I-am întrebat pe preoți de Tamar, fiica lui David. Şi-au căscat gurile ca într-un râs mut şi unul din ei a zis:

„Ce vrea să zică un nume? Avem aici un rege al Persiei, doi faraoni şi mai mulți îngeri ai Domnului, printre care două femei, şi alții asemenea, care pretind

că sunt profeţi şi că au vedenii. Să ţi-o arăt pe Astarot, zeiţa iubirii? Sânii i s-au uscat, părul îi e ca pleava, degetele de la picioare i-au putrezit, iar din ochii ei picură puroi. Tamar, fiica lui David! De ce nu Eva, femeia lui Adam?”

Am luat-o pe Lilit de mână şi am fugit cu ea din colibă şi din curtea templului, pe deal la vale, până am ajuns la ogoare; şi acolo Lilit a căzut la pământ şi şi-a ascuns faţa. Eu, însă, mă gândeam la căile Domnului şi la cât erau de anevoioase şi de întortocheate. Dar, iată, că pe potecă venea o femeie care purta veşmânt pestriţ, ca fiicele regelui când sunt încă fecioare. Capul îi era plecat în chip ciudat şi ea cânta cu glas subţire, copilăresc:

...Sora mea, iubita mea deschide-mi!
Turtureaua mea, mult draga mea, căci iată capul meu e plin de rouă
Şi de cosiţa mea prinsu-s-au picăturile nopţii...

Şi am văzut că straiul ei pestriţ era înjghebat din tot felul de cârpe şi chipul ei era bătrân şi stins de supărare şi schimonosit, iar ochii priveau ţintă în gol. Lilit s-a sculat de jos şi a zis cu veneraţie:

„Tamar, fiica lui David...”

Dar femeia îşi târşea paşii, orbeşte, pe lângă noi şi cânta:

Celui drag eu i-am deschis,

Dar iubitul meu se dusese, plecase.
Sufletul meu încremenise, când cel drag mie-mi vorbise;
Iată eu l-am căutat, dar de aflat nu l-am aflat;
Pe nume l-am tot strigat, dar răspuns nu mi-a dat.

Şi Lilit a alergat după ea şi a prins-o de braţ:

„Tamar, soră iubită, draga mea...”

Femeia a mers mai departe.

„Ascultă-mă, Tamar. Iată-l acolo pe Etan, iubitul meu; este blând şi bun şi mâinile lui sunt ca vântul care răcoreşte chipul adiind dinspre mare...”

Ceva părea să se schimbe în ţinuta femeii.

„Inima mea se întoarce către tine, Tamar. Vreau să te opresc. Colo stă Etan, iubitul meu; el ştie o vrajă care va alunga de la tine duhul cel rău de la Domnul...”

Femeia s-a oprit locului.

„Va trage în jurul tău un cerc vrăjit, şi se va reîntoarce liniştea în mintea ta şi pacea în sufletul tău. Priveşte-mă, poţi să mă vezi...”

Femeia a dat din cap.

„Şi poţi să-l vezi pe Etan, iubitul meu, care e înţelept întru căile Domnului şi înţelept întru căile oamenilor...”

Femeia a privit în jur. În ochii ei revenise viaţa. Am făcut un pas spre ea. A ridicat mâinile, de parcă voia să se ferească de o lovitură; apoi mâinile i-au căzut în jos şi schimonoseala cumplită, care îi desfigura chipul, a început să se destrame.

Şi Lilit a sărutat-o, ca o soră pe alta, iar femeia ne-a urmat.

CUVINTELE LUI TAMAR, FIICA LUI DAVID,
ROSTITE CĂTRE ETAN BEN HOSAIA, CÂND STA

CULCATĂ ÎN IARBĂ PE OGOR, CU CAPUL ÎN POALA LILITEI, ŢIITOAREA LUI

...oo, Dumnezeule, nu e ceea ce mi-a făcut şi cum mi-a făcut m-a aruncat pur şi simplu pe pat şi m-a ţinut şi mi-a rupt straiele de pe trup şi mi-a produs durere de asemenea m-a lovit peste faţă fiindcă ţipam asta era destul de rău dar încă nu tot ce e mai rău cu toate că eram fecioară într-adevăr eram şi ştiam că fără pieliţa fecioriei fiica unui rege nu mai preţuieşte mult ştiam şi eu câte ceva numeroasele fiice din casă şi toate cu sângele fierbinte al lui David în vine ştiau deja când erau de opt sau nouă ani şi aveau experienţă în haremul părintelui nostru fetele se vizitau noaptea una pe alta şi beau vin şi gustau haşiş şi îşi faceau mendrele cu slujnicele şi se strecurau una în patul celeilalte toate astea le-am văzut şi poate aş fi ajuns şi eu ca multe din ele şi aş fi iubit femei de nu era Maaţah mama mea care era fiica regelui din Gheşur şi de nu-mi zicea Tamar te bat cu biciul dacă te prind în pat cu una din astea sau de bag seama că pieliţa ta s-a dus căci tu eşti din partea mamei şi a tatălui din sângele regilor şi nu din sângele procopsiţilor şi nou-îmbogăţiţilor ah de câte ori n-am dorit ca părintele tău să fi fost mai pretenţios în alegerea celorlalte femei ale lui aşadar astfel era mama mea şi eu nu mă temeam de ea dar fratele meu Absalom era un băiat sălbatec şi şi-a lăsat să-i crească părul şi când ea îl dojenea el dădea cu picioarele în ea şi o muşca şi atunci ea i-a spus părintelui meu şi el a pus să-l bată cu biciul unde eram aşadar eram încă fecioară când Amnon fratele meu de la altă femeie a tatălui meu de la israelita

Ahinoam a început să se țină de mine şi a vrut să mă ducă în grădină şi să mă pipăie dar eu i-am spus aşa nu Amnon n-am nimic împotriva unor legături de iubire ca între frate şi soră dar să-mi vârî mâna în sân şi să te freci de mine nu de altfel şi asuzi şi miroşi urât asta l-a supărat dar mutra posacă îl facea şi mai neplăcut era palid din fire şi avea buzele urât răsfrânte şi atunci s-a îmbolnăvit sau s-a făcut doar că e bolnav din care pricină frica de Domnul a intrat în părintele meu care tocmai pierduse pruncul de la Batşeba pe deasupra şi Ahinoam mama lui Amnon se purta de parcă copilul ei preferat era un prunc neajutorat şi a umplut întreg palatul cu tânguielile ei şi l-a împins pe părintele meu la disperare aşa că a venit la mine şi mi-a zis Tamar fiica mea cunoşti greutățile ce le-am avut pentru că Domnul s-a mâniat de mai multe din faptele mele şi acum Amnon s-a îmbolnăvit şi îmi spune că moare de pofta câtorva turte cum numai tu te pricepi să le găteşti din came tocată mărunt şi din anumite mirodenii şi totul învelit în aluat subțire şi puse pe masă în supă de pasăre şi că s-ar însănătoşi dacă tu i-ai pregăti asemenea turte atunci am spus către părintele meu că dacă asta e tot am să-i pregătesc cu plăcere turtele şi am să i le trimit dincolo în casa lui dar el ar dori să te duci chiar tu şi să le pregăteşti în bucătăria lui mi-a zis tata şi să i le pui dinainte chiar cu mâna ta atunci am spus de ce s-o fac el nu e tocmai dintre cei mai drăguți şi să se bucure dacă îi voi găti turtele necum să mai pună şi condiții însă a spus părintele meu el e un băiat bolnav bolnavii au toanele lor în afară de asta e fratele tău vitreg de aceea fii pentru el o soră bună şi du-te în casa lui şi găteşte-i carnea ce era să fac m-

am dus în casa lui Amnon unde el zăcea în pat şi părea bolnav şi vorbea atât de încet încât abia îl puteai auzi ah turte şi ridică mâna s-o atingă pe-a mea dar mâna îi alunecă în jos şi slujitorii clatină din cap şi spun cât de slăbit e bietul Amnon din pricina boalei sale şi grăbiți-vă cu turtele sau o să ne moară el însă geme oh capul meu bietul meu cap el nu îndură când se vorbeşte zic slujitorii şi se scoală şi pleacă şi iată-mă acolo cu oalele şi tigăile mele şi cu turtele împreună cu supa Tamar soră dragă suspină el doar un pic la început poate că am să mănânc dacă-mi dai tu cu mâna ta gingaşă vino-ncoace vino mai aproape nu nu-mi vărsa supa îi zic eu dar el mă trage spre sine acu' ai făcut-o m-am tânguit eu ce nenorocire şi totul s-a vărsat peste învelitoarea patului ce faci de-odată îşi recăpătă întreaga vlagă şi mă trage jos pe patul lui în mijlocul turtelor şi zice vino şi te culcă cu mine sora mea nu răspund nu nu fratele meu nu mă necinsti căci aceasta nu se face în Israel nu face ticăloşia asta nu se face în Israel nu face ticăloşia asta căci unde mă voi duce eu cu necinstea mea şi tu vei fi în Israel ca unul din cei fără de minte de aceea te rog vorbeşte cu regele şi el nu se va împotrivi să mă dea după tine el însă n-a vrut să asculte cuvintele mele ci fiind mai tare m-a silit şi s-a culcat cu mine şi m-a necinstit când s-a săturat şi-a întros fața şi a zis tu tu nu eşti ca o femeie mai curând eşti ca o scândură de lemn câtuşi de puțin zic eu la ce te aştepți de la una pe care o siluieşti să-ți mai arate şi pasiune apoi mi-ai produs durere la ruperea pielicioarei mele şi în afară de asta eram culcată în supă şi pe turte încearcă-mă încă o dată nu mai e încă o dată zice el scoală şi pleacă cum asta zic

eu tu îţi siluieşti propria soră şi o alungi de la tine ca pe o târfa siluit zice el ai făcut-o doar de bunăvoie stăteai culcată aici şi m-ai lăsat să fac totul după placul meu asta a fost după ce m-ai bătut când eram aproape leşinată Tamar a zis el tu ştiai ce vreau când ai venit şi râde una care se tăvăleşte cu primul venit nu e o nevastă pentru următorul rege al lui Israel aşadar scoală-te şi cară-te atunci eu i-am zis a mă alunga e un rău încă şi mai mare decât cel dintâi pe care mi l-ai făcut tu mie dar el n-a vrut să asculte de vorba mea ci a chemat slujitorii săi şi le-a zis alungaţi pe aceasta de la mine afară şi încuiaţi uşa după ea şi mi-a aruncat veşmântul meu pestriţ şi slujitorii m-au scos afară şi am auzit împingând zăvorul la încuietoare şi am ţipat şi mi-am rupt haina cea pestriţă şi mi-am presărat cenuşă pe cap şi o durere s-a iscat în ceafa mea şi s-a lăţit până a cuprins toată ţeasta şi până s-a revărsat din ochii mei şi mi-a curs pe faţă şi a crescut mare şi m-a sluţit şi atunci s-a ivit fratele meu Absalom şi a zis au nu cumva Amnon fratele meu a umblat cu tine şi eu l-am privit şi el a zis taci acum sora mea nu vorbi despre treaba asta căci el este fratele tău eu n-am spus nimic el a zis nu-ţi zdrobi inima pentru fapta aceasta şi n-am spus nimic şi el m-a luat de mână şi m-am dus în casa lui şi a zis aici poţi să rămâi eu n-am spus nimic dar durerea din mine s-a lăţit tot mai mult şi n-am spus nimic... nimic....

—

21

IMPLORAREA MILEI ŞI AJUTORULUI LUI DUMNEZEU LA MARE CUMPĂNĂ UN MAŞIL AL LUI ETAN DIN EZRAH

Aibi milă, o Doamne, de făpturile duhului tău, de cei pe care i-ai făcut din lutul acestui pământ.

Le-ai dat mintea spre pricepere şi limba ca să vorbească; tu dai şi iei după înțelepciunea ta.

Şi le-ai dat şi inima care se frânge doar o dată; fii milostiv, o Doamne, nu-ți întoarce fața de la suferință şi tăcere.

Iat-o colo, cum merge în verşmântul ei pestriț; ea a vorbit cu tine, dar acum se îndepărtează şi pleacă, cu jalea ei închisă în piept.

Cum e de înjosită fiica celui atotputernic: ochii ei sunt fără viață, mâinile se întind să apuce în gol.

Dar eu am ascultat glasurite, care vin de pe malurile întunecoase, şi bâiguiala smintiților şi mă rog Domnului din înălțimi pentru sufletul meu.

Aleargă, o Doamne, să mă izbăveşti; aleargă să mă ajuți, o Doamne. Fă-i de ruşine şi ocară pe cei ce-mi năpăstuiesc sufletul meu; pe cei ce-mi doresc răul loveşte-i cu rătăcire.

Căci sunt sărac şi părăsit. Aleargă către mine, o Doamne; tu eşti ajutorul şi izbăvirea mea; o Doamne, nu şovăi.

Dar în după-amiaza acelei zile s-a ridicat o trâmbă de colb şi s-au auzit strigăte în câmpie şi au fost zărite

numeroase care de luptă şi călăreți, care veneau către Beth-şan.

Şi Lilit a zis:

„Nu aştepta, Etan, prieten al meu, până ce cheretienii şi peletienii vor ajunge la templu şi în împrejurimile lui, ci hai să punem şaua pe asin şi să ne continuăm drumul."

De aceea am cumpărat pastramă de la leviți, şi pâine; şi Lilit a încălecat pe asin şi şi-a tras broboada peste chip. La care, levitul care ne cântărea carnea mi-a zis:

„O fată frumoasă e pentru părintele ei ca un odor; cine îşi tăinuieşte comorile față de oşteni e un om cu scaun la cap."

Lilit a chicotit sub broboada ei; dar eu m-am mâniat şi i-am ars asinului una cu joarda, astfel încât s-a pornit să umble, şi i-am deslușit Lilitei că la oameni e la fel ca şi la vinuri; unul nou face băşici şi pricinuieşte dureri de cap; dar un vin care a stat în zăcătoare vremea cuvenită, este cu blândețe pe limbă şi totuşi îşi face efectul.

Peste noapte am dormit lângă albia secată a unui pârâu, feriți de priviri străine prin mai multe tufe de grozamă; şi în ziua următoare am ajuns la muncele şi am sosit în Ghilo, de unde se trăgea Ahitofel, sfetnicul regelui David care s-a dat de partea lui Absalom. Ahitofel stăpânise o casă mare şi Domnul îi hărăzise avuții de tot felul; dar el avea un duh fără odihnă. Am întrebat un vânzător de măsline murate unde se află casa lui Ahitofel; dar acela a întins către mine mâinile cu degetele răsfirate şi a zis:

„Casa lui Ahitofel? Mai curând ai putea întreba de casa lui Belial, care întruchipează tot răul; că, vezi bine, Ahitofel a fost şters din amintirea oamenilor, după rânduiala bătrânilor din Ghilo. Şi ulița numită odinioară după numele lui se cheamă azi ulița Slăvitelor cuceriri ale lui David; iar casa pentru orfani, pe care a întemeiat-o şi o îngrijea, a fost închisă, aşa că în zilele noastre orfanii din Ghilo umblă cerşind şi mai târziu fug la tâlhari; fetele, însă, se fac târfe. Totuşi, casa unuia fără nume se află dincolo de măgura de colo, nu poți greşi, căci unul din ziduri s-a năruit, iar în curte cresc buruieni, şi mai este acolo şi un turn în care umblă stafia lui la vreme de lună nouă."

Am urmat îndrumările vânzătorului de măsline murate şi am ajuns după scurtă vreme la casa lui Ahitofel. Soarele era sus pe cer, nicio frunzişoară nu se clintea în pustiul care fusese cândva o grădină şi nu se auzea decât țârâitul greierilor. Am străbătut încăperile goale, însingurate, zgomotul paşilor noştri era răsfrânt de zidurile căptuşite cu cahle şi de tavanele împodobite cu împistruituri după felul celor din Sidon şi din Tir. Şi m-am dus cu gândul la omul care pusese să se zidească toate acestea şi care făcuse cauză comună cu răzvrătiții împotriva regelui David şi care şi-a pus capăt vieții, când şi-a dat seama că răscoala dăduse greş şi că toată strădania sa fusese zadarnică; ce fel de om era acesta? şi care erau forțele care îl împinseseră la fapte pe el şi pe Absalom şi de bună seamă că şi pe regele David?

Un tuşit uşor, ca pentru dres glasul, a facut-o pe Lilit să tresară înspăimântată.

M-am întors spre partea de unde se auzise. În uşa dinspre grădină se afla un omuleț uscățiv – umbră precis conturată pe lumina vie a amiezii. Omulețul avea ceva de stafie în el, de parcă ar fi fost gata să se destrame la fel de neaşteptat precum se ivise. Dar a rămas, şi-a scărpinat bărbia şi s-a interesat cu umilință de scopul venirii noastre; de când, în temeiul hotărârii bătrânilor din Ghilo, numele lui Ahitofel fusese şters din amintirea oamenilor, niciun vizitator nu mai pusese piciorul în casă.

I-am spus că doamna pe care o însoțeam şi cu mine eram în călătorie, în parte pentru afaceri, în parte şi pentru plăcere; că văzusem de la depărtare casa şi că găsisem locul aşezării ei încântător şi felul zidirii interesant şi că ne hotărâsem, astfel, să o vedem mai de-aproape.

Omulețul s-a apropiat. Casa nu putea fi aşezată mai prielnic, a întărit el, şi Ghilo cu împrejurimile sunt vestite pentru aerul lor sănătos. Ar fi nevoie de câteva lucrări de reparații; dar cine avea de prisos câțiva sicli putea face din proprietatea asta un adevărat rai, căci asta şi fusese înainte ca foştii stăpâni să se fi lăsat ispitiți de către un duh rău de la Domnul să se dea de partea lui Absalom cel cu părul lung şi să se ardice împotriva regelui David. Ținând seama de mărimea moşiei şi de aşezarea ei încântătoare, totul este atât de ieftin că te umflă râsul; aproape că-i e ruşine să numească suma: cu atâta era ea mai mică decât valoarea adevărată. O să punem acu' întrebarea, a mai zis el, cum de e gata să vândă la un asemenea preț de râs. Vrea să fie cinstit cu noi; căci arătăm ca nişte

oameni cu frica lui Dumnezeu; în afară de asta, oricine din Ghilo ne-ar povesti despre singurul curs al casei: despre stafia fostului stăpân care umblă prin turn la vreme de lună nouă. Totuşi, cine se interesează cu adevărat nu trebuie să se teamă, căci stafia e cu totul neprimejdioasă; nici nu zornăie din lanţuri, nici nu strănută şi nici nu urlă; se iveşte pur şi simplu, albă şi mută, la fereastra turnului, în care se spânzurase fostul stăpân.

I-am mulţumit pentru că m-a îmbiat să cumpăr şi i-am spus că mă voi gândi la asta mai târziu; dar cine e el şi cu ce de drept încearcă să vândă casa dimpreună cu pământul pe care se află?

„Mă cearnă Iogli, feciorul lui Ahitofel." A ridicat din umeri trist. „Sunt ultimul din familie, care a stăruit să rămână pe proprietatea noastră; şi eu am să plec de-ndată ce totul va fi fost vândut."

Deodată mi-a trecut prin minte un gând de la Domnul.

„Iogli", l-am întrebat, „casa şi grădina sunt tot ceea ce a lăsat în urmă părintele tău?"

„Mai era veşmântul lui de ceremonie şi lanţul de aur al slujbei lui şi pocalul şi tipsia lui şi câteva lucruri de artă frumoase; dar astea s-au călătorit de mult la cămătarii ce împrumută bani." S-a mai gândit. „Doar în fund, în şopronul pentru unelte, se mai află nişte butoaie, care sunt pline de tăbliţe de lut. Am încercat să le vând, dar mi s-a spus că toate scrierile rămase de la Ahitofel trebuie să fie neplăcute în ochii Domnului şi îndreptate împotriva domniei regelui."

„Iogli", i-am zis, „ce întâmplare, eu sunt un adunător de scrieri vechi. Dacă mi-ai arăta butoaiele şi tăbliţele

de lut din ele, s-ar putea să încheiem un târg. Dar te previn: s-ar putea să găsesc prea puțin sau chiar nimic să îndrituiască cumpărarea, iar mijloacele mele sunt restrânse.”

Iogli ben Ahitofel nici nu mai asculta. Fără să țină seama de curpenii care îl împiedicau, şi de stufărişul des şi de scăieți, alerga înaintea noastră spre un şopron părăginit, care era năpădit de flori roşii. În şopron erau trei butoaie bine înfundate. Iogli a luat în mină uneltele şi lucra plin de râvnă; şi nici nu deschise bine un butoi, când mi-a şi dat tăblițele ce se aflau deasupra.

Pe prima sta scris: *Însemnările lui Ahitofel ghiloneanul, sfetnic regesc, cu privire la domnia regelui David şi la răsmerița feciorului său Absalom; mai departe cugetări ale autorului despre diferite probleme generale.*

Auzeam cum îmi bătea inima. Lilit, m-a întrebat dacă nu cumva nu mă simt bine. Am mormăit ceva despre aerul înăbuşitor din şopron şi am ieşit la aer curat. Dendată ce am putut iar să gândesc limpede, i-am spus lui Iogli:

„Iogli, astea nu sunt ca o ciozvârtă de miel sau ca o prăjitură, care pot fi aprețuite muşcând o îmbucătură din ele. Dacă vrei să cumpăr una sau alta din tăblițe, o să trebuiască să le cercetez în linişte şi să rămân aici în casă, într-un iatac care are patru pereți şi un tavan, astfel încât ploaia să nu curgă peste tânăra doamnă, în tovărăşia căreia drumețesc, iar soarele să nu-i vatăme pielița. De asemenea, vom avea nevoie de ceva mâncare şi de o cană de vin, sau două. Crezi că se poate face rost?”

Iogli ben Ahitofel a făcut o plecăciune şi mâinile îi tremurau de emoţie. Putem avea casa întreagă câtă vreme poftim, a zis el; o să aducă paie, ca să dormim pe ele, şi va împărţi cu noi pâinea şi brânza lui şi, dacă i-aş da o jumătate de siclu, ar da o fugă până jos în Ghilo şi ar aduce un burduf de vin foarte de soi.

Astfel nu aflasem doar un refugiu, ci şi o lectură de mare însemnătate pentru relatarea despre regele David, aşa încât puteam spune că drumul meu slujea şi mai departe ţelurilor regelui.

Dar, în ceea ce priveşte apariţia lui Ahitofel, am asigurat-o pe Lilit că mai erau încă vreo câteva săptămâni până la luna nouă şi că vom fi plecat de mult până când stafia albă şi mută să bântuie la fereastra din turn.

DIN ÎNSEMNĂRILE LUI AHITOFEL DIN GHILO

- DESPRE OMUL DAVID

La început am crezut toţi în el.

Era alesul Domnului, întruchiparea marii prefaceri, din care norodul trebuia să iasă întărit şi limpezit şi privind spre viitor, pentru ca să se împlinească fagăduiala pe care Domnul o făcuse învăţătorului nostru Moise: anume că va spori pe feciorii lui Israel în toată lucrarea mâinilor lor, în rodul trupului lor, în rodul vitelor lor, în rodul ţării lor, astfel încât să le fie spre priinţă.

Asta însemna să le smulgă prin luptă bătrânilor puterea lor şi să le ia privilegiile şi îndreptăţirile lor; să-i limiteze pe preoţi la temple; să tocmească un stat care să pună biruri pe cei avuţi, să-i ocrotească pe cei

sărmani, să împartă dreptate, să înlesnească comerțul şi schimbul şi să poarte războaie în afara hotarelor. Asta cerea dăruire deplină din partea tuturor celor ce se juraseră întru cauza Domnului.

Şi abia dacă aveam ceva, de care să ne putem ține. Legea Domnului, pe care acesta o dăduse lui Moise, fusese vestită în timpuri străvechi, când încă nici nu exista proprietatea pământului şi când fiecare facea ce i se părea drept şi când pacea domnea în norod. Dar, de-ndată ce pământul a ajuns în mâinile unora, s-a născut nedreptatea şi unul a ajuns lup celuilalt. Astfel noi am vestit: fiecare sub butucul lui de viță şi sub smochinul lui, de la Dan până către Beer-şeba.

Acu', unii pretind că David şi-a însuşit cuvintele astea numai pentru a afla sprijin în norod şi că marea prefacere n-a fost pentru el decât un mijloc pentru ca să ajungă el la putere şi că nu s-ar fi dat îndărăt de la nicio fărădelege, câtă vreme ea slujea acestui țel.

Eu zic că asta înseamnă să privim lucrurile prea simplu, într-o noapte, pe acoperişul palatului său, David mi-a citit un nou psalm pe care îl scrisese:

Mă scufund în mâl adânc şi n-am unde să-mi proptesc piciorul; mă duc în viitoarea apelor şi şuvoaiele trec peste capul meu.

Cei ce mă urăsc fără cuvânt sunt mai mulți decât părul capului meu; puternici sunt cei ce vor să mă piardă.

Sunt de râsul celor ce stau la poarta cetății şi bețivii îmi scornesc cântece de ocară.

Sunt istovit de plânset; gâtlejul meu aprins e ca de foc, ochii mei se sting aşteptând ajutor de la Dumnezeu.

Căci pentru tine sufăr batjocură şi ocara acoperă faţa mea.

Străin sunt pentru fraţii mei şi ca un necunoscut pentru feciorii maicii mele.

Acu', multe sunt făţarnice în poezia lui David; dar stihurile . astea nu. Asta e vorba unui om, care a făcut lucruri josnice pentru gânduri înalte.

- CONVORBIRI DESPRE DAVID

La început am crezut cu toţii în el. Mai târziu, când s-a văzut limpede că alesul Domnului devenise un despot, şi-a urmat flecare drumul lui.

Iosafat ben Ahilud a zis către mine:

„Te aştepţi la prea multe, prietene. Chiar dacă David ar fi omul drept care l-ai luat, tot n-ar putea să-ţi făurească lumea pe care ţi-o doreşti. Eu, unul, sunt de părere să primim ceea ce se poate dobândi în împrejurările acestea: un Israel puternic şi indivizibil."

„La ce ne ajută", am zis eu, să „schimbăm o duhoare mare pe o mie de putreziciuni mărunte? Au nu vezi tu încordările, sub care se va nărui, risipindu-se, regatul? Dacă nu schimbăm lucrurile din temelii, dacă îi îngăduim lui David să se facă tot mai puternic şi să-şi urmeze mai departe drumul, doar o hotărâre valabilă – a lui, doar un cuvânt care contează – al lui, atunci Israelul tău unit se va sfârteca precum un copac putred în furtună."

„Mă îndoiesc de asta."

„Sau cauza noastră moare din pricina propriei ei încremeniri; şi toate dănţuirile regelui şi toate cuvântările lui şi toate rugăciunile şi stihurile lui nu vor mai fi în stare să-i insufle iar viaţă.”

„Virtutea i se potriveşte miresei”, a zis el, „dar în lupta dintre bărbaţi te poate costa capul.”

Ioab ben Ţeruia mi-a zis:

„El este capul tău. Capul ştie mai multe decât mădularele.”

„Dar tu ai ochi, ca să vezi”, am spus eu, „şi un creier în capul tău căpăţânos, ca să gândeşti.”

„Eu sunt oştean”, a zis el.

Huşai din Arah, prietenul lui David, m-a ascultat cu multă înţelegere şi a grăit:

„Şi eu bag seama, că nu e totul aşa cum ar fi trebuit să fie. Ţi-aş mulţumi foarte, dacă m-ai înştiinţa şi pe mine la vreme de planurile tale.”

- NEMULŢUMIŢII SPORESC LA NUMĂR

Eu însă mi-am dat seama că totuşi cauza Domnului cere înlăturarea domniei lui David. Pentru acest scop trebuia făcut un legământ, care să cuprindă pe toţi nemulţumiţii din ţară, şi trebuia pus în fruntea lor un om care să poată înflăcăra inimile norodului.

Domnul a avut grijă ca, prin însăşi faptele lui David, numărul celor nemulţumiţi să sporească mereu. Erau întâi bătrânii triburilor cu seminţiile şi oamenii lor de casă, care au trebuit să vadă cum le scapă din mâini puterea şi averea, în timp ce ei erau, însă, datori să-i dea lui David cete de oaste pentru veşnicele lui

războaie; erau apoi marii stăpânitori de pământuri şi crescători de vite, care priveau chiorâş cum domeniile regeşti se lăţeau pe seama pământurilor lor; erau preoţii templelor locale, care aflau despre templul cel mare şi se temeau pentru veniturile lor; era gloata uriaşa a ţăranilor, meşteşugarilor, cărăuşilor de poveri, neguţătorilor, păstorilor şi aşa mai departe, care-l aveau pe perceptorul de biruri în spate şi ale căror datorii creşteau, până ce erau nevoiţi să se vândă pe sine însuşi ca iobagi; iar mâinile slujitorilor regelui trebuiau unse când se năştea un fecior al lui Israel sau când murea, când se căsătorea sau când se muta, la porţile oraşelor şi la porţile dreptăţii. Şi mai era tineretul, care creştea în lumea aceasta şi care, prin urmare, nu avea decât dispreţ pentru învăţăturile părinţilor şi pentru marea prefacere făgăduită.

Dar idolul acestui tineret era feciorul lui David, Absalom. Chiar şi numai numele lui le transpunea în extaz pe fiicele lui Israel; din tălpile picioarelor şi până în creştet nu aflai vreo meteahnă la el; şi când îi tundeau părul din cap, ceea ce se întâmpla de obicei în fiecare an, la sfârşitul anului, căci părul îi devenea prea greu, atunci părul capului său cântărea două sute de sicli după cântarul regelui.

• CINE MERGE LA VÂNAT LEI SĂ NU PUNĂ CAPCANE DE IEPURI

Absalom nu era chiar prost; dar vedea de obicei doar până-n vârful nasului şi era încăpăţânat.

Am mers la el ca să-i iscodesc părerile. Nu avea prea multe, nici chiar despre părintele său, regele David;

totuşi îi era silă de rege pentru că nu făcuse nimic împotriva lui Amnon, după ce acesta o pângărise pe Tamar; pe fratele său vitreg, însă, îl ura mai presus de orice. Absalom s-ar fi legat cu jurământ să fure fulgerul lui Dumnezeu din cer, numai sa-l fi putut izbi cu el pe Amnon; zadarnic i-am desluşit eu că nu se întind capcane pentru iepuri, când mergi la vânat lei şi că l-ar răpune pe Amnon laolaltă cu alt vânat mult mai mare, dacă şi-ar da osteneala să cugete o dată la aceste lucruri.

Totuşi el a născocit marele lui plan. Pe mine nu m-a inițiat în el, dar nenumăratele lui vorbe piezişe m-au făcut să mă tem de tot ce-i mai rău. Întrucât nu doream să ajung a fi bănuit de sprijinirea planului său, fără îndoială necopt şi sălbatec, m-am retras o vreme la Ghilo, ca să mă dedic trandafirilor mei, şi am aflat abia mai târziu despre întâmplările petrecute.

Din câte am auzit, Absalom a mers la părintele său, regele, şi l-a poftit pe el şi pe toți feciorii regelui la marea sărbătoare a tunsului oilor, în ocina sa din apropiere de Baal-Hațor, care se află la hotarul cu Efraim. Acu' el ştia bine că David avea prea multe treburi pentru a putea veni; totuşi regele va şti, pesemne, să prețuiască dovada de prietenie şi le va îngădui plăcerea asta feciorilor săi. David se îndoia cu adevărat, dacă prezența lui Amnon la sărbătorire era nimerită; dar Absalom i-a desluşit părintelui său că trecuseră acu' mai mult de doi ani de la întâmplarea cu Tamar şi cine poate şti dacă greşeala era numai de partea lui Amnon; iar, în ceea ce-l privea, el nutrea simțămintele cele mai din inimă pentru fratele Amnon. Bine, fie atunci, şi Dumnezeu să te

binecuvânteze, a zis David; şi, în afară de Solomon, care era încă în faşă, toţi cei paisprezece fii ai regelui au încălecat pe catârii lor şi au mers la ocina de la ţară a lui Absalom, la Baal-Haţor.

Absalom le-a dat un ospăţ cum nu s-a mai pomenit. Nu era zgârcit şi voia să-i vadă sătui şi ameţiţi de băutură, mai cu seamă pe Amnon, căci le poruncise slujitorilor săi: Luaţi seama ca, îndată ce inima lui Amnon se va veseli de vin şi când eu vă voi zice: Loviţi pe Amnon! să-l ucideţi şi să nu vă temeţi; eu vă poruncesc asta, să fiţi cutezători şi viteji.

Şi slujitorii au împlinit treaba lor de sârg şi cu temei; Amnon nici n-a apucat să-şi dea seama ce se petrecea. Atunci s-au sculat toţi feciorii regelui şi fiecare a încălecat pe catârul său şi a dat bir cu fugiţii.

A fugit şi Absalom; în Siria, la Talmai, regele Gheşurului, bunicul său dinspre mamă.

Eu, însă, pierdusem conducătorul legământului plănuit de mine împotriva regelui David, care făcea de ocară marea prefacere şi cauza pentru care fusese ales.

- TIMPUL ALINĂ TOATE DURERILE

Amnon a fost plâns în felul obişnuit; regele şi-a sfâşiat veşmintele şi s-a trântit la pământ şi toţi feciorii regelui şi toate slugile regelui şi-au sfâşiat hainele şi au plâns plângere mare.

Dar foarte puţinora le părea rău de Amnon; oamenii îl ştiau ca pe un prostănac şi un soţ de blestemăţii.

„Ahitofel”, a grăit David către mine, ”inima mea nu mai vrea să se bucure. Am încercat cu rugăciuni şi cu poezii şi cu plănuirea de noi războaie. Dar nimic nu ajută.”

„Timpul alină toate durerile”, i-am zis eu. „A sosit o trupă de dănțuitori din Babel şi sunt lăudați peste poate. Porunceşte să vină la palat; nu te punea şi înainte-mergătorul domniei tale, regele Saul, să joci şi să cânți în fața lui?”

„Nu mi-e numai de Amnon”, a răspuns el pe gânduri. „Cum am spus deja la moartea pruncului, întâiul-născut al Batşebăi: au pot eu să-l aduc îndărăt? Dar Absalom! Îmi pusesem toată nădejdea în flăcăul ăsta.”

Aştepta acum să vorbesc eu. Dar am tăcut; nu voiam să trec, mai târziu, drept cel care propusese reîntoarcerea lui Absalom.

„M-am gândit să pun să-mi rostească un oracol preotul Abiatar sau Țadoc”, a zis David, „sau o prorocire din partea lui Natan; dar cunosc eu căile oamenilor lui Dumnezeu; vor încerca mai curând să afle dorința mea, decât voința Domnului.”

Aşa că am pornit la drum şi am mers la Ioab şi i-am zis:

„Ştii că regele e încă foarte mânios din pricina omorului săvârşit de tine împotriva lui Abner ben Ner.”

„Dar a trecut atâta vreme de-atunci!” a strigat Ioab. „Între timp am luat cu sila pentru el Ierusalimul şi i-am adus multe şi mari izbânzi şi l-am înlăturat pe

Urie, ca să se poată culca cu Batşeba; în afară de asta m-a înălțat pe treaptă de căpetenie în război.”

„Aşa o fi”, i-am întors eu vorba. „Dar abia deunăzi a vorbit regele despre asta şi era tare supărat. Dar ştiu cum poți afla îndurare în ochii lui.”

Ioab m-a jurat să-i spun cum.

„E foarte simplu”, am zis eu. „Trăieşte la Tecoa o femeie înțeleaptă. Dacă ai să te duci acolo şi ai să-i grăieşti aşa şi aşa, cum am să te învăț eu, şi dacă o aduci încoace, sunt sigur nu numai că vei dobândi din nou mila regelui, dar că vei face şi o faptă mare pentru norodul lui Israel şi pentru cauza Domnului.”

Şi Ioab a ascultat ce l-am învățat şi a purces la drum şi a adus-o la rege pe femeia cea înțeleaptă din Tecoa.”

- DESPRE FOLOSUL PILDELOR

Pilda este față de viață ca modelul față de o zidire împlinită.

Pilda pe care i-am dat-o lui Ioab, când a pornit la drum, pentru ca să i-o istorisească femeii înțelepte, astfel încât ea s-o poată istorisi din nou regelui David, era limpede în tâlcul ei. Femeia trebuia să-i spună regelui că era văduvă şi că avusese doi feciori; dar unul din ei îl lovise pe celălalt şi îl omorâse. Şi acum se ridicaseră toate rudele şi ceruseră de la ea să li-l dea pe mână pe cel care ucisese pe fratele său, ca să-l omoare pentru sufletul fratelui său; ceva ce, iarăşi, ar fi lipsit-o de ultimul ei fecior şi moştenitor şi n-ar mai fi lăsat nimic de pe urma bărbatului ei, nici nume, nici urmaşi pe fața pământului.

Era o adevărată ciocnire: vechea lege a răzbunării sângelui împotriva noului drept de proprietate. Şi eu ştiam bine pentru care din două avea să se hotărască David.

Femeia înțeleaptă din Tecoa nu şi-a dezmințit faima. După ce David a declarat că nu va îngădui ca răzbunătorii sângelui să facă prăpăd şi mai mare şi că niciun fir de păr din capul feciorului ei nu va cădea pe pământ, pentru ca să rămână un moştenitor pentru proprietate şi pentru numele bărbatului ei, femeia a ridicat mâinile şi a grăit:

„Ei atunci, întrucât stăpânul şi regele meu a făcut dreptate în pricina mea, de ce nu face dreptate şi într-a lui, aducându-l înapoi acasă pe izgonitul său?"

David a fost uimit; şi, deoarece l-a văzut pe Ioab stând prin preajmă şi rânjind ca un cotoi sătul, a grăit către femeie:

„Să nu ascunzi de mine, te rog, ceea ce am să te întreb!"

Şi femeia a zis:

„Stăpânul meu regele să grăiască."

David a zis:

„Au nu cumva e mâna lui Ioab în tot ce spui tu?"

Femeia înțeleaptă s-a arătat în stare să treacă şi peste această dificultate.

„Să trăiască sufletul tău, o, rege!" a zis femeia. „Nu pot să mă abat nici la stânga, nici la dreapta de la ceea ce a zis regele, stăpânul meu: căci într-adevăr, robul tău Ioab mi-a poruncit şi el a pus în gura roabei

tale toate cuvintele astea. Dar regele şi stăpânul meu e înțelept, cum e înțelept îngerul lui Dumnezeu, şi cunoaşte tot ce-i pe pământ.”

Îți poți închipui ce înrâurire au avut cuvintele acestea asupra lui David: cine a devenit despot, tăieşte din linguşeli, în cele din urmă el a grăit către Ioab:

„Du-te, deci, şi adu-l înapoi pe băiatul Absalom.” Atunci Ioab a căzut cu fața la pământ şi a zis:

„Azi robul tău cunoaşte că a aflat bunăvoință înaintea ochilor tăi, o, rege, stăpânul meu.”

Astfel a pornit Ioab către Gheşur şi l-a adus pe Absalom îndărăt la Ierusalim.

—

22

DIN ÎNSEMNĂRILE LUI AHITOFEL DIN GHILO (CONTINUARE)

- ÎNSINGURAREA REGELUI DAVID

În vremea aceea regele David era plin de neîncredere față de oricine; neputincios în fața mâniei ce clocotea oriunde se arăta în țară, David se simțea sigur doar de cheretienii şi peletienii săi, care nu erau feciori ai lui Israel şi de aceea erau feriți de stările de spirit din norod. Astfel s-a văzut singur în ceea ce socotea că e cauza Domnului şi s-a îndârjit şi s-a retras în sine; când Absalom, după reîntoarcerea din Gheşur, a venit să se arunce la picioarele părintelui său, David s-a împotrivit ca el să vadă fața regelui:

„L-a ucis pe fratele său Amnon; ce l-ar putea împiedica să ridice mâna şi asupra mea?”

Dar Absalom se temea să facă vreun pas, mai înainte de-a fi dobândit din nou întru totul bunăvoința regelui.

„Ai auzit de noua căpetenie pe care a ales-o părintele meu ca s-o pună peste cheretieni şi peletieni”, a zis el către mine. „Acest Benaia ben Iehoiada e viclean şi fără scrupule.”

„Hotărăşte-l pe Ioab să vorbească pentru domnia-ta la rege”, am propus eu. „Am mai facut-o o dată.”

„Întrucât sunt încă tot ținut departe de către părintele meu”, a zis Absalom, „Ioab se fereşte de mine, cu toate că am trimis de două ori după el.”

„Au nu se învecinează ogoarele tale de la Baal-Hațor cu cele ale lui Ioab?” am zis eu. „Acu' e vremea culesului orzului. Pune slugile tale să ardă unul din ogoarele lui Ioab.”

Şi Ioab s-a urnit din loc şi a mers de sârg la casa lui Absalom, unde a vrut să ştie:

„De ce au dat foc slugile tale holdei de pe țarina mea?”

Răspuns-a Absalom lui Ioab:

„Am să-ți plătesc orzul. Dar de ce n-ai venit când am pus să te cheme? Rogu-te mergi la rege şi vorbeşte-i în numele meu: De ce am venit din Gheşur? Au s-a înăsprit inima regelui față de feciorul său Absalom? Ci acum vreau să văd fața regelui; şi, dacă îmi găseşte vreo vină, să mă dea morții.”

Deci s-a dus Ioab la rege şi a grăit către el şi cuvintele lui trebuie să fi fost convingătoare, căci David a poruncit să vină Absalom la el.

Şi Absalom a mers înaintea părintelui său şi s-a închinat cu faţa la pământ înaintea lui; şi David era atât de mişcat, încât nici nu putea vorbi. L-a ridicat pe Absalom şi l-a sărutat şi a suspinat: „oo, feciorul meu Absalom, feciorul meu, feciorul meu."

- ABSALOM SE FACE IUBIT

L-am căutat pe Absalom la el acasă şi i-am spus că situaţia din ţară se înăspreşte repede; e vremea, i-am zis, să-şi facă un nume bun şi printre cei din Israel, care îl socoteau un om uşuratic şi un cap şturlubatec.

„Norodul trebuie să înceapă să vadă în tine pe înainte-luptătorul său", l-am sfătuit eu, „pe un om, a cărui inimă bate pentru dreptate şi pentru omul mărunt şi care e înzestrat cu prevederea şi înţelepciunea conducătorului încercat. Învaţă cum se strânge mâna cuiva şi chiar cum se sărută un obraz mâncat de buboaie, apleacă urechea şi la cele mai neînsemnate tânguieli şi făgăduieşte, astfel încât să fie toţi mulţumiţi. Vorbeşte pe limba oamenilor de rând, dar fă-le cu ochiul celor ce sunt înstăriţi. Zâmbeşte întruna şi nu te zgârci la îndemnuri, aşa încât cei ce le urmează să prospere."

Absalom nu era prea meşter în privinţa asta, dar s-a străduit. Şi, când cineva avea o pricină cu care să vină înaintea judecăţii regelui, Absalom îl chema şi-i grăia: Din care cetate eşti tu? Iar acela îi răspundea de bună seamă: robul tău e din cutare trib al lui Israel şi a venit cu pricina aceea sau aceea. La care

Absalom da din cap plin de înțelegere sau ridica privirea către Domnul şi îi grăia omului: iată, pricina ta e bună şi dreaptă, dar la rege n-are cine să te asculte. Şi mai zicea Absalom: oo, de m-ar pune pe mine judecător în țara asta, ar veni la mine oricine are neînțelegeri şi pricini de judecată şi eu l-aş judeca drept. Şi, de se apropia cineva să i se închine, el îi întindea mâna şi îl săruta. Uneori însă se retrăgea în cămara de deasupra porții şi îşi spăla gura cu apă bine-mirositoare şi îşi clătea gâtlejul şi scuipa apoi totul.

După un anumit timp mi s-a istorisit că, de la Dan şi până către Beer-şeba, se vorbea ce om de ispravă era totuşi Absalom, şi că şi coroana lui Israel s-ar potrivi tare bine cu chica lui îmbelşugată. Dar, printre cei, pe care Absalom îi sărutase la poartă, se aflau şi unii slujitori ai lui Benaia ben Iehoiada; şi am aflat că Benaia se pregătea să vorbească cu regele David despre treaba asta, cum şi despre faptul că Absalom cumpărase care şi cai şi tocmise cincizeci de alergători, care să meargă în fugă înaintea lui.

După ce am cântărit avantajele şi dezavantajele, m-am hotărât astfel să mă pun în mişcare.

- CA UN FOC ÎN CRÂNG

Ne vorbisem să meargă la Ghilo şi să aştept acolo, în timp ce Absalom avea să facă rost de la rege de încuviințarea de-a se duce la Hebron, de unde David însuşi pornise odinioară lupta pentru puterea preste întregul Israel. Absalom trebuia să-i desluşească părintelui său că, pe când era fugar la Gheşur în Siria, făcuse o juruință care suna astfel: de mă va

întoarce Domnul la Ierusalim, mă voi închina lui în templul său din Hebron şi îi voi aduce jertfa pe altarul pe care străbunul nostru Avraam l-a înălțat acolo Domnului.

Şi David s-a încrezut în vorbele lui Absalom şi a grăit către el: „Du-te în pace."

Absalom a luat cu el două sute de oameni înarmați, în drumul pe care l-a făcut călare. Acestora nu li s-a spus dinainte nimic cu privire la pricina şi țelul călătoriei, pentru ca niciunul din ei să nu vândă taina slujitorilor lui Benaia ben Iehoiada; totuşi, după ce au trecut hotarul spre Iuda, li s-a spus despre ce era vorba şi au rămas cu toții alături de Absalom: aşa s-a vădit, cât de puțin se putea bizui regele pe credința trupelor sale, în afară de cheretieni şi peletieni şi gateeni, care erau deopotrivă lefegii.

La Habron, Absalom a adus jertfa lui Dumnezeu; şi a trimis după mine, de asemenea a trimis iscoade la toate semințiile lui Israel, cărora le-a poruncit: când veți auzi sunetul trâmbiței, să vestiți: Absalom s-a făcut rege în Hebron.

Când am sosit la Hebron, am găsit oraşul în mare fierbere: oamenii din țară aflaseră că Absalom aduna oameni; şi s-a revărsat puhoi mult de norod către Hebron, a tăbărât în fața meterezelor şi s-a înghesuit în oraş; Absalom, însă, nu mai contenea să grămădească vite pe vestitul altar şi să se roage Domnului.

„În chipul ăsta ai să pierzi bătălia mai înainte de-a o fi început", i-am zis eu. „Fii sigur că Benaia a vorbit de mult cu părintele tău; şi te-ai întrebat oare vreodată,

câți dintre cei ce bat drumul prin ținutul Hebronului au fost trimişi de Benaia şi lucrează pentru el?”

„Atunci ce trebuie să facem?” a întrebat el, în timp ce-şi lega în sus părul, care era din nou gata pentru tuns.

„Să pornim.”

„Să pornim?...” a repetat el, de parcă ar fi auzit pentru prima oară cuvântul ăsta.

„Când s-o crăpa de ziuă, să pornim.”

Astfel am purces din Hebron, o mie cinci sute pe jos şi câțiva, puțini, călare şi ca la vreo douăsprezece care împlătoşate; dar, aşa cum se răspândeşte focul în crâng, tot aşa am sporit la număr cu fiece leghe de drum. Când am ajuns la Bet-Țur, eram şase mii, şi zece mii în Betleem, locul de naştere al regelui David, unde am făcut popas ca să hrănim şi să adăpăm animalele şi ca să rânduim oamenii noştri în cete de-o sută şi de-o mie şi să punem căpetenii preste ei; şi Absalom m-a îmbrățişat şi a grăit:

„Ințelepciunea ta, Ahitofel, este ca ințelepciunea unui înger al Domnului.”

Iar eu i-am răspuns:

„Te rog să nu uiți nicicând că ai rostit vorbele astea.”

Şi au venit la noi tot mai mulți oameni; flăcăi, precum şi bărbați la vârstă coaptă, cei mai mulți oameni sărmani, dar plini de nădejde şi de credință în cauza Domnului.

- O ÎNFĂPTUIRE CU ADEVĂRAT REGEASCĂ

Când ne-am apropiat de Ierusalim dinspre Betleem, iată că au sosit soli din oraş. Aceştia au relatat că David fugise; trecuse deja peste pârâul Chedron, dimpreună cu cheretienii şi peletienii şi cu cei din Gat; şi că luase cu el chivotul legii, dar lăsase acasă zece din ţiitoarele sale, ca să păzească şi casa şi tot ce se afla în ea.

I-am întrebat pe soli:

„Oraşul poate fi ţinut fără greutate; au n-a încercat regele nimic pentru a apăra Ierusalimul?"

„Nu, nu", au răspuns ei, „regele şi-a dat seama că norodul a trecut de partea lui Absalom; şi s-a sfătuit cu Ioab şi Benaia ben Iehoiada; şi erau cuprinşi de mare frică, precum că ar putea avea duşmanul în afara meterezelor, ca şi înăuntrul lor."

Atunci l-am sfătuit pe Absalom:

„Pune să răsune trâmbiţele."

După aceea s-au deschis porţile Ierusalimului şi am intrat înăuntru în sunetul comurilor şi în duruitul darabanelor şi cu ţambale şi tamburine şi clopoţei şi harfe. Oamenii ieşeau din case şi ne întâmpinau cu bucurie, ca pe nişte eliberatori ai lor; iar fecioarele oraşului i-au îmbrăţişat pe tinerii bărbaţi. Când am ajuns la palat, i-am spus lui Absalom:

„Pune să aducă cele zece ţiitoare pe care părintele tău, regele David, le-a lăsat în urmă, pentru ca să te poţi adeveri în locul lui înaintea norodului lui Israel."

'Trebuie să fie neapărat?” a întrebat Absalom. „Sunt ostenit de drum şi de binețele primite şi fundul meu e numai răni din pricina călăritului pe asin.”

„Cine ia în stăpânire femeile regelui, ia în stăpânire şi tronul lui”, i-am răspuns eu. „Doar cunoşti obiceiul.”

Astfel au fost aduse cele zece țiitoare. „Dumnezeule!” a strigat Absalom, când a dat cu ochii de ele, căci regele îi lăsase feciorului său răsculat numai pe acelea dintre țiitoare, care erau mai în vârstă şi neplăcute la vedere; cele gingaşe şi binefăcute, însă, le luase cu el. Totuşi, Absalom a făcut ceea ce trebuia să facă şi s-a dus împreună cu țiitoarele pe acoperişul palatului, unde era ridicat un cort în văzul tuturor, nu departe de locul din care David o văzuse pe Batşeba, nevasta lui Urie, când se spăla.

Şi, înaintea ochilor întregului Israel, Absalom a pătruns în țiitoarele tatălui său. Dar s-a lăsat o tăcere mare peste gloată, întrucât timpul trecea; când Absalom a ieşit apoi din cort şi s-a arătat mulțimilor, norodul a strigat: „Lăudat fie Domnul!” şi „Fie ca tăria inimii tale să se arate la fel cu tăria coapselor tale!”

Absalom a căzut cu fața la pământ înaintea lui Dumnezeu şi i-a mulțumit.

- CHIVOTUL DOMNULUI SE ÎNTOARCE ÎNDĂRĂT

Deodată, Abiatar şi cu Țadoc, care fugiseră cu regele, s-au înființat iar acolo şi s-a întors la Ierusalim şi Huşai archianul şi s-au închinat toți lui Absalom.

Absalom nu mai putea de bucurie.

„Iată”, a grăit el către mine, „au adus cu ei chivotul legii, pe care l-a luat părintele meu din tabernacolul Domnului. Chivotul Domnului e ca şi Domnul însuşi şi pentru asta norodul va prinde inimă. Mai departe, Ţadoc şi Abiatar pot să ne dea oracole, astfel încât să ne putem da seama, când şi în ce parte trebuie să lovim.”

„Eu am oracolul meu în cap”, i-am zis, „şi în tot ceea ce te priveşte s-a adeverit mereu întru totul.”

„Tu eşti înțelept ca un înger al Domnului”, a recunoscut el.

„În afară de asta”, am mai zis eu, „au n-ar trebui să te întreb de ce s-au întors îndărăt cei doi preoți şi de ce a venit Huşai înapoi, cu toate că mai întâi au fugit toți cu părintele tău? Nu i-a tirimis oare regele, ca să împlinească slujbă de iscoadă şi să-i dea veste despre planurile şi gândurile tale? Sau trebuie să-ți dea sfaturi mincinoase, care să te ducă la pieire?”

„Am să vorbesc cu Huşai”, a zis Absalom.

Şi Huşai a venit la Absalom şi i-a dat binețe:

„Noroc bun, stăpâne şi rege, noroc bun, stăpâne şi rege.”

„Erai cunoscut ca prieten al regelui”, a zis Absalom. „Asta ți-e credința față de prietenul tău? Cum de nu te-ai dus cu prietenul tău?”

Răspunsul lui Huşai a sunat sincer:

„Credința mea nu e îndreptată asupra unuia singur. Ci vreau să fiu al celui pe care îl alege Domnul şi

norodul şi toţi bărbaţii lui Israel şi la el vreau să rămân.”

Am văzut cum Absalom a început să şovăie.

„Apoi”, a grăit Huşai mai departe, „pe cine să-l slujesc? Să nu-l slujesc eu oare pe feciorul prietenului meu? Aşa cum l-am slujit pe părintele tău, aşa te voi sluji şi pe tine.”

Asta l-a convins pe Absalom. Simţise plăcerea clipei, când toţi oamenii se buluceau către el, şi credea că nimeni nu se poate împotrivi farmecului său.

- BIRUINŢA IROSITĂ

„Domnul îi ajută pe cei ce se ajută singuri”, i-am spus lui Absalom, „dar cine adastă locului, şezând pe fund, este pierdut în curând.”

„De ce te frămânţi?” a răspuns el. „Părintele meu rătăceşte prin pustiu cu o mână de oameni şi este despărţit de norod, în timp ce întregul Israel se întoarce către noi şi strigă: Absalom, conducătorul nostru! Absalom, regele nostru!”

„Un lup, care urlă de la depărtare, e totuşi un lup”, am zis eu. „Am pierdut zile preţioase stând în Ierusalim; vrem oare să ne irosim biruinţa? De aceea lasă-mă să aleg douăsprezece mii de oameni şi să mă ridic şi să mă duc noaptea asta în urmărirea lui David; voi năvăli asupra lui când va fi vlăguit şi forţele lui puţin numeroase; toată gloata care e cu el o va lua la fugă, aşa încât voi putea omorî numai pe rege. Şi, când va fi înlăturat din cale, am să pot aduce înapoi toţi oamenii lui şi Israel va avea pace.”

Bătrânii seminţiilor, care se alăturaseră lui Absalom, mi-au dat dreptate; se temeau de David, voiau să-l ştie repede înlăturat. Dar Absalom simţise ce gust dulce are puterea şi se temea că va rămâne fără apărare îndestulătoare în Ierusalim, dacă eu porneam goana după David cu douăsprezece mii de oameni pe alese.

În nesiguranţa lui, a propus:

„Hai să-l chemăm şi pe Huşai archianul şi să auzim ce zice şi el."

Huşai a venit şi Absalom i-a împărtăşit ce sfat dădusem eu. Apoi l-a întrebat:

„Oare să facem după sfatul lui Ahitofel? De nu, grăieşte!"

Huşai şi-a mângâiat barba.

„Sfatul pe care l-a dat Ahitofel pare înţelept, dar la vremea asta nu e bun. Îl cunoşti pe tatăl tău şi pe oamenii lui; sunt viteji şi foarte îndâijiţi, ca ursoaica pustiului când i se răpesc puii în câmp. Şi apoi, ca om încercat în războaie, părintele tău nu cred că va sta laolaltă cu oamenii săi, ci se va dosi în vreo peşteră sau în vreun alt loc tăinuit."

Absalom a căzut pe gânduri şi bărbaţii din jurul lui încuviinţau din cap.

„Şi s-ar putea întâmpla", a grăit Huşai mai departe, „ca unii dintre ai voştri să întâlnească războinici încercaţi de-ai lui David şi să fie respinşi; atunci, toţi cei cărora le va ajunge la urechi asta, vor ridica strigăte: ce măcel e printre cei care îl urmează pe

Absalom! Şi atunci până şi cei mai viteji, care au inimă de leu, îşi vor pierde cutezul; că doar tot Israelul ştie cum că tatăl tău e vajnic războinic şi oştenii lui viteji încercaţi.”

Absalom îşi muşca buza, iar bărbaţii din jurul lui, posomoriţi, cătau ţintă înaintea lor.

„De-aceea sfatul meu este”, a vorbit Huşai, dându-şi importanţă, „să se adune la tine întregul Israel, de la Dan până către Beer-şeba, la număr întocmai ca nisipul mării, şi să mergi tu însuţi, în mijlocul lor, la luptă. Atunci vom merge asupra lui David, oriunde s-ar afla, şi vom năvăli asupra lui, cum cade rouă pe pământ, şi nu-i va mai rămâne pe lângă el niciun om din cei ce se află acum cu el. Iar de va intra în vreo cetate cu ziduri, atunci tot Israelul va aduce frânghii acolo şi va târî cetatea în râu, încât nu va rămânea din ea nici pietricică.”

Şi Absalom a grăit:

„Amin şi dea Domnul Dumnezeu să se adeverească.”

Iar oamenii au răsuflat uşuraţi.

Zadarnic i-am îndemnat să se gândească, cum că vor trece luni până ce se va aduna asemenea puhoi de norod; între timp David şi-ar fauri tabără întărită, ar aduce ajutoare şi ar pregăti lovitura de răspuns.

Dar Absalom a zis:

„Sfatul lui Huşai e mai bun decât sfatul lui Ahitofel.”

Şi nu mai puteam spune nimic, căci acum avea preţ cuvântul lui Absalom.

- DOMNUL HOTĂRÂSE ASTFEL

Am făcut o ultimă încercare.

Am adunat în jurul meii un număr de tineri vajnici, care ştiau să se mişte fără a bate la ochi, şi le-am poruncit să-l urmeze ca umbra pe Huşai archianul în toate drumurile lui.

Curând s-a întors unul din flăcăii mei şi mi-a spus:

„Huşai a plecat şi s-a întâlnit cu preotul Abiatar şi cu Ţadoc la loc de taină; apoi a ieşit o slujnică din casă şi a părăsit Ierusalimul pe poartă şi s-a dus la fântâna En-Roghel. Acolo, la fântână, s-a întâlnit cu Ionatan, feciorul lui Abiatar, şi cu Ahimaaţ, feciorul lui Ţadoc; după care aceştia doi au pornit înspre râul Iordan; noi însă i-am urmărit pas cu pas."

„Ai slujit mult cauzei", i-am zis eu. „Aţi pus slujnica la poprealǎ?"

„Aşa am făcut", a zis el.

Fata a fost adusă înăuntru. Arată cam prăpădită din pricina ghiontelilor, de care avusese parte, şi se temea.

„Ei, ce le-ai spus lui Ionatan şi Ahimaaţ, feciorilor de preoţi, când te-ai întâlnit cu ei la En-Roghel?" am întrebat-o eu.

Ea s-a aruncat la picioarele mele şi a scâncit:

„Slujnica voastră a făcut jurământ înaintea lui Dumnezeu şi în faţa preoţilor Abiatar şi Ţadoc."

Şi nu s-a lăsat convinsă nici de purtarea prietenească, nici de argumentele raţionale; de-aceea am chemat să vină câţiva slujitori, care erau voinici de statură, şi le-am poruncit s-o facă pe fată să

vorbească. Aceştia au stat cu ea toată noaptea; dar ea nu voia cu niciun preţ să vorbească, iar către dimineaţă au amuţit ţipetele şi fata a murit.

Totuşi, pe la prânz s-a întors un altul dintre flăcăii mei şi mi-a spus:

„I-am urmărit pe feciorii preoţilor până la oraşul Bahurim, care se află la hotarul cu Iuda, unde au intrat într-o casă. Am încercuit casa şi am pătruns înăunjtru şi am scotocit-o peste tot, şi nu i-am aflat; femeia casei ne-a spus, însă, că ar fi trecut peste pârâu. Cum era noapte, am adăstat până dimineaţa, pentru a găsi urmele paşilor lor, şi n-am văzut nicio urmă, iar oamenii au râs de noi şi au spus, că slugile lui David i-au apăsat, dar ticăloşii lui Absalom le iau totul; de-aceea ne-am întors să dăm seama."

Mai târziu s-a stabilit că amândoi feciorii de preoţi se ascunseseră în fântâna casei aceleia din Bahurim, peste care femeia întinse o scoarţă şi presărase pe ea nişte uruială. Astfel a ajuns, aşadar, solia lui Huşai peste Iordan la Mahanaim, unde se statornicise David; dar eu n-aveam niciun fel de dovadă înaintea lui Absalom împotriva lui Huşai sau chiar şi împotriva preoţilor Abiatar şi Ţadoc.

Iar eu am văzut delăsarea cu care se aduna oastea lui Absalom şi că era acolo ceartă şi vrajbă şi merinde puţine, astfel încât războinicii cădeau asupra satelor şi luau de la norod şi jefuiau şi se imbătau şi preacurveau; şi mulţi se duceau acasă, fiecare la cortul său. Şi, când un altul vorbea în sprijinul cauzei Domnului, îi spuneau că e un smintit şi un dobitoc şi râdeau de el.

> Din toate semnele acestea am desluşit că Domnul hotărâse astfel, că sfatul meu bun avea să se spulbere în vânt, sfârşind prin aceea că Domnul avea să abată nenorocire asupra lui Absalom. Şi, în timp ce Absalom, în fruntea cetelor lui pestrițe, facea în sfârşit pregătiri să treacă peste Iordan, am pus şaua pe asinul meu şi am pornit la drum şi m-am dus acasă, la Ghilo. Mai aveam de scris unele lucruri şi de rânduit câteva mărunțişuri şi de luat câteva hotărâri, înainte de a-mi căuta o frânghie bună, tare.

Am pus deoparte ultima tăbliță; mă simțeam de parcă trăisem acele zile alături de Ahitofel.

„Văd că ai isprăvit”, a spus Iogli. „Vrei să ai, de bună seamă, tăblițele?”

Şi cum aş mai fi vrut să le am! Ele îmi dădeau răspuns la multe, care îmi erau nelămurite în privința lui David. Dar suma de sicli ce-o aveam la mine nu era mare şi trebuia să-mi ajungă încă o vreme. Şi, în situația mea dificilă, cum să mă îngrijesc de căratul unor scripte atât de rare şi gingaşe?

„Îți fac un preț bun”, a zis Iogli. „Două sute cincizeci de sicli.”

Am zâmbit cu mintea aiurea.

El a şovăit: „Două sute douăzeci.”

Am privit spre tavanul încăperii.

„Mă jefuieşti. Două sute.”

„Iogli”, am zis eu, „ai vrea să păstrezi pentru mine tăblițele, dacă ți-aş da o mică arvună?”

A făcut o mutră lungă:

„Cât de mică?”

„Douăzeci.”

„Douăzeci! Părintele meu Ahitofel, Dumnezeu să-l aibă în pază, ar ieşi din groapă. Douăzeci! Ne-ar bântui nu numai pe lună nouă, ci în fiecare noapte, în afară de Sabat....”

Şi-a curmat deodată vorba.

„Ce-a fost asta?” a zis Lilit.

„Cai”, am răspuns eu. „O ceată de călăreți.”

Buzele Lilitei se mişcau într-o rugăciune mută.

„Dă-mi cei douăzeci”, a spus Iogli.

Călăreții se apropiau.

„Dă-mi cincisprezece. Repede. Ascund tăblițele pentru tine. Am să acopăr butoaiele, ca să nu le vadă nimeni. Dă-mi zece. Dă-mi...”

Călăreții, în fața porții, strigau:

„Unde e Iogli? Unde e feciorul celui al cărui nume a fost şters din amintire în temeiul hotărârii bătrânilor din Ghilo?”

„Aici sunt”, a îngăimat Iogli.

Plini de colb, câțiva oşteni au intrat înăuntru tropăind.

„Cutare şi cutare să-mi facă mie Dumnezeu”, a strigat cel din frunte, „dacă n-am aflat pasărea care i-a zburat regelui, fără să-i fi spus măcar 'piu' prietenului său Benaia ben Iehoiada. Dar stăpânul meu Benaia a poruncit slujitorilor săi şi a zis: Cutreierați țara de la Dan până către Beer-şeba şi să mi-l aduceți încoace pe Etan, feciorul lui Hosaia, din Ezrah; şi, oricine mi l-o aduce, să fie răsplătit cum se cuvine. Aşadar, hai să mergem.”

Mi-a legat mâinile la spate; dar mâinile țiitoarei mele Lilit n-au fost legate, şi ea m-a urmat.

—

23

Lăudat fie numele Domnului, care-l cântăreşte pe om cu greutăți ce se cheamă durere şi necaz şi disperare. Zbirii mei m-au dus înaintea feței lui Benaia ben Iehoiada şi m-am aruncat la pământ înaintea lui.

„Stăpâne”, am zis eu, „uită-te la încheieturile mâinilor slugii tale, cum sângerează, şi la picioarele mele, care sunt spintecate până la os, şi la trupul meu care e mai greu şi vânăt decât e culoarea firească a pielii lui. Căci s-au purtat cu mine cu cruzime şi a trebuit să alerg la trap pe lângă cai şi n-am primit decât un pahar de apă puturoasă şi pâine cât să poți păstra cu ea în viață un câine; şi, când cădeam de slăbiciune, eram lovit şi bătut şi suduit. Țiitoarea mea Lilit, însă, a trebuit să călărească pe asin şi au râs de ea şi i-au spus cuvinte pe care, după lege, nicio fiică a lui Israel n-ar trebui să le audă; şi asta tot drumul până la Ierusalim.”

Benaia şi-a încruntat fruntea de mânie împotriva căpeteniei oştenilor care mă însoțiseră.

„Nu ți-am poruncit să te porți cu cruțare față de Etan şi după meritele sale?”

„Într-adevăr”, a răspuns omul, „aşa a grăit stăpânul meu; şi ne-am purtat cu el după meritele unei persoane din grupa '*ânvățați ai scrisului cu fel de-a gândi îndoielnic*'.”

Benaia i-a poruncit să-mi scoată cătuşele de la mâini. Mie, însă, mi-a îngăduit să mă ridic în picioare şi m-a îmbiat cu mâncăruri de carne alese, cu dulciuri şi cu apă plăcut mirositoare, apoi a grăit:

„Cât de uşor pot fi, totuşi, răstălmăcite cuvintele celor puternici de către slujitorii lor! Dar priveşte asta ca o

încercare folositoare, după cum spune zicala: Dă-i înțeleptului învățătură şi se va face şi mai înțelept; învață-l pe cel drept şi va spori în învățătură.”

Mi-am strunit limba şi mi-am zis în gând: o hienă care zâmbeşte, îşi arată şi colții.

„Ei, acum”, Benaia a făcut semn să plece toți din jurul lui, „ia loc pe pernele de-aici, Etan, şi ascultă-mă bine, căci nu din toană am pus să te caute de la Dan până către Beerşeba şi să te aducă îndărăt la Ierusalim.”

„Slujitorul tău ascultă cuvintele tale”, l-am asigurat eu.

„Dacă îmi aduc bine aminte, am mai spus cândva, într-o şedință a comisiunii, că am de gând să-l aduc pe Ioab în fața judecății.” Măcina cu fălcile. „Acu’, după ce Adonia, fratele regelui, a primit ce i se cuvenea, regele Solomon a încuviințat gândul meu.”

„Înțelepciunea celui mai înțelept dintre regi e neasemuită”, am întărit eu.

„Şi, întrucât Ioab a avut cândva încredere în tine”, a vorbit el mai departe, „şi deoarece ai luat parte la legătura neîngăduită a lui Adonia cu doamna Abişag din Sunam, dar te-ai făcut vinovat de pedeapsă cu acest prilej; pentru că ai pierdut din vedere să-mi împărtăşeşti cele văzute, am de gând să te folosesc ca martor în această pricină.”

Mă observa, de parcă eram o muscă, ce se prinsese în sirop.

„Dar Ioab nu mărturiseşte tot ceea ce doriți de la el?” am întrebat eu şi am încercat să par liniştit. „Cine mai are nevoie de martori la un asemenea culpeş?”

„Cine are nevoie de martori!” a repetat Benaia mânios. „Mărturisiri avem prea multe în ultima vreme. Aducem pâră împotriva cuiva pentru gândirea unor gânduri neîngăduite: omul îndată şi mărturiseşte. Aducem pâră împotriva lui pentru abatere din calea dreaptă, pentru înjghebare de grupări, rătăcire a neştiutorilor, pentru uneltire, pentru revoltă, din nou mărturiseşte. Norodul Israel nici nu se mai îndoieşte de toate mărturisirile astea; dă pur şi simplu din umeri. Unde ajungem astfel cu legea Domnului şi cu toată împărțirea dreptății noastre? Aceasta e pricina pentru care regele are nevoie de un martor, al cărui nume încă n-a ajuns de batjocură la porțile oraşelor, un martor care să aibă deopotrivă faima de om învățat şi de om cinstit.”

„Au nu trebuie ca un martor înaintea judecății să fi fost martor şi al presupusului fapt sau să aibă cunoştință de el din izvor de mâna întâi?” am întrebat eu umil. „Căci stă scris: să nu aduci mărturie mincinoasă împotriva aproapelui tău.”

„Nici pentru mântuirea sufletului meu n-aş cere de la tine să aduci mărturie mincinoasă”, a zis Benaia. „Tu afli de la mine întreaga ta mărturie şi vei relata, după măsura adevărului ceea ce ai auzit de la mine. Asta e tot ce ți se cere.”

„Şi care ar fi mărturia pe care slujitorul vostru ar trebui s-o facă după măsura adevărului?” am întrebat.

Benaia ben Iehoiada a strigat să vină grămăticul său şi acesta a sosit cu câteva tăblițe de lut, pe care mi le-a pus dinainte. Benaia, însă, a luat o bucată de gumă aromatică de mestecat, care era făcută din felurite

rășini, și-a vârât-o în gură, s-a rezemat comod de pernele sale și mi-a zis: ''Citește!”

MĂRTURIA PREVĂZUTĂ A LUI ETAN BEN HOSAIA ÎMPOTRIVA LUI IOAB BEN ȚERUIA, CARE FUSESE PUS CĂPETENIE PRESTE OASTE ÎN VREMEA REGELUI DAVID, CUM A FOST EA GÂNDITĂ DE BENAIA BEN IEHOIADA ȘI ARĂTATĂ ÎNAINTE LUI ETAN, ÎN PLUS GÂNDURILE LUI ETAN PUSE ÎN PARANTEZE

Înaintea înaltei judecăți și a norodului Israel aduc aici mărturie precum urmează:

Când David a ajuns la Mahanaim, a pus să numere norodul care se afla la el și a pus căpetenii la câte o sută și căpetenii la câte o mie, și și-a împărțit oastea în trei cete: o treime a pus-o sub porunca lui Ioab, o treime sub a lui Abișai, fratele lui Ioab, și o treime sub porunca lui Itai Gateanul, conducătorul lefegiilor din Gato.

Și regele a zis oștenilor: Vreau și eu să pornesc cu voi la luptă.

(O trăsătură frumoasă, ținând seama de faptul că, în ultima vreme, David și-a condus războaiele din palatul său de la Ierusalim).

Dar norodul a răspuns: Nu se cade să mergi cu noi în luptă. Tu prețuiești cât zece mii alde noi; drept aceea e mai de folos să stai în oraș ca să înflăcărezi de acolo. Astfel regele a stat în dreptul porții, când oastea ieșea rânduită pe sute și mii. Și i-a poruncit lui Ioab și lui Abișai și lui Itai astfel: Purtați-vă blând cu băiatul, cu Absalom.

(Chiar presupunând că un om atât de neîndurător ca David devenise în asemenea clipă un părinte grijuliu față de feciorul său răsculat, de ce felul acesta bătător la ochi de-a da porunca? Sau nu este oare aceasta mai curând o chezăşuire oferită dinante nevinovăției sale în moartea lui Absalom?)

> Înalta judecată şi norodul Israel cunoaşte sfârşitul bătăliei, care a avut loc în cadrul lui Efraim; douăzeci de mii din oamenii lui Absalom au căzut în ziua aceea şi codrul a mâncat mai mulți decât a doborât sabia. În ce-l priveşte pe Absalom, el a fugit călare pe catârul său; catârul a intrat sub rămurişul unui stejar bătrân şi chica lui Absalom s-a încâlcit în stejar, aşa încât a rămas spânzurat între cer şi pământ, pe când catârul de sub el s-a tot dus înainte.
>
> Văzând aceasta, un oştean a vestit pe Ioab. Ioab a zis: Ei! Dacă l-ai văzut de ce nu l-ai doborât acolo la pământ? Ți-aş fi dat zece sicli de argint şi o cingătoare de preț.

(Răspunsul lui Ioab, foarte firesc în împrejurările acelea, devine aici prima dovadă a vinovăției numai a lui singur.)

> Dar oşteanul a răspuns lui Ioab: Chiar de mi-ai fi numărat în palmă o mie de sicli de argint, tot n-aş fi ridicat mâna împotriva fiului regelui, de vreme ce în auzul nostru regele ți-a dat ție şi lui Abişai şi lui Itai porunca aceasta: Fiți cu grijă,să nu facă nimeni rău tânărului Absalom.

(Nevinovăția lui David dobândeşte o nouă chezăşie.)

> La asta, însă, Ioab a întâmpinat: N-am la ce să mai zăbovesc cu tine. Şi a luat trei săgeți în mână şi le-a înfipt în inima lui Absalom, care era încă viu în crengile stejarului. Apoi au împresurat pe Absalom zece tineri care purtau armele şi semnul lui Ioab şi l-au lovit până l-au ucis.

(Armele şi semnul pot sluji, la nevoie, drept altă dovadă a vinovăției lui Ioab.)

> Şi au luat pe Absalom şi l-au azvârlit acolo în pădure într-o groapă adâncă şi au aruncat deasupra o grămadă mare de pietre; iar cetele lui Absalom s-au împrăştiat toate, ducându-se pe la colibele lor. Însă când regele David, care adăsta la poarta oraşului, a aflat de la sol că Domnul îl răzbunase în ziua aceea împotriva celor ce se ridicaseră asupra lui şi că tânărul Absalom era mort, s-a urcat în foişorul de deasupra porții şi a plâns, iar în timpul mersului zicea: Fiul meu Absalom, fiul meu, fiul meu Absalom! De-ar fi dat Dumnezeu să mor eu în locul tău, oo, Absalom, fiul meu, fiul meu!

(Acum pare să-l fi copleşit cu adevărat durerea. Tânguirea lui David sună adevărat, cu toate că, de fapt, se deosebeşte doar puțin de cele pe care le-a intonat la moartea lui Saul şi Ionatan sau la moartea lui Abner ben Ner ori la moartea tuturor celorlalți, care erau stânjenitori pentru alesul Domnului şi, de aceea, fuseseră înlăturați.)

Benaia ben Iehoiada a mers atât de departe cu milostivirea sa, încât a pus să mă ducă cu o lectică în ulița Regina din Saba nr. 54. Şi parcă ochii mei nu mai văzuseră de mult ceva mai plăcut decât căsuța aceea povârnită, cu zidurile coşcovite pe-afară şi cu un acoperiş ce sta să se năruie, pentru care îi plăteam regelui o chirie mult prea mare.

Şi acolo mă aşteptau țiitoarea mea Lilit, care sosise acasă înaintea mea, şi feciorii mei Şem şi Şelef şi Hulda, mama lor; dar Estera, soția mea, nu era în pragul uşii pentru a-mi da bineţe.

Am întrebat de ea şi am fost dus la crivatul ei. Zăcea şi surâdea către mine; dar cum se mai sfrijise în timpul cât lipsisem! Plapuma abia de se boltea deasupra patului, atât de firav i se făcuse trupul.

„Estera", am zis eu, „n-ar fi trebuit să te las niciodată singură."

M-a mângăiat pe mână.

„Am să mă duc la tabernacol", am mai spus, „şi am să duc acolo un berbec de rasa cea mai aleasă; şi am să iau de la leviți băuturi şi alifii, care îți vor ajuta fără îndoială."

Le-a facut semn celorlalți să ne lase singuri, iar mie să mă aşez lângă ea, şi m-a întrebat:

„Cum a fost? Povesteşte!"

Am făcut să pară totul ca o petrecere plăcută: templul din Bet-Şan cu preoții lui vicleni; turtele cu carne care se vădiseră a fi nenorocirea Tamarei, fiica iui David; afacerile cu care m-a îmbiat Iogli, feciorul lui Ahitofel; şi marea descoperire, pe care am facut-o în şopronul pentru unelte. Dar despre judecata, pe care Benaia ben

Iehoiada gândea s-o poarte împotriva lui Ioab, n-am vorbit nimic. Şi Estera, iubita mea soţie, m-a ascultat şi în ochii ei a revenit un pic din lumina care strălucise cândva în ei. Am început să trag nădejde din nou, ca şi cum s-ar fi putut însănătoşi iar şi ar fi şi facut-o; şi i-am spus-o.

„Am să apuc s-o văd?” a întrebat ea deodată cu glas subţire, de copil.

Acesta, însă, era glasul cu care vorbea când eram încă tineri şi când ne făuream iluzii unul altuia, cum că ni se va îmtâmpla ceva măreţ şi minunat din partea Domnului.

„Am să apuc s-o văd?” a mai întrebat ea o dată.

„Desigur”, am zis eu.

A vrut să râdă, fericită, ca odinioară, dar n-a ieşit decât un hârâit din gâtlejul ei. Viaţa, care fusese pe chipul ei, făcea loc spaimei cenuşii; mi-a cuprins mâna:

„Estera!” am strigat.

Se lupta să-şi tragă răsuflarea. De mai multe ori capul ei s-a aplecat pe-o parte, părând să-şi piardă cunoştinţa. I-am pipăit pulsul; bătea sălbatec.

„Aer!” a gâfâit ea.

Am deschis obloanele, întrucât am stat la gânduri, dacă s-o duc pe Estera pe acoperiş. I-am minat pe Şem şi Şelef Iar un doctor levit, care avea faima că se slujeşte mai mult de cunoştinţele sale asupra trupului omenesc, decât de vechile rugăciuni sfinte.

„Zoriţi-l să vină îndată”, le-am spus eu, „plătesc cât cere, în argint.”

Apoi am aşteptat alaturi de Estera, a cărei iubire pentru mine era mai adâncă decât fântânile marei

adâncimi; i-am şters sudoarea de pe frunte şi balele de pe buze şi priveam neajutorat, cum se lupta cu îngerul întunericului.

A venit levitul, un om mărunt şi soios, care s-a uitat mai intâi prin casă, de parcă preţăluia mobilele. După aceea a cercetat mişcarea ochilor bolnavei; apoi a apăsat urechea lui groasă pe pieptul slăbit de boala.

„Are apă la plămâni", a spus el în cele din urmă.

''Poţi s-o ajuţi?"

„Are nevoie de aer."

„Va trăi?"

„Trebuie s-o ducem cu grijă în aer liber şi s-o ridicam în şezut şi să-i punem perne la spate."

„Va trăi?"

„Roagă-te Domnului", a dat el răspuns,"şi roagă-te zdravan."

RUGĂCIUNE PENTRU AJUTOR LA MARE NEVOIE A LUI ETAN BEN HOSAIA

O, Doamne, Dumnezeul meu, tu carele eşti înveşmintat în lumină, carele desfăşori cerurile ca pe un covor şi mergi pe nori ca într-un car şi care te iveşti pe aripile vântului.

Apleaca-ţi urechea la robul tău, care e plecat până la pamâmt înaintea ta.

Inima mea se înspaimânta în trupul meu, frica morţii s-a abatut asupra mea.

Spaima şi tremuratul m-au cuprins şi groaza m-a copleşit.

O, Doamne, nu te ascunde de rugăciunile slugii tale, care te roagă să-i dai un pic din mila ta veşnică, să-i dai

atât numai cât e nevoie, pentru ca să fie uşurată suferința roabei tale, a cărei iubire pentru mine e mai adâncă decât fântânile marii adâncimi, şi pentru ca să afle ajutor ca să treacă noaptea aceasta.

Tu eşti mare, o, Doamne, şi mari sunt lucrările tale şi tu faci minuni: atunci de ce nu şi aceasta una, care este măruntă şi n-are nevoie decât de un semn din degetul tău?

Eu, însă, vreau să mă feresc, ca să nu păcătuiesc cu limba mea; vreau să pun frâu gurii mele, câtă vreme trebuie să văd în fața mea pe cei fără Dumnezeu.

Am păstrat tăcere mută, m-am ținut liniştit; şi grija din mine a sporit.

Inima din piept mi s-a încins; în timp ce tot mai şovăiam, a ars focul.

De aceea vreau acum să pun limba să-i vorbească celui care e amenințat de cei fără Dumnezeu şi să-l previn să fugă de ei, până ce nu-l judecă; astfel vreau să mă curăț înaintea ochilor Domnului şi să fac cum e drept şi să dau de ruşine lucrarea duşmanilor mei.

Şi acum, Doamne, pe cine mai aştept? Nădăjduiesc în tine.

Ascultă rugăciunea mea, o, Doamne, şi auzi strigătul meu; nu tace în fața lacrimilor mele; căci sunt doar un pribeag pe pământ, un călător în trecere, ca toți străbunii mei.

Cruță flăcăruia care e scumpă inimii mele şi care mai pâlpâie doar slab şi fă-o să lumineze mai departe; şi cruță-mă, ca să mă întăresc, înainte de-a pleca de-aici şi de-a nu mai fi.

Când, însă, prima roşeață firavă a vestit zorile, Estera, soția mea, răsufla mai uşor, iar bătaia inimii ei s-a încetinit şi a devenit mai puternică, iar ea a adormit. Am căzut la pământ înaintea Domnului şi i-am adus mulțumită; şi i-am plătit levitului cinci sicli de argint pentru sfatul său şi pentru alifia cu care a frecat pieptul Esterei şi pentru picăturile pe care i le-a dat să le bea. Apoi am băut puțin lapte încălzit şi am pornit la drum şi am ieşit din oraş pe poarta de la miazăzi, înspre casa din cărămizi de diferite culori, în care Ioab se târa pe jos. Şi s-a iscat în mine o ciocnire de glasuri, dacă trebuia să-l înştiințez cu adevărat şi să-l hotărăsc să fugă înaintea zilei judecății; au nu era el oare un răufăcător la fel de mare ca şi ceilalți? În afară de asta mă temeam de străjile din fața casei şi de mânia lui Benaia. Dar glasul, care îmi amintea de juruința mea şi de marele ajutor al lui Dumnezeu, glasul acesta s-a dovedit mai puternic.

Când m-am apropiat de casă, iată că era acolo mare alergătură şi un du-te-vino de oameni; şi am fost apucat de un slujitor al lui Benaia ben Iehoiada, care voia să ştie cine sunt şi ce caut acolo. Am răspuns că sunt dintr-unul din triburile lui Israel şi că am venit la Ierusalim cu câțiva prieteni; şi că ieri am pornit îndărăt pe drumul spre casă, fiecare spre oraşul lui, şi că am fost într-un han de pe drum ca să bem pentru despărțire; dar după un pahar a urmat altul şi a domnit mare veselie; dimineața, însă, m-am trezit în şanț, pe marginea drumului, singur şi în cea mai proastă dispoziție din viața mea, căci am îndeobşte

nume bun şi sunt un soţ cumsecade şi plătesc dările şi birurile foarte cinstit.

La care slujitorul m-a poftit să mă duc dracului; şi am luat-o degrabă la picior. La poarta de miazăzi se adunase între timp o mulţime de oameni, care vorbeau între ei întărâtat; se zicea că Ioab fugise din casa lui şi fusese văzut cum alerga spre marele tabernacol al Domnului, pe care îl înălţase regele David. Şi se făceau prinsori, dacă Ioab va ajunge la tabernacol sau dacă slujitorii lui Benaia ben Iehoiada vor pune mâna pe el încă pe drum.

Eu, însă, m-am gândit cu recunoştinţă la înţelepciunea Domnului, care primise cu bunăvoinţă juruinţa mea şi chemase îndărăt pe îngerul întunericului şi care făcuse ca evenimentele ce-au urmat să se desfăşoare astfel, încât să fiu scutit de dificultăţi inutile.

Aşadar m-am alăturat mulţimii, care se tălăzuia pe lângă schelăria templului către marele tabernacol; şi pretutindeni muncitorii puneau uneltele jos, iar neguţătorii îşi închideau dughenele şi mergeau şi ei.

Porţile tabernacolului erau larg deschise; şi acolo era Ioab care se încleştase de coarnele jertfelnicului, straiele îi erau zdrenţuite, părul vâlvoi, privirea ca de nebun; şi lângă el adăstau Ţadoc şi alţi preoţi şi nu ştiau ce trebuie să facă. Şi Ioab s-a întors către norodul lui Israel şi a strigat:

„Ascultă, Israel, adevărată mărturisire a lui Ioab, fiul lui Ţeruia, cândva un bărbat şi jurat cu legământ întru cauza Domnului, acum însă o făptură zdrobită, o jertfa a domniei, pe care el însuşi a ajutat-o s-o întemeieze.”

Ţadoc şi ceilalţi preoţi au ridicat mâinile şi au strigat către Iahve şi au încercat să acopere glasul lui Ioab; şi m-am gândit la faptul, cum această întorsătură a lucrurilor încurca socotelilor lui Benaia în privinţa procedurii împotriva lui Ioab.

„Am fost bătut, oo, Israel”, a strigat Ioab şi mai tare decât preoţii, „şi schingiuit la trup şi la minte, până când am ajuns slăbănog înaintea Domnului şi am mărturisit cele mai rele fărădelegi şi am luat asupra-mi vina altora şi asupra capului meu sângele care mânjea mâinile altora mai mari decât mine. Acum am aflat, însă, că urmează să fiu judecat înaintea regelui de către Benaia ben Iehoiada şi că se vor înfăţişă martori mincinoşi...”

Atunci au venit alergători, care îşi croiau drum prin mulţime cu toiegele lor albe; şi în urma lor duruia un car împlătoşat, tras de cai albi. Benaia a strunit caii şi a coborât greoi din car; purta coif şi platoşă pe piept şi o sabie lungă.

La poartă i-a ieşit înainte Ţadoc, care l-a prevenit:

„Nu cu sabia! Nu în sanctuarul lui Dumnezeu şi înaintea altarului său şi a chivotului legii!”

Benaia părea să şovăie. Apoi a strigat spre lăuntrul uriaşului cort:

„Ioab! Aşa porunceşte regele! Ieşi afară!”

Şi Ioab a zis:

„Nu ies, mai bine vreau să mor aici.”

Atunci s-a lăsat o linişte, ce se întindea de la poarta cortului Domnului până către schelăria templului; doar ciorile, care stau totdeauna prin apropierea

jertfelnicului, mai croncăneau. Benaia, însă, s-a întors, şi s-a urcat în carul său şi a plecat.

Mâinile lui Ioab erau încă încleştate de coarnele jertfelnicului.

„Ascultă, Israel”, a continuat el, „îmi iau îndărăt toate mărturisirile care mi-au fost smulse în singurătatea casei mele, sub cisma lui Benaia şi sub pumnii slugilor lui. Fireşte, sângele războiului îmi mânjeşte mâinile şi brâul şi încălțările, şi chiar şi sângele celor pe care i-am ucis, după cum credeam, în slujba cauzei. Dar sângele acesta îl întorc îndărăt asupra capului lui David, care a poruncit omorurile, şi asupra capului urmaşilor săi în vecii vecilor; căci n-a fost vărsat pentru cauza Domnului sau pentru vreo altă pricină nobilă şi necesară, ci pentru sporirea puterii lui David şi pentru a-l pune pe grumazii lui Israel şi pentru a întări stăpânirea lui.”

Dar acum Țadoc îşi venise în fire şi, împreună cu ceilalți preoți, au umplut încăperea cu invocările lor şi cu rugăciunile lor şi cu un vuiet general; iar norodul cerea să-l asculte pe Ioab şi îi striga îmbărbătându-1; şi larma era puternică.

Apoi s-au ivit iar alegătorii şi loveau cu toiegele lor în oameni şi strigau:

„La o parte din drum, mişeilor! Faceți loc pentru Benaia ben Iehoiada, care e mai mare preste oaste şi preste cheretieni şi peletieni, straja regelui!”

Încă o dată i-a ieşit Țadoc înainte şi i-a adus aminte de curățenia sanctuarului şi că altarul Domnului şi toți cei ce se încleştează de el nu pot fi atinşi.

Benaia, însă, a scos sabia şi a grăit:

„Au n-a zis Ioab însuşi că vrea să moară aici? I-am spus regelui vorbele lui; şi regele mi-a zis: Du-te şi fa aşa cum a zis, omoară-l şi îngroapă-l şi ia de la mine şi de pe casa tatălui meu sângele nevinovat pe care l-a vărsat Ioab. Să-i întoarcă Domnul în capul lui sângele nedreptăţii lui, pentru că a ucis pe doi bărbaţi nevinovaţi şi mai buni decât el, omorându-i cu sabia, fără de ştirea tatălui meu. Pe capul lui Ioab şi pe capul seminţiei lui în veci să se întoarcă sângele lor; iar David şi seminţia lui şi casa lui şi tronul lui să aibă întotdeauna şi în veci pace de la Domnul. Aşa a grăit regele Solomon. '

Benaia ben Iehoiada a păşit pe lângă Preotul Ţadoc şi pe lângă ceilalţi preoţi şi, cu sabia în mână, a mers la altarul Domnului; preoţii, însă, s-au grăbit să lase în jos marile draperii, pentru a închide astfel tabernacolul şi a feri de privirile norodului tot ce era înăuntru.

—

24

După omorârea lui Ioab la altarul Domnului, întregul Israel tremura. Nimeni nu ştia cine putea fi următorul la popreală şi ce fărădelegi ar trebui să mărturisească şi ce soartă ar avea de îndurat; unii ajungeau în minele de la Marea Roşie, de unde se scotea arama şi minereul de fier al regelui; alţii în carierele de piatră, pentru a ciopli acolo blocuri pentru zidirea marelui templu şi a noilor oraşe menite pentru caii, călărimea şi merindele regelui; alţii, iarăşi, sfârşeau descăpăţânaţi şi cu trupul ţintuit la zidul oraşului.

Mie îmi rămânea să-mi aştept soarta mea, Benaia însuşi se exprimase faţă de mine că ştiu prea multe: prea multe, vezi bine, asupra căilor celor puternici, care năzuiau să le ascundă. Am aflat de asemenea că şeica regească a Egipetului, ducând pe prinţesa Hel-Ankamea, fiica faraonului, în ea, pornise deja în largul mării, căci regele Solomon se hotărâse totuşi, în cele din urmă, să îngăduie mărfurilor egiptene trecerea liberă prin Israel. Se apropia ziua cinstirii mele, când regele avea s-o numească pe ţiitoarea mea soaţă de joacă a principesei străine şi să caute apoi în braţele Lilitei mângâiere pentru recile dovezi de iubire ale miresei sale, care avea faima că doreşte mai mult femei decât bărbaţi.

Şi mai era şi suferinţa Esterei, soţia mea, a cărei inimă nu avea să mai învingă nici măcar primul atac.

Astfel lucram până ce cădeam istovit în aşternut, cu nădejdea de-a scăpa în felul ăsta de grijile zilelor mele şi de fricile nopţilor mele. Mă îndoiam, de bună seamă, că avea să-mi mai fie hărăzit să desăvârşesc lucrul la *Relatarea despre regele David* şi mă temeam că un altul, încă şi mai uşor de cumpărat decât mine, avea să fie chemat să încheie cartea şi să şteargă din ea cele câteva adevăruri, pe care nădăjduiam să le transmit urmaşilor; totuşi, îmi petreceam cea mai mare parte a orelor în grajdul unde zăceau şi tăbliţe şi suluri de piele, pentru a-mi întregi astfel cunoştinţele despre ultimii ani ai domniei regelui David.

ÎNSEMNĂRI PRESCURTATE ALE LUI ETAN BEN HOSAIA ASUPRA ULTIMILOR ANI AI DOMNIEI REGELUI DAVID

Înăbuşirea răscoalei lui Absalom nu înlăturase niciuna din pricinile care stătuseră la temelia ei: nici mânia mulţimilor sărăcite împotriva bogăţiei în creştere a stăpânilor de pământ şi a casei regeşti, nici împotrivirea bătrânilor triburilor şi a preoţilor din ţară împotriva puterii crescânde a dregătorilor şi administratorilor regeşti – de-aceea răscoale noi împotriva lui David, de cele mai multe ori mărunte şi fără legătură între ele – dintre care cea mai însemnată, condusă de un anume Şeba (lozinca lui: n-avem nicio participare la cauza lui David şi nici câştig de pe urma fiului lui Iesei), va fi sprijinită o vreme de toate triburile, în afară de Iuda – de rândul acesta David stăpâneşte Ierusalimul şi tot ţinutul dintre oraş şi Iordan – întrucât îi lipsesc, ca şi lui Absalom înaintea lui, războinici încercaţi şi căpetenii mărunte, Şeba e silit de către Ioab să se retragă în localitatea Abel, de lângă Beet-maaca, împrejmuită de valuri de pământ – Ioab pune să umple şanţurile, să ridice parapete, să ia valurile în iureş – oraşul este izbăvit de către o femeie înţeleaptă, care se târguie cu Ioab şi îl îmbie cu capul lui Şeba – capul lui Şeba, retezat de sârg de către locuitorii oraşului, este aruncat lui Ioab pe deasupra zidurilor cetăţii; sfârşitul răscoalei lui Şeba – David îl răsplăteşte pe Ioab cu rangul de căpetenie în luptă, pe viaţă, şi echilibrează această favoare cu întărirea în acelaşi timp a lui Benaia ca neîngrădită căpetenie a cheretienilor şi peletienilor – pregătirea prefacerii de către David a armatei (a cărei adunare atârna, până atunci, de bunăvoinţa bătrânilor triburilor) şi a administraţiei (care fusese până atunci

stânjenită de nesigurele arătări în cifre cu privire la populație, la condițiile proprietății, la producerea bunurilor, la negoț, la ridicarea birurilor şi aşa mai departe) – hotărârea lui David de a pune să-i numere pe supuşii săi îl aduce în contradicție cu marele tabu (străvechea dorință a norodului de-a afla ocrotire în mulțimea fără de nume este îmbrăcată de către Iahve în următoarele cuvinte: „Să fie însă numărul copiilor lui Israel ca nisipul mării, care nu poate fi nici măsurat, nici numărat”). David porunceşte conducerii oastei să facă numărătoarea – căpeteniile în luptă sunt împotrivă;

Iaob către David: „Stăpâne şi rege al meu, au nu sunt toți slujitori ai stăpânului meu? Atunci de ce cere stăpânul meu asemenea lucru? De ce să cadă vina asta asupra lui Israel?” – David a stăruit în voința sa – după nouă luni şi douăzeci de zile norodul e numărat, în afară de tribul Veniamin (locuitori ai munților care scapă celor ce numără) şi de tribul Levi (ai cărui oameni n-au voie să poarte arme şi nici să stăpânească pământ) – rezultatele, punând la socoteală şi unele inexactități: Israel de unsprezece sute de ori o mie de oameni care pot trage sabia; Iuda de patru sute şaptezeci de ori o mie de oameni – încălcarea tabu-ului de către David cere pedeapsa lui Dumnezeu – un profet mai mărunt, Gad (Natan se fereşte să se amestece în cazurile mai grele), cu solie de la Iahve: îți arăt trei pedepse, alege-ți una din ele să vină asupra ta: (a) şapte ani de foamete în țara ta sau (b) să fugi trei luni de vrăjmaşii tăi şi ei să te urmărească sau (c) timp de trei zile să fie ciumă în țara ta – David alege ciuma,

întrucât aceasta va bântui mai puternic în oraşe decât în rândul populaţiei de la ţară, iar oraşele (în afara de propriul său oraş Ierusalim) sunt locuite încă în cea mai mare parte de străvechea populaţie canaaneană a cărei pierdere e fără însemnătate pentru norodul Israel – în timp ce trei zile pier de molimă de la Dan până către Beer-şeba şaptezeci de mii de suflete – dar iată, când îngerul ciumei ajunge la aria de treerat a unui anume Ornan şi (după spusa lui David însuşi) „stă între cer şi pământ cu sabia goală în mâna întinsă deasupra Ierusalimului”, lui Iahve începe să-i pară rău de năprasnă şi porunceşte îngerului: „Destul! Opreşte acum mâna ta !” – din nou apare profetul Gad cu o nouă solie a lui Dumnezeu: David să ridice un jertfelnic pe aria lui Ornan – David dobândeşte aria şi pământul care o înconjură, viitorul loc de zidire a marelui templu al Domnului, în schimbul a cincizeci de sicli de argint, după o însemnare din arhivă (stănoaga a unsprezecea din rândul al treilea, pe partea dreaptă a grajdului), sau a şase sute de sicli de aur, după o altă însemnare (stănoaga a douăsprezecea din rândul al treilea, tot din partea dreaptă: aceasta fiind probabil o însemnare mai târzie, drept dovadă a mărinimiei lui David în afacerile sale cu Domnul, căci niciun pământ din Ierusalim sau de prin preajmă n-a preţuit vreodată şase sute de sicli de aur) – după dobândirea locului de zidire a templului David vădeşte, ca mulţi alţi despoţi, o mare iubire pentru arhitectură – David veghează el însuşi asupra planurilor templului, pune zeci de mii de osândiţi la muncă silnică să cioplească pietre, îngrămădeşte rezerve pentru construcţie: lemn de cedru, fier, aramă,

cuie, scoabe – în acelaşi timp alte schimbări în administrație pentru ca, prin împărțirea abilă de slujbe şi venituri bisericeşti, să făurească noi legături față de casa regelui – numeroşi preoți şi toți slujitorii regelui sunt rânduiți din nou şi puşi în slujbă în diferite locuri (din totalul de treizeci şi opt de ori o mie de leviți douăzeci şi patru de mii pentru lucru în casa Domnului, şase mii ca ispravnici şi judecători, patru mii ca portari şi patru mii să slăvească pre Domnul cântând din strune) – se creează o vistierie (sub Şebuel ben Gherşom), o dregătorie pentru treburile din afară (sub Henania ben Ițhar) – bătrânii triburilor şi semințiilor sunt înlocuiți prin slujbaşi numiți „părinte suprem”, care erau toți aleşi din seminția lui David, Iuda (o mie şi şapte sute sub conducerea lui Haşabia din Hebron pentru triburile de la soare-apune de Iordan şi două mii şapte sute sub conducerea lui Ieria din Hebron pentru triburile lui Ruben şi Gad şi pentru jumătate din tribul lui Manase de la soare-răsare de Iordan) – reorganizarea oastei este desăvârşită: David are acum la dispoziție o oaste permanentă din lefegii (cheretieni, peletieni, straja regească şi alții) pentru asigurarea înlăuntru şi pentru trimiterea pe dată la luptă, şi cetele de oaste ale vitejilor, împărțite în douăsprezece ordine a câte douăzeci şi patru ori o mie de oameni, care erau chemați în vreme de pace câte o lună în fiecare an pentru deprinderea meşteşugurilor armelor – pentru acoperirea cheltuielilor mereu mari ale strălucirii regeşti se măresc domeniile regelui iar sfera activității lor este lărgită: sădirea de grâu şi de viță de vie, crame, tescuirea uleiului din măsline, creşterea

vitelor (în Şaron şi în văi), prăsirea cămilelor de soi şi a asinilor – David devine cel mai mare întreprinzător din Israel – partea din avuția lui personală menită a sluji la împodobirea viitorului templu: după înşiruirea din arhive (stănoaga a doua din rândul întâi de pe partea dreaptă) şapte mii de talanți de lamură de argint şi trei mii de talanți de aur (din aurul adus din Ofir) pentru sfeşnice şi lămpi, pentru mesele menite arătării pâinilor de jertfa, pentru furci, ligheane şi căni, pentru potire, pentru heruvimii de pe chivotul legii şi pentru împodobirea pereților – înrăutățirea sănătății regeşti: se plânge de oboseală, frig, neputință; în plus iritabilitate, proastă dispoziție – se caută fecioară, ca să stea în fața regelui, să-i facă bine, să se culce cu el, să-i ațâțe sângele – Abişag Sunamiteanca nu izbuteşte, cu toate strădaniile ei gingaşe – David către Domnul: „Călători suntem înaintea ta şi pribeigi, ca toți părinții noştri; ca umbra sunt zilele noastre pe pământ şi nimic nu-i statornic.”

Lectica verde cu şipci aurite şi cu acoperişul roşu cu ciucuri a fost aşezată jos în fața uşii casei, un slujitor a vestit vizita lui Amenhotef, marele-eunuc regesc. Am simțit că mi se taie picioarele când Amenhotef a coborât din lectică, mi-a întins mâinile şi mi-a dat vestea:

„Solie îmbucurătoare, Etan, prietene, de la Solomon, cel mai înțelept dintre regi.”

Mirosind a cele mai gingaşe mirosne ale Egipetului, a intrat înăuntru şi i-a copleşit pe toți cu amabilitatea întrebărilor sale: pe Estera cu privire la starea sănătății ei, pe Hulda cu privire la bucuria dinspre partea

vlăstarelor ei, pe Lilit cu privire la scurta ei călătorie, pe Şem şi Şelef cu privire la progresele lor de la şcoală; şi tuturor le-a vorbit bucuros despre marea cinste de care urma să am parte.

Apoi s-a întors către mine şi mi-a zis:

„Te aud murmurând încetişor cu ochii lăsaţi în jos; spui vreo rugăciune către zeul tău Iahve?”

Mă rugasem cu adevărat: dar ca Domnul să-l facă să cadă mort pe loc şi tot astfel şi pe cel mai înțelept dintre regi şi întreaga Comisiune pentru alcătuirea *Unei şi singurei relatări adevărate şi hotărâtoare, istoriceşte exacte şi recunoscute oficial, privitoare la marea înălţare şi aşa mai departe*.

Dar Amehotef m-a cuprins cu braţul pe după umeri şi m-a împins cu blândeţe în cămara mea de lucru, unde mi-a împărtăşit că, având în vedere apropiata sosire a fiicei faraonului, se doreşte s-o aduc pe ţiitoarea mea Lilit la palatul regesc încă înainte ca soarele să mai apună o dată, pentru ca regele Solomon să mă poată cinsti, numind-o soaţa de joacă a viitoarei sale soţii.

„Şi acum spune-i domnişoarei despre marele ei noroc”, a încheiat el, „căci cred că se va bucura foarte.”

I-am spus că ar fi poate mai bine s-o pregătesc pe Lilit pe îndelete; că doar se ştie că unele femei ar fi suferit vătămări prin asemenea veste neaşteptată, unele pierzându-şi glasul, altele începând să bâţâie sau ajungând chiar neroade de tot. Dar eunucul şi-a răsucit mâinile într-un fel care nu îngăduia părere opusă, iar eu m-am ridicat şi m-am dus la uşa cămării de lucru şi am strigat-o pe Lilit să vină.

Şi Lilit a venit, iar eu i-am luat mâna şi am dus-o la Amenhotef şi i-am vorbit cu un glas, care parcă era glasul unui străin:

„Când te-am luat în primire de la părintele tău, Lilit, draga mea, am dat ca despăgubire douăsprezece oi de soi bun şi patru capre şi o vacă cu lapte; tu, însă, ai devenit dragă inimii mele şi bucuria coapselor mele, astfel încât nu te-aş mai da nici pentru toate turmele din Israel. Dar acum a venit unul, care este mai puternic decât mine. şi care te cere de la mine. De aceea pregăteşte-te, fiica mea, şi pune smirnă pe tine şi ulei de trandafiri şi închide-ți inima față de mine, căci tu şi cu mine trebuie să ne despărțim şi să mergem fiecare pe drumul nostru, eu către o bătrânețe fără bucurii, tu însă...”

„Etan!” a strigat ea.

„... tu însă la palat.”

„Etan, iubitule”, a zis ea, „când, într-altă zi, ai plecat din Ierusalim şi eu te-am aşteptat la piatra cea mare, care se înalță lângă drum, atunci am grăit către tine şi ți-am spus că voi fi precum umbra ta; şi cum niciun om nu se poate smulge de umbra lui, tot aşa nici tu n-ai să mă poți smulge de lingă tine, afară doar dacă mi-ai spune în față că nu mă iubeşti. Au nu mă mai iubeşti?”

I-am vorbit despre foloasele vieții în palat, unde se va bucura de ocrotirea fiicei faraonului şi va fi veşnic aproape de fața celui mai înțelept dintre regi.

„Au nu mă mai iubeşti?”

I-am desluşit că aceea ce avusesem noi doi va rămâne veşnic în ochii Domnului şi în inimile noastre; că firea

omenească, însă, stă în prefaceri necontenite, de care nimeni dintre noi nu se poate feri.

„Au nu mă mai iubeşti?”

I-am arătat pe larg ce trebuia să însemne pentru mine faptul de a-i face o plăcere regelui Solomon şi că ea, dacă mă iubeşte cu adevărat, n-are voie să se gândească numai la ea şi la simţămintele ei.

„Au nu mă mai iubeşti?”

„Nu te mai iubesc”, am spus eu.

„Atunci am să mă omor”, a zis ea liniştit, „căci abia prin tine mi-a fost dată viaţa.”

„M-am temut de aşa ceva”, a făcut Amenhotef. „Sunt şi asemenea femei: nu multe, slavă zeilor Egipetului şi zeului tău Iahve, dar destule pentru a fi supărătoare şi a umple butoaie întregi de tăbliţe de lut cu poveştile lor pline de simţăminte. Te fac răspunzător, Etan, prietene, să nu i se întâmple nimic domnişoarei până se va afla în mâinile mele, în palatul regal.”

Astfel trebuia s-o împiedic chiar eu pe victima trădării mele de a se sustrage duhorii trădării. Astfel am ajuns un vierme, care îşi mănâncă propria-i scârnă.

Şi ce câştigăm din asta?

Atunci m-am dus la casa lui Natan, profetul, şi am şezut în faţa uşii lui, ca un milog, pentru a ajunge în faţa lui.

Totuşi slujitorul mi-a zis:

„Stăpânul meu are treabă altundeva.”

I-am spus:

„Spune-i că am avut un vis de la Domnul, referitor la el.”

După o vreme, slujitorul s-a întors şi a spus:

„Intră.”

Natan şedea ciucit în odaia sa şi părea bolnav; pielea altădată atât de întinsă a feței era acum fleşcăită; ochii fugeau în toate părțile ca doi şoareci în cursă. Şi am ghicit că şi el se temea de slujitorii lui Benaia ben Iehoiada.

„Ce fel de vis ai avut?” a întrebat el. „Era şi un înger al Domnului în el? Şi, dacă da, s-a ivit dinspre dreapta sau dinspre stânga? Şi aripile lui erau întinse sau strânse? Şi purta sabie? Căci şi eu am avut un vis, în care îngerul negru al Domnului a coborât din înălțimi asupa mea, cu o sabie de foc în mină, întinsă spre mine.”

„Binevoiască Dumnezeu să fie milostiv cu stăpânul meu”, am exclamat eu, „căci un asemenea vis poate inspăimânta de moarte pe cineva. Dar visul meu a fost un vis al vieții, iar participarea ta, stăpâne, la el a fost îmbucurătoare, căci în visul meu te duceai la regele Solomon cu vestita ta pildă.”

„Adevărat?” a întrebat el a îndoială.

„Şi îi grăiai regelui aşa cum i-ai grăit şi părintelui său David; anume despre bogatul care avea multe oi şi vite şi despre săracul care nu avea decât o singură oiță; şi cum bogatul, vrând să pregătească un ospăț pentru un oaspete venit de departe, nu s-a îndurat să ia din oile sale, ci a luat oița omului sărac şi a pregătit-o pentru omul care venise la el.”

„Şi pot presupune”, a zis Natan, „că, în visul tău, Solomon, cel mai înțelept dintre regi, s-a mâniat tot aşa ca şi părintele său David, la vremea lui, şi a grăit: Pe Dumnezeul cel viu, omul care a făcut asta să moară,

pentru că n-a cunoscut milă; la care eu i-am răspuns regelui, în visul tău, că de rândul ăsta lucrurile mai pot fi îndreptate, din fericire, dacă o să renunțe la plăcerea de-a o face pe Lilit, țiitoarea lui Etan, soața de joacă a fiicei faraonului.”

L-am felicitat pe Natan pentru marele său dar profetic şi pentru felul cum pătrunde în adâncul inimii oamenilor.

Dar Natan a zis:

„Eşti un nerod, Etan. Chiar dacă aş scorni o pildă, care să fie de zece ori mai bună şi mai originală decât cea cu singura oiță mică şi dacă i-aş povesti-o regelui Solomon, tot m-ar trimite dracului plocon. Părintele său, David, era un poet şi avea forța de închipuire a unui poet. Aşa se face că se vedea într-o anumită relație față de Dumnezeu: ca ales al Domnului şi, totuşi, ca slujitor al lui Dumnezeu, slujitor care era chemat să trudească în slujba cauzei lui. De aceea regele David putea să-l priceapă pe-omul sărman cu singura oiță mică. Dar ăsta? „. – Natan a scuipat, „ăsta e doar unul care maimuțăreşte, fudul, fără să fie iluminat, visurile lui sunt mediocre, versurile lui lâncede, crimele lui doar rodul fricii lui, nu al măreției lui. Tânjeşte după recunoaşterea însuşirilor sale. Mereu trebuie să dovedească cât e de însemnat. De aceea adună: aur, zidiri, oşti, solii străine, muieri. Are nevoie de Lilit a ta. Trebuie să-şi dovedească lui însuşi nu numai că e mai înțelept decât tine, dar şi că e bărbatul cel mai bun.”

Natan se ridicase în picioare ca un adevărat profet al lui Dumnezeu. Dar aprinderea lui nu era din cele ce dăinuie. Orice o fi fost ceea ce l-a îndemnat să-l

osândească pe regele Solomon, s-a destrămat îndată şi n-a mai rămas în urmă decât un om mărunt, jalnic.

„Să nu repeți cuvintele mele nimănui, Etan”, s-a milogit el. „Căci voi tăgădui că le-am rostit vreodată. Voi pretinde că tu mi le-ai insuflat. Erau gândurile tale, aşa voi jura, pe care un duh rău al Domnului le-a împlântat în mintea mea; căci mintea mea nu e decât un vas care aşteaptă să fie umplut.”

L-am rugat să nu se neliniştească, m-am sculat şi mi-am văzut de drum.

Fiica faraonului a sosit la Ierusalim cu mare alai, cu cămile ce duceau aur şi nestemate şi pânzături de in din Bisus şi alte veşminte şi mirodenii; şi a adus cu ea şi femei care se străduiau s-o slujească. Regele Solomon a primit-o la poarta oraşului, împreună cu bărbații săi atotputernici şi cu tobe şi surle, cu țimbale şi cornuri de tot soiul, încât larma s-a auzit de la un capăt al Ierusalimului până la altul. Iar norodul s-a bulucit în fugă spre poartă şi sta pe laturile drumului ce ducea la palat, pentru a slăvi înțelepciunea celui mai înțelept dintre regi şi puterea lui: dar toate astea le învățase cu muştru de la slujitorii lui Benaia ben Iehoiada şi de la leviți.

Estera, nevasta mea, a zis către mine:

„E vremea s-o îmbrace pe Lilit.”

Aşadar, Lilit s-a spălat şi şi-a uns pielea cu ulei; părul, însă, i l-a dichisit Hulda, astfel încât strălucea ca lumina lunii pe ape le lacului Chineret. De asemenea i-au sulemenit pleoapele şi buzele, iar obrajii i-au fost dați cu pudră roşie, ca să prindă culoare. Şi Lilit şi-a pus o legăturică de smirnă între sânii care erau ca două

căprioare gemene; şi s-a stropit cu apă de trandafiri amestecată cu scorţişoară. Apoi şi-a pus veşmânt roşu şi purpuriu şi sandale din piele moale, care fac să se vadă mai bine forma frumoasă a gleznei şi a degetelor. Dar, cu toate acestea, chipul ei era rigid şi privirea fără expresie, astfel încât îmi părea mai mult un leş sulemenit decât o femeie vie.

Acum Amenhotef, marele-eunuc regesc, trimisese lectica după Lilit şi ea a luat loc în lectică şi au purtat-o pe sus. Eu, însă, mergeam pe lângă ea, pentru a petrece împreună cu ea aceste ultime clipe şi pentru că Amenhotef mă făcuse răspunzător până când avea să se afle în mâinile lui, la palatul regelui.

Ne-am croit drum prin mulţimea de oameni care se întorcea de la poarta oraşului şi de la palat, unde o întâmpinaseră pe principesa egipteană. Dar eu nu vedeam nici norodul, nici purtătorii lecticii; mai curând cătam ţintă la ciucurii roşii, pentru a nu trebui s-o privesc pe Lilit, ţiitoarea mea, care mă iubise şi pe care o vindeam în schimbul bunăvoinţei nesigure a regelui Solomon şi pentru un termen de graţie. Mă simţeam, de parcă mergeam într-un convoi de înmormântare. O parte din viaţa mea era dusă la groapă, împreună cu demnitatea mea de fiu al omului.

Dar, din mila Domnului, slăvit fie numele lui, am darul de-a mă putea observa singur, în vreme de zdruncinare lăuntrică, ceea ce e foarte folositor, dacă vrei să rămâi cu mintea întreagă. Şi, cu toate că nu ofeream o privelişte frumoasă, întrucât îmi târşeam paşii pe lângă lectică, mi-am dat totuşi seama cât eram de prins în timpul meu şi neînstare să-i străpung

limitările. Omul este ca piatra din praştie şi e aruncat înspre ținte pe care nu le cunoaşte. Ce altceva mai mult poate face, decât să încerce ca gândurile lui să dăinuie ceva mai mult decât el, ca un semn, ca unul nelămurit, către generațiile viitoare. Eu am încercat s-o fac.

Lumea să mă judece în chip corespunzător.

—

25

Domnul Iahve, însă, i-a trimis Esterei, soția mea, un somn liniştit; a dormit toată noaptea, fără întrerupere, şi s-a trezit dimineața înviorată şi a spus că se simte aproape bine.

Atunci m-am legănat cu gândul, că rugăciunile mele către Dumnezeu şi leacurile şi alifiile levitului şi dorința dârză de viață a Esterei, toate laolaltă, au învins pe îngerul întunericului, astfel încât a plecat de-acolo. Căci, oricât am şti că moartea trebuie să vină, totuşi ea ne rămâne de neînțeles şi nici chiar cel mai înțelept om nu se împacă uşor cu ea.

Estera a grăit către mine:

„Lucrarea ta se apropie de sfârşit, Etan, soțul meu, iar *Relatarea despre uimitoarea înălțare, viața cu frica lui Dumnezeu, isprăvile de vitejie şi aşa mai departe* va fi curând încheiate, astfel încât ne putem întoarce fără zăbavă la Ezrah, în casa noastră, care este acolo la umbra măslinilor ce i-am sădit. Mi-e dor de o înghițitură din fântâna ei, căci apa după ea e dulce la gust şi sănătoasă şi leacul cel mai bun.”

I-am răspuns că ne vom întoarce curând acasă şi că vom sta sub măslini şi sub viţa învârtejită şi că vom asculta clipocitul fântânii.

„În luna zif aş vrea să fiu acolo”, a spus ea pe gânduri.

Dar deodată s-a iscat huiet ca de pumni care loveau în uşă şi Şem şi Şelef au dat buzna în odaie şî au strigat că veniseră slujitorii lui Benaia cu săbii şi cu cai şi cu un car. Mâna Esterei, pe care încă o ţineam într-a mea, a tremurat.

„Deschideţi-le”, le-am spus eu lui Şem şi Şelef, „vin numaidecât.”

Am băgat de seamă că eram foarte liniştit şi că vedeam toate lucrurile cât se poate de limpede: petele de pe perete, sfeşnicul, plapuma care abia se boltea peste trupul măcinat de boală al Esterei.

Când m-am sculat, însă, ca să plec, Estera mi-a spuns cu glas subţire:

„Nu vrei să mă mai săruţi o ultimă dată, Etan?”

M-am întors degrabă spre ea:

„Dar asta nu e ultima dată, Estera, am să fiu curind iar aici; slujitorii lui Benaia care vin să ridice pe cineva, bat la uşă înainte de revărsatul zorilor.”

Am sărutat-o cu blândeţe, cu care prilej m-am simţit oarecum ruşinat, că gândurile mele aveau atâta preţ pentru mine însumi în clipa încercării; Estera, însă, a ridicat mâna şi m-a mângâiat pe sprâncene şi pe tâmple.

Apoi am plecat să înfrunt ceea ce mă aştepta.

Acum slujitorii lui Benaia goneau prin Ierusalim cu iuţeli ce depăşeau toate limitările; între timp pocneau

din harapnice şi scoteau un răcnet înfiorător, pentru ca să li se facă loc. Şi cine nu sărea la timp într-o parte era răsturnat la pământ sau călcat, astfel încât fiecare car târa după sine o trenă de strigăte de durere şi de blesteme.

Sus, în car, doi oameni înarmați mă țineau bine, în timp ce coteau cu scârțâieli după colțuri şi duruiau la vale şi apoi iar la deal, până ce am ajuns în sfârşit să oprim în fața uneia din porțile laterale ale palatului regesc. Apoi am fost târât de aceiaşi doi oameni înarmați pe scări şi prin coridoare, pe lângă străji mute, şi dus într-o odaie, care îşi primea singura lumină de la o deschizătură îngustă aflată lângă tavan. Şi acolo am rămas, aşa mi s-a părut, vreme îndelungată.

Şi am grăit către Domnul Iahve: întinde mâna ta şi condu-mă prin prăpastie, pentru ca să văd iar soarele şi lumina zilei tale. Nu mă lepăda; nu lua în seamă păcatele mele şi greşelile mele, ci gândeşte-te cu blândețe la mine şi la strădaniile mele. Căci ce este omul în ochii tăi şi ce altceva e sufletul lui decât o răsfrângere a ființei tale; în tine, o Dumnezeule, atingem noi măsura noastră deplină, fără tine suntem totuşi pierduți ca un fir de nisip în mare. Nu mă părăsi, o Doamne, nu mă lăsa să mă scufund în adâncuri, ci ridică-mă în înălțimile tale şi în sanctuarele tale, pentru ca să pot sta sub cerul tău şi să cânt slava ta.

Deodată s-a auzit un zgomot scârțâitor şi o parte din perete a lunecat într-o parte şi un glas a vorbit:

„Înfațişează-te, fiul lui Hosaia.”

M-am pomenit într-o încăpere de dimensiuni mai mari. Nu-mi venea să-mi cred ochilor şi am clătinat din

cap, căci mi se părea că mai văzusem totul o dată: regele Solomon pe tronul său între heruvimi; lângă el Iosafat ben Ahilud, marele-grămătic, apoi preotul Ţadoc şi profetul Natan şi Benaia ben Iehoiada; şi Elihoref şi Ahia b'nai Şişa, grămăticii, care şedeau ceva mai de-o parte cu tăbliţele lor cerate şi cu condeie, pentru a scrie ce urma să se spună. Aici şi întocmai la fel

Începuse totul; doar regele se făcuse mai gălbejit la faţă şi privirea lui mai pătrunzătoare, iar gura mai strâmbă, astfel încât chipul lui semăna cu una din acele măşti care erau folosite de către netăiaţii împrejur pentru a alunga duhurile rele venite de la Domnul; într-adevăr, timpul lăsase urme pe fiecare din cercul acela; doar Benaia era o excepţie, precum spune zicala: cine nu simte nu îmbătrâneşte.

Eu, însă, m-am aruncat la pământ înaintea regelui Solomon şi am spus:

„Iată, stăpâne, slujitorul tău este în faţa ta ca un scăunel pentru picioare, pe care poţi să calci; dar nu mă nimici cu totul şi cu totul, căci ţi-am fost de folos şi aş putea să fiu iarăşi.”

Când am ridicat privirea, am văzut că regele şi atotputernicii săi rămăseseră întru totul neclintiţi şi mi-am dat seama, că aceasta era o curte de judecată şi că eu eram pârâtul şi că talerele balanţei se aplecau împotriva mea.

Iosafat ben Ahilud mi-a poruncit să mă ridic şi a zis:

„Te rog nu face aici pe nevinovatul, Etan, căci Solomon, cel mai înţelept dintre regi, a străvăzut meşteşugurile şi vicleniile tale. De aceea mai bine mărturiseşte. O mărturisire deplină, care nu trece

nimic sub tăcere şi dezvăluie numele conjuraţilor tăi, nu poate decât să te ajute şi îl poate îndupleca pe cel mai înţelept dintre regi să-ţi arate milă.”

„Dacă stăpânului şi regelui meu şi stăpânilor de aici le este pe plac”, am răspuns eu, „aş mărturisi îndată totul, dacă ar fi ceva de mărturisit. Dar slujitorul vostru se simte fără vină, căci am lucrat cu sârg şi în conştiinţă la alcătuirea şi redactarea *relatării despre regele David* şi m-am ţinut în privinţa asta, în spiritul buchilor şi al tâlcurilor, de îndrumările ce mi-au fost date de către stăpânii mei şi de către Solomon, cel mai înţelept dintre regi.”

„Etan”, a grăit regele, „de la tine m-aş fi aşteptat la ceva mai de duh; căci în ziua de azi toţi răufăcătorii îmi arată că sunt gata să mărturisească de bună voie.” Şi întorcându-se spre Iosafat: „Citeşte învinuirea.”

Învinuirea era un document mai lung, plin de referiri la cuvintele Domnului şi la înţelepciunea celui mai înţelept dintre regi şi se întortochea printr-o încâlcitură monstruoasă de cuvinte dregătoreşti, dintre care ieşeau mai în evidenţă câteva expresii ca defăimare şi muncă răzvrătitoare şi hulire şi falsificare şi inducere în eroare şi înaltă trădare literară.

Când Iosafat a isprăvit, regele şi-a mijit ochii şi a întrebat:

„Fecior al lui Hosaia, te recunoşti vinovat, în înţelesul învinuirii, de înaltă trădare, săvârşită cu vorba şi în scris prin presărarea de îndoieli şi de gânduri nedorite şi de concepţii nelegiuite în *Una şi singura relatare adevărată şi hotărâtoare istoriceşte exactă şi recunoscută oficial, privitoare la uimitoarea înălţare, la*

viața cu frica lui Dumnezeu, precum şi la isprăvile de vitejie şi la minunatele înfăptuiri ale lui David ben Iesei, rege peste Iuda timp de şapte ani şi peste amândouă semințiile, Iuda şi Israel, vreme de treizeci şi trei de ani, alesul Domnului şi părintele regelui Solomon, una şi singura cum şi de înveşmântarea amintitelor îndoieli şi amintitelor gânduri nedorite şi amintitelor concepții nelegitime într-o limbă, care se pretinde fără primejdie şi plăcută ochilor Domnului?"

„Nevinovat", am zis eu.

După aceea tăcere. Benaia măcina cu fălcile, Natan mă privea temător, iar regele se juca cu nările heruvimilor. În cele din urmă a grăit:

„Vorbeşte."

M-am gândit că, dacă tot urma să fiu spânzurat, atunci cel puțin să vorbesc, şi am început.

„Trăia odinioară un om înțelept la Ur în Caldeea; de unde se trage străbunul nostru Avram. Acest om era atât de înțelept, încât putea să dovedească tot ceea ce era pe pământ şi sub pământ şi în ceruri; iarba, buruiana care se însămânțează, pomii care dau rod, fiecare în felul său, balenele cele mari care înoată în mare şi păsăretul cu pene care zboară deasupra pământuiui, şi tot ce e viu şi se mişcă. Putea să dovedească chiar ceea ce era nevăzut, gândul din cap, dorința din inimă, fiica din măruntaie. Şi a venit un înger al Domnului pentru a-l ispiti şi a zis către el: Au poți tu dovedi tot ce este aici? Omul înțelept a spus: Stăpânul meu adevăr grăieşte. Îngerul a zis: Au poți tu însă dovedi ceea ce nu este? Poți tu dovedi gândul care n-a fost gândit nicicând, dorința ce n-a fost nutrită

niciodată, teama care n-a fost simțită nicicând? Atunci omul înțelept a căzut cu fața la pământ înaintea îngerului şi a strigat: Dumnezeu singur poate dovedi ceea ce nu este; fie ca acela care te-a trimis să se îndure de mine, căci nu sunt decât un om. Acu', dacă stăpânului şi regelui meu şi stăpânilor mei le este pe plac, cum să facă un biet fiu al lui Israel, ca mine, ceea ce omul înțelept din Ur n-a putut face înaintea îngerului Domnului? Cum să pot dovedi eu, spre mulțumirea voastră, îndoiala care nu s-a îndoit niciodată, gândul care n-a fost gândit niciodată, planul care n-a fost plănuit niciodată?”

„Noi ştim să citim”, a zis Benaia, „ba chiar şi printre rânduri.”

„Cuvântul Domnului a fost călăuza mea”, am răspuns eu, „precum şi dorința regelui de-a dobândi o relatare care să înfățişeze pentru noi şi pentru toate vremurile ce vor veni, un singur adevăr şi care, prin aceasta, să pună capăt tuturor nepotrivirilor şi certelor şi să înlăture orice necredință cu privire la David ben Iesei.”

„Pari că vrei să dai a înțelege, cum că există o nepotrivire între cuvântul Domnului şi dorința regelui”, a observat Iosafat.

„Cuvântul celui mai înțelept dintre regi este lege pentru slujitorii săi”, am zis eu, „şi au n-a arătat chiar stăpânul meu Iosafat însuşi, într-una din primele şedințe ale comisiunii, că regele doreşte să procedăm într-un fel mai subtil, şi că pe un om, al cărui nume trebuie nimicit, să-l facem bănuielnic cu îndemânare, iar adevărul, dacă trebuie să fie strâmbat, să fie

strâmbat doar foarte puţin, pentru ca norodul să şi creadă ce stă scris acolo?"

„Ceea ce tu priveşti, pare-se ca pe o scrisoare ce-ţi dă mână liberă să-ţi împleteşti gândurile tale vătămătoare", a sărit preotul Ţadoc, „pentru ca astfel să prilejuieşti zavistie, să trezeşti necredinţă, să işti îndoieli şi, în general, să lucrezi împotriva scopului mărturisit al scrierii."

„După cum bine ştiu stăpânii mei", m-am apărat eu, „am râcâit de pe fapte câte ceva, ce mi se părea prea colţuros şi care mirosea urât şi care putea să nu placă ochiului regelui. Dar nu poţi despărţi istoria întru totul de fapte şi să te aştepţi să rămână vrednică de crezut. Au cine poate găti bucate fără foc? Cine poate spăla pe altcineva fără să-l ude?"

„Sunt şi eu deopotrivă un fel de istoric", a zis Natan, „totuşi cartea amintirilor mele, cuprinde doar simţămintele cele mai alese şi mai înălţătoare. Important este punctul de vedere al celui ce scrie şi dacă gândeşte însufleţitor sau peste măsură de critic."

„Au nu contează şi punctul de vedere al cititorului?" am atras eu atenţia. „Ceea ce unuia i se pare potrivit, altuia poate să-i pară rău".

„Există un fel de a scrie", a spus Iosafat ben Ahilud, marele-grămătic, „care nu îngăduie interpretări."

„Stăpânul meu adevărat grăieşte", am încuviinţat eu, „dar asemenea scrieri sunt ca peştele stricat din piaţă, pe care nimeni nu vrea să-l cumpere şi care este aruncat la gunoi; Solomon, cel mai înţelept dintre regi, însă, voia să aibă o carte care să vieţuiască mai mult decât toate celelalte."

Fălcile lui Benaia s-au liniştit:
„Eşti gata, Etan, să juri pe numele Domnului şi pe viaţa nevestei tale Estera, că nicăieri în relatarea despre regele David nu se află nici măcar o aluzie în sensul că lucrurile nu erau chiar aşa cum stau scrise?”
M-am gândit la Estera, care zăcea bolnavă şi istovită şi la marea milă a Domnului: dar îi vedeam şi pe bărbaţii în faţa cărora mă aflam şi aceia erau fără milă.
„Ei?” a întrebat Benaia.
„Aşa cum soarele răzbate prin nori”, am spus eu ridicând din umeri, „tot aşa şi adevărul va lumina prin toate cuvintele.”
„Cred că asta ajunge”, a zis Iosafat.
„Atitudinea lui”, a grăit Natan, „este oricum altfel, dar nu înălţătoare.”
Preotul Ţadoc şi-a ridicat privirea spre cer şi a spus:
„Iar noi vom trebui să stăm aici luni în şir, ca nişte despăducheтori, pentru a scotoci prin această încâlcitură după observaţii răzvrătitoare şi după alte ticăloşii.”
Şi Benaia a grăit zâmbind:
„A şti este o binecuvântare de la Domnul, dar cine ştie prea multe este ca o boală care face puroi şi ca o duhoare urâtă din gură. De-aceea îngăduiţi să-l ucid pe acest Etan, pentru ca ştiinţa lui să se cufunde odată cu el în mormânt.”
Dar eu m-am aruncat încă o dată la picioarele regelui Solomon şi am sărutat degetele lor groase şi am zis:
„Ascultă-l pe robul tău, o tu, cel mai înţelept dintre regi, că strig după ajutor către tine, nu numai ca la un stăpânitor, ci şi ca la un poet. Lasă-mă, rogu-te, să

citesc din psalmul meu întru preamărirea Domnului şi întru slava lui David, şi apoi rosteşte judecata asupra persoanei mele, dacă merit să fiu ucis de către Benaia.”

Mai înainte ca regele să poată spune da sau nu, am scos din veşmântul meu o fâşie de piele subţire, pe care îmi scrisesem versurile, şi am început să citesc.

ÎNTRU PREAMĂRIREA DOMNULUI ŞI ÎNTRU SLAVA LUI DAVID, UN CUVÂNT DE ÎNVĂŢĂTURĂ A LUI ETAN EZRAHITUL

(glasul Domnului:)

Eu am făcut legământ cu alesul meu şi m-am jurat lui David sluga mea:

Întărească-se până în veac seminţia ta şi dăinuiască tronul tău din neam în neam.

Aflat-am pe David, robul meu, cu untdelemnul meu cel sfânt l-am uns pre el.

Pre el îl va sprijini mâna mea şi braţul meu îl va întări.

Niciun duşman să nu-l copleşească şi niciun fiu al răului să nu-i facă rău.

Ci voi tăia pe vrăjmaşii lui
şi pe cei ce-l urăsc pre el îi voi lovi cu plăgi.

Şi îl voi face pre el Cel-dintâi-născut al meu şi îl voi înălţa preste toţi regii pământului.

De-a pururi îi voi păstra mila mea şi legământul meu cu el fi-va nestrămutat.

Seminţia lui rămâne vie în veacul veacului şi scaunul lui dăinuiască cât zilele Soarelui, şi fie apărat câtă

vreme va fi luna, care stă, ca martor credincios, în nori.

Solomon a aplaudat politicos, la fel şi ceilalţi; iar gărămăticii Elihoref şi Ahia au vrut să ştie, dacă pot primi o copie a poeziei, pentru a o pune alături de însemnările lor.

Le-am arătat că le voi face cu plăcere o copie, în măsura în care voi mai rămâne destulă vreme în viaţă. La care, regele Solomon şi-a dat pe frunte tichia cusută cu aur, şi-a scărpinat pielea capului şi a rostit judecata sa, precum urmează:

JUDECATA SOLOMONICĂ

Ţinând seama că anumite cuvinte împletite de învinuitul Etan ben Hosaia din Ezrah în *Una şi singura relatare adevărată şi hotărâtoare, istoriceşte exactă şi recunoscută oficial, privitoare la uimitoarea înălţare, la viaţa cu frica lui Dumnezeu, precum şi la isprăvile de vitejie şi la minunatele înfăptuiri ale lui David ben Iesei, rege peste Iuda timp de şapte ani şi peste amândouă seminţiile, Iuda şi Israel, vreme de treizeci şi trei de ani, alesul Domnului şi părintele regelui Solomon* n-au plăcut ochiului regelui şi dregătorilor după lege,

Şi ţinând seama că învinuitul a fost găsit vinovat de fărădelegile înşirate în cartea de învinuire,

— Pentru aceasta eu Solomon, cel mai înţelept dintre regi, în temeiul puterii ce mi-a fost dată prin legământul cu Domnul, îl osândesc pe numitul Etan ben Hosaia la moarte.

„Foarte bine”, a zis Benaia şi a scos sabia. Dar regele Solomon a ridicat mâna şi a grăit mai departe.

JUDECATA SOLOMONICĂ

(continuare)

Întrucât moartea trupească a pârâtului Etan ben Hosaia nu i se pare potrivită regelui, deoarece ar putea da oamenilor porniți a gândi rău prilej să afirme că Solomon, cel mai înțelept dintre regi, înăbuşe gândurile, persecută pe învățații scrisului şi aşa mai departe,

Şi întrucât, din amintita pricină, i se pare la fel de nepotrivit să-l trimită pe pârâtul Etan ben Hosaia în ocnele sau carierele noastre de piatră ori la preoții din Bet-Şan sau în alte asemenea aşezări,

Pentru aceasta porunceşte să fie trecut sub tăcerea morții; niciunul din cuvintele sale să nu ajungă la urechea norodului, nici pe calea vorbei, nici pe aceea a tăblițelor de lut; pentru ca numele lui să fie uitat, de parcă nici nu s-ar fi născut şi n-ar fi scris niciodată vreun rând;

Dar psalmul, pe care l-a citit înaintea noastră, întru preamărirea Domnului şi întru slava lui David, şi care este scris în spiritul şi felul tuturor celor ce scriu ca slugile cele mai de jos, adică searbăd şi plin de rostiri fără duh şi lipsit de orice putere de plăsmuire, acest psalm să poarte numele lui şi să fie păstrat pentru vecii vecilor.

„Precum porunceşte stăpânul şi regele meu”, a zis Benaia şi a împins sabia la loc în teacă. „Totuşi eu încă socot procedura directă ca fiind cea mai bună.”

În noaptea aceea îngerul întunericului a păşit în casa noastră şi şi-a întins aripile, iar umbra lor a căzut asupra Esterei, nevasta mea iubită,

Am văzut prefacerea pe care îngerul a adus-o pe chipul ei şi am strigat de durere şi am căzut la pământ alături de patul ei, ştiam ce se întâmplase şi, totuşi, n-o pricepeam.

Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, i-am grăit eu Domnului, cum se poate ca surâsul ei să nu mai fie şi nici sunetul glasului ei şi nici atingerea degetelor ei. Au cum poate să fi pierit iubirea ei cu totul în întunecimea Şeolului şi să se fi stins marea lumină a sufletului precum o feştilă de seu? Fără ea, am să fiu ca un pârâu fără apă, ca un os căruia i s-a scos măduva. Ia mai bine, o Doamne, una din mâinile mele, ia-mi ochiul, ia jumătatea inimii mele, dar fă-o să învie şi să se scoale iar din acest pat şi să trăiască fie numai cinci zile, sau trei, sau chiar şi una. Tu ai făcut lumea şi toată viața din ea: ce înseamnă pentru tine să dai îndărăt această singură viață? Căci am dat greş în chip trist, iubirea mea pentru ea fiind prea mică, pusă alături de cea pe care mi-a dat-o ea: cum să i-o răsplătesc şi cu ce bani, dacă a murit? În pom sălăşluieşte nădejdea să mugurească din nou, chiar dacă l-a doborât securea; au femeia aceasta, a cărei inimă era ca un izvor de apă limpede, să fie mai puțin pentru tine decât unul din copacii tăi? Mă rog ție fierbinte, gândeşte-te, că tu ai facut-o pe ea, precum şi orice gând, pe care l-a gândit,

şi orice simţământ al inimii ei; de ce vrei să prefaci toate astea din nou în ţărână. Ai dăruit-o cu piele şi cu carne, i-ai dat în ochi lumina care mi-a luminat calea; au de ce vrei să nimiceşti opera mâinilor tale, Doamne, chipul şi asemănarea ta? Dacă am păcătuit, atunci pedepseşte-mă pe mine; nu mă dezvinovăţi de nedreptatea mea. Dacă am făcut ceva rău, vai mie; dar de ce să iei viaţa ei, care a fost dreaptă şi plăcută oamenilor; de ce s-o trimiţi în adâncuri de unde nu mai revine nimeni?

Astfel mă luptam cu Domnul; Iahve, însă, şi-a înfăşurat mantia tăcerii în jurul său, iar chipul Esterei, nevasta mea, îmi era deja străin.

Apoi au venit Şem şi Şelef, feciorii mei, şi Hulda, mama lor, şi m-au însoţit în cămara mea de lucru. Mi-am rupt veşmintele şi mi-am presărat cenuşă în păr. Mai târziu, casa s-a umplut de vecini şi de leviţi. Au învăluit chipul Esterei şi bietul ei trup măcinat de boală şi au prins să jelească; în afară de asta, mâncau şi beau şi mă băteau pe umăr şi îmi vorbeau de voinţa Domnului şi că fiecare dintre noi trebuie să se ducă în ţara întunericului şi în umbra morţii; dar toate astea lunecau pe lângă mine.

A doua zi, însă, au luat-o pe Estera şi au pus-o pe o cotigioară trasă de două vaci tinere şi au dus-o pe poarta Ierusalimului afara şi au coborât-o într-o gaură în pământ.

—

Nimic nu mă mai reținea în Ierusalim: în afară de asta, dregătorii regeşti mă zoreau să părăsesc casa cu nr. 54 din ulița Reginei din Saba. Nu mai eşti în slujba regelui, ziceau ei, de aceea grăbeşte să te muți. Astfel mi-am vândut puținele boarfe sau le-am dăruit; dar însemnările mele şi arhivele le-am ascuns la loc tainic.

Şi m-am mai dus o ultimă oară la mormântul Esterei, nevasta mea, pentru a mă ruga acolo Domnului. La priveliştea lespezii mi-au venit în gând cuvintele lui David, pe care le-a rostit la moartea întâiului său născut de la Batşeba; şi am grăit încetişor:

„Tu nu te mai întorci la mine; eu însă voi veni de bunăseamă la tine.”

Apoi am mers la cortul Domnului. Pentru o parte din puținii sicli, care îmi mai rămăseseră, am cumpărat o ciozvârtă de miel şi am pus-o pentru ardere de tot pe altarul în fața căruia de curând Ioab fusese ucis de Benaia ben Iehoiada. Fumul s-a învârtejit către ceruri şi mi-am dat seama că Domnul Iahve primea jertfa mea şi că avea să-mi hărăzească o călătorie sigură.

Pe drumul de întoarcere am zăbovit o vreme pentru a privi cum înaintează lucrările la templul pe care regele Solomon punea să i-l înalțe Domnului; şi am văzut uriaşele blocuri de piatră, care erau cioplite după măsură şi stivuite unele peste altele, am văzut pridvorul şi capetele coloanelor împodobite de rodii şi crini cioplіți în piatră; dar am văzut şi spinările jupuite ale oamenilor care zideau toate acestea şi chipurile lor secătuite şi ochii chinuiți.

Dar Domnul a trimis un înger la mine, acela s-a aşezat lângă umărul meu şi a grăit.

„Au ce este piatra, ce sunt fierul şi arama şi ce sunt scaunele regilor şi săbiile celor atotputernici? Ţărână se vor face, zice Domnul; dar cuvântul şi adevărul şi iubirea rămân de-a pururi.”

Ne căram avutul în spinare; cu toate acestea am fost ținuți la poarta oraşului întocmai ca şi cum am fi venit cu patruzeci de asini de povară încărcați cu sipete şi covoare şi cu lăzi pline de arhive. Straja cheretiană l-a chemat afară pe căpitanul lui şi căpetenia porții a venit şi a exclamat:

„Să fie oare cu putință, istoricul nostru! Şi încă în asemenea rânduială, pe jos şi cu legăturica în spate!”

I-am îndreptat atenția asupra documentelor mele, asupra peceții regeşti, asupra încuviințării de a părăsi oraşul şi l-am rugat să ne lase să trecem fără multă zarvă, întrucât ziua părea să fie fierbinte, iar noi voiam s-o pornim la drum.

„Văd că eşti gata cu lucrul tău”, a zis căpetenia mai puțin pentru urechile mele, cât mai ales pentru toți vagabonzii şi pierde-vară şi ticăloşii şi alte haimanale de la poartă, „şi le-ai dat acestor oameni ceea ce le trebuia mai mult: o istorie.”

S-a întors către gloată:

„Mulțumiți-i aici lui Etan ben Hosaia, căci prin strădania lui neobosită aveți acum pe lângă buboaiele şi duhoarea gurilor voastre, şi o zugrăvire a virtuților voastre.”

Ei se băteau pe coapse şi se tăvăleau pe jos de plăcere; şi se îmbulzeau lângă mine şi lângă cei doi feciori ai mei, Şem şi Şelef, şi lângă Hulda, mama lor.

„Ia povesteşte-le oamenilor", mi-a zis căpetenia, „au i-ai înfăţoşat ca pe poporul ales, care trăieşte după cuvântul Domnului Iahve şi după legea lui, sau ai scris despre răutatea lor şi despre prostia lor?"

„Norodul", am zis eu, „este începutul binelui ca şi al răului."

„Auziţi, mă, cât sunteţi de simţitori", a făcut căpetenia pocnind din harapnic pe deasupra capetelor gloatei, „dar regele este de la Dumnezeu, şi acelaşi lucru e şi cu căpeteniile regelui şi cu toţi slujitorii lui."

N-a luat seama defel la murmurele ce s-au pornit şi s-a întors din nou către mine:

„Atunci ce eşti tu oare? Nu faci parte din norod, nici al lui Dumnezeu nu eşti. Nu te numeri printre cei stăpânitori şi nici nu te află omul printre cei stăpâniţi. Eşti ca un şarpe care îmbie cu fructul din pomul cunoaşterii; şi tu ştii că şarpele a fost blestemat de Dumnezeu, Domnul, să se târască toată viaţa pe burtă şi să mănânce pulbere, iar omul trebuie să-i strivească oricând capul cu piciorul."

La cuvintele acestea, gloata, învinsă şi duhnind, s-a îmbulzit către noi. Am văzut ură în ochii plini de scursori şi cioturile de braţe ridicate ameninţător. Şem şi Şelef au început să ţipe; Hulda i-a zgârâiat pe faţă pe cei ce s-au apropiat prea mult de ea; iar eu, cunoscând ineficacitatea pumnilor mei, am cătat cu ochii în jur după ajutor. Şi am văzut apropiindu-se nişte alergători,

care purtau toiege albe, şi, la un pas după ei, lectica verde-aurie cu ciucuri roşii la acoperiş.

Şi iată că milogii şi gură-cască şi furii au luat-o din loc şi s-au risipit ca păsările, când cheretienii şi peletienii au curăţat poarta de norod. Condus de căpetenia porţii, a coborât treptele Amenhotef, marele-eunuc regesc, şi a venit şi s-a plecat în faţa Huldăi, şi i-a apucat în glumă de bărbie pe Şem şi Şelef; către mine, însă, a zis cu cea mai graţioasă înclinare a mâinilor:

„N-am vrut să te las să pleci, Etan, prietene, fără să-mi iau rămas bun de la tine. Noi amândoi am fost străini în Ierusalim în mai multe înţelesuri. De-aceea am privit cu bunăvoinţă la tine şi la activitatea ta, iar acum, când ne părăseşti, am să resimt golul. Dacă-ţi poate fi o mângâiere, pot să-ţi spun că Lilit, fosta ta concubină, s-a obişnuit cu viaţa de la curte şi se simte bine, străduindu-se cu gingăşie pentru regele Solomon şi totodată pentru noua lui soţie, fiica faraonului. Apoi Lilit cântă în faţa regelui cântecele de dragoste care ai învăţat-o şi regele este foarte încântat de ele şi a dispus să fie scrise, adunate şi publicate sub titlul *Cântarea Cântărior a lui Solomon*. Astfel nădăjduiesc să primeşti de la mine darul meu de despărţire în spiritul în care a fost gândit şi ca un semn de prietenie.”

Din cutele veşmintului său a scos o butelcuţă.

„Primesc asta de-a dreptul de la cel care o face” a amintit el, „de la o casă foarte bună din oraşul zeului Soarelui Ra din Egipet. Fie ca mireasma ei să te învioreze mereu şi să-ţi aducă aminte că, într-o lume de eunuci, nu merită să te porţi ca un bărbat.”

Am luat butelcuța și m-am întors și mi-am urmat calea.

Însă, după ce am trecut peste pârâul Chedron și am urcat pe măgura din partea cealaltă, m-am oprit locului, pentru a arunca o ultimă privire asupra orașului lui David. Și l-am văzut așezat pe colinele lui și am vrut să-l blestem; dar n-am putut s-o fac, căci o mare strălucire a Domnului plutea peste Ierusalim în lumina dimineții.

—

MULȚUMIREA MEA i se cuvine domnului prof. dr. doc. în teologie Walter Beltz pentru sugestiile sale bune și de mare ajutor.

STEFAN HEYM

—

CUPRINS

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26